

Pranonee

Mulier nihil aliud est qm̄ iūta amicitie, inefragabilis pena, nōm̄ malum
naturalis temptatio, deſiderabilis calamitas, domeſtica periculum, delectabile
detrimētum. *Virg. ſup. Manſu.*

N. Inw. 517.

517.

952

I

III

Handwritten text in a medieval script, likely Latin, running vertically along the right edge of the page. The text is partially obscured by the edge of the page and the binding.

22
15

Handwritten text in a medieval script, likely Latin, visible along the right edge of the parchment. The text is partially cut off by the edge of the page.

Pulchra eloquentia

huius aptat benevolentia
ab et ad qd facit
at

Quod dicitur de auctoritate

propter in pudentibus the
loris Gero simul et ora
tor expiunt
perdu p quod
aptat pncipali bene
volentia
dualitate et alio
est in ista pda pte p
tym quod felix orator
den eis pncipali nae
nam ornato tribz pibz
pnt bene dilectitate
et pncipalitate que nae
ratio. Et michi videtur
quid in tres ptes put
pntat. Diffolutum
In pte pma tota causa pponit / 2o tangit ora ppa pma / 3o alia ppa / 4o ibi
Equitibz 3o bithinie
Continuat narrare / ad ratiocinandum / Multa tamen affigit dnam pma / Melius tamen qd
pma det affigere debet / meo affigere de ppa oratori pma /

In pte pma tota causa pponit / 2o tangit ora ppa pma / 3o alia ppa / 4o ibi
Equitibz 3o bithinie

Continuat narrare / ad ratiocinandum / Multa tamen affigit dnam pma / Melius tamen qd
pma det affigere debet / meo affigere de ppa oratori pma /

Descendit ad ppa narrat /

Descendit magis descendit ad ppa /

Et quid aliis pferberetis. Nunc cum et auctoritatis in me
tantum sit quantum vos honoribus mandandis esse voluistis
et ad agendae facultatis tantum quantum homini vigilantibus
ex forensi usu prope cotidiana dicendi exercitatio potuit
afferre. Certe et si quid etiam dicendo consequi possu
his ostendam potissimum qui ei. qd rei fructu suo iudi
cio tribuendum esse censerunt. Utqz illud in primis
michi letandum iure esse video. Quod et in hac insolita
michi ex hoc loco ratione dicendi causa talis oblata e
in qua oratio nemini deesse potest. Dicendum est enim
de Gnei pompeii singulari eximiaeque virtute. Huius autem
oratoris difficilior est exitus qz principium invenire. Ita mi
hi non tam copia qm modus in dicendo querendus est.
Utqz ut mea oratio mea proficiat. Unde h' omnis cau
sa ducitur bellum qre et periculosum nostris vertigalibz
atqz sociis a duobz potentissimis regibus inferitur. Hi
tridate et ligrae. quorum alter relictus. Alter laessit
occasione sibi ad occupandam Asiam oblata esse arbi
tratur. Equitibus R. honestissimis viris afferunt
ex Asia cotidie littere. Quorum magne res aguntur.

Genus em est huius rei. Sed go po confirmat que refatur ad gen^u belli. est usq^{ue} ad eu locu^m (quare videtur
 Num dubitans. Practicat em q^{uod} nro eligant q^{uod} docit dicit em q^{uod} sententia dicit in q^{uod} deliberatio debet
 sine p^{ro}ponere. ad que tunc oratio ro^{ti}ferat. Simis aut iⁿ q^{uod} utilitas. Ad utilitate go oratio 2. confirmat ratio
 tribuenda. Sed utilitas dicitur in tutu et honestu. Arguit atq^{ue} p^{ro}te utilitate tute et honeste. Et po^{ro}
 arguit q^{uod} p^{ro}te tute. Et suad^{et} p^{ro}stante aut osq^{ue} p^{ro}te p^{ro}li vitare bellu^m suscipiend^u esse. 2

in vris vertigalib^{us} exercendis occupate. qui ad me pro ne-
 cessitudine q^{uod} michi est cum illo ordine. causam reipub^{licae}.
 P^{ro}culaq^{ue} rerum suar^{um} detulerunt. ^{v. b.} Bit^u m^{is} que n^uc v^{er}a
 p^{ro}vincia est vicos exustos esse complens. Regnu^m v^{er}i
 obazanis. quod finitimu^m est vris vertigalib^{us} totu^m esse in
 hostiu^m potestate. Lucullum magnis rebus gestis ab eo
 bello discede. Huic qui succurreit noⁿ satis esse paratum
 ad tantu^m bellum administrand^u. Unum ab omib^{us} sociis
 et civibus ad id bellum impatore deposci atq^{ue} expeti.
 Cunctes huc vnu^m ad hostib^{us} metui. preterea neminem.
 Causa que sit videt. N^uc quid agendum sit considerate.
 Primu^m michi videtur de gene^{re} belli. deinde de magnitu-
 dine. tum de p^{ro}mpatore deligendo esse dicend^u. Genus
 est em huiusmodi ad animos vros maxime excitare
 atq^{ue} inflamare debet. Tradita est igitur salus socior^{um} atq^{ue}
 amicor^{um} p^{ro} qua m^ulta maiores v^{ost}ri mag^{is} et q^{uod}uia bella ges-
 ferunt. T^u arguntur certissime populi Romani vertigalia
 et maxima. Quib^{us} amissis et pacis ornamenta et substi-
 tia belli requirer^{et}. Arguntur bona m^ultor^{um} civium. Qui-
 bus est a nobis et p^{ro}mpatorib^{us} reipublice consulend^u. Et q^{uod}m

preterea neminem
 fac p^{ro} bone 2 p^{ro} mica
 b^uitate. tetig^{it} p^{ro}mu^m totu^m
 rei. deinde p^{ro} negorij
 v^{er}itate voluit p^{ro}poni. et
 illud d^{icit} p^{ro}mpatorib^{us} et d^{icit}
 gen^u 2

Dimissio. si tota v^{er}itas d^{icit}
 b^uitate q^{uod} d^{icit} q^{uod} q^{uod}
 duas p^{ro}. v^{er}is q^{uod} noⁿ d^{icit}
 plus q^{uod} cum p^{ro} p^{ro}mu^m
 q^{uod}ia p^{ro}pos^{it} q^{uod} sit
 et orator res de q^{uod}bus
 sit d^{icit} p^{ro}pos^{it} et ab
 solute.

Confirmatio
 Subiat v^{er}ator^{um}
 Exultatio

Secunda ratio

Repetitio

Hic est p^{ro} p^{ro}
 argum^{en}ta q^{uod}
 tunc d^{icit} p^{ro}mu^m
 d^{icit}.

9

eratusq; p magnos quibuscumq; ex gentibz potuiss; qpass
Bosphoramis finitimis suis bellum inferre simlaret usq;
in Hispaniam legatos Electanis misit ad eos duces qui
bus cu^{tamen} bellum gerebant. Ut cum duobz in locis disinctis
simis maximeq; duis vno consilio ab vnis hostiu co-
pis bellum terrarq; marisq; geretur Vos anticipi coten-
tione disincti de impio dimittat. Sed tamen alterius
pte periculum storiane atq; hispanie quo mltoplus fir-
mamenti ac roboris habebat Eni pompeij diuino con-
silio ac singulari virtute depulsus est. In altera parte
ita res a l. lucullo summo viro est administrata. Ut initia
illa gestas reru magna atq; pelara no felicitati eius
sed ututq; Hec autem exima que nuper acciderut no culpe
sed fortune tribuenda esse videantur. Sed de lucullo dica
alio loco. Et ita dicam quirites. Ut neq; nra laus ei
detracta orone nra neq; falsa ac ficta esse videantur.

Sed pro vri imperij dignitate atq; gloria qm is est
exorsus oronis mee videte quem nobis animu suscipi
endum putet. Maiores nri semper mercatoribz aut na-
uicularibz infuriosius tractatis bella gesserut. Vos tot iuni

Bosphorami mare p qd
supit in for tauri t7
portat Europam.

Stoiano. Lo est nri q
ponit spatul. Dextera
p pducit pte militu
disubentia adiacet r. 13
fale in media salam
trundatq; est ut ait plu-
tarchus.

Hec e qta ps argumetate
que dicitur qm.

Contentio. sententia
% ffant qm. argum.

Alind argumetum legati
q out qm esse tale
ut d flaret t7 ad fuf.
tipicnd belli q mit date

ad alac vno acci
diff aqz infertur
et pulchre dice
coram aqz dno

um tot milibz vno iunio atq; vno tempore necatis quo
tand animo esse videt debet. Legati erant q; appellati
Dne pte isti q illud no erant p culpam illi p p maligie fortud

Si si laus qsequi. duplicata d rtd appetendi volutas. Sepat. ego nico dicitur pte q bellu apatit
suscipi. rtd fit et esse laudale. Cui d t7 rtd appetendi. eff glie et andas laudis. pte rtdis gen. eff. Et ob id
delenda esse maculam. Mitridatico bello supiere pceptum. ut hris quicora debeat. Et qsequi pte qsequi
qd honesti lauda. pte. Et ad eos ad maiores imitandos. in gla et dignitate. r ad qsequi gloriam
relicta ipis a pte. Et ad ad ferios. et Cures rtduandos. p qm. r. p. pte. arboris. mitor. rtduand
qd aliud rot. Et quites admodum. r imitale ad honestu. lauda. qsequi. et ampland. r. Dic apparet
in ipa pte. qsequi. pte. que laqz. d. pte. belli. Cures utilitate. rtd. et sub ea rtd. pte. q rtd. vige. pte. rtd. fortitudine. et modestiam
ptes tute. et honestu. et sub ea rtd. ptes q rtd. vige. pte. rtd. fortitudine. et modestiam
Et sedan honeste rei pte. q. laudale. orando. malis pte. q. pte.

In uno die et una hora, multates inquit omnes Romanos, Cines obsequantur in Asia gladio traditi, ita huiusmodi.

Refert enim se ad p^{ro}pta
duo p^{ar}ta et qualiter
ad oia quinq^{ue} gener^{is}. 2

Vos legatu omni supplicio interfectu relinquet. Videte
ne ut illis pulcherrimu fuit tantam nobis imperii glaz
relinque / Sic vobis turpissimu sit illud quod accepistis
tueri et conspuere non posse . Cuius q salus sociorum

97
Ozquit aptibz
restitute p ruy / Dissolut

sumu in piculum ac districte vocat: Regno expulsus sine dore
est Ariobarzanes rex totius populi Romani atq; amicus

7.
Doch, ist in der dgl.
Dulcis, distans in der
ungut, Dulcis, et in der

imminent duo Reges toti Asiae non solum vobis inimici sociis atq; amicis
sunt, sed in rebus sociis atq; amicis. Civitates autem omnes
tota Asia atq; grecia vram auxilium expetere propter
periculi magnitudinem coguntur Imperatore vobis certum
deposce, tu praesertim vos alii miserit, neq; auderet
neq; id se facere summo sine periculo posse arbitrantur. Vi.

VTILENT. ET SEQUUNT.

Eum prope qui sit pfectus
et vltimus in omibz virtutibz

Deut et sentiant hoc idem quod vos vni vtrū esse in
quo summa sunt singula omnia et cum xpe esse. Quo
etiam carent egrius. Cuius aduentu xpo atqz nomie
tan etsi ille ad manū bellum veniet, tū impet9 hostiu

137. VOS.

repressos esse intelligunt atq; retardatos. Hi nos qm
libere loqui non licet tacite rogant. Ut se q; sicut ceteras
provinciarum socios dignos existimet. Quorum salutem tali
viro commendat. Atq; hos etiam magis ceteros. Cuiusmodi
i provinciam homines cum impio mittim. Ut etiam si
ab hoste defendat tamen iporum adventus i urbe sociorum no
multum ab hostili expugnatione differant hic audiebant
antea. Nunc putem vident tanta temperantia tanta
mansuetudine tanta humanitate. Ut hi beatissimi esse
videantur. apud quos ille divitissime comoratur. Quare
si propter socios nulla ipsi iniuria latebit maiores mei
cum Antiocho cum philippo cum etholis cum penis bella
regunt a fortibus gesserunt. quanto vos studio conent inquirere pro
tatos socios salutem unam imperii nostri dignitate defen
dere. presertim cu de magnis vestris vectigalibus agatur.
Nam cu ceterarum civitatum vectigalia quiritibus tanta sint
ut his ad ipsas provincias tutandas viri qdenti esse possint
Asia vo tam opima est et fertilis. Ut in ubertate agro
rum et varietate fructuum et magnitudine portionis et
multitudine earum rerum que exportantur facile omnibus ter
ris antecellat. Itaq; her vobis provincia quiritibus si et
belli utilitatem et pacis dignitate sustinere iultis.

apte modestie

q; est color qm d^r
rationibus

issa e ra pa iij
aut qd belli esse
talem ut inflaret
fores et p qm
res vectigalibus
regunt a fortibus gesserunt

color. hic e color qui
d^r color et est spectabilis
est.

congruit a pte militum
et qd ad id qd

si p dicitur. i. compatitur
ad alias rationes.
et de pastionibus

Nā vectigalū

Diffinitio, p^o dissolutio.

Interrogatio

non mo a calamitate, sed etiam a metu calamitatis est
defendenda. Nam in cetero rebus, cum venit calamitas, tu p^o a calamitate
Detrimētū accipitur. Ut in vectigalibz, nō solum ad-
uentus mali, sed etiam metus ipse affert calamitatem.
Nam cum hostiū copie non longe absint, etiam si irruptio
nulla facta sit, tamen peiora relinquitur. Agricultura
deseritur. Mercatorū nauigatio conquiescit. Ita neqz ex
portu, neqz ex decimis, neqz ex scriptura vectigal consuari
potest. Quare sepe totius anni fructus, vno rumore pi-
culi, atqz vno terrore belli amittitur. Cui tandem animo
esse existimate, aut eos, qui vobis vectigalia pensitant.
Vult eos, qui excent, atqz exigunt. Cum duo Reges,
cum maximis copiis prope adsint. Cum vna exesto eq-
tatus, p^o brevi t^o totius anni vectigal auferri possit.
Cum publicam familias maxias, quas in salinis habent,
quas in agris, quas in portubz, atqz custodijs magno pi-
culo se habere arbitrentur. Putatis ne vos illis rebus
frui posse, nisi eos, qui vobis fructuosi sint cosuauerit.
non solum ut antedixi, calamitate, sed etiam calami-
tatis formidine, liberatos. Ne ne illud quide vobis ne-
gligendum est qd' michi ego extraneū proposueram, cum
essem de belli genere dicturus, sed ad meliora bona cūm

Romanorum pertinet. Quorum vobis pro vira sapientia quieti
 res habenda est raro diligenter. Nam et publicani homines
 et honestissimi et ornatissimi suas rationes et copias in
 illam provinciam contulerunt. Quorum ipsorum per se res.
 et fortune vobis curae esse debent. Ceterum si vectigalia
 nervos esse reipublicae semper diximus cum recte ordine quod
 exerceret illa firmamentum ceterorum ordinum recte esse dicemus.
 Deinde ceteri ex ordinibus homines graui et industrii partim
 in Asia negotiantur. Cuius absentibus vos consulere debe-
 tis partim eorum in ea provincia pecunias magnas collatas
 habent. Erunt igitur humanitatis vire magni eorum civium nu-
 meru calamitate prohibere. Sapienter vide mltorum civium
 calamitatem a re publica se iunctam esse non posse. Et
 enim illud primum prout refert vos publicanis amissis vectigalia
 postea victoria recuperare. Neque hisdem redimendis facultas
 erit propter calamitatem neque alijs voluntas propter timorem
 Deinde quod nos eadem Asia. Utque idem iste Mithridates.
 inscio belli asiatici docuit id quod certe Calamitate docti
 memoria retinere debemus. Nam cum in Asia res mag-
 nas prout amiserat scimus. Fome solutio impedita fuit
 conuulsisse. Non enim prout boni in Civitate multa rem ac for-

Dicitur quibus agatur illud
 inuicem.

honestissimi et
 ornatissimi

Adducit argumtu
 2 ratio et arguit
 a maiori

Graui et industrii

Respondet obiectum

Conclusio. Nam neque rei
 sup. argu. a maiori p. d.

Secunda ratio. Deinde
 Adducit 2 ratio quia
 suspicatur bella cum mtdate
 Romanis. Ut defendat p. d.

Diffinitio est. Concludit
 de conuulsis vectigalibus civitatem
 et inuicem vitandis qd
 p. d. dicitur p. d. qd

Non enim

Epilogus / stat. ypoloioz
y poloio / qd est vltima
ps argumēt.
taoe

frequētia / q^{da} color qui
 frequētia / ut articulus
 ut dissolutus

Needing no friends

Amrate gereid

Acuaticus arguit q' aia

also Circumcy

mitatem. A quo piculo prohibete te p. Et michi credite

me q in foro uersatur implicata est cu illis petuntis asi

atque, et coheret. Tuere illa non possunt. Ut non eod. la.

besecta ^{in metu} motu concidunt. Tunc ^{videte} nu subitandum

nobis sit omni studio ad id bellum incumbere, In quo gla'

nomis vzi salus fonoꝝ. vertigalia maxima fortune plu

rimorū ciuūm cū repub^{ca} defenduntur. §. Cū de genere

belli. Sicut. Nec de magnitudine belli. paucis. Sicut. paucis.

test enim hoc dici belli genus ita esse necessarii, ut sit

gerendum. Non esse ita magnū. ut sit p^{er}tinenscendū.

In quo maxime Deliberandum est. ne forte a uobis

que diligentissime providenda sunt contemnenda esse

videantur. / Utq; ut omes intelligant me. / Lucullo

tantu impare laudis vntum forti viro et sapienti

luna fani et magno Imperii decor^o. Dico eius ad

Inno homi & magno impatori debeat. Sic sub au

mentu maximat. Illud datus topiut, omnino tegus ven

tas atq; instructas, urbemq; asie clarissimam nobisq;

amississimam ciceremors obsessam esse / ab ipso rege Ma

na. multitudine et oppugnatam vehementissime i. Cuan

fin. de genere belli. hoc est per quod finalis et quod deliberatio. que arguit ex belli magnitudine. Et in ea arguitur
 utilitas, et propter utilitatem in eo, et ex ea parte, quod nunc appellatur quod clare liquet in narratione historiarum in partem.
 quo res sunt a lucio luculo, demonstrata. et quo nunc se habet ex magnitudine aduerti belli. pichus enim sunt.
 ut perueniant in partem, aut consequenter pichus victor. Et quoniam ut ait ipse, in arte romana vis decernit
 per quod, classes, arma, tormenta, reuerentia hominum, et ad quod quod res. Et in hac quod finalis parte, et
 facti, narratione, datur per copulam, regum, nationum, et gentium. Apparet quoque ad tutam utilitatem, quod in vi
 consistit, refertur arguitur.

ducet. Sic Mithridates fugiens maxima vim auri atq; argenti
 pulcherrimarq; reru omniū quas et a maiorib; accepit et
 ipso bello supiore ex tota asia direptas in suū regnū coge-
 serat in ponto omēn reliquit. Nec dum in colligit
 omnia diligentius. rex ipse e manib; effugit. Ita illum i
 prosequendi studio meror. hos leticia retardavit. Hunc in
 illo timore et fuga ligures rex Arminius erexit. Diffi-
 dentemq; reb; suis confirmavit. Et afflictū erexit. p̄ditū
 q; retreavit. Cuius in regni posteaq; l. Lucullus cum
 exercitu venit. plures etiam gentes contra Imperatore nrm
 concitate sunt. Erat enī metus infectus in his nationibus
 quas nūq; populus Romanus neq; laceffendas bello neq; tem-
 tandas putavit. Erat etiam alia ḡnis. atq; vehementis opi-
 nio. que p̄ animos gentū barbararū psuascat p̄ham lo-
 cupletissimā et religiosissimā diripiendi ea in eas oras nrm
 exercitū esse aductū. Ita nationes mltæ. atq; magne nouo
 quodam terrore ac metu concitabantur. Noscer autem
 exercitus. etsi rhenū ex tigranis regno repat et p̄clis usus
 erat secundis. tamē nimia longinquitate locorū ac desiderio
 suorū comouebat. Hic iam plura nō dicam. fuit enī
 illud cōmuniū. ut ex his locis a militib; nris reditus mag-
 nū maturus. qm̄ processio longior queretur. Mitri-

Ont quid iam statū eant
 causa belli. instantē it
 Romanorū

Siliq; nesciū ut dicit
 Orosius libo septo

Siliario

color qui d
 signa. qz
 plus d'esp.
 cor relinquit
 p̄. i. ordine ad
 qz occupa.

Dates autē et suam manu iam ^{uel uit} confirmat. Et eorū qui se
ex eius regno collegeant et magnis ^{uel gis} aduenticiis multorum
regum et nationum iunabant. Hoc iam fere sic fieri solere
accepi. Ut regum afflicte fortunae facile multorum spes al-
liciant ad misericordiam. maximeq; eorū qui aut reges
sunt aut vivunt in regno. Ut regale hīs nome magnū
et scitū esse videatur. Itaq; tūc uictus afficere potuit qm
incolumis nūq; est ausus optare. Nam tu se in regnū
suū recepissē non fuit eo contentus. qd ei pter spem acci-
derat. Ut illam posteaq; pulsus erat terram vnq; atti-
get. Sed in exātū nrū clarū atq; victorem impetu fecit

HOC TAM FERE.

Scilicet Scipio. Scilicet hoc loco quiritēs sicut poete solent, qui res fōnas
scribunt pterire me mām calamitate que tanta fuit
ut eam ad aures. l. Luculli nō ex pcelio mitius sed ex
sinone rumor afferret. Hic in illo ipō malo gravissia
q; offensione belli. l. Lucullus qui ^{uel tūc} tamen atq; aliqua
ex pte hīs i cōmōis mederi fortasse potuissē vzo iussu co-
actus. q; impij diurnitati modū statuendū veteri exemplo
putauissēs ptem militū qui iam stipendijs confecti erat
dimisit ptem glabriori tradidit. I. vltima pterea cōsulō

Scilicet poeta

Scipio

Alia pte Epilogus
pt pte
Dispositus

qd quidat, dipo putet qd quigant reges potentissimi renouet agitate

vel frequentatis
ff. q. d. a. p. T. T. T. T.
illuc usq; de
Epilogus h. m. t. o. c.
sup. q. d. a. c.

[illegible]

Difficult

Veteri legerunt, plures prouicias confecit, q̃ alii totu.
 Refat ut deſignatoe / Cecidit nomen dī dī, campu ingēdit. Su. ponu. ſpā lauda.
 ſuū nomen et p̃ticulari diſp̃onit, p̃tinetib, ad genū deſignat. De mo. uti q̃
 qd̃ ſat dī dī q̃p̃ot, ſup̃ quib, reb, ſup̃ato. nōt nōt ſit Su. po. laudat. r
 quib, reb, q̃p̃ot ab omib, ip̃m laudat. ſcīa nōt rei militari, itute, aucte
 ſolente. et e tota ſp̃m laudat. et q̃ ordiata ſubj. locu. laudat. Nam om̃ poſſit
 admi. ut ait. ip̃m laudat. q̃ arte, uona, ſuū ip̃m ponu. a reb, laudat
 et dūcē glōſa ſub p̃o queorāt. ſes, eū iſte, et ſuū bona q̃tōra, ſit
 ad illa, q̃ qd̃ ſuū d̃ laudat. et q̃ dūcē a ſtutib, animi, a quib, poſſit
 ſit dūcē, laudat. eū ip̃m iudat. a ſcīa rei militari, et in om̃ bellat. que
 ip̃m iudat. a ſtute et labore in negotiis, ſcitit dī, in p̃tutib, induſtria d̃ agat
 ab innocētia, fide, ſimplicitate, ſolente, ingēno, q̃ante q̃ laudat. om̃i
 q̃ dūcē ſtutib, poſſit. in admi. p̃tut. Et quo laudat. iſte ſit ſuū et

praeferunt. Cuius adolescentia ad scientia rei militaris no-
 alienis preceptis, sed suis imperiis, non offensionibus belli
 sed uictorijs, non stipendijs, sed triumphis est tradita.
 Color qd repeti-
 Color qd ad hunc
 sine dissolutum
 Idemq; genus belli esse potest in quo illi non ex-
 auit fortuna rei publice. Civile diffidant. Transalpini
 Hispaniense mixtu ex ciuitatib; atq; ex bellicosissimis
 nationibus, facile nouale bellum. Varia et diuisa gna
 et belloz hostiu non solu gesta ab hoc uno, sed etia gesta
 nullam rem esse declarant in usu militari positam.
 Cuius huius uiri scientiam fugere possit. Nam uo uitati pbat de uitate ipius
 En. Pompei, que potest oratio par inueniri. Eundem est, pompeii
 qd qsq; aut dignu illo, aut uobis nouu, aut cuiq; manu
 Jitu possit afferre. Neq; em ille sunt sole uirtutes impa-
 torie que uolgo existimatur labor in negocijs, fortitudo
 in periculis, industria in agenda, celebritas in consuecndo
 consiliu in prouidendo. Cuius tanta sunt in hoc uno, quanta
 in omib; reliquis impatorib; quos aut uidimus, aut audi-
 uimus non fuerunt. Testis est Italia. Cuius ille ipse uictor
 L. Silla. huius uirtute et subsidio confessus e liberatam.
 Testis est Sicilia quam multis undiq; cinctam pericu-
 lis, no terrore belli, sed celebritate consilij explicauit.

Que alie sunt
 uirtutes equie
 qd sine recte fit
 Quid recte qd
 paulocum
 Attentius
 repetitio
 Cuius periculis
 Cuius orandi
 causa

Quid quid ibi uirtutes
 inesse pompeio et pias
 ibi et fortitudo et periculis
 Declarat quid sit

Populatio

al' interruptus f' q' q' d'

Quia ad maria compa-
rit ista Ciliat
Et in ipse plus d' h' m' p'
tempo refert

Testis est affrica que magnis oppressa hostium copiis
eas ipso sanguine redundavit. Testis est gallia p qua
legionibus nostris in hispania iter galloz intensione pa-
tesfactum est. Testis est hispania que sepiissime plu-
rimos hostes ab hoc supatos prostratosq' dissipavit.
Testis est iter et sepius Italia. Que cu suili bello
tetro pculosoq' pmetur. Ab hoc auxilium absente expe-
tuit. Quod bellum septuaginta pompeii attenuatum
atq' i minutu est. Aduentu sublato ac sepulcu testes
vero iam omis ore atq' omis ex terre gentes et nationes
omnia deniq' maria tu uniusa tu in singulis oris des-
sinz atq' portus. Quis em toto mari locus p hos anos
aut tam firmu habuit pfidu ut tutus esset aut fuit
tam abditus. Ut latet. Quis nauigauit qui no se a
mortis aut suutut pculo committet. Cum aut hieme
aut referto pdomu mari nauigaret. Hoc tantu bellum
tam tempe tam vetus tam late diuisum atq' diffusu
quis vnq' arbitraretur aut ab omibz impatoribus vno
Anno aut omnibus annis ab vno impatore Romano
confici posse. Quam puiciam tenuist' a pdomibus
liberam p hosce anos. Ad vertigal tutu nobis fuit.

Aut ab o'ibz color
qui d' quinq'

Quem socii defendistis: cui presidio classibus vestris
 fuistis: Et multas existimate insulas esse destitutas: Et
 multas aut metu relictas, aut a piratibus captas velas
 esse sociorum: Sed quid ego longinquum commemoro: ^{Condupplicatio} ffu
 ut hic quondam, ffuit ipsum rei publice longe a domo
 bellae et propugnaculis imperii sociorum fortunas non
 sua terra defendere sociis ego mare clausum per hostes a
 nos. Dicam fuisse cum exitus nostri a Brundisio nunquam
 nisi summa hieme transierunt. Quod ad nos, cum ab
 exercitibus nostris venissent, captos quereat quereat: ^{Quod ad nos / Color q. dicitur}
 Legati rei ^{vel populi Romani} publicae detenti sunt: mercatoribus tutum mare
 non fuisse dicam: Cum xii seculares in piratibus potestates
 pervenerint. Quod at Colophonem aut samum nobilissimas
 urbes innumerabilesque alias captas esse commemo-
 rem: Cum vestros portus, atque eos portus, quibus vita
 et spes ducit, in piratibus potestate sciatis. Un-
 ignoratis non portum Caiete celeberrimum atque plenissi-
 mum navium insperante potestate a piratibus esse direptum.
 Ex misceno autem eius ipsius liberos, qui in piratibus
 ana ibi bellum gesserant a piratibus esse sublato. ^{publis: usque ad ad locum}
 atque hoc q. celebratur

Subito

Pulchre

Nam quid ego hostiense i. comodi, atq; illam labem, atq;
ignominia r. p. querar. Cum ppe inspectantibus.
vobis clappa ea, cui consul ppli romani ppositus esset
a pdomib; capta, atq; oppsa est. A prole di. immorta.
les. Tanta ne vni9 hois incredibilis, ac d'ma vtus tam
breui tempe luce, afferre rei pub. potuit. Et vos qui
modo, an hostiu tiberinu, classem hostiu uidebatis
hi nunc nullam inter oceanu hostiu pdomu naue esse
audiat. Utq; hec qua celeritate gesta sunt, qd vi.
detis. In a me in dicendo ptereunda no sunt. Cuius
em vnq; aut obeundi negoris, aut consequendi questus
studis, tam breui tpe, tot loca adire, tantos cursus
conficere potuit, qd celeriter. En. p'mi d'ite belli impe.
tus, nauigauit. qui s'uliam adit, affrica explorauit.
Inde exadimiam in classe venit. Nondum tempestas
ad nauigandu mari. Utq; hec tria frumentaria subsi.
dia rei pub. firmissimis psidijs, classibusq; munuit.
Inde se ai in Italiam recepiss; duab; hispanijs, ac Gal.
lia, risalpina psidijs, ac nauib; confirmata missio
ite in oram illirici maris, et in Dybauiam, omnemq; Gre

Eni S'uliam, color qui d.
t'ur, sunt et q. colores
s' p'cedens: dissoluti

pp'it sp'm
d' tele. p'm
p'mpei, leg
sup. q' d'ipit
ad cos'lio

Decretas, s'ul
cadens

Dissoluti
tria p'metaria r. p.
p'p'ia

italie duo maria Nambus Italiae duo maria / maris classibus fir-
missimisque p[ro]p[ri]is adornavit Ipse autē ut a Brundu-
sio profectus est Unde quinquagesimo die tota ad impiū
populi Rom[ani] Siciliam adiunxit Omnes qui ubique p[ro]p[ri]os
fuerunt / p[ar]tim capti / interfectique sunt / partim unius-
quod[am] impio ac potestati se dederunt Idem cretensibus
tam ad eū usque in panphiliam legatos deprecatores
misissent spem deditionis non ademit Obsidesque impauit
Ita tantū bellū tam diuturnū / tam longe lateque dissipū
Euo bello omnes gentes ac nationes p[re]mebantur. En.

Kyrrarant /
H. f. w. De fingen
et dissolutus

pom. ex ma hieme apparuit apparuit Ineunte
 re suscepit. Media estate confect est her diuina et in
 credibilis victus Impator. Quid retete quas paulo an
 comemorare tepam. Quante ^{uel pte} atqz mltie sunt. Non
 em bellandi virtus solum in summo ac pfecto Impatore
 querenda est, sed mltie sunt artes eximie huius adminis-
 tre comites qz virtutis. De pmi qnta innocencia Debet
 esse Impatores qnta tenu omibus in rebus pancia
 qnta fide qnta ^{uel facilitate} felicitate qnto ingenio qnta humanitate
 Que breuiter qualia sunt in En pom. cosidem. Summa

Winter nose

Quarta deinde / Co.
Et qui d^r artic^l
Articulus

Innocentia
 Temperantia
 fides
 felicitas
 Ingenium
 Quarta

em, omnia sunt quærites sed ea magis ex aliorum contentione
 quæ ipsa per se cognosci atque intelligi possunt. Quem enim pos-
 sumus Imperatorum aliquo in numero putare. Cui in exercitu ve-
 niunt centuriatus atque venerint, qui huius homines magni
 aut amplius de re publica cogitare. Cui pericula ex er-
 rario de promptam ad bellum administrandam, aut propter
 cupiditatem pericula magistratibus dimisit, aut propter auari-
 tiam Rome in questu relinqueret. Ora admutumiza-
 tio facit quiritas. Ut agnosce videamus qui hec fecerit.
 Ego autem nemo neminem. Quare irasci michi ne-
 mo potest, nisi qui ante de se voluit confiteri. Itaque
 propter hanc auariciam Imperatores quantas calamitates quo-
 cumque ventum sit nostri exercitus ferant, quis ignorat. Itine-
 ra que per hostes viamos, in Italia per agros atque opida
 Civium romanorum nostri Imperatores fecerunt. Recordamini, cum
 facilius statueret, quid apud exteras nationes fieri exis-
 timet. Utinam plures arbitramini per hostes viamos
 militum corporum viamos, hostium urbes, an hibernis sociorum
 Cites esse deletas. Neque enim potest exercitu huius continere
 Imperator, qui semper non continet. Neque severus esse
 in iudicando, qui alios in se severos esse iudices non vult.

Callide, Annuntiatio

Nota
quædam

Nota

Nemo retinet
 Ego qd. dico
 quia, quidam
 eundem

Hic tñt ag
voluit incipit
age d' tpan?

Hibernia

Hic miramur huc homines tm ex cello cetis / Cui legiones
sic in asiam puerunt / Et non modo mand tanti exer-
citus sed ne vestigiū quid / cuiq pacato notuisse dicat
Nam vco qucadmod hibernet cotidie smones ac lre
proferatur Non mo ut suprum faciat i milite nemi
Ius affertur Sed ne cupienti quid q cuiq pmittitur
Hiemis eni no auaricie profugui maiores nri in socior
atq amicor tectis esse uoluerut / Viget vero reter in
rebz qualis sit tpania considere Vnde illam tanta
celeritate et tam incredibilem cursu indentu putatis
Non eni illū eximia vis remigu / aut ars mandita
quedam gubernandi / aut venti aliqui noui tam celi-
ter in vltimas terras ptulerut / Sed he res que cetos
remorari solent no retardarut Non auaricia ab insti-
tuto cursu ad pda aliquam dhorauit Non libido ad
voluptate Non amemtas ad delectatoz no nobilitas
urbis ad cognitoz Non deniq labor ipe ad quietem
Postremo signo et tabulas cetiqz ornamenta Gretoz
Opidoz que ceti tollenda esse arbitrantur / Ea sibi
illa ne uisenda quid existimauit Itaqz omis quid
nuc in his locis Ene pñm sicut aliqui no ex hoc orbe

De tempantia

No auaricia abstituto
Antius et fili radent
poss cel ad repet

114
Nunc demum Repetio

Laus propterea dicitur facilitate
principis

De fide et quantitate

Laus pulchra
Epilogus pro fine prole

missu. Sed de celo lapsum intuentur. Nunc demum incipit
credere fuisse homines Romanos hac quondam abstinentia
quod iam nationibus ex tunc incredibile ac falso memorie
proditum videbatur. Nunc imperii vestri ^{et nunc} splendor illius gen-
tibus lucet. Illud intelligit non sine causa maiores suos
tum in hac temperantia magistratus habebant seruire
pro. Romano quod impare aliis maluisse. Jam vero ita facti. De facilitate
les aditus ad eum puatorum ita libere querimonie de aliorum
infuriis esse dicitur. Ut is qui dignitate principibus excellit pulchre
facilitate infimis par esse videatur. Nam quantum consilio. Quantitate copia
quantum dicendi gravitate et copia valeat in quo ipso.
nec quaedam dignitas Imperatoria uos quiritibus et lo-
co esse ipso in loco sepe cognoscitur. Idem vero eius
inter socios quantum existimari putatur. Nam hostes omni-
gentium sanctissima iudicavit. Humanitate iam tanta e-
st. Ut difficile dictu sit. Vnde hostes magis virtute eius pug-
nantes timeant. Ad mansuetudinem uicti dilexerint. Nota
Et quisque dubitabit quoniam hunc tantum bellum transmittit
sit. Cui ad omnia uere memorie bella conficienda.
diuino quodam consilio natus esse videatur. Et quoniam
auctoritas multum in bellis quod administrandis atque impio

et principis
attribuitur impa-
tori

militari multū valet / certe nemini dubiū est quā ea in re
 illi idem ipse Imperator plurimū possit. Dehementer
 autē pertinere ad bella administranda / quid hostes / quid
 socij de Imperatoribz vris existiment / quis ignoret / cu-
 sciam in tantis rebz / Ut aut contendant / aut metuant
 aut oderint / aut amet / opinione nō min⁹ fame / q̄
 aliqua certa ratio comoueri. Quid igitur nō vni⁹
 in rebe terrarū clarius fuit. Cui⁹ res geste pares.
 De quo homine vos id quod max⁹ facit auctoritatem tāta
 et tam p̄clara iudicia fecistis. An res ulla usq̄ te
 oram tam desertam putat⁹ / quo nō illius diei fama
 p̄uasit. Cum vni⁹sus ppl⁹ Roman⁹ referto foro / co-
 pletisq̄ omnibus templis / ex quibz hic locus cōspici po-
 test vni sibi ad omne omnium gentiū bellū. En p̄m
 impatore depoposuit. Itaqz / ut plura nō dicam / neq̄
 aliorū exemplis confirmem q̄ntū hui⁹ auctoritas valeat
 in bello / ab eod. En p̄m. Om̄i rerū egregiarū exem-
 pla sumantur. Cui quo die a vobis maritimo bello
 p̄positus est Imperator tanta repente utilitas anone
 ex summa inopia / et caritate rei frumentarie cōsecuta
 est / vni⁹ spe / et nomine / q̄tam vix e summa ubertate
 agrorū diuturna pax efficere potuiss. Nam accepta in

pompeii nome

En lo ignoat luy
aucte in lais.

ponto calamitate ex eo plio, de quo nos pauloante inuitus
admonui. Cum socij ptinuissent, hostiu opes, cuiq; tenuisset
satis firmu p̄sidu p̄uincia nō haberet amississet Asiaz
quirites, n̄ id ipm eius t̄pis diuinitz Sene pompeiu ad
eas regiones fortuna ppli Romani attulisset. Hui⁹ aduent⁹
et mitridate insolita inflammatu, uictoria q̄tinuit. Et
ligrane, magnis copiis, mimitante, Asia retardauit.
Et q̄sq; dubitabit quid uir tute profectus sit, qui tm̄
aute profect⁹. Vt q̄ facile impio, atq; exatu, socios, et
rectigalia conseruatus sit. Cui ipso nomine ac rumore
defendit. Vge res nō illa res, quātam declarat eiusdem
hominis apud hostes poli romi autes. Et ex locis tam lon.
ginq; tamq; diuisis, tam breui tempe om̄s una se de
diderunt. q̄ cretensiu legati, in in eoz insula noster impa.
tor exatusq; esset, ad Sene pom. in ultimas trus uenit.
Eiq; se om̄s cretensiu ciuitates, dedere uelle dixerunt.
Et idem iste Mitridates, nōne adeunde Sene pom. legatu
usq; hispaniam misit. Cuiq; pom. legatu iudicauit.
in quibz semper erat molestū ad eum potissimu esse
missum speculatorem, q̄ legatu iudicari maluerut. Po.
testis iam constituere quirites. Hanc auctoz multis
postea rebz geis, magnisq; uis iudicijs amplificatā.

quintum apud illos reges. quatuor apud ceteras nationes.
 naturam esse existimetis. Felicius est. ut de felicitate
 quam prestare de se ipso nemo potest meminisse et comemo-
 rare de alio possit. sicut equi est homini. timide et pauca.

Conueniens a p^{ro} p^{ro} p^{ro}
 dicitur impatoris. p^{ro} p^{ro}
 p^{ro} p^{ro} p^{ro} p^{ro} p^{ro}
 autem p^{ro} p^{ro} p^{ro} p^{ro}
 ut dicitur de felicitate quae
 p^{ro} p^{ro} p^{ro} p^{ro} p^{ro}
 p^{ro} p^{ro} p^{ro} p^{ro} p^{ro}
 esse. dicitur. id p^{ro} p^{ro}
 ad p^{ro}.

loq^u end d^{icitur} p^{ro} p^{ro}
 cillo. q^{uod} n^{on} p^{ro} p^{ro}
 laua. m^{ag}na h^{ab}u^{it}
 d^{icitur} q^{uod} n^{on} p^{ro} p^{ro}
 g^{er}am
 Et cetera magnis
 impatorib^{us}. n^{on} p^{ro} p^{ro}
 p^{ro} p^{ro} n^{on} p^{ro} p^{ro}
 d^{icitur} p^{ro} p^{ro} p^{ro} p^{ro}
 n^{on} p^{ro} p^{ro} p^{ro} p^{ro}
 p^{ro} p^{ro}.

dicam. Ego enim sic existimo. max^{ime} Marcello. Scipioni. a^{nt}o-
 rio. et ceteris magnis impatoribus. non solum virtute. sed
 etiam p^{ro}pter fortunas. sepius impia mandata. atq^{ue} exitus
 esse quissos. fuit enim profecto quibusdam sumis viris.
 quedam ad amplitudine. et ad gloriam. et ad res magnas
 bene gerendas diuinitus adiuncta fortuna. De autem huius h^{ab}u^{it}
 felicitate. quo de nunc agim^{us} hac utar moderatione dicendi.
 Non ut. in illius p^{ro}ptate fortunam positam esse dicam. S^{ed}
 ut de p^{ro}ptate memorasse. reliqua sperare videam. Ne aut
 inuisa diis immortalibus oratio nostra. aut ingrata ee
 videatur. Itaq^{ue} n^{on} sum p^{ro}dicaturus. quantas illa res. domi-
 milicieq^{ue}. terra mariq^{ue}. quantaq^{ue} felicitate gesserit. Ut
 eius semp voluntatibus. n^{on} modo ciues assenserunt. S^{ed}
 obtemperant. hostes obedierint. sed etiam venti. tempesta-
 tes q^{ue} obsecundauerunt. Hoc breuissime dicat. nemine unq^{ue}
 tam impudentem fuisse. qui adis immortalibus. tot et
 tantas res. tantis audet optare. quot. et quantas diis im-
 mortales. ad G^{ra} p^{ro} contulerunt. Cuius ut illi p^{ro}rium

Adaptat ad p^{ro} p^{ro} p^{ro}
 c^{on} p^{ro} q^{uod} d^{icitur} p^{ro} p^{ro}
 p^{ro} p^{ro} p^{ro} p^{ro} p^{ro}
 p^{ro} p^{ro} p^{ro} p^{ro} p^{ro}
 p^{ro} p^{ro} p^{ro} p^{ro} p^{ro}

Ca. p^{ro}.

Itaq^{ue} n^{on} sum
 color qui d^{icitur} p^{ro} p^{ro}
 dissolut.

Disseruand

Non modo. Color qui d^{icitur}
 dissolut. et d^{icitur} p^{ro} p^{ro}

Quae ad et bellum. Hic est Epilogus quatuor locorum. Epilogus dicitur quod dicitur in epilogis. Iulius propositum
concludens recolligit, quod si fuerit ea quae superius late tractata, adiungens et facillime oblatum quod propositum fuerit
possit quidem per se per se defendendi. Ut si bellum, ut si bellum propositum dicitur ducibus quatuor. Ut cum ad arte utique
esse emittat ad eandem causam, itaque quod in fine pro parte totius eleganter emittat, et non in bellum, et magis pro parte
et hinc quoniam pompae. Et si quid sit ut dicitur facillime quatuor. Et oes dicat tunc in causa in fine
hinc esse utendi, et quod dicitur reggie ad parte a superius. Et quod dicitur dubitabit, quod hinc in bellum. Et ibi
Et quod dicitur dubitabit, quod dicitur perfectus. Et quod dicitur ducibus, hinc superius bellum quod hinc in fine. Et ego dicitur aliam
non, non finem. Et dicitur in fine pulchrum finem. Et quod dicitur ad quatuor, potius ut utatur

Quae ad et bellum
in vadit utique pro
et uti pulchrum
frequentia

in quod sit quoniam belli
color qui dicitur et dicitur

Repetitio

ista dicitur quod per pulchrum
quod dicitur orationis. Et dicitur quod
quod dicitur hortensius. Et dicitur quod
tut dicitur quod dicitur catullus. Ibi dicitur
in sequenti causa, et dicitur
catullus dicitur ut dicitur catullus
quod dicitur quod dicitur quod
inducit ad dicitur quod
et dicitur quod dicitur, ibi dicitur
quod dicitur

ac perpetuum sit, quiritas in rebus salute, atque imperii, tu ipse
hominis causa, sicuti facit, velle, et optare debet. Quare
et bellum ita sit necessarium ut negligi non possit
ita magnum, ut accuratissime sit administrandum. Et tu ei
Impatore proficere possit, in quo sit eximia belli scientia
singularis virtus, clarissima auctoritas, Egregia fortuna
dubitatis quiritas, quin hoc tantum boni, quod a dicitur in
mortalibus oblatum, et datum est, in rem publicam consuevit
atque amplificandam conferatis. Tunc si dicitur. Bonum. Pompeius. Amplificat
puatus esset hoc tempe, tunc ad tantum bellum se erat
deligendus, atque mittendus. Nunc tu ad ceteras sumas utili-
tates hic quod oportunas, adiungatur. Ut in his et ipsis locis
ad sit, ut habeat exercitum, ut ab his qui habent accipe
statim possit, quid expectamus. Nunc cur non ducibus dicitur
immortalibus, eis cui cetera summa in salute rei publicae commissa
sa sunt, hoc quod regimur bellum. Ut enim vir clarissimus
rei publicae et vris beneficiis amplissimis affectus. Et catullus
Item summis ornamentis honoris fortis fortue virtutis
ingenio praeditus. Et hortensius, ab huius oratione dissentit
Quorum ego autem, apud vos multis locis plurimum va-
luisse, et valere oportere confiteor. Sed in hac causa
tam etsi cognoscatur autem cunctas fortissimorum virorum

Color qui dicitur
Epilogus
logus totius quod
dicitur, dicitur
et dicitur

Amplificat
illa dicitur arguere
et a minor

Ut dicitur loci
Color qui dicitur
tunc

quod dicitur
dicitur

honoris fortis
Color qui dicitur
ad dicitur

et clarissimorum / tamē omīssis auctoritatibz / ipse et ra-
tione exquirere possim⁹ veritate. Atq; hoc facilius / q̄ ea
omnia / que a me adhuc dicta sunt / idē isti vera esse
concedit / et necessariū bellum esse / et magnū / et in vno
En. pom. summa esse omnia. / Quid igitur ait hortensius
si vni omnia tribuenda sint vni dignissimū esse poni
Sed ad vnu tamē omnia deferri nō oportet. Absoluit
iam ista orō re mltō magis / q̄ ubi refutata. Nam tu
idem / q̄ntē hortensi mltā pro tua summa copia / ac singu-
lari facultate dicendi / et in senatu cō vix forte dulum
Gabinū grauitē ornatēq; dixisti. Cum is de vno impa-
tore contra p̄dones constituendo legem promulgasset.
Et ex hoc ipso loco p̄ mltā idē cōt legem / ūba fecisti.
Quid tñ per deos immortales / si plus apud populu
Romani auctoritas tua / q̄ ipsius populi. Romani salq;
et v̄ra causa valuisse / hodie hanc gloriā / atq; hoc orb
terre impū tenem⁹. Vñ tibi tu impū esse hoc videba-
m poli / Romani p̄tores / questores capiebantur. Cum
ex omibz p̄uicijs / comēatu / et puato / et publico p̄hibem⁹
Cum ita nobis clausa erant omnia maria / ut neq;
puatam rem / maximam / neq; publica iā obire posse.

It. n. clarissim⁹ / q̄ntē h. et c. et c. hortensius est usq; ad eū locū / que audita sunt h. / Vbi p̄q
incipit q̄. quāto orōis / ut lecte sit et c. conclusio / sine epilogi / ad p̄tes in hac refutatione / p̄positus / ibi vix
enīe nolite dubitare / et et ibi nūq; p̄tē q̄clusio / Et videte h. / In que orōis / refutatio / intelliges statim
orōis p̄p̄ta / Et liget q̄ sit ista refutatio / separata / tñ et mltā sit p̄ orōis diffusa / q̄ntē d. v̄rae refutatio
ut orōis mltā q̄ fieri refutatio / et tacitas interrogatio / et c. et c. p̄p̄ta / et c. qui aliam refutatio
sua valde refutatio / unde fit / ut sepe confutatio / et q̄ntē q̄ntē refutatio / refutatio / p̄tē q̄ntē refutatio.

ps. a dimissionis
p̄ p̄ andrinnus
sine ap̄m̄
p̄ nob̄ quicquid
ad adi. p̄p̄ta
et quid in q̄ntē
relinquā

Confutatio cōt hortensius

Summa copia singulari
fate. dicendi

Grauitate
Ornate

Interrogatio

Ad p̄p̄ta p̄p̄ta

Quid tñ. Calor q̄
d. m. f. roga.

Que Civitas antea vnq̃ fuit non dico ateniensium
que satis late quodam mare tenuisse dicitur. Non car-
taginensiu qui p̃ multu classe maritimieq̃ rebus ualu-
erut no Rhodioru quoru usq̃ ad nr̃am memoriam
disciplina naualis et gloria remansit. Que Civitas
antea vnq̃ tam tenuis tam pua insula fuit que
no portus suos et agros et aliqua ptem regionis.
atq̃ ore maritimie p se ipa defendet. Ut hercule aliq̃
annos q̃tinuos ante legem Sabiniam ille populus
Romanus. Cui usq̃ ad nr̃am memoria nome inuictu
in naualibz pugnis pmanfit magna ac multo max^a
pte no modo utilitat sed dignitat atq̃ imperij caruit
Nos quoru maiores antioctu regem classe persen
q̃ superant omnibz naualibz pugnis. Cartaginenses
homines in maritimis rebz excitatissimos patissimosq̃
vicerut. Hi nullo in loco iam pdomibz pares esse po-
^{uel rimus}teramus. Nos q̃ qui antea no modo italiam tuta
habebam. Sz om̃s socios in ultimis horis aut / nostri
imperij saluos p̃stare poteam. Tum cum insula delos
tam p̃ecul a nobis in Egeo mari posita quo b̃nis
vndiq̃ cu mercibz atq̃ onēibus comeabat referta diuinis

Cartaginenses pa-
tissimosq̃

pua sine muro nichil timebat. Adem homodo puius
 atqz oris Italie maritimis ac portubz nris, sed etia apia
 via tacebam. Et his tpi bz no putabat migratqz populi ro
 in huc ipm locum ascende cu eu vobis maiores nostri
 eximij nautic et classu spoliis ornatu reliquissut. Bono
 te animo tu et hortensij populi Ron et ceteros qui
 erant in ead sententia de existimavit ea que sentie
 batis. Sed tamen in salute romui idem pplus Romanus
 dolori suo maluit qz aucti vestri obsequere. Itaqz una lex
 unus rex vn annus nomodo nos illa miseria ac turpi
 tudine liberavit. Sed etia effecit ut alij vere videamur
 omibz nationibz ac gentibz terra mariqz impare. Quo mi
 chi etiam indignius videtur obrectatu esse adhuc Gab
 inio dicam an ne pompeio. An utqz id quod est veri
 ne legaretur Iulus Iulianus. En pompeio expetenti
 ac postulanti. Vtru ille qui postulat legatu ad tantum
 bellum que velit idoneus non est qui impet. Cuz ceteri
 ad expilandos socios diripiendasqz puias quos voluerit
 legatos duxerunt. Vn ipe cu lege salus et dignitas po
 pulo Romano atqz omibz gentibz constituta est. Expers
 esse debz eius glie impar atqz eius exatqz qui consilio

Quid apia / que
 distabat a Roma
 p decem milia

Itaqz una lex / acti

Ordo. Gita

Balio dicit / color qui d
 dubitatio

que vos omnes generis
noimio

ipius atque periculo est constitutus. Un. En. falsidius qui. &
Metellus. & Celsus latimenses. En. lentulus qd omnes ho-
nois causa nomio. Cum tribunis plebis fuissent, anno
primo legati esse potuerunt. In hoc uno babino sunt
tam diligentes, qui in hoc bello qd lege babina geritur
in hoc impatore atque exercitu, que p se ipm constituit, ena
pripus iure esse debet. De quo legando consules speo
ad senatu relatuos, cui si dubitabit aut quabuntur.
Ego me profiteor letatur. Neq me impedit quirites
eius infimic dictu, quo min9 frequer vobis rem sus,
bnsimq defendat. Neq pter intercessioz quicq audea
de qua ut arbitror istipfi qui minatur, etiaq atq
etiam qui id liceat confidebat. Mea quid sententia.
quirites m9 aulus. Babinius belli maxtimum reruq
gestaz. En. pompeio ascribitur, ptea q alter vni illud
bellum suscipiend vris suffragiis detulit. Vltor dela-
tum susceptuq confert. Reliquu est. ut de. & catuli
ante et sententia dicend esse arbitratu videatur, cui

Corndu cofut. cor. &
catuli.

Diffinit catuli ad pan-
em, ut pania p vnu
a Cione

cum ex vobis queret, si in vno En. pomio y omnia
poneit si quid de eo factu esset in quo spe esset hitui
Cepit magni sue vtrut fructu ac dignitate, cu omes

Reliquu est. postq in pte cofutacod, habundantissd satisfecit romib quib hostib9 condicebat,
pompeio potippe. Ne aulus. Gabius mitte. ad ipo pompeio, unde intendt qfuta voca. & Catuli, aliq
adufatq, qui dicebat no oportet, so. i. pom. mitte ad tantu expedio. qd qd ista dnuh roib mouebat.
p ut si aliquid finitui adueniet ipi pompeio, no qret respnd, in q poud spd fud, 12. qd qd cofe
tudine qd finitui fuisset, si pompeio solq mittetur. Dimisit autor istam ptem, in duas, q p poudet
qd intendit fundit causam, adufatq, adufe pte, fct. Catuli (q pompeio) 20 qfuta, ipa,
raro, ibi 1. qd in q. Ista pd esse d. dimis. Alr p ista pte 2a qfuta, pd dimidi pua.
7 tns pte, qd poud rmd raro, & Catuli qd denegetat p. i. pom. 1. delegand ad illud bellu
20 adducit atq ro, et ad dissoluit, 30 diligen qis confutac qdudt spd raro, cofutac (ist.)
20 pte ista 20. At end, 30 ibi, Cione nolite dubitare. m9 fud dnois p. atq in duas
pd qfuta ro, adufe pte fct. & Catuli, 20 tollit qro raro, cofutac ibi 20. p. i. q. po

una ppe uoce in eo uos spe huius esse dixistis. Et emita-
lis est uir. Et nulla res tanta sit: ac tam difficilis: q̃
ille nō et consilio regē et integritate tueri: et uirtute
conficere possit. Sed in hoc ipso ab eo rehemētissime
dissentio: q̃ quo min⁹ certa est homin. ac min⁹ diuturna
vita. hoc magis res publica. Dum p̃ deos immorta-

*Alb. in
pulchra eloquentia
admit fortiss. argu-
t. p. p. p.*

*Vol. p. p. p. p.
Non dico / Sampa
Ep. p. p. p. p.
Non dico*

les liget. ferui debz summi hois uita atq̃ uirtute. Ut eni
inquit. noui nichil fiat. contra exempla et instituta
maiorz. Non dico hic loco maiores nostros. semp̃
pace consuetudini in bello utilitati paruissē. Semper
ad nouos. caus̃ tempoz. nouoz consilioz rationes. ac
comodauissē. Non dicam duo bella maxima. punicu
et hispaniense. ab uno Impatore esse confecta. Duas
q̃ urbes potentissimas. que hinc impio maxē inimica
bantur. Carthagine atq̃. ab eodem scipione esse deletas.
Non commemorabo nup̃ ita uobis prabusq̃ uis ita esse
uisum. Ut in uno S. axio. spes impis ponetur. ut
idem cu iugta. idem cu Cimbris. Idem cu theuthonis

*Inquit. confut. p. p. p.
r. p. p. p. p. p. p.
st. cat. p. p. p. p. p. p.
milla. Afficiant. maior*

*Non dico / 2a ratio h
multa regit*

*In ipso S. p. p. p. p.
Adaptat ad p. p. p.
Confundt. Catullus
et h. p. p. p. p. p. p.
h. p. p. p. p. p. p. p.*

bellu administrat. In ipso S. p. p. p. p. in quo noui con-
stitui nichil uolē. Et catullus. q̃ multa sunt noua. su-
b. q̃st. a p. p. p. p. p. p. p. voluntati constituta. recordamini. /.

*Et id. p. p. p. p. p. p. p.
a. p. p. p. p. p. p. p.
et confundt. catullus*

ingratu p leges cape lauff. Quid tam incredibile, q̄ ut
iterp equos de ex SC triumpharet. Que in omnibus hominib;
noua p̄t homin memoria constituta fut. Ea tame multa
no sunt q̄ hec que in hoc vno homine videm. Atq; hec
tot exempla, tanta, et tam noua p̄fita fut in eadem hoie;
a. Et tabullo, atq; ceteror eiusd dignitat amplissimor homin
auct. Et videant si non sit p̄miqui et no ferendum
illoz auctoritate de Sen. Pom. dignitate, a vobis reproba.
tam semp esse. Vm ab illis de eod iudiciu populoz Rom
auctoritatem impleri. Prefertim qui iam suo Jure popu
lus Ro in hoc homine suam auctoritatem, uel cont omes
qui dissentiant possit defende. P̄tea q̄ istis reclamantib;
vos vnu illum. ex omnib; delegist, que bello p̄doru p̄p̄o.
neret. Hoc si vos temere scist, et reipublice parum
consuluit. Recte isti studia v̄ra suis consiliis regere
conantur. Sin aute vos plus tame in re publica
vidistis uos his repugnantib; p uosmet ipos, dignit
huius impio salute orbi terrar attulist. Vln iste p̄n
cipex et sibi, et ceteris poli Romani. omni, aut para.

De Sertorio

efficient

adducit rationem,

Secunda rō p^{re}sumere esse fateant^{ur}. / Atq^{ue} in hoc bello Asiatico et re-
gibus sup^{er}stita a-
pud eos, mod^o q^{ui}q^{ue}
et pauciora alijs singularib^{us}, sed alie q^{uam} v^{er}itates ai milite et magne requir^{unt}.
q^{ui} v^{er}itatib^{us}

p^{re}cedenda p^{ro}p^{ri}o
 et consumat rabor
 q^{uod} p^{ro}p^{ri}o q^{uod}stunt

al' l'nia

Difficile est in asia / Sicilia / Sithia regnisq; in terrior
nacom / ita resari nem impatore / Et nichil aliud q;
de hoste ac de laude cogitet / Deinde etiamsi / qui sut pudor
ac tpantia moderatores / tamen eos esse tales propter
multitudine cupidore haim nemo arbitratur / Difficile e
dictu quiritis q;to in odio sum; apud exteras nationes
propter eoz / quos ad eas hoc animo / Vno in impio
nisi / injurias ac libidines / Et em pham putet in
illa terris / nris ingratib; religiosu / Cuius civitate pter
/ Quam domu satis clausam / ac munitam fuisse / Et
les iam locupletes / ac copiose requiruntur / Cuius cau
sa belli ppter diripiendi cupiditatem inferat / Libenter
hec coram tu / Et catullo / et / Et hortensio disputarem
sumis et clarissimis viris / ^{ere quo hanc aduarias Telus} / Nouerut em socios vlna
vident eoz calamitates / querimonias audiunt / Pro sociis ^{collagat nobiscum}
uos contra hostes exitum mittere putate / an hostiu
simlacione contra socios / atq; amicos / Cuius civitas est
in Asia / que no modo Impator / aut legati / sed vnus
tribuni militu animos atq; spem cape possit / Cuius
etiamsi / quem habet / qui collat / signis exitos regios
supare posse videatur / tu nisi exit idem / qui se a pe
tunjs socior / qui ab eoz quingib; ac liber / qui ab auro

Nouerut / Cuius q; d; d; d;
Lutun

Sciasq; regit / La / gazas Regia / man9 oculos / auz / cohibere possit / non / Mand / articuli / b
 Mit / datus / comp /
 Ed / auro / et / donus /
 erit idoneus / qui ad bellum Asiaticum / regiusq; mittatur

Et quam putat civitate pacatam fuisse / que locuples Et qua putat /
 sit / Et qua esse locupletam / que istis pacata esse vide / qui d. quibus
 atur / Ora maritima En. pom. no solum / ppter rei
 militaris glaz / sed etiaz ppter animi continencias requi /
 suit / Videbat em populus Roman9 non locupletari /
 quot annis publica pecunia propter paucos / neq; eos qbp
 aliud assequi classu nomine nisi ut detinent accipiend
 maiori affici turpitudine videmur / Mune qua cupid
 tate homines in provincias / quib; iactus / quib; condicomb;
 proficiscantur ignorant / Videt isti / qui ad vnu defendu ee
 omnia non arbitrantur / Quasi vero En. pom. non
 tamne suis ututib; / tu etiam alienis vicis magni esse
 (concludit q pte videam) / Quare nolite dubitare / qn huc vni credat /
 omnia / qui int annos tot vnus indentus sit / Cui foris
 in vrbes suas / cu exatu venisse gaudeant / Et si auctoi
 tatib; hanc causam quirites confirmandam / putatis e
 vobis auctor vir belloz om / maximazq; reru peritiss
 p. seruilus / Cui tante res / terra / marisq; extiterut
 Et cum de bello deliberet / auctor vobis gravior esse ne
 mo debeat / Est curis sumis vris beneficijs / maxisq;

conclusio q pte videam

adducit vltim
 rator istoz

Est nob. Tpeti

que in istam ita sunt & magis; Transfere quod p[ro]p[ri]is oron[ibus] et diligentissim[is] digeste q[uod] est p[ro]p[ri]o quod dicitur
voluntate tradit q[uod] magis; oron[ibus] p[ro]p[ri]is q[uod] est q[uod] dicitur;

Concludit ad que q[uod]
p[ro]p[ri]a
Conclusio totius oron[ibus]
De hoc & manlio t[em]p[or]e
hunc & q[uod] p[ro]p[ri]a
magis; t[em]p[or]e p[ro]p[ri]a magis;
indignare nobilit[ate] fuit
legem ut Pompeia, mi-
tridat[em] bellu[m] madact[em]
contio eius bona fuit

Quicquid repecto studi-
artibus
Ego aut[em] offit se adamp-
ist[em]

q[uod] mact[em]

Quid p[ro]p[ri]a dicitur augur
t[em]p[or]e p[ro]p[ri]a
t[em]p[or]e p[ro]p[ri]a q[uod] dicitur
t[em]p[or]e p[ro]p[ri]a q[uod] dicitur
in capitolio ut t[em]p[or]e
p[ro]p[ri]a magis; cat[em]

rebus gestis, summo ingenio et prudentia p[ro]p[ri]a Est En-
lentulus in quo om[n]is p[ro]p[ri]a amplissimis vris honorib[us] sumu[m]
consilium sumam civitatem esse cognoscat. Est cassius
integritate / v[ir]tute / constancia singulari / Quare videte integritate, De-
ut hor[um] auctoritatib[us] illor[um] oron[ibus] qui dissentunt respon- Quare videte /
dere posse videam[us] / Que cum ita sint. & Manli[us] p[ro]p[ri]a Epilog[us] dicitur
istam tuam / et legem / et voluntate / et sententia laudo
vehementissim[us]q[ue] comprobo. Deinde te hortor ut autore
populo Romano maneat in sua Neve cuiq[ue] vim Neve. r. ne mu-
aut minas p[ro]p[ri]as. Primum in te satis est animi te te appo-
constancieq[ue] arbitror. Deinde in tanta multitudi[n]e cum tuo / q[uod] tu feris-
tanto studio adesse videam[us] / q[ua]nta no[n] ite[m] in ead[em] h[ab]e p[ro]p[ri]a / q[uod] p[ro]p[ri]a
p[ro]ficiendo videm[us] / Quid est q[uod] aut de re / aut de p[ro]ficiendo p[ro]p[ri]a ut mo-
facultate dubitem[us] / Ego aut[em] quicquid in me est studi- heat ip[s]i ad
consilii / labor[is] / ingenii Quicquid hoc beneficio p[ro]p[ri]a p[ro]p[ri]a
atq[ue] h[ab]e p[ro]p[ri]a p[ro]p[ri]a / quicquid auctoritate / fide / constantia p[ro]p[ri]a
possum. Idone ad hac rem consuecundam tibi / et po- p[ro]p[ri]a p[ro]p[ri]a q[uod] p[ro]p[ri]a
Romano / polliceor / ac desero. Testorq[ue] om[n]es deos / et eos p[ro]p[ri]a p[ro]p[ri]a
maxime / qui hunc loco templo q[ue] president qui om[n]i abamp[ri] / et fa-
mentes ap[er]to eor[um] qui ad rem p[ro]p[ri]a adu[n]t Maxime pro / et q[uod] p[ro]p[ri]a p[ro]p[ri]a
spiciunt / me hoc neq[ue] rogatu face minis[us]. Neq[ue] quo
Eni[us] p[ro]p[ri]a gram michi per hanc causam conciliari
p[ro]p[ri]a p[ro]p[ri]a q[uod] dicitur

Que in ita sunt / hic q[uod] q[uod] dicitur & de p[ro]p[ri]a p[ro]p[ri]a oron[ibus] q[uod] dicitur q[uod] p[ro]p[ri]a in qua Eni[us] p[ro]p[ri]a
q[uod] dicitur app[ro]p[ri]a / legem / & manli[us] / Eni[us] fere nitela / de bello suscipi[us] et p[ro]p[ri]a p[ro]p[ri]a. Et d[icitur]
magis; in arte / sumo in ingenio / d[icitur] se orasse t[em]p[or]e causa reip[us]e Et deos adducit testib[us]
ut p[ro]p[ri]a om[n]i alia suspicio[n]e t[em]p[or]e oron[ibus] / et volu[n]ti p[ro]p[ri]a facilius descendit /

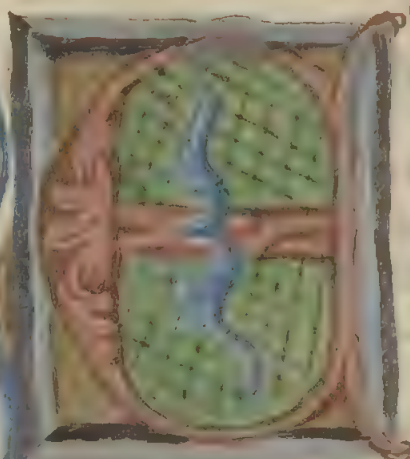

M. T. C. IERONIMUS. M. IONIANIA. ORATIO. IN C. P. T. FELICITER.

Si vereor iudices ne turpe
sit pro fortissimo viro dicere nunc
piente time minimeque debeat.

Miloniana incipit Milo
Titus, an 9. Trinominus
fuit

Cum Milo titus animus ipse magis
de rei publice salute quam de sua
perturbetur. Meum ad eius causas
parce animi magnitudinem

asserere non posse tamen hoc noui
iudicii forma terret oculos qui

quocumque incidit veterem consuetudine fori et pristinu
morem iudiciorum declarat quod dixit Non enim corona confessus

vester cinctus est. Et solebat Non usitata frequentia
stipati sum. Nam illa presidia que pro templis omnibus
cernitis esse contra vim collata sunt non afferunt tamen

debat quod dixit

aliquid ut in foro et in iudicio presidium salu

tatibus et nequeis septi sumus. Tamen ne non timere

sine aliquo timore possumus. Que si opposita Miloni pu

tarem cederem tunc iudices Nec inter tantam vim armis

rum existimarem oratori locum esse. Sed me recreat

et reficit Eni pompeii sapientissimi et illustrissimi

viri consilium. Cui profecto nec iusticie sue putaret

esse. Quem reum sententia iudicii tradidit. Eundem

Incipit

Orticulus

ibi est max^a copia geti

Orticulus

q^d addunt adusarios n^o adu^s
captat benivolentia ab
adusarios. 2.

q^d addunt eos dⁱ inordinam^{us}
n^o melⁱ timor / Milo semp^{er}
reprobat p^{ro}ferem^{us} & rationem
malignam

captat benivolentia a Mi.
sunt p^{ro}u^s ad aut^{em} b^en^eiter
qualis fuit n^o rem^{us} p^{ro}u^s
Milo, et n^o eis qui auduit

alⁱ declamarent

telis militu d^edere nec sapientie / temeritate cōitare
multitudis / aut^{em} pub^{li} armare. Quamobrem illa arma Cen-
tiones cohortes, non piculum nobis sed p^{ro}sidium demittat
Necq^{ue} solum ut quieto sed etiam ut magno animo
sint hortant^{ur}. Necq^{ue} auxilium modo defensionem mee vero
etiam silentium pollicentur. Reliqua vero multitudo que
quid est Cuius tota n^{ost}ra est Necq^{ue} eor^{um} quisq^{ue} quos vndiq^{ue} ^{Alia dⁱ mⁱn^{us}}
intuentes hic vnde aliqua pars fori appar^{et} pot^{est}. Et hui^{us} di^{cti} ^{favore}
videt^{ur} exptantes nō tum v^{er}uti Milonis fauet tum de
se deliberat suis de patria de fortunis hodierna die de-
tari putat. vni genus est adus^{us} infestus nobis eor^{um} q^{ui}
p^{ro} clodii furor p^{ro} rapinis et incendiis et omib^{us} exitijs
p^{ro}u^s pauit. Cui etiam etiam contione incitata sunt
ut vobis voce p^{ro}ferent quid iudicaret. Quor^{um} clamor si q^{ui} ^{Legg^{er}et p^{ro} q^{ui} n^olt^{us}}
forte fuit adinu^s vos debet. Ut eum Cuiem retineat ^{quid p^{ro}ferat q^{ui} n^olt^{us}}
qui semp^{er} genus illud homin^{um} clamoresq^{ue} maximos pro ^{ut n^olt^{us} p^{ro} p^{ro} p^{ro} p^{ro}}
n^{ost}ra salute neglexit, Quamobrem adeste ois iudices et ^{negot^{us}}
terrorem si quem habet deponite. Nam si vnq^{ue} de ho^{min}
bis iudicandi fuit. Si deniq^{ue} vnq^{ue} locus amplissimor^{um} or^{um} ^{p^{ro}ferent et q^{ui} n^olt^{us}}
dimi delectis v^{er}u^s dat^{us} est vbi sua studia erga fortes et ^{q^{ui} n^olt^{us} p^{ro} p^{ro} p^{ro} p^{ro}}
benos Cives q^{ui} vultu et ubi sepe significassent re et ^{quid vellent vos}
sententijs declararent. hoc profecto tempore ea p^{ro}late ^{iudic^{us} v^{er}u^s p^{ro} p^{ro} p^{ro} p^{ro}}
^{et n^olt^{us} p^{ro} p^{ro} p^{ro} p^{ro}}

omnem vos habet ut statuatur. Vtrum nos qui semper
 vobis auctoritate dediti fuimus semper miseri lugeamus. An diu
 uerati a civibus perditissimus alius pueros ac per vestram fidem
 virtute sapientiamque recreamus. Quid enim vobis duobus
 iudices laboriosis quid magis solito magis exitu dici
 aut fingi potest qui spe amplissimorum primorum ad rem
 publicam adducti metu crudelissimorum suppliciorum edere
 non possimus. Et quidem ceteras tempestates et procellas
 in illis dumtaxat fluctibus ceterum semper putavi Milo-
 ni esse subeundas. Quae semper pro bonis contra improbos
 senserat. In iudicio vero et in eo consilio in quo ex autis
 ordinibus amplissimi viri iudicarent nunquam existimavi spe
 ullam esse habituros Milonis inimicos ad eius non salu-
 tem modo extirpandam sed etiam gloria per tales viros
 infirmendas. Quod in hac causa iudices tibi animi tri-
 butu rebus oibus pro salute rei publice gestis ad quod
 omnis defensione non arbitramur nisi oculis videtis
 insidias Miloni a Clodio factas. Nec deprecatur sumus
 ut emen hoc nobis multa pro palatia in rem publica
 merita condonetur. Nec postulaturi. Ut si mors per Clodium
 salus vestra fuerit. Idcirco eam virtuti Milonis potius
 quam populi Romani felicitati assignetur. Sed si illius

ab adversario persona

ab adversario persona

ffid

virtute

sapientia

adversarius

ab adversario persona

ab adversario persona

ab adversario persona

ab adversario persona

ab adversario persona

ab adversario persona

ab adversario persona

ab adversario persona

ab adversario persona

ab adversario persona

ab adversario persona

ab adversario persona

ab adversario persona

ab adversario persona

ab adversario persona

ab adversario persona

ab adversario persona

ab adversario persona

ab adversario persona

ab adversario persona

ab adversario persona

ab adversario persona

ab adversario persona

ab adversario persona

ab adversario persona

ab adversario persona

ab adversario persona

ab adversario persona

ab adversario persona

ab adversario persona

ab adversario persona

fabula hanc
de q. i. tyana
h. i. i. i.

xij. tabule loq
a lege

loq. i. i. i. i.
i. i. i. i.

loq. i. i. i. i.
i. i. i. i.

loq. i. i. i. i.
i. i. i. i.

loq. i. i. i. i.
i. i. i. i.

loq. i. i. i. i.
i. i. i. i.

loq. i. i. i. i.
i. i. i. i.

loq. i. i. i. i.
i. i. i. i.

loq. i. i. i. i.
i. i. i. i.

loq. i. i. i. i.
i. i. i. i.

loq. i. i. i. i.
i. i. i. i.

loq. i. i. i. i.
i. i. i. i.

loq. i. i. i. i.
i. i. i. i.

loq. i. i. i. i.
i. i. i. i.

loq. i. i. i. i.
i. i. i. i.

loq. i. i. i. i.
i. i. i. i.

loq. i. i. i. i.
i. i. i. i.

loq. i. i. i. i.
i. i. i. i.

civis interfici nequeat esset. Itaque h. iudices non sine
causa fictis fabulis doctissimi homines memoria tradide-
runt. cumque prius ulciscendi causam necavisset
variatis homin. sententiis non solum divina sed etiam
sapientissime de. sententia liberatus. Et si xij. nocturni
fure q. q. modo diurnum aut si se telo defendet interfici
in p. n. voluerit. Quis est qui q. q. modo interfectus
sit p. n. d. putet. Cum videat aliqu. gladium no-
bis ad occidend. homin. ab ipis parrigi legib. Et si
tempus est ullu. in re vel homines necandi que multa
sunt. Certe illud est non modo iustum. verum etiam ne-
cessarium. Cum vi vis illibata illata defenditur. pu-
dicitur in eripet. militi tribun. militum in exatu. B.
Charis. p. p. quibus eius impator. interfectus ab eo est
Cui nun. afferebat. fac. em. probus adolescens p. n.
lose. q. p. p. turpiter maluit. Nec huc ille sum. vir
scelere solutu. p. n. liberavit. Insidiatori vero et la-
tron. que potest afferri iusta nex. Quid comitatus
nri. quid gladii. volunt. Cuius habet certe non liceret
Est igit. h. iudices non scripta sed nata lex. quam
non didicim. accepim. legim. Verum etiam ex natura

loq. i. i. i. i.
i. i. i. i.

loq. i. i. i. i.
i. i. i. i.

loq. i. i. i. i.
i. i. i. i.

loq. i. i. i. i.
i. i. i. i.

loq. i. i. i. i.
i. i. i. i.

[illegible]

die meam potentiam invidiosa cunctabatur. Cum debet
 senatu non quid sentiet si quod ego vellem re decerne
 . Que quid si potentia est appellanda potiusque aut pro
 officiosos labores meos non ulla apud bonos gratia appel
 letur ita sane dummodo ea nos utamur pro salute bonorum
 contra amenciam peritorum. Hanc vero questionem etsi no
 est iniqua nunquam tamen senatus constituendam putavit
 Erant enim leges. Erant questiones. vel de re de vel de
 vi. Nec tamen merorem ac luctu senatus moris per Clodii
 afferebat. Tot nova questio constitueretur. Cuius enim se
 natui de illo incesto ^{si populus fuit a populi iure Caesar} iudicium decernendi potestas
 esset erepta. Deius interitu quis potest credere senatu
 iudicium novum constituendum putasse. Cur igitur intendimus
 arie oppugnatorem edui M. Lepidi cedere hanc ipsam contra
 rem publicam senatus factam esse decrevit. Quia
 ulla vis unquam est in libera civitate suscepta inter cives
 non contra rem publicam. Non enim est illa defensio
 contra vim unquam optanda. Sed non ^{nunquam} est necessaria
 Nisi vero aut ille dies in quo Tiberius Gracchus cecidit
 Vnde ille quo ^{vel jam} gressus aut quo azima saturnini non etiam si. Cuius
 e re publica oppressa sunt rem publica tamen non voluerunt
 . Itaque ego ipse decrevi in eadem in appia facta esse constaret. ^{Isti est perinde per la q}

propterea magna in rebus
 merita in medio est in
 bonis causis auctoritas

uti potissimum arguere
 totum Clodium per senatum
 nunquam vidisset de isto et
 arguit a maioribus

Non eum qui se defendisset contempnere rempublicam fecisse. Sed tu
 inesset in re ius et insidie tamen iudicio resuavi. Item notavi
 Et si p[ro]fueris illi tribuni. senatui quod sentiebat p[ro]fic
 licuiss[et] noua q[ue]stione nunc illas h[ab]ere. Decernebat enim
~~et tunc tantum~~ ^{ordine q[ue]retur}. Diuisa senten-
 tia est postulante nescio quo. nichil enim iure est omni
 flagitia proferre. Sic reliqua auctoritas. senatq[ue] incepta
 intercessione sublata est. Ut enim Gn. Pom. rogatoe
 sua. et de re publica. et de causa iudicauit. Tulit enim
 de re. que in appia. via facta esset in qua. P. Codi-
 oarius esset. Quid ergo tulit. Nempe. ut q[ue]retur. Quid
 porro. querend[um] est. scilicet ne sit. Ut constet. a quo.
 Ut patet. ^{q[ui] scilicet in iudicio} Vidit etiam in confessione facti. Quis in
 defensione suscipi posse. Quid u[er]o uidetur posse absolui
 eum. qui facit. cum uidet nos fateri. neq[ue] q[ui] m[ag]is
 fuisse. Nec nobis tam salutare hanc in iudicando.
 licet. q[uam] illam tristem dedisset. Michi res Gn. Pom.
 non modo. nisi q[ui]s cont[ra] hylone iudicasse. sed etiam
 statuiss[et] uidetur. Quid nos in iudicando sp[eci]are oportet
 Nam qui no[n] penam confessioni. sed defensionis dedit
^{et p[ro]fueris} tamen interius querendam no[n] interitum putauit.
 Nam illud dicat ipse profecto. q[uod] sua sponte fecit.

ala inuentib[us]
 "Velutibus lagib[us]
 tantu[m] modo q[ue]

Ca. ps. q[ue]nta. in q[ue] m[ag]is
 impugne p[ro]p[ter] adu[er]s[us] q[ue] d[icitu]r.
 erat. p[ro]m.

"Q[ui] m[ag]is
 uidet. p[ro]p[ter]

Publi' o ne clodio tribuenda putet an tempore
 Domi sue nobiliss^{us} vir senatus pugnator Vltis illis
 quidez tribus pene p^{ro}onus amicus hui^{us} nri iudicis
 fortissimi viri Catonis^{is} ^{re ple} Ch. deusis occisus est
 Nichil de eius morte populus consulq nulla q^{ue}stio
 secreta a senatu est. q^untum luctus in hac urbe fuisse
 a nris pub^{li} accepit. Cum p. Africano Domi sue qui
 e^{ss}enti illa nocturna vis esset allata. Quis tamen
 no genuit quis no arsit dolore. Que immortalem
 si fieri poss^{et} om^{ne}s esse cuperet. Cui^{us} necessaria q^{ue}dez
 ex^{pe}ctadam esse morte. Num igr ulla questio de
 africani morte lata est. Certe nulla quid tam ita
 Quia no aliquis facinore clari homines alio ob^{sc}uri
 necantur. Interfit it^{em} vite dignitate sumoz atq
 infimoz. mors quid illata per scelus. isdem penis
 tenetur et legib^{us}. Nisi magis forte erit p^{re}ca
 qui consulari prem^{io} q^u si quis huilem necavit aut
 eo mors atrocior est. p. Clodij q^u is in in^{im}umet
 maior^{is} suoz sit interfet^{us}. Hor em sepe ab^{is}et dia^z
 pin q^u appi^{us} ille cecus munivit non qua p^{ro}ptus
 uteretur. Sed ut in pune sui posteri latrocinaren^t.
 Itaq^{ue} in ead ista Vipia via cum ornatissimi eq^{ui}tez

p^{ro}bat q^uis lo^{qu}o^{re} oportet
 non q^uis q^uis q^uis q^uis
 morte p. Clodij

q^uis luctus in hac
 urbe fuisse

q^uis q^uis q^uis q^uis
 q^uis q^uis q^uis q^uis

Aut l^o q^uis lo^{qu}o^{re} oportet
 ad p^{ro}ptus p^{ro}ptus

Viam

Ubi paucis suspicis map.
et claudius f. 100

Tomam. H. papiriu occidisset Non fuit illud facin⁹
puniend⁹, Homo eni nobilis in suis monument⁹ eq⁹te⁹
romani occideat. Nunc eiusd⁹ Appie nome, quantas
tragedias excitat, que cruentata antea cede honesti
atq⁹ innocent⁹ viri fleba⁹. Eadem nunc crebro usur⁹
pantur et postea q⁹ latronis, in paride sagittine
imbuta est. Sed quid ego illa, q⁹memoror. Comp⁹
hensus est in templo Castor⁹, suus p. Clodii que ille ad
Gn. Pompei interficiend⁹ collocaret. Extorta est confi⁹
tenti scia de manib⁹. Caruit foro postea pompeius
caruit senatu. Caruit publico. Nam ac se parietib⁹
non Iure legu iudicor⁹q⁹ text⁹. Num que rogatio lata
Num q⁹ noua questio decreta est? Nequi, ^{si res} foret, si uir
si tempus ullum dignu fuit. Certe hec in illa causa summa
oia fuerut. Inspiciator erat in foro. collocat⁹ atq⁹ in res⁹
tibus ipo senatus, ei uero ante mors parabatur. Cuius
Nota de laudib⁹ Gnei pom⁹ in vita. mitebatur salus ciuitat⁹, eo porro reipublice
tempe, quo, ^{si uir} ille fam⁹ occidisset Non hec solum ciuitas.
sed gentes om⁹ contidissent. Nisi forte, quia pfecta res
non est, non fuit punienda. Unde ⁱⁱ exitus. reru
non hom⁹ consilia legibus indicantur. Min⁹ dolend⁹
fuit re non pfecta, Sed puniend⁹ certe nichilominus

Ac si interficisset f. 100

quotiens ipse iudices ex p. clodii telia ^{et ex reventis} ^{et} manibus
 effugi. Ex quibus si non me mea uel rei publicae for-
 tuna suasset quis tandem de intetu ^{meo} ^{meo} questionem
 tulisset. Sed facti sumus. Qui deusque qui africanum pom-
 peium nosmetipsos cum p. clodio conferre aude. Tollerabi-
 lia fuerunt illa. Publici clodii morte equo animo ne-
 mo facere potest. Illeget senatus. Meret equester ordo tota
 ciuitas confecta semio est. Squalent municipia.
 Afflictae colonie. Vixi denique ipsi tam benefici-
 tam salutarem tam mansuetum suum desiderant.
 Non fuit ea causa iudices. Non fuit cur sibi ren-
 deret Pompeius questione ferenda. Sed homo sapiens
 et alia quaedam mente potest multa vidit fuisse sibi illi
 inimici familiare Milonem in tota omni leticia si
 ipse etiam gaudet timuit ne videtur infirmior fides
 reconciliare gratie Multa etiam alia vidit. Sed illud max-
 imis atrociter ille ille tulisset uos tamen fortiter iudica-
 tuos. Itaque delegit e florentissimis ordinibus ipsa lumina
 Neque vero quod nonnulli dicuntur ferre in iudiciis legedis
 amicos meos. Neque enim hoc cogitauit uir iustissimus.
 neque in bonis uiris legendis id assequi potuisset. Etiam si
 cupisset Non enim mea gratia familiaritatisque late pate-
 ret.

Pompeius loquitur

longe uide

Peperit primas rationes

HE UTTERETUR

regalium gra

Videtur ita tractata esse comitia anno superiore ut no-
 multos menses p̄tura gerere posset. Cui no honoris q̄d
 sp̄taret ut ceteri. Sed et. l. paulum collegam. effugeret
 singulari v̄tute. tunc. et anni integro ad laceandas rem
 publicam querebat subito reliquit anni sui. Sed q̄ in
 anni primo fustulit. Non et religione aliqua. sed ^{Patio}
 ut habet quod ipse dicebat ad p̄turam gerendam. Hoc est ^{Spargit suffragia}
 ad eundem rem publicam. pleni anni. atq̄ integro. oc-
 curbat. ^{maius} ~~Marcum~~ et debilem p̄turam suam futuram
 consule. Milone. Cum porro summo consensu. poli. ^{causa motiva}
 romani consulem fieri videbat. contulit se ad eius co-
 petitores. Sed ita totam. ut petitor ipse solus etiam illis
 iuvit gubernaret. Tota ut comitia suis ^{ut dictabat}
 humeris sustinet. Convocabat tribus. Se int̄ponebat. ^{ut nam}
 Collumam nova delectu p̄ditissimorum scribebat curiam. ^{ut nam}
 Quanto ille plura miscebat. tanto hic magis in dies
 conalescebat. Vbi vidit homo. ad omne facinus patissimū. ^{inerte sit suffragiorum}
 fortissimū viri. minitissimū suū certissimū consulem
 deq̄ intellexit. non solum finonibus. sed etiam suffragiis
 F. p. sepe esse declaratu. palam age cepit. et apte
 dice. occidendum Gilonem. Seruos agrestes. et barbaros.
 quibus silvas p̄t̄as depopulatus erat. Cruriamq̄ rex. Deq̄ nil sit si causa.

alio Marcum
 in p̄tura
 qua out quid
 fecit. Clodius Ne
 Nihil sit q̄d

volonia

Miscebat et q̄d
 abbat. Color qui d̄
 p̄li defunct

Deq̄ nish de m
 p̄re causa

erat ex appennino deduxat quos iudebat. Res erat
minime obscura, etenim palam dictitabat consulatu
Miloni eripi non posse, uitam posse.

Ut probat qd st Tully
vult testis in appennino

Significauit hoc sepe in senatu, dixit in contione. Quin etiam
fauoribus fortissimo viro querenti ex eo, qua spe foret
Chilone viuo, respondit triduo illum, ad summum quatuor
dus, quatuordecim, pitur.

difficilius
dissolutus

Quam uocem eius, ad hunc Catonem statim statim ffauorius detulit. Interi

denotat ipm
dignis qd illis
erat

Nisi metus su causa et
fatis sparij ad pficiendum
tunc dicitur

tum sciret Clodius. Cum enim erat difficile scire (iter
solempne legitimum nam ante diem xij. kl. febr.

ala laurum

Miloni lamubus ad flaiem pcedend, qd erat dictator

laury lamubus, Chilo roma subito spe pfectus pridie est

ante sui fundum, quod re intellem est miloni in si

dias collocaret. Atqz ita profectus est ut contione

turbulentam in qua eius furor desideratqz est, que

illo ipso die habita est, relinquet, Quam nisi obire

facinoris locum, tempusqz uoluisse, nupqz reliquisset

Chilo autem cum in senatu fuisset eo die qd senatus

est dimissus domum venit, Calceos, et vestimenta mu

tauit. Paulisper dum se uxor ut sit compat, Com

moratus est, Deinde profectus id tempus, Cum iam Clo

dus siquidem eo die Romam eo die venturus erat redire

a causa et tempe arguit

Milo fuit p-ze dignitas

obuias, dymost. potuiss. Obuias fit ei Clodius expeditus in equo Nulla ^{hucusq. habuit quod sit} ^{est ante rem tangit}
 reda nullis impedimentis, nullis grecis Comitibus ut so. qd. fuit ^{q. d. fuit} ^{q. d. fuit}
 lebat ⁱⁿ uxore qd. miqu. fere, cum hic insidiator, qui iter
 inter illud ad redem faciendam, apparasset, cum ux-
 ore reheret in reda penulatus uulguis magno, et impe-
 dimento, ac muliebri, et delicato ancillae, puerorūq.
 comitatu, fit obuiam Clodio ante fundum eius, hora
 fere xi aut no multo secus, statim ^{q. d. fuit} complens in telis ^{illi et tempis commoditas}
 in huc faciunt de loco superiore impetu. Vidusi Redarii
 occidunt. Cum autē hic de reda reiecta, penula dissi-
 luisse, seep. aceri animo defendet. Illi qui erant cum ^{q. d. fuit} ^{q. d. fuit}
 Clodio, gladiis educti, p. t. m. recurrē ad redam. Ut a
 tergo milonem adorirentur, partim q. huc iam intfec-
 tum putarent, rede incipiunt eius suos. Qui post erat,
 ex quibz qui aio fideli in domum erant, et p. n. tes fu-
 erunt, p. t. m. occisi sunt ^{q. d. fuit} p. t. m. ad redam pugnari vident
 domo succurre phibent. Milonē occisum, et ex
 ipo Clodio audirent. Et ita esse putarent, affererunt
 id sui Milonis. Dicam enī non deriuandi inimis
 causa. Sed ut factu est, neq. impante, neq. p. n. te do-
 mino, q. suos quisq. suos, in tali re facē voluiss. ^{q. d. fuit}
 Nec sicut exposui ita gesta sunt iudices. Insidiator

Nec sunt exposui q. q. q. p. ma oris, in quaquā q. q. Cito p. q. collecti illi insidiator, sup. atq. in vita
 rie, in quaquā q. q. collecti esse p. q. in argu. t. m. d. ex p. o. i. n. i. t. i. f. i. c. o. q. u. i. t. a. Et q. u. i. l. i. a. m. p. l. u. g. t. A. d. d. u. i. t. q. u. i. t. a.
 Colore qui d. o. a. p. p. t. a. m. a. q. u. i. t. d. i. m. Clodius fure C. f. u. l. p. p. v. i. z. u. t. i. l. i. t. a. t. e. r. e. i. p. u. b. l. i. c. e. et b. o. n. o. r. e. et aliqua
 repetit et t. e. q. b. o. t. i. d. i. c. i. a. l. i. s. a. b. s. p. t. e. q. u. i. t. u. t. q. h. o. r. t. a. a. n. t. t. r. a. c. t. a. n. t. in q. u. i. t. a. t. e. n. o. v. o. l. u. i. t. q. Clodia, n. o. s. o. n. d. e. n. o.
 r. a. f. u. f. u. r. e. h. o. i. s. p. o. s. s. e. o. c. c. i. d. i. t. p. z. f. u. p. Q. u. i. t. e. n. i. p. l. o. n. d. a. u. r. i. t. e. n. e. et p. l. o. n. d. a. q. u. i. t. u. d. i. c. i. o. g. e. n. t. i. u. m. q. u. i. t. l. i. c. e. a. t.
 se defendit, g. e. n. t. i. u. m. n. o. q. u. i. t. l. a. m. e. n. t. i. s. aut p. i. n. o. l. i. c. e. a. t. a. p. o. r. t. i. p. i. r. e. in e. o. r. u. m. i. n. s. i. d. i. a. t. o. r. u. m. i. n. d. e. m. s. e. n. t. e. n. c. i. a. s. q. u. i. t. e. r. a. t. e.
 ut q. u. i. t. p. i. d. e. i. d. i. t. a. l. i. q. u. i. t. e. n. i. p. u. t. a. p. t. a. b. u. l. i. q. f. u. i. s. s. e. M. i. l. o. n. e. a. C. l. o. d. i. o. f. u. g. u. l. a. t. i. s. q. u. i. t. q. u. i. t. f. u. g. u. l. a. t. i. s. a. b. e. o.
 a. i. u. d. i. c. i. b. z. q. u. i. t. i. m. p. u. n. c. i. u. m. A. s. s. e. n. t. t. a. m. e. n. q. u. i. t. i. t. a. n. o. s. e. n. t. i. u. m. v. i. s. t. n. t. m. i. l. o. p. a. r. i. u. s. d. e. b. u. i. t. f. u. g. u. l. u. m. C. l. o. d. i. o. p. r. e. s. t. e.
 q. u. i. t. t. u. e. s. e. in u. i. t. a. n. o. f. i. t. a. b. s. p. t. e. h. r. e. n. d. a. n. t. C. l. o. d. i. u. s. f. i. t. o. c. c. i. s. s. i. s. q. u. i. t. p. l. a. n. e. f. a. t. e. n. t. u. r. M. i. l. o. n. e. s. i. a. n. f. u. r. e. f. i. t. o. c. c. i. s. s. i. s.

Vi Vicia

Supatus in vita uis. Vel potius opssa iute audacia e
 Nichil dico quid res pub^{ca} conseruta sit. n^o quid vos.
 Nichil quid oms boni. nichil sane id proffit Miloni.
 qui hoc facto natus est. Ut ne si quidem suare potuit
 en vna tempu^{ca} vosq^{ue} suaret. si quid iure no possit
 Nichil habes quid defendas. Sin hoc et ratio doctis
 et necessitate barbar^{ae} et mos gentib^{us} et feris natura
 ipa p^{ro}spicit et omes vita sua propulsaret. Non po.
 testis hoc facin^{osum} improbum iudicare. qn^{ia} siml iudicet
 omnibus. qui in latrones inciderint aut illoz telis.
 aut reis sententijs esse p^{er}mit. Et si ita putass^{et} certe
 detrahilius. axiloni fuit dare iugulum. P. clodio non
 semel ab illo. n^{on} t^{em}p^{or}e p^{ri}mo petita q^{ui} iugulari a uobis.
 quia se illi non iugulandi tradidiss^{et}. Sin hoc nemo
 rem ita sentit. illud iam in iudiciu p^{er}mit. no occisus.
 ne sit. Quid facemur. Sed iure an iniuria. quid m^{ag}is
 antea in causis iam quesitum est. Insidias factas esse
 constat. Et id est quod senatus cont^{ra} rem publicam
 factum iudicauit. Ab utro facte sint. incertu est. De
 hoc igitur latum est. ut queret^{ur}. ita et senatus. rem
 non homines notauit. Et pompeii de iure no de fto
 questionem tulit. Num quid aliud igit^{ur} in iudiciu veⁿⁱt

Nichil/ Coler qui d^r Reges
 Decipa^o

Omi q^{ui} Coler qui d^r ad iudicio

" sumpt^{us} vim qua
 anim^{us} ope possent
 a corp^{ore} a capite
 de

Et post fct p^{er} insidie fct
 p^{er} d^r q^{ui} p^{er} d^r

It^{em} laud est fct p^{er} pompeii
 ut fctur uter vtr^{ius} insidie

dispoluit et
 volup^{tas}

Var/ o iudicio
 fct q^{ui} fctur

deputa ist^{ud} d^r
 fctur lo d^ret
 otit^{ur} ologifmo
 potetia

Dipet^{ur} und ad d^r
 q^{ui}o q^{ui}ebatur

indig^{et}
 Cui no
 ruyon
 q^{ui}o ar
 lard. ay
 quid

p^{er} d^r fct
 fctur

q^{ui}o fctur
 p^{er} d^r fctur
 q^{ui}o fctur
 q^{ui}o fctur

in si uter utri insidias fecerit. profecto nichil si hic illi.
 Ut ne sit in pune si ille hinc tum nos scelere solvam?

Quoniam igitur pacto probari potest insidias Miloni / *Expo. Confine. quoniam*
si ille volens ad / *causam et id est* / *ferisse Clodiu. Satis est quid in illa tam audaci tam* / *pro manifestat insidias*
diu et arguit p / *lori a pbaliti* / *refaria belua doce magna ei causam Magna spes* / *Magna ei, Virgili*
a vita

in Milonis morte propositas magnas utilitates fuisse

At illud quod Neque illud cassianum cui bono fuit in his *Itaque illud quod quiddam exposit*
 personis valeat. Et si bonum nullo emolumento impellu?

in fraudem nupbi sepe pro. Ut qui aglone interfecto

Arguit a pbaliti a causa roma.
donec apparet

proposita et
causa

Clodius hoc assequeretur non modo ut propter esset non

eo consule quo scelere nichil facere posset. Sed etiam

ut his consulibus propter esset. Quibus si non adiuvantibus

At aut convenientibus certe sperasset se posse eludere in illis suis

cogitationibus. Cuius illi conatus ut ille rationa-

batur. Nec si cupient repine possent. Cum tantum bonum

fieri ei se debere arbitrentur. Et si vellet fortasse

vix possent frange hominis sceleratissimi corroborata

iam vetustate audacia. *Pol.* / *Omni vero Iudices vos fuit igitur*

A. T. Furoribus

noratis. Vos hospites in hac urbe infamini. Ore

peregrinantur aures. *Pol.* / *Et. post. p. g. in Hierusalem*
in Clodio. q. ad
comodi apparet

in hoc puagato civitatis

sumone usantur. Quas ille leges si leges nominande

sunt ac non faces urbis pestes rei publice fuerit

obtinendum est Miloni. Ut tueatur dignitate suam. Sim^{iliter} ut in po^{liti}
no dubitetur q^{uod} miloni, ad sua dignitate defendenda, q^{uod} no q^{uod}da fuerit p^{er} p^{ro}p^{ri}ale a causa d^{omi}n^o ut fieri
debet in arte elodii insidias ferisse Miloni. Argu^{itur} no p^{er} miloni, q^{uod} tale d^{omi}n^o quale docet Ciro p^{ro}duci q^{uod} p^{ro}te
defensionis negant. s^{ed} fuisse causam d^{omi}n^o ei qui defendit, vel q^{uod}teman^o. Ont itaq^{ue} no p^{ro} p^{ro} mo^{do} elodii
no p^{ro} p^{ro} Miloni s^{ed} noceat. Ut non in arte d^{omi}n^o in q^{uod} co^{ns}titu^{it}ur, defende^{re};

ut pungebat et erigebat

illa hinc vni concessa gloria frangebatur, frangend^{que quoddie erigebatur}
furoribz Clodians. Jam Clodius morte cecidit. Vos adepti
estis. Nequem cinem metuet. hic excitator, virtutis
suffragator, consulatq. fontem penne gl'e sue p'didit
Itaq. milonis consulatq. qui viuo Clodio labefectari. Conclusio
non potat. mortuo demiq. tentari ceptus est. Non
modo igr. nichil prodest. Sed obest etiaz p. Clodius mors
Ciciloni. Ut valuit odium. ffecit iratus. ffecit inimicus.
ffuit ultor injurie. punitor dolor sui. Quid si hec no
dico. maiora fuerat in Clodio. q. in Milone. Sed in
illo maxima. Nulla in hoc. Quid iulius amplius
Quid em. odisset. Clodium Cicilo segetem ac materies
sue glorie pter hoc civile odium. quo omis impbos odi
Ille erat. ut odisset p'mu. defensore salutis mee. Deinde
vexatore furor. domitore armor. suorum. Postremo et
accusator suu. Teus em. Cicilonis. lege p'oria fuit Clo.
dus. quo ad iuxit. Quo tandem animo ha. tiranni tulisse
credet. Quid odium illius. et in homine iniusto. q. etia
iustu. Reliquu est. Ut iam illum natura. p'ius
consuetudoq. defendit. Hunc aute. hec eadque roargu.
ant. Nichil p. vniu. vniq. Clodius. omnia per vniu. Milo

Concludit ubi et p'dictum

At valuit dignum

quid si q. no dico
tenet dubium

Alia argumeta
p'pta a vita
qua reijat a Cicilo
emq. insidare

Demonstrat insidiam Clodii
p' no miloni q. hunc itaq.
apba. a causa. Quid aut
ut aut et. et p'mu ut
odium fuisse et p'te. Miloni
ffuisse aut q. p'ma et p'te
Clodii. Ita aut et odium.
maior videri debet insidare

proinde

Milo attulit
Intentavit mi

Probat sicut est arguenda.
supra a vita. ad defensionem
meam vel ipse, Milo, et alii
lit
(Famulet Dubius) Quia dicit
de fure fuisse expulso

Quid ergo iudices in merentibus vobis urbe cessi non fuos
non arma non vim. Cui fuisse igitur causa restituendi mei
infi fuisse iniusta existendi. Dico michi credidisse Mulo
tam irrogauit. Vitionem. produtionis intenderat. Et
michi iudices in causa aut vira mala, aut mea, nec
pelatissima, et iudiciu timentis fuit, seruoze, gentiu ciuiu
et facinoroso armis, meos vires, meis consilijs, piteu
lisq suatos, pro me obici nolui. Vidi enim vidi huc ipm
et ostensu hunc et ornamenti rei publice, pene infici
fuoro manu in michi adesset. Cui in turba. C. Vibien
senator vir optimi in hoc cum esset una, ita est multatq
vitam amisit. Itaq ut qn illi postea fira illa
qua a Italina accepit conuenit. Hec intentata no
bis est. Huc ego vos obici pro me no sum passus.
Hec insidiata pompeio est. Hec istam Appiam mo
munetum sui nomis, nec papiu aruentauit. Hec ead
longo intervallo, conuersa rursus est in me. Nuper quid
ut satis me ad regiam pene conferit, Quid simile
gilomis. Cuius vis omis her semp fuit. Ne p. clodij
in iudiciu detrahi non posset, vi oppressam ciuitate
tenet. Quem si interficere voluiss, quate quociens, oia
sio, q pelare fuerit. Potuit ne in domu, ac deos

conduplica

fuat aliud dnt

Mulato. i. pumio, dampno
vitero

Her insidiata pompeio
Fepetio

omni argu
supra, a vita
aliar pae et
argut a vita
ipit elodij

Declarat

Famulet a
Milone finit

judici aliam
arguenda sup
ab arce et a tu
laco p confuta
q ad huc pda
pita, ul omiff

penates suos illo oppugnante defendet iure se ultissi. ^{po}
 tuit ne Cui egregio ^p Festo collega suo vulnerato ^{in viro fortissimo}
 potuit ne fabricio viro optio ^{in de re} de re^{ced}ditu meo legem
 feret pulso. Crudelissima in foro ^{de me} fra Potuit ne C. Caelio
 iussissimi fortissimi ^{de me} p^{toris} oppugnata domo. Potuit
 ne illo die ^{quem} in est lata lex ^{de me} deinde cum totius Italie co-
 cursus ^{quem} que mea salus concitaret facti illius gloriæ
 libes agnoviss. Ut etiam si d. Milo. fecisset. Cuncta etas
 eandem laudem p sua vendicaret. Atq temp⁹ eant claris-
 simi et fortiss⁹ consul inimicos p. Clodio. Lentulq ultor ^{ut non scilicet illi d. Milo}
 scelere illius pugnator senatq. defensor vire uolunt⁹
 pronus illiq. pui consensus restitutor salut⁹ mee scripte
 ptores. Otto tribuni plebis illius aduersarij. Defensores
 mei. En. pom. Auctor. et dux mei redditi illius hosti
 Cui sententia senatq. omis de salute mea gravissima
 et ornatissimam est secutus. Cui p. V. cohortatus. Cui
 id de me decretu Capue ^{ala fecit} cepit ^{unde} ipe ^{unde} rate Italie cupienti ^{fecisset}
 et eius fidem imploranti signu dedit. Ut ad me resti-
 tuend⁹ Romam conerent. Omnia tu demiq. in illum
 odia tuum ardebant. Desiderio mei. quem tu intemiss⁹
 non de impunitate eius. sed de primis cogitaret. tu
 se Milo cotinuit. Et p. Clodiu ad iudiciu ius ad vim

Aliud argumentum ad placand⁹
 q. aylo vni⁹ fecit aliquid
 p. vim

Ad p. d. a. s. a. c. d. Alud. d. t. d.
ad p. d. q. m. l. o. m. i. q. f. e. r. i. t.
aliquid p. v. i. n. g. l. 2.

et res ad p. l. m. a. c. u. .
sante p. clodio / Cuz
in En. pom. p. milone
dicentes

als vi repta

Quem igitur a repug.
nantiq. multiplicat. ut ait
Cicilian. l. 2. q. 1. o. c. l. o. d. e.
Cicilian. l. 2. q. 1. o. c. l. o. d. e.

Postq. p. l. a. t. m. a. p. o. n. o. t. i. t. u. r.
q. f. u. i. s. s. e. m. i. l. o. n. i. i. m. p. e. t. o. r.
c. u. l. p. a. t. q. a. u. d. i. s. s. e. c. l. o. d. i. u. m.

nunc vocavit. Tunc puato Chitone dicente impetus
factus est. Cui tu no modo occasio sed in causa illa
opprimendi fuit. Nuper res tu M. antoni sumas spes
salutis bonis omnibz attulisset. Quissimacqz adolescens.
nobiliss rei pub. ptem suscepisset. Atqz illaz bellua
iudicis laqueos delinates. iam irretitaz tenet. qui
locus. qd temp. illud in immortales fuit. Cum se
ille fugiens in scalaz tenebris. absidisset magni Mi.
loni fuit. confice illam pestem. nulla sua inuidia.
Antonius vero max. gla. Cuius comitibus in campo.
Quotiens potas fuit. ad ille incepta cuius gladios
desingendos. lapides iaciendos. curauisset. Deinde subi.
to multu Chitonis p. t. u. s. f. u. g. e. t. ad liberum. Vos et vos
bona vota faciet. Et Miloni in utute sua libet. Cui
igitur cu omni gratia voluit. hunc voluit cum aliquoz
querela. Quem mi. qm loco. q. tpe. q. impune. no
est ausus. huc infuria iniquo loco. alieno tpe p. t. u. l. o.
Postq. p. l. a. t. m. a. p. o. n. o. t. i. t. u. r. capite non dubitavit occide. presertim iudices. cum
honoris amplissimi contentio. et dies comitor. subesset
Cuius quid tempe scis. En. q. timida sit ambitio. qua
taqz. et q. solita cupiditas consulatus. oia no modo
que reprehendi palaz. sed etia obscurae q. cogitari pnt

Ad d. u. c. i. t. a. l. i. a.
o. c. c. o. r. z.

Collig. oia d. t.
p. p. d. i. c. t. a.
Cui igit. rep. e. t.

Ad p. d. a. s. a. c. d. Alud. d. t. d.
ad p. d. q. m. l. o. m. i. q. f. e. r. i. t.
aliquid p. v. i. n. g. l. 2.

437. timem⁹ rumore, fabulam fictam, falsam phorresim⁹.
 Ora omⁿ atq; oculos intuen^t. Nichil enⁱ est tam
 molle, tam tene^r, tam aut fragile, aut flexibile, *Nichil deuten⁹ fuit sine*
 q^{uod} voluntas erga nos, sensusq; iunior, qui noⁿ modo *maior: 2*
 simplicitati irascuntur candidato^r, sed etia^m recte fact⁹
 sepe fastidiunt. Nunc igr^o diem campi spatu^m atq; ex
 optatu^m p^{ro}pones sibi Milo, truentis manib⁹ scelus,
 et facinus p^{ro} se ferens, et confites ad illa augusta
 tenturiaz⁹ auspicia veniebat. Et hoc noⁿ credibile
 in hoc tam id^e in Clodio non dubitand⁹, q^{uod} se inter
 tis aⁿilone regnatur⁹ putaret. Quid q^{uod} capt⁹ audacia
 est iudices. Maxima illecebram esse peccandi impuⁿ
 nitat⁹ spem⁹ in utro hoc igr^o fuit in Milone? Cui
 etia^m nunc reus est facti, aut p^{ro}clari aut etia^m de n^{ost}ris.
 Un^{de} in Clodio, qui ita iudicia, penar⁹ contempserat
 Ut eum nichil delectaret q^{uod} aut p^{ro} naturam fas eet
 aut p^{ro} leges licet. Sed quid ego argumetor? Quid plu^{us}.
 ra disputo te. Et petili appello optimu^m, et fortissimu^m
 nunc te. Cy. cato testor. Quo michi divina q^{uod}da^m fors
 dedit iudices Vos ex M. ffauonio audistis Clodium
 sibi dixisse, et audistis nunc Clodio p^{ro}it⁹ aⁿilone tri^o.
 Duo post diem terciu^m gesta res est quam dixerat

*En q^{uod} n^{on} p^{ro} Camodi Capi,
 dicat⁹ Clodij audit*

ignorat peccati

*Argumentator p^{ro} p^{ro} causa
 et p^{ro} vita, et p^{ro} o^{mn}i⁹
 q^{uod} est p^{ro} ip^{so} fig^u*

arguit ab argu^{to}
 arguit est q^{uod}
 q^{uod} p^{ro}ib⁹, quib⁹
 tracta⁹ p^{ro} x^{ta}

¶ al. appareret

Ad qd rñd.

¶ Ognit a testib.

¶ Intāus p̄onomina
Incluis gentile.

Ille non dubitaret apparere quid faceret. Quæadmodum igitur
cum dies non sefellit uidet dixi equid modo dicta.
corrupti launiz scata sacrificia nosse negotij nichil erat
vidit necesse esse Miloni profecti. Lanuuius illo ipso
quo est profectus die. Itaque an uelit. Ut quo die. quo
ut antedixi in sanctissima contio. ab ipius mercenarius
tribunoplebis concitata. Quem dies ille. quia contio
quos clamores. nisi ad cogitatu facinoræ appareret nunquam
reliquisset. Ergo illi ne causa. quidem itineris etiam
causa manendi. Miloni nulla facultas. eximendi non causa
solum. sed etiam natiuitas fuit. Et si ut ille sciuit. Milone
ex die scire in via. si Clodium Milo. ne suspicari quid pos-
sint. ^{¶ quo} primum quero. qui scire potuit. Et vos idem in
Clodio querere non potest. Ut enim nemo alius nisi
Titus patina familiarissimus. suum rogasset. scire potuit
illo die. ipso Lanuuius a ductatore Milone prodi flamme
nate esse. Sed erat per multa alij. ex quibus id facillime
scire possit. omnis scit Lanuuius Milo de Clodij reditu
vni quod fuit. Quæsit sane videte. quid vobis largiar.
Secum etiam atque prout Virrius amicus meus dixit cor-
rupit. Legite testimonia. Cum testium viros. Dixit.
G. causum cognomine sola matris familiaris meus.

¶ dat Clodi-
restituere. et
Milonis 2 no
eq.

et idem Comes Clodius. Cuius iam p̄dem testimonio
 Clodius ead̄ hora infamia fuerat. Et ratios p̄ Clodium
 illo die in albano mansurū fuisse, sed subito ei ee m̄ti-
 atū, Ciriū architectū esse mortuū. Itaq; romā repe-
 te constituisse proficisci. Dixit hoc Comes ^{et idem} iter p̄ clo-
 diū. S. Clodius. Videte iudices quate res his testimo-
 nijs sunt confecte p̄mū ite libatur Milo. nō eo consilio *confutur ista testio?*
 profectus esset. Ut insidiaretur in via. Clodio quippe
 si ille ei obuius futurus ois non erat. Dem̄ em̄ non
 video cur nō meū agam negotiū. Scitis iudices fuisse
 qui in hac rogatione suadenda dicent. Milonis ma-
 ni cedem esse facta. Consilio uero alius maioris
 videb̄t me latrone ac sicarii abiecti homines et p̄diti
 describebant. Tacent suis testib; in qui clodium negant
 eo die romā, nisi de tiro auditū rediturus. Respiravi *Respiravi dissolutū*
 liberatus sum non vereor nequid ne suspicari quid
 potuerim videar. id cogitasse. Nūc p̄sequar retā. Itaq;
 oarrit illud ne Clodius quidem de insidijs cogitauit. Cui *Opte confutur testio?*
 fuit in albano mansurū. Siquidem exitus ad cedem e
 villa fuisse. Vides em̄ illum qui dicitur de Ciri morte
 iurasse. Nam quid de Ciri m̄tiaret. Quem Clodius Rome
 proficiscens reliquerat moriente. Una fui Testiū *promite loqui?*

fitus obsequium cum Clodio. Test^m alite palam fecerat
Et illum heredes, et me sepserat. Quem p^o die hora tertia
anaz efflantes reliquiss^{et} cum mortui post^o die hora
x^a ei iniuriabatur. Age sit ita factu. Cui causa cur Age sit arguit
Roma pperaret. Cur in nocte se convincet. Cuius affe^{ab occasio}
bat festinationis, q^o heres erat. p^omu erat nichil. Cur
pperato opus esset. Deniq^{ue} si quid esset. Cuius tandem
erat, qd^o ea nocte consequi posset. Admitte aut^{em} si post^o
die mane Roma venisset. Utq^{ue} ut ille nocturnus
ad urbem aduentus vitandus potius, q^{uam} expetendus fuit
Sic Miloni, cu^m insidiator esset si ullum ad urbem
nocte accessurus, sciebat, sustinend^{um}, atq^{ue} expetendum
fuit. Nemo em^o ei neganti non credidisset, que ee
oms salu^m etiaz consentiente voluit. Sustinisset hoc
cimen. p^omu ipe ille latronu^m occultator, et receptor
locus, deniq^{ue} n^{on} solata unita solitudo indicasset neq^{ue}
reca nox audisset Milone. Deinde ubi mlti ab illo vio^{lato}. 3^a raru^m res
lati, spoliati bonis, expulsi mlti, hec etiaz timentes,
in suspitione cadent. Tota deniq^{ue} rea citaretur etruzia
Utq^{ue} illa die ete aritia, rediens diuit Clodius ad Al^{ia}. 2^a raru^m res
banu^m, q^{uod} nisi sciet illum, Milo aritie fuisse suspiciu^m
tamen debuit. Cum etiaz si Romaz eo die reuti vellet. Noⁿ d^{icitur} aritia
Etruzie ul^{tra}

Alia conjunct

videtur ad q^{uod}
p^{er}ie Etruzie
autu^m q^{uod}
ut huius ro

Complacit

Alia raru^m res

3^a raru^m res

videtur ad q^{uod}
p^{er}ie Etruzie
autu^m q^{uod}
ut huius ro

Proinde

Alia raru^m res
autu^m q^{uod}
ut huius ro

videtur ad q^{uod}
p^{er}ie Etruzie
autu^m q^{uod}
ut huius ro

23

Complexio

ad illam suam qui viam tanget deusurp. Cur n3
ante occurrat ne in uila residet? Nec eo in loco sub-
sedit quo ille noctu venturus esset. T. Cides ad huc co-
stare omnia iudices Miloni etiam utile fuisse Clodium
vivere. Illi ad ea que concupiscat optatissimum inter-
tum. Milonis fuisse odium illius in huc acerbissimum
perpetuas in inferenda. Huius tamen in repellenda mor-
tem ab illo demerita palam Miloni et perdicatam
Nihil minus auditu ex Milone profectiois huius diem
illi notum. Reditu illius huc ignotum fuisse huc iter ne-
cessarium. Illius etiam potius alieni huc persequi ul-
lo die Romam exire illum eo die se dissimulasse
reditum nullius rei mutasse consilium. Illum causas
mittendi consilium fuisse. Huc si infideliatur noctem
per urbem exspectandas. Illi etiam si huc non timeret
tamen accessum ad urbem nocturnum fuisse metuendum.

¶ Videamus nunc id quod caput est. locus ad insidias
ille ipse ubi congressi sunt utri tandem fuit aptior. Id
vero iudices etiam dubitandum et diu ille ipse ubi con-
gressi sunt et diutius cogitandum est. Ante fundum
Clodii. Quia in fundo propter insanas illas subtractas

Videantur
Nunc arguit a loco, sicut cap
est pule mebr in dū mebr
corpis sic pū qrand eat
in ista qone a pule tenet
negorij est vter infedias
fuit is d' cap pzonie
loq q dicit ter p p clau
f

Province

nes, facile homin milia usabant^r adusari. Atqui ex
^{modis} ^{quosdam} ^{agros} ^{in fundo suo} ^{in quibus} petissent abstulerunt. Quibus qui vidissent venientes et tamen
 aultis videri potuissent

Unde cum in 13to alia officina in quibusdam instituta et arguitur per hoc ab una parte signi quod hoc dicitur
in hoc loco ad insidias clodii fuisse aptissimum. Miloni vero non aptum, cum promissa dicitur de bitumibus et utri
ad insidias, hoc fuit aptum, et clodii et milonem, in foveam clodii, gesta sunt res.

celso loco superiore se fore putabat Milo. Et ob eam rem
eum locum ad pugnam potissimum aut in eo loco potius
expectandum ab eo qui ipsius loci specie facie impetu cogitabat
Nescit loquitur iudices ipsa. Et tunc semper valet plurimum, si
hic non gesta audiret, sed putata videtur. Tum apparet uter
esset insidiator. Uter nichil cogitaret mali. Cum alter
reheretur in reda penulata, una sedet uxor. Et horum
non impeditissimum uestitus. An vehiculum. An comes.

Respondit et detegit insidias

Cur penulata
Modo hic loquitur d' Clodio
Cur respicit arguit atque

Videte nunc illud. Egregrediente
Clodius insidias ait p' locum
ab arte. a pte p'nti. ad demum
subitum egressus eius. e illa
penula. p' fuit quicquid p'
consuetudinis. in alio tpe erat.
Ipse nunc aliquid ingenti dicit.
quid respicit.

Invenit in villa pompeii.
Arguit p' locum. a pte p'nti.
ad aut fuisse Clodium in villa
pompeii p' r'z. quod adduci possit
aut adu'state pompeii aut
despectu. velle sufficere. etia.
mat. et demum Clodium
locum illud egrediens. et mora
relinquere noluisse. de Milo
qui insidiabatur. accidit.
Si dicitur quod Clodius ducit fud
ipso ducit. ne res ista
Certe p' quo r'ndat.
bat p' ipso etc. no ita p'nti
erat.

Quid nunc ad pugnam. Cum penula. i. retitibus. reda
impedita. uxore pene confritta esset. Videte nunc illu
m. egrediente. e nulla subito. Cur respicit. Quid nunc
est. tarde qui conuenit p'sertim id t'p'is. p' dicitur. i. villas
pompeii. pompeium. ut videtur. Scribat procul in malis
ensi esse villas. Ut villas. Esi pompeium no p'piceret
Miles in ea fuerat. Quid ergo era. more. et egrediatoris
Dum hic veniret. locum relinquere noluit. Age nunc
iter expediti latronis. atq. milonis impedimentum p'pate
Semper ille antea. cu uxore. tu sine ea nunc in reda
tum in equo. Comites girculi. quocumq. ibat. Etia
cum in Castra. etrusca properabat. tum nugari in
comitatu. nichil. Milo. qui nunc tu tam pueros sin
phoniacos uxore ducit. et ancillares greges. Ille.

Cur p' p'nti
p'nti q' p'nti
ad loco. et ad
oportunitate. p'
leni.

Mo detegit or
in ipso loco

Age nunc ite
arguit ab oratore
spe p'ficiendi

Semper ille an
Clodium sublebat
dicit p'nti quod p'nti
fuit r'z. quod ma
gistror. dicit r'z
tat. et ubi d.
mud ubi d. p'nti
habebat.

Uter nichil cogitaret mali. Deinde arguit p' locum ab oratore demum in ut o'cio fuit magis ydonea. ad rem ad
munda. in in Clodio. in in Milone locum habuit. quod vocat a p'ficiendi p'nti spe. quod est p'nti in Clodio
not. intelligi. p' Milone no. to p'nti apparat. Cum ipse. respicitur penulata. i. reda una sedet uxor.

James's in
manuscript

Dixt. Dyplmat aucto^{re} Catholici
istam manu missioni^{is} fnoze
inde instam fctm^{is} fuisse;

Argent 6 qstns 2 testos

Expetit Deus fuit

hier e. 1. 1. 1. 1. 1.

Complète

2. ut res ipse
 status po
 et q. natu

1700

*fundo p[er] me
immortale f[aci]
immorta f[aci]
m[un]do m[un]
m[un]do t[em]p[or]
Hilo-
q[uod] p[ro]p[ri]o x
moneta
vii red u
ip adco.
Ne ign ipso
et pte rei
quo ia p[re]
fauit i[m]po
regunt d
nec luge p
uy q[uod] n*

Quia (que est no delata solu) si pene edita ut in repudiata. qz quanta ut audat cor falsitate. nullo a
nisi in quibus detecta. ne possit opprimere mea fuisse. si no investigata. qz Pompei diligentia in tali inq
pstat. qz Pompei diligentia. ne illud puto. et audiente notat. aut ed fuisse dilige. tñ Niloni. eleganter
confut. et laudat co. qz regem re. putat. no audie no multa no patuisse possit. Et aut in alijs. quid fuit
diligente. ne spm. qz Niloni videat. diligencia. et ed. Et it de eo omes replensit Niloni. a denatad quod
dicit. Quia si in telo fuisse. aculeo ut Niloni. ay. edita. qz uidat. ipse. nostravit falsu. ad ut sit. qz apparet
Niloni. ut ad. innotat. qz fuisse. ad sp. de qui. quibz. uatq. fuit. fuit. diligen. pquisit. pta. nullo. in quid
diligencie. Pompeiane. in ipm. Pompei. fmore. utit. mag. ad indyba. et elegancia. dicit. ut ut. ad milibz
multa. rae. locit. ad possit. mag. opitula. ut ut. si. qz. fuisse. qz. Pompei. pta. innotat. qz. Niloni
admitor. qad. diluat. apud
multitud. innotat. qz. ad
verci. qz. a. mulla. fuit
inquisit. qz. ad. ne
Pompei. qz. qz. arma.
pauit. qz. fuisse. qz. arma.
videtur. qz. innotat. qz. qz.
purgare. laborare. vel
ut. omes. audite. innotat.
gend. lege. Pompeiane. fuit.
fencia. fuit. ita. ut. ipse.
fuit. tuit. ut. Niloni.
absolui. oportet. ut. oco.
fuit. qz. fuit. licet. ad.
fuit. qz. innotat. ut. de.
fuit. ut. potuisse. esse. fuit.
pito. aut. metu. qz. qz.
illas. Pompei. arma. fuit.
fuit. qz. fuit. causa. illa.
no. fuisse. illor. amore.
fuisse. aut. metu.
fuit. dicat. Pompei.
dicit. qz. mbe. maiore.
re. deniq. qz. pti. fuit.
no. fuisse. qz. pti. fuit.
fuit. data. iudici. innotat.
qz. fuit. iudici. qz. fuit.
ipse. tollit. qz. fuit. si.
de. Niloni. fuisse. aut.
metu. qz. fuit. ad. arma.
fuit. a. senatu. data. qz.
qz. fuit. re. pti. ad. metu.
pauit. ut. innotat. qz. fuit.
iudici. qz. fuit. qz. fuit.
et. mto. qz. fuit. qz. fuit.
vix. qui. tollit. ipse. ad.
qz. ut. fuit. qz. fuit.
lato. ipse. fuit. qz. fuit.
innotat. qz. fuit. ad. metu.
fuit. qz. fuit. ut. qz. fuit.
causa. iudici. possit. fuit.
iudicare.

publicas pssis et armis. Neqz his tñ. Veru. etia. ei. pti.
Cui. senatq. totam. rem. publicaz. omes. Italie. pubem.
iusta. ppli. Romani. arma. comiserat. Cui. magz. profecto.
tradidit. nisi. cause. sue. confidet. pferim. oia. audienti.
magna. metu. multa. fuisse. nonnulla. credenti. Mag.
na. est. ius. conscientie. iudices. Et. magna. in. utramq.
ptem. Ut. neqz. timeant. qui. nichil. comiserint. et. pe.
nam. semp. an. oculos. usari. putet. Qui. peccarit. Neqz.
ro. si. ratione. certa. causa. Niloni. semp. a. senatu. pro.
lata. est. Videbant. em. sapientissimi. hoies. facti. ratione.
pntiaz. animi. defensionis. constantiaz. An. vero. ob.
liti. estis. iudices. reenti. illo. nuncio. necis. Clodiane.
no. modo. innotat. Niloni. fmones. et. opinionones. sed.
nonnullor. impitoto. Negabant. eum. Roma. esse. redi.
tuz. Sive. em. illud. animo. irato. ac. pti. fecisset.
ut. incensus. odio. trucidaret. innotat. arbitrabant.
eum. tanti. morte. p. Clodii. putasse. Ut. equo. animo.
pria. caret. Cum. saglione. inimici. explest. odii. sui.
Sive. etia. illius. morte. priaz. liberare. voluist. non.
dubitatur. fortem. viru. qn. cu. suo. piculo. salute. sto.
populi. attulist. Credit. equo. animo. legibz. Secum.
aufert. glaz. sempitnas. Vobis. her. fruenda. relinqueret.

MAGHA
qz

arguit qz
Fumores

credit qz
lato

EDS

(Que ipse suasse. Multi etiam fatalinae atq. illa por-
 tenta loquebantur. Crumpet. Occupabit aliquem locum. *Explet. Crumpet. dicitur*
 Bellum prae faciet Miseros interdum Cives optie **MISEROS**
 de re publica iniquas in quibus homines, non modo res
 preclarissimas obliuiscuntur sed etiam nefarias suspicantur.
 Ergo illa falsa fuerunt. Que ite vera extitissent.
 Si Nihil admisisset aliquid, quod non possit honeste neque
 defendere. Quid que postea in eum sunt coiecta, que
 inuis in mediocrius delictorum conscientia pertulissent.
 Ut sustinuit imo vero ut contempsit et pro nihilo pu-
 tauit. Quod non maxime animo nocens, non innocens nisi fortis-
 simus vir negligens potuisset scuto, gladio, frenorum
 pilorumque etiam multitudo deprehendi posse indicabat, nullum
 in urbe uitium, nullum angipartum esse dicebant in quo
 Miloni non esset conducta domus. Arma in villam.
 Otriculana deuicta Tiberi, domus in Clivus Capitolino
 sacris referta, plena omnium Malorum ad urbis incedia
 compatorum. Nec non dilecta solum, sed pene credita non
 ante repudiata sunt quam quaesita. Laudabam equidem morem
 diligentiam. Boni Pompeii. Sed dico. Ut sentis
 Iudices minimis milia audire coguntur. Neque aliter facere
 possunt in quibus tota commissa est res publica. Quin

p. q. tollit qd. alibi
 facit dici possit Miloni
 usq. adeo p. moditatis
 ut confidentissime videt

Finitis ad q. futa. falsi
 dicitur reperti Miloni
 qd. aruita p. dicitur

EQ3:

audiendus sit popa. Licinius. Nescio quid de Scireo maxio ^{als. Ciro}
 suos Milonis. apud se ebrios factos. sibi confessos
 esse de interficiendo pompeio iurasse. Deinde postea
 se gladio percussus esse ab uno de illis. ne indicaret pom.
 peio. In ortos nutiauit accessor. In primis de amicis ^{als. accessor}
 sententia. rem deferret ad senatu. Non poteram illius
 mei. precepit custodire. tanta suspitione non metu exariari.
 Sed mirabar tamen credi pro confessione suorum audiri.
 Vulnus in latere. quod acu punctum videtur. pro ictu gladi.
 atorum putari. Verum etiam ut intelligo. Cavebat ma.
 gis pompeius quam timebat. Non ea solum. que timeba.
 erant. sed omnia. Ne aliquid timeret. vos. Oppugnata
 domus. S. cesarem clarissimi et fortissimi viri. per multas
 noctis horas incubabatur. Nemo audiret cancellari. ne.
 mo senferat. Tamen audiebam. Non poteram. En. pom.
 pstantissima virtute uirum timidum suspicari. Diligentiam
 tota re publica suspecta miniaz illas putabam. Tfre.
 queritissimo senatu. nuper in Capitolio senator inuentus
 est. Qui milone. tu telo dicit. iudavit se in sanctis.
 simo templo. Quomiaz uita talis. et ciuis. et uiri fides
 non faciebat. Nisi ea tacente res loqueretur. Omnia
 falsa. atque insidiosa. ^{ut fac} ficta compta sunt. Cur tamen si

Dissoluit aliud end

metuitur: etiam nunc Milo. ^{ut me} Crimen timeam.
 Sed tuas. En. Pompei, te ei iam appello ea voce. Ut
 me audire possis, tuas inq. suspiciones p. honore stim.
 Si milonem times Si huc nefarie, aut nunc cogitas
 Aut motu alin aliquid putas, Si Italie dilectos
 Ut nonnulli inquisitores tui dictitant. Si hec arma
 si capitoline cohortes. Si erubie, si vigile, si dilecta
 iuuentus, q. tui corp. domusq. custodit. Contra Milonem
 impetu armata est. atq. hec omnia in huc vniuersi.
 tuta pata inuenta sunt. Magna in hoc certe vis et
 incredibilis animus et no. vniq. viri vires, atq. opes
 indignantur. Siquid in huc vniuersum, et pstantissimum elect.
 et tota res publica armata est. Sed quis non intelligit
 omis tibi rei pub. ptes egras et labentes. Ut eas
 his armis sanares, et confirmares esse commissas. Et
 si adloni locus datus esset et probatq. probasset,
 profecto tibi ipi nemine vnq. homin. homi. cario-
 rem fuisse, q. te si nullus se vnq. piculum pro sua
 dignitate fugisse. Cum illa sepe, tetima peste se
 pissime pro tua gla. ^{ut se} contendiss. Tribunatu suu ad
 salutem meam, que tibi carissima fuiss. consilijs tuis
 gubernatu se. a te postea defensu in piculo capitis
 auditu i. petoe p. tunc duos se habet semp. carissimos

Si tuas En. Pompei. Cou.
 duplici.

Repetitio.

Si h. arma repet.

Articulus.

Q. quib. dicit

• Scit, est illud Tandu
plica^o.

Forgetting Nothing

11. *U. judicandus*

[illegible]

non impetrasset. Ut insulam in lacu p^{ri}o venderet
 repente linteribz in eam insulam, m^{az} calcem, cometa,
 atqz aema querit. D^{no} t^uscipam insp^{ante}, no dubi:
 tamit edificiu extruē in alieno. (Qui huc titu fur famio
 cui viro dⁱ immortalis.) Cui^{em} de muliercula fac-
 tia, Cui^{em} de adolescente ^{ppium} Vpono dico. (Quoz utriqz
 mortem est minatus.) Nisi sibi ortoz possessione
 cessisset. Sed ausu esse. ffur famio dice, si sibi pecuniaz
 q^untam proposcat non dedisset, mortui se in domu ei^{us} ^{als} offe
 illaturz. Qua inuidia huc esset, tali viro coflagand
 (Qui appud frem homiqz, m^{az} q^unta fidissia gracia
 absentem de possessione fundi dixerit. Qui pietem
 sic p vestibulum fororis instituit duce, sic age funda-
 menta. Ut fororem nomos vestibulo puaret. Sed ^{als} limie
 omi aditu et limie. Q^uqz hec quidez tollerabilia ui-
 debantur, etsi equalit^r in rem publicaz in p^{ri}uatos et
 longinquos, et propinquos, in alienos, in suos ieru-
 ebat. Sed nefcio quo iam usu obduceat, et prallu-
 erat ciuitis incredibilis patia. (Que vero aderant, iam
^{als} impedebat et impedebant, quonam modo ea que aut depellere
 potuisset, aut ferre imp^{iu}, si ille natus esset. Omit-
 to socios, exteras nationes, rege, retrarchas. Vota em ^{duos optas, atqz}

als quict

als limie

34 p^{ri}o qu^o q^unta q^unta

34 p^{ri}o qu^o q^unta q^unta
 in qua argut a futuris
 malis p^{ri}o a p^{ri}o argut

que patet Repet.

alio int'fici

E. d. lo e timedo gl'ar quo
Cimitor d' Hilone fentiet
Qui no p'ly + Repet' et
int'fretas

plus (Rom) ant'ly

Notas -

feceratis. Ut in eos se potius mittet q̄ in vras posses-
siones. ura testa. vras pecunias dico a liber medius.
fidius. et adiungit nūq̄ ille effrenatas suas libidines
cohibuisset. fingi hic putat. que patet. Que vota
omibz. Que tenentur fuore exatq̄ illum in urbe
conscriptus fuisse. Per quos ^{ut tan} totam rem publicam.
resq̄ p̄uatas om̄ possidet. Qui orbem si truentu ^{ut obrem} Eadit
gladiū tenes. clamaret. Ti. am̄ adeste queso. atq̄
audite cives. p. clodium int'feci. Cuius furores quos
nullis iam legibz. nullis iudiciis frenare poteam. hic
^{ut ferro} freno. et hic dexta. aceruicibz re. pub. repuli. per
me om̄. ut ius equitas. leges. libertas. pudor. pudi-
cia in ciuitate manent. Cum vero timendū quāmo-
id ferret Ciuitas. Nūc em̄ quis est. qui non probet
qui non laudet. qui nō om̄ p̄ hominū hominū memo-
riam. tita am̄uz plimū rei publice profuisse.
Maxima leticia populum Romanū. cuncta Italiaz
nationes om̄ affectisse. et dicat et sentiat. Ne-
queo. vetera illa ppli Romani gaudia. q̄nta fuerit
inducere. Multas in iam sumorū impatorū clarissas
victorias. nra etas iudit. Quare nulla. neq̄ tam
diutnāz attulit leticia nec tanta. Exandate hoc me.

morie iudices Spero multa vos liberosq; vros, in repub^{ca}
 bona esse visuros. In his singulis ita semp existimabat
 (vixit p. Clodio nū qtinge potuisse arbitremi. Cuius
 ea que tenet p^uata, atq; v^{ra} dominante hoc furioso
 quod ius p^{ro}petue possessionis habere potuissent. Non
 timeo iudices, ne odio inimicitiarū mearū inflamatus
 libentius her in illū euomē videat. q̄ uerius Et enim
 etsi p^{ri}pua esse debebat, in ita cois erat oīz ille hoste
 Ut in cois odio, pene equalit^r usaretur, odiū meum.
 Non potest dici satis, ne cogitari quidez, q̄ntū in illo
 scelere q̄ntū exiit fuit. Quin sic attendite iudices.
 Nempe her est qd de intetu p. Clodij, fingite aīe
 libe^r eni fuit cogitatos ire, et que voluit sic intueri.
 Ut ea enim que videm⁹, ffingite igr^r cogitatione
 ymagine hui⁹ condiciois mee. Si possim effire, ut Mi-
 lonem absoluat. Sed ita si p. Clodius reuixit, qd^r
 uultu extinuiſt^r. Quonamodo, illes vos minus affe-
 cerat, qui mortuus inani cogitatione perussit. Cuius
 si ipe Gn. Pompeius, qui ea v^{ir}tute, ac fortuna est
 Ut ea potuēt semper que nemo p^{ro}pter ullum, si p^{ro}
 mō⁹ potuiss^{et} Aut qoz qonez de morte p. Clodij ferre
 aut ipm ab infer^{is} aduocare p^{ro} rem publica no feriss^{et}

potuisse clodio nū qtinge

ps 3^a q qstuo^r

Inflamatus fustis

Quomodo infla^o

ult. remissio

et impetratio p[er]
v[er]ba honoris p[er]

no dign

Scilicet de Euthymia
et q[uod] de ar[te] a p[ro]f[ess]orib[us]

Cuius igitur mortis sedetis ultores. Cuius vitam si putetis p[er] vos
restitui nolite. Et de eius necesse lata questio est. Et si ead[em]
lege remiscere poss[et], lata lex nunquam esset. Nunc ergo interfector
si esset in confitendo, ad his ne pena timeret, quos liberaviss[et].
Sed hoc deorum honores, tribuit his iure, qui tyrannos
necaverunt. Que ego athenis, q[uam] in alijs urbib[us] grece
quas res divinas talib[us], institutas iure, quos ritus
que cœmia prope ad immortalitate ad religionem et
memoriarum conferrantur. Vos tanti conservatorem
p[ro]p[ri]i, tanti scelere ultore, non ino honorib[us] nullis afficiet[ur]
s[ed] ad supplicium rapi pacem. Confitatur, confitetur. Tandem
inquit si fecisset. Et magno animo, et libenter se fecisse
libertatis om[n]i[um] r[ati]o, q[uod] certe ei non confitend[um] modo d[icitur]
et p[ro]dicand[um]. Et si id non negat, ex quo nichil petit
nisi ut ignoscatur. Dubitet id fateri, ex quo etia[m] p[ri]ma
laudis essent petenda. Nisi vero gr[ati]us putat esse vob[is]
sui se capite, q[uam] v[est]r[u]m ordinis defensorem fuisse. Cum p[ro]
fertim in ea confessione, si gr[ati]us esse vellet, honores
assequeretur amplissimos. Si factum vobis non p[ro]baret,
q[uod] p[ro]p[ri]i, qui potat salus sua cuiq[ue] non p[ro]p[ri]i. Sed tamen
si minus fortissimi viri v[est]rus civib[us] gr[ati]a recidisset
magno a[n]i[m]o constantiq[ue] cederet ex integ[ra] Civitate. Nam

quid esset ingratus, quod letari ceteros longe tu solum propter
quem ceteri letarentur. Quod hic animo semper omnes
fuimus in patrie proditoribus opprimendum. Ut quoniam in
futura esset gloria, periculum quod et invidiam nostram pu-
tarem. Nam que michi tribuenda laus esset ipsi, tu
tantum in conspectu meo pro vobis, et libere vestro
ausus essem, si scire quod conabar, sine maximo dumi-
tationibus meis me esse ausum arbitrarer. Que inter
sceleratum ac perversum civem, scire non audet, si pe-
culum non timet. Proposita invidia, morte, pena.
qui nichilo dignius, rempublicam defendit, id uir
vere putandum est, populi grati est. ^{prodest} primis officii meri-
torum bene de republica cives, viri fortis, ne suppli-
cibus quidem moveatur. Ut fortiter fecisse peniteat. Quia
obrem utetur eadem confessione titus, Annus qua habita-
la, qua nasica, qua Oppidius, qua Marcius, quas
nosmetipsi, etsi grata res publica esset, letaretur
si ingratum, tu in quo fortuna consilia sua nitetur.
Sed quid beneficii gratiam iudices, fortuna populi, Sto-
et nostra felicitas, et in immortales sibi debere putat.
Nec vero quisquam aliter arbitrari potest, nisi qui nullam
mumme ac diuinum, que neque imperii nostri magnitudo

Articulus

populi grati / distat quod d
plures personas, negotia
quod ad tota, dissipantur

Repetit

Et quod populus morte
etiam in ista fuisse sipta
vix a malis potest et futuro
quod quisque et quissimam
tam in reipublica, per penam
aut aut quod dicitur, per
aut ad dissipatorem, in ista
diuina et quod dicitur, per

seguimus

fatia
mumme

Repeto

Repeto

ul' monisse

neq; sol ille nec celi et signorum motus nec vicissitudines rerum
atq; ordines mouet / neq; id qd max^m est maior sapia
qui sacra / qui cerimonias qui auspicia. Ut ipi sanctis
sine coluerut et nos suis posteris prodiderut. Et pfecto
illa uis. Neq; in his corb; atq; in hac imbecillitate nra
inest quidd; quod uigeat / et smat / Et no est in hoc tanta
de natue tam pilato motu nisi forte uis no putat
Quia nec apparet nec dnt pnde quasi nra ipam
mentem / qua sapim; qua puidem; qd ipa agimur.
ac iudicim; uide; aut plane qualis / aut ubi sit senti
re possim;. Ea uis / ea est igr / que sepe incredibiles
hic urbi felicitates / atq; opes attulit. Que illaz pmi
cignu extinxit ac sustulit. Cui pnu metem inexit
ut ui irretare / foroz lacessere fortissimu uir audet
vincetur ab eo / que si uicissit habitur esset ipuitate
licenciam sempitnaz. Non est huans consilio / ne me
diceri quidem iudices deoz immortalu cura / res
illa pfecta. Religionas me hercule ipe / que cu illaz
beluam eade uiderut comosse se uidentur. Et uis
in illo suu retinuisse. Vos eni Albani tumuli / atq; ^{conduplicat}
loci vos inq; implozo / atq; obtestor. Vosq; albanoz ^{hanc qd}
obscure are sacroz populi Romani soci et equales

Quas illa p̄ceps amentia, resis prostratis sanctissis
 lucis substructum infamis molib; oppresserat v̄re cum
 are, v̄re religiones vigerent. V̄ra uis ualuit, qua
 ille om̄i scelere poluerat. Tuq; ex tuo edito monte
 facialis sanite supputer cuiq; ille latus nemora, fi:
 nesq; sepe om̄i nefario strupro et scelere macularat
 Aliq; ad eum puniend; oculos apperuisi. Vobis ille
 vobis ius in conspecta fere. Sed iuste tamen, et debite
 pene solute sut. Nisi forte h̄eriaz casu, sc̄m esse
 dicem. Ut ante ipm sacraium, bone deo, quid est
 in fundo. Titi sexti galli, i p̄mis honesti, et ornati
 adolescenti an ipaz inq; bonam deaz, cu plū qm̄
 s̄st p̄m illud uulnus accepit, quo teter r̄m̄am
 mortem obiret. Ut non absoluto iudicio illo nefario
 videtur. Sed ad hanc insignem penam referuatq;
 Nec vero nō ead̄ ira deoz, hanc eius satellitib;
 iniecit amentiaz, ut sine ymaginib; sine cantu,
 atq; ludis, sine exequijs, sine lamento, sine laudatib;
 sine fune, oblitus r̄more, et luto spoliata, illius su:
 p̄mi diei celebritate, quam cedere etiaz infanti p̄
 solent. Amburetur etiaz abiectus. Non fuisse credo,
 fas clarissimoz viroz formas, illi teter r̄mo paritade

6° al. v̄ro

Nisi forte p̄ d. de
 ius r̄m̄. s̄ ita deoz f̄m̄.

Repeti

Amburetur
 sed r̄m̄ ad tam ab̄e
 p̄ q̄m̄

Medius...
2nd fold in mte fide

Alt adunq pelerq
Codi

frequentatio.

(Nervulq)

||: alt rat ad paret

Diffoluta

aliquid affere. Neq; ulla in loco potius morte eius late-
re, q; in quo vita esset dampna. Dura michi medi-
fidus iam fortuna, populi Romani, et crudelis vide-
tur. Que tot annos illum in hanc rempub^l insulc-
pabatur. Polluerat scurpro sanctissimas religiones
senatus, gravissima decreta pfregerat, pecunia se iudiciis
palam redimebat. Vexarat in tribunatu, senatum
omni ordini consensu, pro salute rei pub^l gesta resi-
deat. Ope pria expuleat bona diripuerat, domum
intendeat. Liberos quingem meam vexauit. Cneo
Pompeio nefarium bellum indixerat. Migratum puato-
rumq; sedes effecerat. Domum mei fratris incenderat.
Vastabat eutruriam. Multos sedib; et fortunis cie-
cerat, instabat. Urgebat. Capere eius amentiam ciui-
tas, Italia, prouincie, Regna non poterant. Incidebant.
iam domi leges, q; nos inris suis adiceat. Nichil erat
cuiusq; qd quide; ille admasst, q; non hoc anno, suu
fore putabat. Obstabat eius cogitatioib; nemo, pter
ullum Milonem ipuz qui poterat obitare. En reditu
in gram quasi deuictu arbitrabatur. Cesaris poten-
tiam suam potentiaz esse dicebat. Bonoz annos
et modo casu contemserat. Nilo vnus urgebat. Hic

Diffoluta

ul no

dii immortales. Ut sup^{er} mentem dixi dederunt illi p^{ro}di-
 to. ac furioso suo iure esset ulla. Senatus credo p^{ro}to-
 rem eum circumscriberet. Ne cum solebat quidam id
 facere in p^{ro}uato ead^{em} hic aliquid proficeret. Vm consu-
 les in p^{ro}ptore coarctando. fortes fuissent p^{ri}mu^m Milone
 sacro. Habuisset suos consules. Deinde quis in eo p^{ro}to-
 consul fortis esset? per que tribuni utute consulari
 crudelissime neratu esse me numisset. Omnia possi-
 det. tenet lege noua. Que est inuenta. apud eum.
 cum reliquis reliquis clodianis. seruos suos libertos.
 suos fecisset. Postremo nisi eum dii immortales
 in eam mente impulissent. Ut homo effeminatus
 fortissim^{us} viri conaretur. eade^m. Hodie rempublica
 nullam habet. Ut ille p^{ro}tor. Ille vero consularis
 si non her^{ed}templa. atq^{ue} ipa memia stare eo vno tam
 diu. et consulatu eius ex p^{ro}ptare potuissent. Ille deniq^{ue}
 minus mali. nichil fecisset. qui mortuus. Vno ex suis
 satellitib^{us}. Sex clodio duce curiam incendit. Quo qd^o
 infusius. quid acerbius. quid luctuosius videm^{us}? Tem-
 plum sanctitat^{is}. amplitudis. mentis. consilij publici
 caput urbis aram fitor^{um}. portum omⁿi gentiu^m. sedem
 ab vniuerso p^{ro}plo concessam. vni ordini inflammarij

Et hinc facit infidias
 Al^{ia} perire pest^{is} illa
 non potuit. N^{on}q^{ue}
 illum res p^{ro}pta suo p^{ro}to-
 N^{on}q^{ue} illud res publica
 Antiposforizat
 al^{ia} v^{ir}u^m de

ul modo,

Antim^{us}

vel p^{ro}ptore

Hinc ei pœ. Haud scio. an multo etiam sit adpua-
 dus magis. Et enim si in gladiatorijs pugnis et infimi
 generis omni conditione atq; fortuna timidos et suppli-
 ces. et ut vix licet obsecrantes. etiam odisse sole
 fortes. et aiosos. et se acriter ipsi morti offeren-
 suare cupimus. Eorumq; nos magis miset. qui nostras
 misericordiam non requit. q̃ qui illas efflagitant
 (Nunc hic magis in fortissimis Civibz. facere debemus). Me
 quidem iudices examinant. et intenuit he voces Mi-
 lonis. Quas audio assidue. et quibus inter sum coti-
 die. Valeant inquit valeant cives mei. Sint inco-
 lumes. sint florentes. sint beati. Stet hec verba p̃clara
 michi patria carissima. quoquomo invita de me
 erit. Tranquilla repub^{ca}. Cives mei. qm̃ michi cum
 illis no licet. sine me ipsi. sed p me tm̃ p̃suntur
 Ego cedam atq; absbo. Si michi respu^{ca}. bona frui
 non liceat at carebo mala. Et q̃ p̃mū tetigero bñ
 moratam. et liberam Civitatem. in ea conquiescam
 O frustra inquit suscepti mei labores. O spes fal-
 laces. O cogitationes inanes mee. Ego cum tribunis
 plebis. repub^{ca} oppressa me senatui dedissem. quem
 extinctu acceperam. equitibz Romanis. quoz vires
 erant debiles bonis viris. qui om̃es autz Clodianis.

Meq; Inducit Milonem
 ad loquendū

Inducit Milonem ad loquendū
 Epist.

Dicitur fuit rogator
 qm̃ q̃ nunc fuit

Codicem.

90

Conduplicatio

San duplica^o.

armis abierant. Michi unq̃ bonorū p̃sidiū & futurū
putarem. Ego cum te. (Mecum enī sepiſſime
loquitur) patrie reddidiſſem, michi nō futurū in
p̃ria non putare locum. Vbi nūc ſenatus eſt, quē
ſecuti ſum. Vbi equites. Romani illi, illi inquit
tui. Vbi ſtudia munici p̃iorū. Vbi italie voces.
Vbi deniq; tua morte tui, quē plūimis fuit auxilio
uox et deſenſio. Michi ne ea ſoli, qui pro te tori-
ens morti me obtuli, nichil poteſt opitulari. Nec
vero hęc iudices. Vt ego nūc ſleas, ſed hoc eod. loq;
uulau, quo uidet. Negat enī ſe, negat ingratis
ciuib; ſeciſſe, q̃ ſeciſſet. Enimdis, et omnia cūmſpi-
cientib; picula non negat. Plebem, et infamam
multitudinē, quē p. Clodio duce fortius reus inſue-
bat, eam quo tutior eſſet ſua uita, ſe ſeciſſe com-
memorat. Vt non modo ṽtute, ſteterit, ſed etia;
trib; ſuis p̃monis deliniret. Nec timet, necum
plebem munerib; placat, vos non conciliat mīte
in reipub. ſing; Senatus erga ſe beniuolentia
tempib; his ipſis ſepe eſſe p̃ſertat, ṽras vero et ṽroz
ordinū oarſatores, ſtudia ſermones, quēcuq; cur ſu
fortuna dederit, ſecum ablaturū eſſe dicit. Meminit
etiam ſibi vocem p̃romis. modo deſuiſſe, quā mīme
no tpe militorū recte factorū ſuorū cauſa quis delicto, ut ignoſcente poſt-
ṽtute q̃ quid p̃. O iudices a vobis hęc reſ q̃ impetrari poſtulant
Milani. Et ſi nō totalis ſub iudice. Ut nūq̃ p̃miſſo tū affert, tū
eū modū ſibi viſū ſunt honeſti. Ut poſtulaſſet venia, quaſi in diti-
te, et diuitiā et vitale, plena coſide, Deinde coſ. ut Milo nūc dignior
oppoſit ricco. Ut nō miq̃ eū miſcant, q̃ nō ploret. Et p̃p̃ q̃
a venia eſt ſumit. Et inducit deinde Milani voces in fortiffimū
rate huſoria, q̃ p̃rie ſue ſeciſſe, q̃ loco in deſertat, magis ut nūc
eet hic ut lacrimas ſapientia poſſe et torere, Deinde cūſo quo ſecū
ne colloq;. et ait, q̃ ſi ille ſit ſeruo, tanto ab eo durius diu-
ntiſſat, atq; ſtup, qui loco in deſertat. artificeſ p̃p̃. Deinde ad iudice
rogat, ut ſi quid ipſoſ offendit parius ſint ricco ipſe loq̃. Milo. Et p̃
nacoib; magis arte ſudina elegancia nititur impetare.

(Vincul⁹)

pe dit m
munt

Desideat. ppli res cunctis suffragijs, qd lumē cupiet
 se consulem declaratum. Nunc deniq si her contra se
 sint futura facinorū suspicioz non facti tamen obstare
 Addit her que certe vera fut et fortes, et sapientes
 viros non tam p̄mia sequi sole, recte factorū, q̄ ipa
 recte facta se nichil in uita, nisi p̄clarissime fecisse.
 Siquid nichil sit p̄stabilis iuro, q̄ p̄culo p̄riaz libare
 Utos esse, quibz ea res honori fuit, a suis ciuibz. N.
 tamen eos miseros, qui b̄nficio ciues suos vicerint.
 Sed tamen ex omibz p̄miis, utut si ess, habunda
 ratio p̄miis amplissimū esse glaz p̄miū. Esse hac
 vna, que breuitatem vite posteritatis memoria rō
 solaretur. Que efficit, ut absentes adessent. Mortui
 viuē. Hanc deniq esse, cui9 gradibz et hoēs in ce
 lum videantur ascendē. Deme inq̄ semp populus.
 Roman9 semp om̄s gentes loquet. Nulla vnq̄ omniū
 refcet vetustas. Quin h' tpe ipo, cum om̄s a suis infmi
 ris facies, inuidie med subiciant, tu in om̄i hoim retu
 gratijs agend9 et ḡtulatoibz habend9, et om̄i f̄mone
 celebramur. Omitto etruzie festos, et actores, et m̄sti
 tutos dies. Centesima lux est her ab interitu p. clodij
 et opinor altea, qua fines impj populi Romani.

addit hec

q̄m̄ p̄p̄itū et fortū

p̄clarē d' glia

Gloria

que vis est pata / si que dimittatio de poto / Quid iam
 restat? Quid habes? Quid dicam? Quid faciam pro tuis
 in me meritis nisi ut eam fortuna quaecumque erit tua
 ducam meam? Non recuso hoc abicio. Vosque obsecro
 dices / ut pra beneficia / que in me contulisti / aut in huius
 salute auget / aut eius exitio occasura esse iubeat. His
 lacrimis mouetur Milo. Est quodam incredibile. Robore
 animi. Exilium ibi esse putat / ubi ututi non sit locus
 Mortem ne fine esse non pena. Sed hic ea mente
 ornatus est. Quid vos iudices Quo tandem aro eritis?
 Memoriam Milonis retinebit? ipm eijciat / et erit
 dignior locus in tristitia / qui hanc virtute accipiat
 P hic qui protulit Vos / vos appello fortissimi viri
 qui milium pro re publica sanguinem effudist / Vos in
 iuri / et in tuis iniuri appello / piculo centurionum
 Vosque Milites Vos non modo instantibus / sed etiam
 armatis / et hinc iudicio presidentibus / Nec tanta virtus
 ex hac rebe expellet? exterminabitur? proijciatur? O
 me miser O infelicem. Revocare tu me in patriam
 Milo potuisti / Per hos ego te in patria pro eos ego te
 retinere non potes? Quid respondebo liberis meis?
 Qui te parente alius putat? Quid tibi. O frater

Post Repetio

ale ab uno

hic lacrimis displicet

Exilium? Quia dicit sine
ratione

dispositum

Pie : 2

qui nunc abes conforti. moro tempore illorum. Me non
 potuisse. Miloni salutem tuam per eos, per quos meam
 illam conservasti. Ut in qua causa non potuisse. que
 ista gentibus non potuisse his qui maxime per Clodium
 morte acceperunt. Quo deprecante me. Quid nam cepi
 tantum scelus. Aut quod in me tui facinus admisi iudices.
 Cum illa iudicia. tuis exiis indagavi. patefieri potuli
 extiteri. Omnis in me meosque redundat. ex illo fonte
 dolores. Ad me reducere esse voluisti. an ut sponte
 me expellerentur. hi per quos esson restitutus. Nolite
 obsecro vos pati michi acerbiorum reditu esse. quam fuit
 ille ipse discessus. Nam qui possum putare me resti-
 tutum esse. si distrahor ab his per quos restitutus sum.
 Ut dii immortales sciant. pace tua patria dixit.
 Metuo enim ne scelate dicam in te. Quod pro milone
 dicam pro ^{ut le} Veniam per Clodium non dicit modo. sed
 etiam pro consul. Dictator esset. antequam hic spectaculum
 uiderem. Ut dii immortales fortem. et a vobis iudi-
 ces conservandis viris. Minime inquam. inquit. uno
 vero penias. ille debitas luerit. Nos subeamus. Si
 ita necesse est. non dubitas. Hic me vir prope natus
 usque nisi in patria morietur. Aut si forte per patria

Quod iudicia. Dissolutum

Cod. plin.

Quod plinius. Quod iudicia.

[illegible]

Qui vos animi monimenta retinebit. Cæcis in
stia ullum sepulchrum esse paciamur. Hunc sua quæstus
sententia ex hac ualve expellet, quem omnes urbes, ex
pulsum a vobis ad se vocabunt. O, etiam illas beatas
que huc vix excepit. Hanc integrâ se eiecit. Chise-
riam se amisit. Sed finis neque enim placemur, iam
loqui possum. Et huc se lacrimis defendi vetat. Vos
oro, obsecroque iudices, ut in sententiis ferendis quod
sentiet, id audeat. Vram virtutem, iusticiam fidem
Michi credite, et is maxime probabit, qui in iudiciis la-
gendis optimus, et sapientissimus quemque legit. ;
Mon. : cuer i. ?

Buenos Placeros como son y de equestre sidie et latenses como nobilissimos e familia q'subida y potend ediltate
 ypetidos, fuen en auto eicomo aid foront hy plantio impetoe fuit admtoz. So y q' placens d'd off. y mace-
 dona q'sta Et eio pulsq' oit q'urbe, fuisse q' y macedonia map^a eate en suscepi, et p'tecty a placens unde
 a p'ca restituty q' ab'sty cut b'fioy memoria impetioy ediltate fauit, ffauentz plantio e'hus mltz
 itaq' fauz edilio fuit, p'ito latense, qui p' nobilit' gl'iz no ita quibz, z obmpe p'lo supplicat. E'quos latense
 adignat p' regulsa placens auisunt eime ambitu, q' latense p'len, et ois itz tamysiss' eio no p'
 plantio it latensey qui p' nobilit' gl'iz defendt. har eggia et accurata orone, dicit no latense, it ulla
 ambice, s' p'plantio v'tute z qualite cepisse amiq' t'ham, et edile fuy. Multa oit y se ipm olita purgat
 no more studio itz eloq'uetia causa fne defen^a assignas, es. q' m'at'is plantioy mite fit ascribed.;

M. T. C. CERDUS. ORATIO. PRO. PLACITO. JHG. P. T. FELICITER.

Difficult

Um propter egregiam, et sin-
gularem. En plantis inde in
mea salute custodienda, fidem
tam multos et bonos viros
eius honori viderem esse fau-
tores. Cuperbam animo, no
mediocrem voluptatem. q
cui offm, michi saluti fuiss
ei meoq tempore memoiaq
suffragari videbam. Cum
autem audirem meos ptim

inimicos p̄tini invidios hunc auctoritatem esse fataretur
eandemq; rem adusam esse in iudicio. En. Plancio
que in petoe fuisse adiutrix. dolebam inde. et acce-
perebam. Si huius salus ob eam ipsam causam esset
infestior, q̄ se meaq; salute, atq; vitæ sua benivolen-
tia, p̄sidio, custodiatur texisset. Nunc autem in inde con-
spicis et consensu isce reficit et recreat mente mea
Cum intueor et contemplan, uniusq; vestrum
Video em̄ hoc in nūo, nemine, cui mea salus nō cara
fuerit. Cui non extet in me suū m̄itum. Cui non
sint obstricta memoria, b̄nficia, sempiterna. Itaq;

Non enim timeo, quia neque pro raro grati homines recipiantur
 idcirco tu nimium gratum illi esse dicant, id michi timorosi
 esse possit, Quae res ita sit agitata, ab illis ut aut multa
 tibi plantis, erga me minora esse dicent, quod a me
 ipso predicarentur. Aut si essent summa negarent. Ea tamen
 ita magis, ut eo putarem ponderis apud vos esse
 debere. Hec michi sunt tractanda inde et modice, ne
 quid ipse offendas, ceterum denique tu respondes omnibus
 ne non tam innocentia reus sua quam concordatione
 meorum temporum defensurus, esse videatur. Sed michi
 in causa facili, atque explicata perdifficilis inde et lubri,
 ea defensionis ratio proponitur. Nam si tamen michi
 necesse esset contra laterenses dicere, tamen id ipsum esset
 in tanto usu nostro, tantarum amicitiarum molestum. Vetus
 enim est lex iuste neque amicitiae, quod michi tu illo iam diu
 est. Ut idem semper amici velint. Neque est ullum aut
 amicitiale vinculum, quod consensu, et societas consiliorum
 et voluntatum. Michi autem non id est in hac causa
 re molestissimum contra illud dicere. Sed multo illud magis
 quod in ea causa contradicendum est, in quedam hominum
 ipsorum inde facienda esse contento. Querit M. late-
 rens, atque hic vos maxime urget ^{qua} se virtute.

VETUS

HEQUE

49
Dignitatem cum quod populus dilectus plantio facere potuit adque si per hoc tamen quod latens quod in quod per hoc ad hoc affert per hoc quod
alio loco agendum est et accipit per hoc a via et consuetudine populi ad hoc est ad hoc ad hoc iudice dignitatem aliquid non non
Et est in quibus mandantur quibus 2. a quibus hoc 2. et ad 3. per hoc per hoc diffinitur qui per a per perire non
undique dignos quod a iudice ad hoc consuetudine populi perire ut periret per hoc antiquo patre qui tunc non poterat
Et essent quod repleverunt territoria per populum si voluit quos voluit facere quos voluit perire.

qua laude plantius / qua dignitate superat ita si cedo illi
ornamentum quod multa et magis sunt non solum huius dignitatem
iactura facienda est. Sed etiam longioris recipienda sus-
picio est. Sin huc illi impono contumeliosa est habenda
ratio. Et dicendum est id quod ille flagitat laterensem a
plantio dignitate esse superatum. Ita ut amittissimi homines
existimatio offendenda est sed illarum auctoritatis conditionem
sequar aut optime de me mihi salus deferenda est. Sed
ego laterensem rectum me et propitem fieri confitear in
causa si te aut a plantio aut ab ullo dignitate potuiss-
se superari dixeris. Itaque discedas ab ea contentione ad
quam tu me vocas et venias ad illas ad qua me
causa ipsa deducit. Quid tu tamque dignitate iudice pu-
tas esse populum? fortasse non nunquam. Et vero semper esset
sed est per nos. et si quod est in his Migratibus mandandis
quibus salutem suam committi putat his lenioribus comi-
tibus. Diligentia et gratia petitorum honores perit non his orna-
mentis quod esse in te vidimus. Nam quod apud populum
pertinet semper dignitatem iniquus iudex est. Cui aut iniuri-
det aut facit. Quod nihil potest in te laterensis con-
stitui quod sit proprium laudis tue quin id tibi sit commune
cum plantio. Sed hoc totum agatur alio loco. Nunc tantum

no quod populus iudice
infra per comitibus

Disputo de Jure populi, qui et potest et solet non minus
dignos preire. Nec sua populo preterita est, que non oportuit
a iudicibus condemnari est, qui preterita non est. Nam
si ita esset, quod preses apud maiores nostros tunc non
potuerit ut reprehensores essent, totiorum ad hunc
inde. Vel quod multo minus est ferendum. Tum enim
Migratu non gerebat, sed qui accipat, si preses auctores
non erant facti. Nunc posulam a vobis, ut eius exi-
lio, qui creatus sit, iudicium populi romani reprehendat.
Itaque quod, quia nolui iam iam finem ingressus causa
spare videar tui, offuturaz esse oroz meaz a minima sus-
pitione offensionis tue, te ut potius obiurgare quam
iniquum in discrimen adducas dignitate tuaz, quam ut
ego ulla eam contumelia coner attingere. Tu quidem, Repet-
ciaz, tu industria, tu animus in repu-^{ca}, tu virtute, tu in-
nocentiaz, tu fidem tu labores tuos, quod edilis non sis
factus, fractos esse et abiectos, et repudiatos putas.
Vide tantu laterensis quantum a te dissentiaz. Si medius
fidius decem soli essent in civitate, viri, boni, sapien-
tes, insti, graves, qui te integrum edilitate indicassent
quibus de te indicatu putare, quod est hic, quod tu metuis.

degit nil esse dicitur
dignitate laterensis

A iudicatu

Regit p. loru a matia
a consuetudine populi ad laterensem
pulsatque cohercet an-^{do} in vobis talibus populi consuetudine, et non
conuictis indicat populus si moneta? plerumque grad, addat p. loru faciat eos plerumque a q. b. sit, magis amb-

Primum tentat

Regit p. loru a iudicatu in d. q. iudicatu postulat laterensem ad iniquum in ea simili iudicatu antiquo quia
p. loru q. b. non gerat migrat, qui cepit a populo sine auctore patet. Illud aut postula? ut quibus iati iudicatu
regrunda?

uel detraxit, quod uelit cuique. Nemo autem est, qui hoc tem-
pestate populi iactemur iactemur ac fluctibus ferre modice
populi uoluntates, alius alienas, retine patas ...
placare turbatas honores si magni non putem non fuit
populo. sui eos exptam non defatigari supplicando. De-
mo iam ad ipsius populi ptes. Ut illius cont te ozo
poti. qz mei disputem. Cui si terum congdiatur et si
vina uoces loqui possit hoc dicat. Ego tibi laterensis
placandi non anteposui, sed cum esset eque boni viri
meum beneficiu, potius ad eum detuli, qui a me con-
tendeat, qz ad eum, qui michi no min? su misse suppli-
cat. Respondebis credo, te splendore, et vetustate
familie fretum, no valde ambiendum putasse. Ut
vero te ille ad sua instituta, suorumqz maioru exempla
reuocabit semp se dicet rogari uoluisse, semp pla-
uisse. M. Sciuiz. Cui ne equestrem quidez splendorez
incolumem a calamitate iudicij retine potuisset, homi-
nobilissimo, innocentissimo, eloquentissimo, N. pisom
paulisse preposuisse. Q. Catulo summa in familia.
nato sapientissimo, et sanctissimo, uiro non dico. C.
serenum, scilicet homiez. fuit eni, et qz satis ma-
gni, et consilij, Sz. Gn. Manliu, no solum ignobilez

Requisit quod oēs officiales
placuit a m^o / ut quicquid
ad d^m sub. semper implere
voluisse: et o^m s^u d^m
me p^{ro}parare p^{ro} iⁿ d^m
p^{ro}p^{ri}e p^{ro}p^{ri}e quos voluit
et q^{uod} placuit a^{nt} q^{uod} iⁿ d^m
et p^{ro}p^{ri}e iⁿ p^{ro}p^{ri}e q^{uod} p^{ro}p^{ri}e
ut. vi. clausura / iⁿ d^m
p^{ro}p^{ri}e p^{ro}p^{ri}e iⁿ d^m

Veneris iam ad ipsum. Propter eius confusum in effectu eam ut fudiciali abpta not magis apparet
causam plus mō d. p. plantij 103 fingit l'qua nōi cōtlatōn p'p' qd p'ob' vider' in q' qd' fort. p'p' p'ob'
nōi nō o'ite defendit. Et p' latensum mitigauit eo q' nō in eius studiū p'latu d' plantiō d' q' d' nō p'p' d'
fupplēat;

11. als noch

Confirmao

alt fied op
fingit qd

Interea

C

non sit in campo hūc q̄ ille dignior p̄ q̄ ḡue est dū
 quo igr̄ est eq̄q̄. sic credo q̄ agitur q̄d̄ satis est iudici
 hic fatus est. Cur iste factus est potius q̄ ego? Nichil
 nescio. Vel non dico. vel deniq̄ quod esset michi gra-
 uissimū sic dīe s̄ impune tamen deberem dicē. Non
 recte. Nam quid assequer si illa &ma defensione
 uterer. pplm̄ quod voluisset fecisse nō q̄d̄ debuisset
 . Tand si populi q̄ sc̄m̄ defendo latens. Et doceo. En-
 plantū nō orrepsisse ad honore sed eo venisse cursu
 qui semp̄ patuit omibz. hoc nro equestri loco possu-
 ne eripe oroi tue contentos nrm̄. que tractari sine qtu-
 melia non potest. Et te ad causam emenq̄ deduce
 Si q̄ equitis Romani filius est inferior esse debuit Om̄e
 tecum Romani equitū filij petuerūt Nichil dico am-
 plius. Hoc tamen miror. cur tu hic potissimz irascere
 cui longissime ab te fuit. Equidem si qn̄ ut fuit iactor
 in turba non illum accuso. qui est in summa sacra via.
 Cum ego adffabū fornicem impellor. Sed cum qui
 in me ipm̄ int̄rit atq̄ incidit. Tu neq̄. Q. pedis facti
 vito suatenses. Neq̄ hūc. N. plotio ornatissimo homi-
 familiari meo. Et ab eo qui hoc dimouit potius q̄
 ab hīs. que in teipm̄ incuberūt te depulsum putas.

"als" fili b

etiam in pfectuam illam sellam curulem attuliss^t mi-
randi in modum letati sunt. Alios credo quia refer-
tum est municipium consulari, Nam malivolos
non esse esse scio. Numq^{ue} intellexi vehementius hostium
suorum honore letari. Habemus hic nos, hinc nostra mu-
nicipia. Quid ego de Me, de fratre meo loquar? Quorum
honoribus agri prope dicam ipsi montesq^{ue} fauerunt.
Num quoniam vides tusculani aliquem de M. catone
illo, in omni virtute principem? Num de Tito coturani
Municipe suo? Num de tot fabijs gloriis? Verbu-
nemo facit. Ut in quacumq^{ue} arpinatem incidere, etiam
si nobilis erit, tamen tibi fortasse de nobis aliquid,
Aliquid et de G. Mario audiendum. Primum igitur hic
hinc studia suorum ardentia, tu tanta quanta in omnibus
iam saturate honoribus, esse potuerunt. Deinde tui mun-
cipes sunt illi quidem splendidissimi homines, sed tamen
pauci. Siquidem cum attinatis conferantur huiusmodi
pfectura plena viros fortissimos. Sic ut nulla tota Ita-
lia frequentior dici possit. Quamquam nunc multitudine
videtur iudices in squalore et luctu sumptu vobis. Hi
tot equites Romani, tot ibum aetimi. Nam plebes
a ludicio diuidimur. Que cuncta Comitibus affuit. Quid

Impletis

Num de Tusculano et
glia copiosa, et affinitate
vileste.

Num de arpinum

Adaptat ad propositum

Comitibus multa adsumpta, quibus sufficiat placent potius, quam latius edilem scire, quod ad via ad uiam et eundem locum
Et actum suum, sit a. p. a causa ppter ptinula ualde de expedit, quod siquid aliquid eodem est quod, non expedit
fuisse plenis, largire corumpe. Qui tanta fuerunt opitulata subsidia, sic et via h. q. d. h. t. b. t. h. e. i. d. 2. n. i. t. a
comitibus ad eundem ptinent locum nam est eundem eodem non fuisse illi eam largire corumpe, qui potuit in
tota urbe, quod, itaq^{ue} ista ptinula d. r. o. s. quibus d. m. o. n. i. ut d. i. c. a. b. a. m. e. d. l. o. q. u. a. r. d. q. u. e. r. a. n. s. e. d. i. f. f. u. r. a. d. d. e. f. e. n. t.

ala teretima

vicinita amanda

ala reipue

no dig^m dignitas

robor / quid dignitatē hui⁹ petri attulerut? Non enī
tribum tetriniaz, de qua dicam alio loco. Sed dignitatē
sed oculorū gietū, sed solidā, et robustam, et assiduā
frequentiaz, pluerut. Nam municipia quicūq; etiaz
vicinitatē vehementer mouentur. Omnia que dico de
platio dico exptē in nobis. Sum⁹ enī finitimi attina
tibz laudanda est, uel etiam amanda vicinitas, reti
nens veterem illum officiū morem, non infuscata, ma
livolentia, non affet assueta mendarijs, nō fucata,
non fallax, nō erudita artificis simlacomis. Vel sub
urbano, uel etiam urbano. Nemo arpinas nō plan
tio sciduit. Nemo sopanus, nemo cassinas, nemo aq
nas, totus ille celebriq; ueneratū, allifanus, tota
deniq; nra illa aspera, et montuosa, et fidelis, et simp
et fauor suoz, regio se hui⁹ honore ornari, se augeri
dignitate, arbitrabatur. Nisq; qd ex municipijs adfuit
equites, roⁱ poli cū legatione testimonio, nō minore
nō fuit sollicitudine, qd tūc erant studio. Et enī est qm
spoliari fortuit, qd non augeri dignitate. Ergo ut alia
in te erant illustriora latens, que tibi maiores, tui
deliquerant. Sic te planius hic nō solum Municipi
verū etiam vicinitatē quē uinebat. Nisi forte te

lanitana, aut gabina, aut bouillana, aut fabinas vici-
nitas adsumabat. Quibus e municipijs, iuxta tam que
carne lacrimis petant indenuntur. Adungam si vis
id quod tu etiam huic obesse putas. Patrem publi-
canum, qui ordo quanto adiumento, sit honore quis nescit

de publicanis mos
fuit non non minus
suspendi

illos enim equitu robor, ornamentu, firmamentu rei ^{translata}
publi, publicanorum ordine continet. Cuius est igitur
qui neget ordinis eius studium fuisse in honore plantis
suis, neque iniuria, uel quod erat prius, que est princeps
iam diu publicanorum, vel is ab foris, vniue diligebat
vel quid diligentissime rogabat uel quia pro filio sup-
plicabat. Vel quia huius ipsius in illum ordine summa
officia quesere, etiamque constabant, uel quod illi in
hoc ornando ordine se ornare, et consule libere suis
arbitrabantur. Aliquid preterea timide dico, sed tamen
dicendum. Non enim opibus, non inuidiosa gratia, non
potencia uix ferenda sed commemoratoe beneficii, sed
mia sed prius aliquid attulimus etiam nos, appellauimus
populum, Tribus summi me, Et supplicium ultro me her-
cule, se mihi etiam offentes, ultro pollicentes rogauimus.
Valuit causa rogandi, non gratia, nisi si vir amplissimus ^{Remouet. vnde arguitur}
cui nichil est quod roganti concedi non iure possit.

NOTA. ROGATIO

ala patricio

Arguit a mori

Conzum

Conzum

De aliq^o ut dicitur no impetravit. Ego sum arrogans, q^o
me valuisse dico. Nam ut omittam illud q^o ego p^o eo ^{Testis dicitur}
laborabam, qui valebat ipe p^o sese, Rogatio ipa semp
est grossissima, que est officio n^otitudinis quicta max^e.
Neq^o ego sic rogabam. Ut pete^o viderer, quia familiare ^{Sic rogatus}
esset meus, quia vicin^o, quia hui^o parente semp plui^o. ^{instans 2 q^o}
mi^o esset usus. Sed ut quasi parenti, et custodi meo
non patia^o mea, sed causa rogatois fuit gratiosa.
Nemo mea restitutione letatus est. Nemo iniuria doluit.
Cui non hui^o in me mia g^ota fuit. Et eni si ante
reditu^o meu^o. Gn. plantio e uulgo viri boni, tu hic
tribunatu^o petet, ultro offebant, Cui nome^o meum
huoi fuisse ei meas p^ontes p^otes non putas p^o fuisse.
An vintrenses coloni, q^o Gn. Mariu^o civili errore
atq^o ex impijs manibus, eripuerunt, q^o tuto receperit
q^o fessum media fluctibusq^o retreant, q^o viaticu^o con
gesserunt, q^o nauigiu^o dederunt, q^o eum linquentez etiam
eam qua suauat, lacrimis, votisq^o omib^o, proferuti
sunt, etia in laude usantur. Plantioq^o me d^o pulsu^o
uel racone cedente recepit, iunxit, custodit, his et
senatu^o, populoq^o Romano ut h^ont, quod reducent
consuat honori hac fidez m^oaz vtute fuisse mirat^o.

. *Quia me hercule res ha. En. planti, de quib; dixi* *Secunda pars qfina. p. 1. d.*
tege. potuerut ne tu in ea uita de qua iam dicam *ad gen. d. 1. d.*
 tot et tanta adsumpta. hinc honori fuisse mirere
 hic est eni qui adolescentulus, tu a torquato pfectq
 in affricam sit ab gniissimo et scissimo, atq; omni
 laude et honore dignissimo viro delectus est. Ut et
 cotubermis neartudo et adolescentuli modestissimi pu.
 dor postulat. Et si adesset no min' ille declararet q
 hic illius frater patruelis, et socer. T. torquatus omi
 illi, et uirtute, et laude par, qui est quid tu illo maxis
 uinculis, et ppinquitat, et affinitat qunctus. Sed
 ita magis amore ut ille necessitudines leues esse
 videantur. / Fuit mereta pera gubnalie saturni,
 propinqui sui miles huius / Q. Metelli, qui tum
 fuit probatissim'. hodieq; sit. omnibus esse probatu
 deb; spere. In ea prouincia legatus fuit. C. sacerdos,
 qua uirtute, qua constancia uir flaccus, qui homo, qui
 iuris, qualem huc putent, assiduitate, testimonioq;
 declarat. / In macedonia. tri. militu fuit. In ead
 prouincia postea questor. P. m. macedonia, sic eu diligit
 ut indicant, hi principes ciuitatu suar, qui tu missi sit

LEHOGATZO.

ob aliam causam, in huius repentino periculo commoti huius
assident. pro his laborant. huius si presto fuerit, gratius se suis
civitatibus factuosos putant, quam si legatos, et mandata refe-
cerint. Lucius vero Apuleius, huius tanti facit. Ut more
illorum maiorum, qui praestit in parentum loco questibus suis
propterea esse oportet officio benivolentiarum superat. Tri-
plum fuit nam fortasse tam vehemens, quam isti, quos iure
laudas. Sed certe talis quilibet si omnis semper fuisset nunquam
desideratus, vehementer esset tribundus. Omitto illa quod
si minus in scena fuit, at ite cum sunt prolata laudantur,
ut vivat cum suis, primum cum parente. Nam meo iudi-
cio pietas fundamentum est omni virtuti, quae veretur
Deum. Neque enim multo fecius parat liberis, amat
vero ut sobolem, ut fratrem, ut equalem. Eundem dico cum
patre, cum affinis, cum propinquis cum hic Cn. Saturninus
ornatissimo viro, cuius quanta honoris, huius cupiditate
fuisse creditur cum videatur luctus societate. Eundem de me dico
qui michi in huius periculo reus esse videor. Sed de his
tot viris talibus, quos videtis veste mutata. Dicitur
has fuisse iudicia solida, inde et expressa signa probitatis
non fucata forensi specie, sed domesticis musta notis
veritate. Pausus est illa oratio, et blandicia popularis

Pietas

Insuper et notandum quod dicitur in quibusdam scriptis quod epilogus quod est ante per finem argumentum refertur ad Ciceronem videtur
 et ipse vult et multa dicit de multis plantis et tunc fortissimis dicitur per ut ea in his per auditorem
 id quod dicitur dicitur epilogus et tunc per in quibusdam scriptis quod dicitur colligitur in prima quod dicitur per et de 56
 refertur quicquid dicitur de dicitur si respiciamus quod in textu antiquissimo factum videtur.

Aspiciat non attrahant, procul appet, non exultit
 Non in manus sumitur. Omnes igitur hominum rebus
 ornatu homines, quem eximis, quem domesticis non
 ullis rebus infiore quod te nominis, et gratia. Dico superiore
 aliis, municipium viciore societati studio, tempore nostrorum
 memoria prius utute integritate modestia edilem fieri
 esse mirari. Huc tu vite splendore maculis asper
 ista. Quare adulteria, quod nemo que non modo nomine
 sed ne suspicio quid possit agnoscere. Maritum appellas
 ut uba etiam fingas, non solum omnia ducta esse
 ab eo. in provincia aliqua dicas libidinis causa quod
 non tamen est, sed impunitum in maledicto mendacium
 Factam esse minimolam, quod dicitur attine fieri
 a juvene ut quodam in seniores iure, maxime opidano.
 O adolescentiarum traductos eleganter. Cuiquid tu quod lucu-
 erit obiciat, tu ad ipsum falsum repia, Emissus aliquis
 erarce equidem emissus. Ut cognosces nam hominis
 optimique adolescentem rogatu. Idem postea primadate
 requisitum. Ut qui her nec ulla alia sunt coiecta male.
 dicta in eius vita, de cuius nos pudore religione inte-

Interpretatio

Virtute integritate
modestia

alio insolito

in per in quibus dicitur. Pater vero inquit, etiam obesse si, et a quibus supra et causa
 in quibus dicitur dicitur plantis
 hio debeat. O vocem duram atque indigna tua probitate
 Quod tu vita, hoc dicitur. per una animis in qua Ciceronem affertur agere quod obta per plantis (quod a latente obta
 ad id id videtur. spiritus et in plantis in dicitur nite nate, in sordida prius publicam inter et arrogancia
 nullo videri possit legittimo fructu amari nate per in largiore obtinuisse. Et ad id esse dicitur ambitu quod dicitur audas. Hic go
 diligen affertur Ciceronem: ne adusari per ista scripta largiore inducat. Et ne per laud a per a causa possint unde esse.
 dicitur res per. largiore corripe tunc illud adusari egger affertur dicitur.

Et dulcissima

coram

et qfuta

alibi ubi nam

latens. pater ut in iudicio rapit. pr. ut apud tales viros
obesse filio debebat. qui si esset turpissim. sordidissim.
in ipso nomine prom. pato valet apud clementes iudices
et misericordes. valet inq. cor sensu om. et dulcissima
commendatione nature. Sz cu sit Gn. Plantius. his eques
Romanos. ea pmo vetustate equestri ordinis. Ut pr.
ut auius. ut maiores eius om. equites. Et fuerunt
sumas. i pturam florentissima gradum tenuerunt
et dignitate et gre. Dem. ut ipse in legionib. p. tras.
in impar. inter ornatissimos homines. equites. Et sumo
splendore fuit. Ut postea princeps. ut suos plurimaz
reze sanctiss. et iustissim. iudex maximaz societatu autor
plurimaz ingr. si non modo in eo. nihil unq. reprehend
sed laudata. sub omnia. tamen his is obicit. honestissio
filio pr. qui uel min. honestu. et alienu. tueri. ul au
sua. uel gratia possit. Aspiciunt inquit aliquid alin. vmo Tradunt
fortasse liberius. Ut idipm inquit no est ferend. Ergo
si ferendi sunt. qui quntur libertate equites. Et se
ferre no posse. Utinam ille mos. Vbi illa equitas.
que malis. Vbi illa antiq. libertas. que malis ops.
sa ciuilib. extolle. iam rapit. Et aliqn. reuocata se
erige. debebat. Equitum ego Et. etiam in homines

nobiles, maledicta plurimorum in Q. Sciuolam uirum omnibus
 ingenio, iustitia, integritate praestante, aspe, et ferociter
 et libere dicta commemorem. Consilium per Nasice pro Gaium
 medio in foro cum ille edicto iusticie domum descendens
 rogasset. Graminum quid triste esset, an quod auctores essent
 uno reo, inquit quod legiones, idem tribunus plebis poten- *Auctoris augmentum
 miratio rerum praeter
 itaque notat ut aliud
 vendam.*
 tissimo homini. M. Druso, sed multa in rem publicam
 molienti, cum ille eum salutasset. Ut sit dixitque, quid
 agis Gaius. Respondit reo, tu Druse, quid agis, ille Lucius
 Crassi ille marci Antonii voluntate asperioribus fatis-
 tibus, sepe perstrinxit in puerum. Nunc usque eo oppressa, vix aere. *Adaptat ad praesentem*
 gantia ciuitas. Ut que fuit olim proci, irridendo.
 Nunc equiti Romano implozando non sit accessibili-
 bertas. Que enim vnus fuit plancio vox contumelie, *Contrarium*
 potius quam doloris. Quid est enim vnus questus, nisi
 cum a sociis et a se iniuriarum propulsetur. Cum senatus
 impediens quo minus id quod hostibus semper erat tri- *defectus in loco*
 butum, vnusque equitibus. At reddetur. Omnibus illa iniuria
 publicanis fuit. Sed cum illum dolorem, hic tulit pau-
 lo aptius. Comis illa sensus, malus fortasse latuit. hic
 quod cum ceteris non sentiebat, id magis quam ceteri, et vultu
 promptu habuit et lingua. Quod iudices agnosco enim ex me

Debat in p. ipo

Mos quis aliena. doctus
att. dicitur

also forte

Dimissio

Debat de defectu q. est
et q. 2 alio. dicitur. et in
male intelligi potest et a
guit a lege

Debat quid p. p. loca alio
dicit illa in dicit a latere
fuit iniqua esse. et dicit
ul' t. dicit ad iudicium
in q. causa q. dicit. quas dicit
dicitur q. fuit q. dicitur. q.
aut ut t. dicit potest dicitur.
(q. magis dicitur largior tot.
impte. ad q. ut illi iudicium.
aut in causa q. possit epimet ad iudicium 2 iudicium.

Debat quid p. p. loca alio
dicit illa in dicit a latere
fuit iniqua esse. et dicit
ul' t. dicit ad iudicium
in q. causa q. dicit. quas dicit
dicitur q. fuit q. dicitur. q.
aut ut t. dicit potest dicitur.
(q. magis dicitur largior tot.
impte. ad q. ut illi iudicium.
aut in causa q. possit epimet ad iudicium 2 iudicium.

alienorum Cumque nullum genus adhibere permittet hic tamen
 vnde preterea putat. Et istius rei obscura causa est.
 an et agitata. Cum ista in senatu res agebatur et dis-
 putata hesterno die copiosius a C. Hortensio / cum tu sena-
 tus assensus. Hoc igitur seipsum audire tribus largitor
 esset et per consensionem magistratum honestas sodali-
 tas nominaretur. Quam quisque ibum / turpi largitor
 corrumpet. Cum maxime his hominibus quibus eius tribus cent
 esset notum ita putavit senatus / cum res tribus ederet.
 Ne quas hi largitor devotas habet / eos fore testes
 et iudices ad eum oio genus iudicii. Sed tamen si vel
 sua vel ea quae maxime esset cuius quanta tribus edetur vix
 recusandis. Tu autem latens / quas tribus edisti. Te
 venturum credo. Fuit certe id equum et deo ex preteritudo
 et fuit dignum constantia tua. Cuius tu tribus venditor
 et corruptorem et sequestrem plantum fuisse calami-
 tas. Eam tribum profecto severissimorum praefectum hominum
 et gravissimorum edere voluisti. Ut volutiminas enim tibi nes-
 cio quod etiam de illa tribu eminari. Hanc igitur ipsam
 cur non edisti. Quid plantio cum lemoia / cum Julietina.
 Quid cum dufstamia. Nam etiam etiam quae non iudica-

Quid latens / me non est
 Tu autem latens / obvia et corrupti
 quid plantio

videt p. mo. ad / 2. sed que reijcet esse voluisti. Dubitatis igitur inde
 dices. 2

Dequit p. mo. alieno et eq.
 edere quod p. mo. quod additum
 Nam cum id eq. et bene / mo.
 istat p. mo. ad v. et quae
 t. h. v. de p. mo. ut ait
 C. in arte h. mo. q. d. mag.
 p. v. de. de. de. et p. q. s.
 p. mo. quod p. de. ad p. d.
 r. d. iudices p. p. h. h.

qñ nos. M. Laterensis suo iudicio, nō sūmaz legis, sed ad
 suam spem aliqz de Ciuitate delegit. Dubitatis qñ eas
 tribus in quibz magnas necessitudines hē plantius
 tū ille nō edidit iudicant offitiz, tū ille non edidit
 iudicant offitiz, hē arbitrate remota ratione illa, qua
 decernendo sicut sumus. Tu deligis ex omni populo aut
 amicos tuos, aut inimicos meos. Vult deniqz eos qñ
 miserabiles, quos inhumanos, quos crudeles existimes
 tu me ignaro nō opinante in scio notes, et tuos, et
 tuoz necessarios, uel iniquos, uel meos, uel etiaz defen-
 soz meoz, eodemqz adiugas, quos nā putas asperos
 atqz omibz iniquos. Dem effundas repente. Ut ante co-
 cessum, eoz iudiciū uideaz, qñ poterim, qui esset futuri
 suspectū. Vixit eosqz me, ne qñqz quidez reiectis, qñ
 in primo reo de consiliū sententia constitutū est Co-
 gas rāz de fortuitis omibz dicē. Non em, si aut plantiū
 ita vixit, ut offenderet sciens nōmine, aut ita tu errasti
 ut eos ederes imprudens, ut nos inuito, te tamē ad
 iudices, non ad Carnifices venirend, idē, ista con-

Adhuc arguit qñ Laterensis
 qñ cō equitate facit

Contentio

Adhuc ad ter-
 qñ videat hō pñ
 nte cōfessum

Femo et ante
 qñ dubitū

Arguit pñ a maiōz, reijci-
 edita qñ iudiciū edita a la-
 tēre ad iudicē gante loquendo.
 qñt inquit ita foret et qñ
 iudices editos ex omni populo
 ut, nōmē reijciat ad clarissimū
 cūqz imp nō editi induer
 nō tulerūt. 2.

ditio per se nō acta est. Vñ vero nup clarissimī cūes
 nōmē editi iudicis nō tulerūt. Cum ex Cxxv. iudicibz
 pñcipibz equestris ordis qñqz et lxx. reus eniret lex

Coniū

referret omnia, que potius promissuerat, quā ei legi, condi-
 comit, pa paret. Nos neq; ex delecti iudicib; sed ex omni
 populo, neq; editos ad reficiend, sed ab amatore consti-
 tutos in ita ferend. Ut nemis reiciam. Neq; ego nūc
 legis iniquitate quezor. Sed fatus tuū a sententia legē
 doces discrepare. Et illud arbum iudiciū quē admodū sena-
 tus censuit, pplusq; iussit, ita ferisses. Ut hūc et suam
 et ab hoc suatas, edere nō modo, non qrer. Sed hūc
 iudicib; edit, qui testes eidem possent esse absolutū pu-
 tarem. Neq; mltō, nūc ferus existimo. Cum enī has tibus
 edidisti, ignote te iudicib; uti, male q̄ notis indicavisti.
 Fugisti sententia legis. Equitates dē reijasti, tenebre
 q̄ in luce causam usare maluisti. Volimā trib; ab h^o
 corrupta, terentina habueat uenalem. Ed dret apud
 uoliminenses, aut tribules suos iudices, ymo vero tu
 quid dices. Quem iudicem exillis, aut tacitū testem hēs
 Aut nō etia; exatates. Et enī si reus tribum edet voli-
 timas, fortasse plantius ppter vimitatem, ac naitudiz
 vero odiss. Etsi quesitor edendus fuiss, quē tande poti⁹
 q̄ hūc. C. Alfium, quē habet, cui notissim⁹ esse debet
 Vicini tribulem. Quissuz hōem iustissimūq; edidisset.
 Cuiq; equitas, ut me voluntas erga Cn. Plancij

Deinde arguit p locū alge
 iniquit. dicitur qd d^o se
 nō hē legē iniquitatem
 qd dicitur fūm latēsi. d^o
 ca edictū a legē suā dīf.
 inopia. Et dicit qd dīf.
 repet. et qd legē suā
 fug. qd maluit uti ignotū
 iudicib; et causā nō tē.
 hūc q̄ in luce opm.

Favuit d. d.
 dicit ad p. p. p.
 arguit alge

Remouet Dubium

Confirmat

plz h^o a bonis modis

hic circa q^{ue}st^{io}ne d^e p^{ro}p^{ri}o
et inducit q^{ue}st^{io}ne

salutem qua ille sine ulla cupiditate suspitione p se fert
facile declarat non fuisse fugiend^{um}, tribalem hinc iudice
cui quesitode tribulem. exoptand^{um} fuisse uideatis. Neq^{ue}
ego nunc consiliu reprehendo tuu, q^{uo}d no eas tribus, quib^{us}
hic max^e notus eas edideis. Sed a te doceo consiliu no
suatu senatus. Et eni quis te tu audiet illaz^{um}, aut q^{uo}d
dices sequestre, ne planciu respuent, aures nemo ig^{itur}
noscet, repudiaretur, an grossum illi libent^{er} audiret
nos non timde confitem^{ur}. Noli eni putare laterens^{is}
legib^{us} istis, quas senatus de ambitu facire voluerit
id esse actu, ut suffragio ut obsequantia ut gratia
tolleretur. Semp fuerut boni viri, qui apud tribules
suos esse grossi vellent. Neq^{ue} eni tam dur^{us} in plebez
no ordo fuit. Ut ea tolli nra modica libertate uoluit
Neq^{ue} hic libere nris interdicend^{um} est, ne obfuet tribu^{lis}
les suos, ne diligit, ne defice necessariis suis, suam
tribum possint, ne par, ab his mun^{us} in sua petoe
respient. Nec eni plena sunt officij, plena obfua^{lis}
toe, plena etiam antiquitat^e. In isto gene, et fuim^{us}
ipi. Cum ambitiois nra tempa postulabant, et claris^{is}
simos viros esse vidim^{us}, et hodie esse volu^{mus} quimplures
grossos. Deauriato tributu, desep^{to} ppli suffragia

largitione diuicta fēmitate senatū et bonorū omniū uir
 ac dolorem excitarent. Nec dote profer huc intube
 laterens securiāsse plantiū conspēssisse, sequestrēm
 fuisse, pūctiāsse diuississe, tu mirabor, te his armis
 uti, quae tibi lex dabat noluisse, tribulibz em iudicibz
 nō modo seueritatem illorū si ista vera sūt, sed ne uolēz
 quidem frē possēd, Hanc tu ratioz cum fugē, tūqz
 hos iudices habē noluis. Quorū in hic delicto, tum sci-
 entia certissima, tu dolor gūissē esse debuit. Quid apud
 hos dices, qui abste taciti requirunt, tu hāc sibi oneris
 imposueris. Cur se potissimz delegere. Cur deniqz se diui-
 nare malueris, q̄ eos qui sciēt iudicāe. Ego plantiū
 laterens et ipm grosū esse dico, et habuisse in petoe
 milior, cupidos sui grosos, quos tu si sodales, uocas offi-
 ciosam amicitiaz nō eminoso. Em quia grosi sunt
 accādos putas. Noli mirari te id, quod tua dignitas
 postulauit repudiandū groz amicitiaz nō esse affectū.
 Jam ut ego docēs, grosū esse tribu plantiū q̄ mlti
 benignē fecit, pro mlti spondeit. In opas plūmos
 prius aut et grā misit, quod deniqz omibz officiis p se
 p prem p maiores suos, totam attinate profecturam
 comprehendit. Sic tu docēs sequestrēm fuisse largitū esse

Remocat ad p̄potū et
 q̄ dūpt adaptandū

diuissis

E. d. p. l. potes. pro. necd. conspisse. tribules. decurianisse. Quod si non potes. ulli. noli. tollere. ex ordine. nro. liberalitate. Noli. maleficium. putare. esse. gratiam. Noli. obsequantia. sanctite. penam.

Itaque. hesitante. te. in. hoc. sodalitorio. thumario. emic. ad. cor. conbit. causam. contulisti. in. q. desinam. alin. si. uidetur. uulgar. et. puagata. declamator. contendere. Sic. eni. tecum. ago. Quam. tibi. comit. est. una. tribu. delige. Tu. doce. id. quod. debes. p. que. sequestrem. quo. di. uisore. corrupta. sit. Ego. si. id. fare. potueris. Et. ut. opio. mea. fert. nex. incipies. quidez. p. que. tulerit. docebo. Est. ne. her. na. contento. placet. ne. sic. agi. Non. possu. mag. pedem. conferre. Ut. aut. aut. ppus. accede. Quid. taces. Quid. dissimulas. Quid. eguifaris. Et. atq. etiam. iusto. atq. urgeo. insector. posto. atq. adeo. flagito. eme. Corruptio. ipamq. thum. i. q. deleger. qua. tulerit. plancius. Tu. ostendito. si. potes. uicuz. Ego. qua. ratione. tulerit. do. cebo. n. est. her. alio. ro. plancio. ac. laterensi. Nam. i. q. trib. tulisti. suaz. ex. te. requam. possis. quoz. studio. tu. lere. explicare. Sic. ego. her. contendo. me. tibi. adusario. cuiusq. trib. ratioz. poposcere. reditur. Sed. cur. ego. sic. ago. quam. si. no. comitis. iam. supiorib. sit. plan. tius. designaty. edilis. Que. totia. p. mu. habe. rep. cosul.

(Fuit. ad. q. t. al. q. f. u. r.)

U. q. me. ego. sic. ago. Quid. itez. in. q. t. u. l. q. f. u. r. q. f. u. r. et. ex. loco. forti. quod. h. ante. tetigit. Arguit. em. plancio. non. p. q. n. p. l. d. delinisse. p. n. ex. t. b. et. p. l. n. potuisse. corrupta. Et. arguit. q. p. l. o. d. a. f. i. g. u. r. m. a. c. t. o. r. t. e. m. p. o. r. i. s. s. p. a. r. i. et. q. a. u. t. i. s. ad. d. cosule. r. b. i. q. a. u. t. i. s. f. u. m. a. a. u. t. e. et. p. p. a. r. e. l. e. g. i. t. a. m. b. i. t. y. a. n. t. e. q. u. i. s. s. e. C. a. u. t. i. s. f. u. b. i. t. o. i. p. d. o. p. i. a. n. e. U. t. p. e. t. c. o. g. i. t. a. s. s. e. q. u. i. s. s. a. t. u. m. l. a. g. i. r. i. n. e. d. a. c. t. u. r. s. p. a. r. i. u. m. c. o. m. p. a. n. d. i. q. u. i. a. r. e. m. u. n. d. i. c. a. r. e. t. o. n. s. i. t. C. u. i. q. u. i. d. u. t. i. n. i. m. a. s. u. s. s. p. i. c. i. t. l. a. g. i. c. i. u. s. c. a. u. s. a. e. e. p. o. t. i. t. ;

Deinde. arguit. p. l. o. d. a. p. b. a. l. i. a. c. a. u. s. a. d. o. p. e. d. i. s. s. e. p. l. a. n. t. i. o. l. a. g. i. c. i. u. m. c. o. r. r. u. p. t. a. C. u. d. e. t. f. u. i. s. s. e. t. a. t. a. u. i. n. i. q. u. i. m. u. r. e. t. i. n. z. i. a. p. r. o. g. a. t. a. u. t. n. e. m. o. p. o. r. e. a. t. u. l. e. i. t. q. q. i. p. s. e. r. e. m. u. n. d. i. a. t. y. s. i. t. N. a. t. q. u. i. s. s. i. p. s. a. C. o. m. i. t. i. s. q. f. u. l. i. a. u. t. d. e. i. n. a. l. l. u. d. N. o. m. i. n. u. m.

in omnibus in rebus summa autem tu ipse hanc ipse legum abitus
 auctor dem hinc cepit subito propter opinionem suam ut ne
 si cogitasset quidem quicquam largiri daretur spatium copandi.
 Vocate tribus latum suffragium despecte renunciate. Longe pluri-
 mum valuit plantius. Nulla largitionibus nec fuit, nec esse
 potuit suspitio. Vnde tandem una centuria proposita
 tantum habet autem ut nemo unquam pro causa tulerit. Quin
 renunciatque sit. Vnde ipse iuris consulis, aut certe in
 illum amicum edilem, tu plantium fecim esse mirare in quo
 non exigua pars populi, sed uniusque populi voluntate declaravit
 Cuius in honore non unum tribus pars, sed centuria tota iuris fuit
 rogata. Quocumque tempore, si id latere facere voluisses, aut
 si civitate esse putasses tue. Cum multi nobiles sepe se-
 cerunt ut tu minus valuissent suffragiis, quam putasset.
 Postea prolati iuris proferunt se et populo. Tomaso
 fracto animo, atque humiliter supplicavit, non dubito quoniam omnis
 ad te confusa fuit multitudo. Numquam enim nobilitas integ-
 ra profertur, atque inmensa, a populo. Propter supplicem repudiata
 fuit. Sed si tibi civitas tua et magnitudo animi plura
 fuit. Vnde sicut esse debuit, quam edilitas, noli tu habere, id
 quod malueris desiderare, id quod minore putare. Equidem
 primum, ut honeste dignum esset, maxime semper laboravi. Secundo

demonstrat enim per quod plantius
 non fuisse opus largiri
 per supplicem pro

demonstrat quare latere factum non
 obtinuit

Cui si erat diuisor, pfectum eius, quem tu habebas reu-
 tur abste non est factus. Cur non eius dampnatione
 aliquid ad id iudicium puidicij compasti. Sed neq tu her
 her. Nec eis confidis. Alia te ratio. Alia cogitatio ad spe
 hui oppmendi excitauit. Magne fut uite opes. Late
 patet gra mlti amici mlti cupiditui. Multi fraudores
 laudis tue. Multi hui inuidet. Multi etiam p optim
 vie nimiu retinens. equestris iure et libertate videt
 Multi etiam eos inimici res omi qui semp ita testio
 de ambitu dicunt, quasi aut moueant aios suis testio
 mjs. Aut gnum populo fo sit. Aut ab eo facile obca
 causam dignitate, qua volunt consequant. Quibus
 cu me iudice pugnate, meo more pfitino. non uidebit
 Non quo michi fas sit, quicq effuge quod salus pla
 ois postulet. Sed quia neq nre est, me id psequi uoce
 qd id mente videat, et q ita de me miti fut illi ipi
 quos ego testes iudeo patos. Ut eoz reprehensionem
 vos vce prudentie assumme. mee modie remitte debeat
 Illud vnu magnopere quos vos oro, atq obsecro iud
 tamen hui que defendo tu cois pici causa. ne fictis
 audiculis, ne disseminato, dissosq sermone fortuas imo
 renciu subemidas putet. Multi amici auatois, nonlli

In invidia dices qd simulat
 latens, qd a potib mos
 raro placid amittit

Confutat p boni boni testes
 ois eos rapide testificari
 id est eos ois res omi
 infirmos

ulu modestie

Rogat iudices ut inuestigent
 et inueniant veritate

boni testes et infirmos

Sed venio tam ad l. Cassius de fideiuss. q. futa: sua sequitur ad l. Cassius. Cuius rursus ad illa q. in planum et
 scriptum interroganda quereat. Et in hac pte q. futa: Cuius q. futa: Marci in acta et his locis collige ut sup. p.
 Cuius et apud Cuius, ad plena sua acta, in pte ipsa inter q. futa: ubi recedat. Et p. in quibusdam
 rursus, magis deus. q. in pte ipsa videat. Est et n. egressus quod aqua dicitur in debet alio
 pte, q. nazareus subindgi. et l. Cuius p. affugiat. con quos et gentiliam et n. h. 2. oratio instituit
 et de egressione. Et in hac egressione sunt q. arte debuit Cuius in futa: in rem aliam, si in re rursus
 quidam. ut oriet et completat broz sua.

in me reprehendo. Tamen michi non ingrati acciderunt
 et Ciceroni ut michi putare equit ro' filio faciliores ^{ita quifiti}
 fuisse ad adipiscendos honores, uia an futura esse filio ^{indulgentissimi pueri vbi}
 meo. quia esset familia consulari. Ego vero quod illi
 omnia malo, quod michi, tamen illi honores aditus Numquam
 faciliores optavi, quod michi fuerunt. Cui etiam ne forte
 ille filii me potius peperisse iam honores, quod iter de
 monstrasse adipiscendorum putet. Hec illi soli. Prius quod ^{ita soleo}
 ad precepta etas non est gnata, que ille a Ioue ortus suis
 precepta filius. Vigilandum est semper. Multa insidie sunt bonis ^{Vigilandum}
 nostris, et cetera, que nonne id quod mihi videant, que
 scripsit Iuvenalis, et ille ingeniosus poeta scripsit. Non ut il-
 los regios pueros, qui iam nati erant, sed ut nos et
 nostros liberos, ad laborem et laudem, excitaret. Cuius ^{Tantum robor pueri et}
 quid potuerit amplius assequi plantius, si En. Scipionis ^{quod fuit superius pueri a filio}
 fuisset filius, magis edilis fieri non potuisset, sed hoc prestat
 quod ei nimis invidetur. Et enim gradus honorum summis hominibus ^{Summi honores}
 et infimis sunt pares, illic disparer. Cuius nomen se dicit ^{glie}
 M. Curioni, Cuius. B. fabritio, quis P. duello parem
 Cuius atilio calatino, Cuius. En. et P. Scipionibus, quis aff-
 cano Marcello max. Eosdem summis honorum gradus

lota memoditur quos illi assecuti. Est enim in utute inter ascensus. Ut, est enim Cuius
 laudat utingentis quibus fuisse ab initio id est quod quibus quousque ad ipa curant
 et quibus quibus quadringentis annis, Romanum populum ubi dicitur durasse.
 et non fuisse quibus, quod enim in ordinibus dignis, secundum maiorem hoc ut erat dictum, que maior quod quibus erat

honor ipli

no dignu

ala d. f. e. d.

DMES

his max^e gloria excellat, qui btutu pluimu p^ostet. ^{ala d. f. e. d.} Honor^e
populi finis est consulat^{us}, que magistrati Octingenti
fere consecuti sut. horu si diligenter quezas, vix decimam
ptem repis gla digna. Sed nemo inieq^{ue} sic egit ut tu.
Cur iste fuit consul? id posset amplius si. l. brut^{us} eet
Cui ciuitate domiatu Regio liberauit, honde n^o amplius
laude mltu. Sic igr^e plancius / nichilomin^{us} questor est fuit
et. tri. pl^{us} et equester et si esset summo loco natus. Sed
h^{ic} pari loco orti, sut in m^und^{is} alij consecuti, p^{er}fers tum
phos. T. et. G. Martij. et queis, quid simile in plancio
quasi vero isti quos comemoras, p^{ro}pea mag^{is} q^{uam} tum.
pharent, et no quia commissi sut h^{is} migrat^{is}, in quibus
re bene gesta triumpharent. Rogas q^{uod} castra uideat, qui
et miles in creta hui^{us} in p^{re}ie, et tribun^{us} et macedonia.
militu fuit. Et questor tantu ex re militari, detraxit
tempus, q^{uod} in me custodiend^{is} t^usserre maluit. Quereis
n^{ost}ri defectus vno id quod scdz est, ne sibi quide^m vide^{at}
Num Iuris consult^{us}, q^{uod} quisq^{ue} sit, qui sibi huc falsu
de Iure respondisse dicat. Oms em istiusmodi artes
in h^{is} reprehendun^{tur}, qui tu professi sut, satisfact^{is} no p^{oss}unt
Non in h^{is} qui absuisse, ab istis studijs confitent^{ur}, v^{er}it^{as}
probitas integritas, in candidato, no ligib^{us} volubilitas

non ars non scientia requiri solet ut nos in incipijs
 parandis quis frugi homines si pro fabro aut pro tex-
 tore emind ferre moleste solem. Si eas artes quas
 emendo secuti sumus forte nesciunt. Sin autem eminus
 que uilius imponem. que pecori pferem. nichil in eo
 nisi frugalitate laborem uigilantia esse curam. Sic
 populus romanus deligit ingratum. q. rei pub. uillior
 in quibz si que postea est ars facile patitur Sin mi-
 nus utute eoz et innocentia contentus est quotq. enim
 quisq. disertus quotq. quisp. iuris pitus est. Ut eos nu-
 mer. qui uolunt esse. Et si ptea honore digni. Quid na
 tot optis et ornatissimis tumbz est futurus. Tules plantiu
 de uicis laterens dicit nichil pot. nisi in ea nimis esse
 iracund. esse putabis fuisse. Idem effere. laterenses lau-
 dibz facile patior id te agere multis ubi. quod ad iudiciu
 non ptimeat. Et id te accantes tam diu dicit q. ego defen-
 sor sum pculo possum confitei. Ut qui non modo con-
 fiteor summa in laterensi ornata esse. Sed te etiaz
 reprehendo. q. ea no enues. alia quidez mania et leuia
 concupiscas. pnesto fecisse ludos. quid alij questores no
 ne fecerunt. Cirenio libealem. in publicanos iustum
 in socios fuisse quis negat. Sed ita multa Rome gerunt²

Similitudo

Confutatio

Ut uix ea que sunt in provinciis audiant. Non vereor si
ne michi aliquid inde videar arrogasse. Si de questura
mea dixeris, quis illa floruit, tamen cum me postea fuisse
in maximis arbitror. Ut non minus ita michi sit ex ques-
tue laudis repetendum. Sed tamen non vereor, ne quis au-
deat dicere illius in Sicilia questuram, aut gratiorem, aut
clariorum fuisse. Vere me huius, hoc dicam sic existabas
tamen nichil homines aliud Rome, nisi de questura in ea
loqui fumen, in summa caritate maximam numerum miseria-
negotiorum, comis mercatoribus, iustis municipibus, libe-
ralis sociis, abstinens omnibus eram usque in omni officio
diligentissimus. Ex cogitati quidem erant a seculi honores
inuiditi. Itaque hoc spe decebam. Ut michi populum I. F. ult.
omnia delaturo putare. An ego tam diebus his itinere faci-
endi causa decederem ex provincia puteolos forte venissem.
Cum plurimum, et lautissimi esse solent in his locis gaudi-
pene iudices. Cum me quidem quesisset, quo die Roma
exissem, et nuquid in ea esset noui. Cui ad respondisse
mea est provincia decedere, etiam me hercule inquit. Ut
opinor, ex affrica. Huic ego Roma tam fastidiose imo
ex Sicilia. Quod tu quid, qui omnia scires, sed tu nescis
inquit, huc speratus quod fuisse, quid minus destitisti pro.

stomacari. Et me vnu ex hijs feri. qui ad aquas venisset
 Sed ea res iudices haud scio. an plus michi profuit. q̄ si
 michi tu essent om̄s congratulati. Nam posteaq̄ sensi
 populu' Rom̄. aures eberiores / atq̄ acutos habere destiti.
 Quid de me audituri essent homines cogitare feri. Ut post
 ea quotidie p̄ntes me vident. Habitavi in oculis. pressi
 corp̄ nemine a congressu meo. neq̄ ianitor meo neq̄
 sonus abscerint. Et quid ego dicam de occupat̄ meis tem-
 poribz. cū fuit negotiū quidez nūq̄ otiosum. Nam quas
 tu quemoas Cassi lege te solere orones. cū otiosus sis.
 Has ego sc̄psi. rudis et ferus. Ne om̄o vniq̄ essem otiosus
 Et enim M. Catonis. illud quod in p̄m sc̄psit originu'
 suarū semp̄ magnificū et p̄clarū putavi. Clarorū virorū
 atq̄ magnorū nō min⁹ otij. q̄ negotij ratione extare oportere.
 Ita si quā habeo laudem. que quāta sit nescio. Parta
 Rome est quesita in foro. Neaq̄ p̄uata consilia publica
 quorū caus̄ complauerut. Ut etiaq̄ summa rei pub̄e michi
 domi fuit gerenda. Et urbs in urbe seruanda. Eadez igi'
 Cassi uia muniti laterensis est. Idem virtutis cursq̄ ad glaz
 hoc facilius fortasse. q̄ ego huc a me ortus et p̄me mix-
 asredi. Istius eggia virtus adiunabi. commendatōe maiorē
 Sed ut redeam ad plantū. Nūq̄ ex urbe affuit. n̄ forte /

CLARORUM.

nō dign

necessitate non valuit rebus his quibus fortasse nonnulli ut
valuit assiduitate. Ut valuit suavis amicitia liberalitate fuit
In oculis petuit et usus ratione qua infirma invidia non

videtur Cassio eo quod dicebat
nimium esse quod placeat

homines plurimum eosdem honores consecuti. Nam quid apud
Cassii non plus me plantio debeo quam bonis hominibus quod his

Quia per se
non debet

eque mea salus cara fuit Ego me debeo omnibus bonis fate-

or. Sed etiam hi quibus ego debeo boni viri et iures omni-

tibus. Ediliis se meo nomine debeo plantio dicebant. Vix

fac me multum debeo et in hiis plantio. Ut igitur me con-

turbare oportet an ceteris. Tu cuiusque dies venit hoc non

quo regit nunc competitor dissolvit. Quamvis dissimilis est

pecunie debitis et gratie. Nam qui pecuniam dissolvit statim

non habet id quod reddidit. Cui autem debet se retinet ali-

um. Gratiam autem qui refert habet. Et qui habet in eo

ipso quod habet refert. Neque nunc ego plantio desinam

debeo. Si hoc solvero nec minus ei redderem voluntate

ipsa. Si hoc molestie non accidisset. Caveris a me Cassii

quid pro meo quid michi est carissimum. Quid pro meis

libere quibus nihil potest esse iocundi. Amplius quam pro plantio

facio facere possim. Nec vides istorum ipsorum caritate ad huius

salute deferendam maxime stimulari me atque excitari. Nam

non illis huius salute a quo in eam sunt esse deferendam

est quiddam similitudine

Ring
Debitum pecunie et
gratie

Deserunt ad suum propositum
ponit quoddam aliud quod
imputant sibi

ala meam

quitq; est optatus, et ego ipe nunc illos aspicio, qm phur me
 hys consuatu esse meminerim. Huius meriti in me terro-
 dare. / Optimu damnatu esse comemoras, seruatozem ipm
 rei publice calidiu adiungis. Cui lege. Q. Metellus i Cui.
 sit restitutus. / Reprehend meas pro plantio pres, q nec
 Optimus suo nomie liberatus sit / nec Q. metelli calidius
 de calido tibi non respondebo, q ipe iudi. Q. Metellum
 pui consulem. ptozys Comitrys petente. Q. Calidio ppo
 i supplicasse. Cum quidem non dubitaret et consul, et
 homo nobilissim. / Patronu illu esse sui, ffamilie sue
 nobilissime dice, quo loco quero ex te, nu id in iudicio cali.
 dii putes. Quid ego in plantio putes, facio. Aut metellu
 pui, si Rome esse potuiss, aut prem eius, si vixiss, non
 fuisse fituz. Non Optimus quid calamitas ut ex homini
 memoria posset euelli. Vulu illud reipublice dedecq;
 huius impij, turpitudi ppli Romani, non iudiciu putadu
 est. Quam em illi iudices, si iudices et priade patrie
 nominandi sut. Quore potuerut rei pubte infringere
 securi, q cu illu que a ciuitate eiecerut, qui ptoz fini-
 timo, consul domestico bello, r. p. liberarat. / Ut enim
 nimis, ego magnu beneficiu plantio. Et ut ais, id ubis
 exaggo, quasi me tuo no arbitrati, et no in eo gtum
 esse oporteat. Qd istius tm mita inquit, an te, q non

Cassius pposuit duo epa
 Tullio q iudicat sibi et
 Tullio rando.

11. alia singularit

11. ingulavit ymo quia singulari passus non est cuiusquidem loco
tu Cassi etiam pergas inimicos meos in uite nullas ab ipis
insidias fuisse dixisti. Posuit hoc id laterensis quod obrem. De
isto paulo plura dicam. De te tamen regis. Ut putes
odium in me mediocre inimicorum fuisse, quod fuit ulloz
tantu regio. Ut putes odium in me mediocre inimicorum
fuisse. Quod fuit ulloz in regis. Utum putes odium
vni barbarorum, tam in mane, ac tam requisa crudele in
hostem. Vni fuisse in hic aliquem aut fame metu aut pe-
ne, quos vidisti toto illo ano ferrum in foro flamma in
delubris. Vni in tota urbe nisi nisi extimas eos in
iactis vite mee peripisse, quod de redditu meo non timent
Et quem putas fuisse tam exordem, qui uiuis hic
stante urbe, curia reditur, me si uiuere non putaret. Quia
obrem. No debes homo hic. Et et cuius periculis uita mea
que fidelitate amicorum suata sit. Inimicorum modestia non
esse appetita. Respondebo tibi nunc laterensis mind for.

Respondebo tibi nunc laterensis mind for.
Circumscriptum sua quibus ad
laterensis et ipsa in se obtem
quibus et quibus in locis fuit
capite Cicero in uno end
maxi in 11. Cicero in hac confu-
tione ut per 11. in 11.
Immoderata et blute planti
videtur end tam acuate
defende in aduersari non
ita contendent. Unde ipse suo
narrat tam suu, et in ea cap.
singulari planti in 11.
11. pie, et facile narrato
se quibus ad plantone.

casse vehementer, quod abs te sum prouocatus. Sed profecto n-
considerare minus, n- minus amice. Nam primum illud fuit
affinis, meque de plantio dicit mentiri, et ipse causa fuge.
Sed homo sapiens ex cogitauit, quod obrem vides, maxis
beneficij vinculis obstrictus, cum libet esse et solutus
Quid enim michi ad defendend plantiu parum mltis, parum

etiam illa testis est oratio quae est a me prima habita in senatu
in qua tum pro patris nominatum egissem gratias propter
emissam gratiam ulli non potuit sceleris aliter esset quicquam perire
Statuissem eos solum nominare qui cause nostrae du-
ces et quasi signiferi fuissent. In his plantio gratias
egi. Feateturque oro. Cuius propter eius magnitudinem dicta
descripto est. In qua ego homo astutus ei me debebam
tunc nihil magnopere deberem. Et huiusmodi tanti officii ser-
uitute astringam testimonio sempiterno. Molo cetera
que a me mandata sunt literis recitare pertermitto. ne
aut proferre iudex ad tempus aut eo genere uti lrazum
quod meis studiis aptius quam consuetudinem iudicorum esse
videam. Neque etiam clamitas laterens quousque ista
dicas nihil in scriptis proferisti. Absolute iam sunt
preces tue. De scriptis mihi videtur obicere quem ego
de me benemeritum quia te teste cognoveram te eodem
autore defendi. Et ei dices quousque que negas quod pro
scriptis contendere impetrare potuisse. Nam istius
ubi quousque hoc poteat esse invidia. Datus est tibi ille
condonatusque ille non facis fine ferre non possis ei quidem
qui pro uno laboravit ipse non obtinuit dici. Quo-
usque irident magis est quam reprehendent. Nisi forte ego non

ita me gessi in iudicijs, ita et in hijs et inter hosti-
 es in causis prouidens, is in re publica ciuis et sum et sep
 fui. Salus a te constituatur, qui nichil a Iudicibus debeas
 vnus impetrare Et michi lacmulam Crispiani iudi-
 cibus obiectas. Sic enim dixisti. Vidi ego tuam lacmulam
 Vnde quod me vbi tui peniteat, non modo lacmulam /
 sed multas lacrimas et fletum cum singultu videre
 potuisti. Vnde ego qui meorum lacrimis, me absente com-
 tus, similitates, quas meum habet deposuisset, meorum
 salutem non modo non oppugnavit, ut infirmi mei puta-
 rent, sed etiam defensor fuisse. Huius in periculo non dolores
 meum significarem. Tu autem latens, qui tu lacrimas
 meas gratas esse dicebas, nunc eadem vis inuidiosas
 videri. Megas tibi plantis quicquid tribuisse ad
 iumentum dignitati mee. Neque hic loco, quod verissime
 facere potes, scilicet raribus fortissimi, et constantissimi viri
 diuina in me merita commemoras. Cuiquidem ego,
 sicut in plantis vnus dissimulavi, me plurimum debere,
 semper pro me feram. Nullas enim sibi ille neque con-
 tentiones neque infirmitates, neque vite imitationes
 Neque pro re publica, neque pro me defugiendas putauit
 Neque nunc quod ego sum in illum gratas, tam licuisset

p. huius vim / et iniuriam. p. To. ei gratiam referri.
Sed si non ead contendit in tribunatu plantius existia-
re debet / nō hinc voluntate defuisse / Sed me tū iam
plantio debes / Martij Italij beneficijs fuisse contentū
An vō putas iudices iacito min⁹ mea causa facti⁹
Et me esse g'tum eminare? an tū p'plus r. illo S.C.
quod in monumento marci factū est / quo mea sal⁹
omib⁹ est gentib⁹ comendata / vni En. plantio gratias
egit / Unus em fuit de Magistratib⁹ / aut pro magistratib⁹
defensor salutis mee / Cui senat⁹ pro me grās agendas
putavit - Et ego a me referenda grām non putem?
Atqui cum tū vides / quo me tamē aio in te putas esse
latere⁹ ullū esse tantū piculū / tantū laborem / tantā
contenti⁹ / q' ego modo nō pro salute tua / sed etia⁹ pro
dignitate defuges / Quocquid etia⁹ magē suū nō dicam
miser. Nam quidem abhorret a vitute ubi / Sed ete
grat⁹ / nōq' mltis debes / leue em onus beneficij grā
sed quia sepe occurrit / ppter aliquorū de me meritorū
int' ipos / contentores / ut eod temp'e in om̄s verear
ne vix g'tus possim videri / Sed ego meis ponderibus
examiabo / non solum / quid tu debeam / sed etia⁹ quid
tūq' intersit Et quid a me cuiq' tps postat / Dignit⁹

leue em

studium tuum / vel etiam si vis existimatio / laus / edilitas /
 Ut Eni plantii salus prius fortuna / saluum tu me esse
 cupisti / hic fecit etiam / ut esse possem / Distineor tu
 et diuellor dolore / Et in causa dispari defendi te a me
 doleo Sed mediis fidius multo citius meam salutem Dimice *gratiam esse*
 pro te obiecero cum quoniam plantii salute tradidero con-
 tentum tue / Et enim vide cum omnibus ututibus me affem
 esse cupiam / tu nichil est / quod malli / quam me / et
 gratum esse / et uidei / Hec est enim una uirtus / non solum *hec est enim*
 maxima / sed etiam in uirtutem omnem reliquarum / Quid
 est pietas nisi voluntas grata in parentes / qui sunt boni
 Cives / qui belli / qui domi de prius benemerentes nisi
 qui prius beneficia / meminere / qui sancti / qui religio-
 nam colentes / nisi qui multa deo immortalibus gratiam
 iustis honoribus / et memoriam meritis persolunt / Que potest
 esse iocunditas uite sublati amicitias Que porro ami-
 ticia potest esse inter ingratos / Cuius est nunc liber-
 liter educatque / cui non educatores / Cui non Magni sui
 atque doctores / Cui locus / non ille multum ipse / ubi aliter
 aut doctus est / cum grata recordatione in mente uiset
 Cui opes tanti esse possunt / aut unus fuerit / qui sine
 multorum amitorum officio stare possint Que ita sublata

gratiam esse

hec est enim

degratid in magna

Pueras

que pt ee

37 memoria et gra nulla extare pnt. Equidem nil tam
ppium hominis existimo, qm no modo beneficio, sed etiam
beniuolentie significatioe alligari. Nichil porro tam
inhumani, tam inane, tam feru, qd committe, ut benefi-
cis non dicam indignu, sed uictu esse uidear. Que tu
ita sit iam succumbam. Latereqz isti tuo ozi, nimioqz
in eo ipo in quo nichil potest esse, nimiu gratia esse
concedebam. Petamqz a uobis iudices. Ut cum benefi-
cis complectami, que qui reprehendit quod gra pter mouz
dicat esse. Neqz em ad negligend meas gram debet uale
quod dixit idem. Vos n nocentes, n litigiosos esse, quo-
min me apud vos, uale oportet, quasi uero in amiti-
tia mea, non hec psidia, si qua forte fut in me parata
semp amias esse maluerim. q necessaria. Et em ego
de me, tantu audeo dice, amicitiaz meas voluptati-
pluibz qmpsidio fuisse, meqz rehement uite mee,
penitet, si in mea familiaritate locus esset nemini nisi
litigioso, aut nocenti. Sed hec nescio, quo frequent
in me conuexisti. Saneqz in eo creber fuisti te iato
in locos causam conuicere noluisse, ne ego me consuetu-
dine aliquid detegere mie causa dicez quod in alijs
edilibz ante fecisset. Non n existit hoc loco. Nam michi

eripuisti ornamentum orois mee. Deridebor si mentione
 de thessensarum facies. Cum tu id p'dixis, Sine thessens quid
 potero dicere. Hic etiam addisti me iurto mea lege,
 ex illo l' ambitu traxisse. Ut miserabiliores epilogos
 posset dicere. Non nobis videor, cum aliquo declamator Confusus aduersus sit
 non cu labor et fortis disputare. Rhodi enim inquit no
 fui. Me esse fuisse. Sed fui inquit putabam in uacuis
 deturp bis, in bithiam, si locus habet reprehensionis
 causam aliqua, nescio cur seueriorem intrea putas qm
 Rhodiu. Si sp'anda causa est. Si in bithymia, summa tu
 dignitate fuisse. Et ego Rhodi non minore. Nam q
 in eo me reprehendisti, q nimium multos defenderem, ut
 et tu, qui potes, et ceteri, qui diffugiunt uellent, me la-
 bore uehit leuare. Sed sit tua diligentia, qui in causis
 ponderant, omnes fere repudiat, ut ad nos plerique con-
 fluant. Cui miser et laborantibus nichil negare possi.
 Admonuisti etiam, q in creta fuisses, deinde aliquid
 in petoe sua dici potuisse me id p'didisse. Uter igitur
 nrum est cupidior dicti. Ego ne qui quid dici potuit,
 non dixerim. An tu, qui etiam ipse in te dixeris. Tu
 aciebas in tuis rebz, gestis nullas lras misisse, q michi
 mee, quas ad aliquem misissent obfuisent. Quas ego
 michi obfuisse non intelligo rei publice video prodesse

potuisse. Sed sunt hec leuiora. Illa vero grauiora, atque
magna, quod meum distectum quem sepe deflebas. Nunc
quasi deprehendit et accare voluit. Dixisti enim non auxilium
michi, sed me auxilium defuisse. Ego vero fateor me quod viderem
michi auxilium non deesse. Scito me illi auxilio peperisse.
Cuius enim scatus, quod discrimen, que fuit in re publica
tempestas illa, quis nescit. Tribunicius me terror, an
consulari mouit. Detestare michi scito magnum fuit
cum reliquis eorum, quos florentes, atque integros sine tempore
uicem. Consule pro hominum memoria teterrimum, atque tur-
pissimum, scit, et illa principia, et hi recentes exitus re-
deklarant. Quorum alter exitum perdidit, alter vendidit. Empti
provincia a senatu, a re publica, aut bonis omnibus defec-
erunt qui exercitibus, qui armis, qui opibus plurimum poterant.
Cum quid sentiant nescient. Furialis illa vox nefa-
riis stupris religiosis altaribus effusa secum, et illos
consules facit, acerbissime personabat. Egentes in locum
pletes, perdit in bonos fui in domos armabantur. Vide-
rat meum senatum, et quidem veste mutata, quod pro
vno me post hominum memoria publico consilio sus-
ceptum est. Sed recordare, qui tum fuerint consulum
nomine hostes, qui soli in hac urbe senatum senatui pa-
tere non sciverint. Eductos suos non luctu pro, sed

luctus indicia ademerint. Aderat meum cimitus equester
 ordo, quem quid in gentibus saltator ille Catiline consul
 proscriptoris demeritior terrebatur. Ut tota Italia conue-
 nerat. Cui quid belli intestini, et uastitatis metus infe-
 rebatur. Hic ego auxiliis studentibus, atque incitatis uti
 me lateus potuisse confiteor. Sed erat, non iur, non legi-
 bus, non disceptando, detrahendum. Nam profecto praesertim
 tam bona in causa, nunquam quo ceteri habundarent, id mihi
 auxilium meum defuisset. Armis fuit armis inquam dimicandum.
 Quibus a suis, et a suorum duabus, ceteris fieri senatus, et bono-
 rum. t. p. exiciosum fuisset. Vini autem improbos, a
 bonis fateri, fuisse periculis, si sine eum vincendi vi-
 derem, quae profecto non videbam. Vbi enim praesentis fuisset mihi
 aut tam fortis consul, quam L. Opimius, quam G. Marius, quam
 L. Flaccus, quibus duabus improbos cives, res publica uicit ar-
 mat. Aut si minus fortes, attamen causa iusti, quam p.
 mutus, qui arma, quae praenatus p. Scipio supererat, ea
 tiberio gratio, contempto uir optimo superata esse defendit.
 Effet igitur pugnandum cum consulibus. Nichil aliud dico
 nisi illud victoriae huius fures aduersarios patos, interitus,
 illos ultores esse uidebam. Hic ego auxiliis salutis
 meae, si iurto defui, quia nolui dimicare, fateor id.

quod ius, non aux^m michi, sed me auxilio defuisse. Sim.
 autem quo maiora studia in me bonorum fuerunt, hic hic
 magis consulens, et parcens putavi. tu in me reprehendit
 quod Q. metello laudi datum est. Hodie est, et semp
 erit max^e glorie, que, ut potes ex multis audire, qui tu
 affuerat inuictis viris constat bonis cessasse. Nec
 fuisse dubium quoniam contentio et armis superius posset esse.
 Ego ille cum sum, non cum senatus factum defendit. Cum
 persecutionem sine non sine salutem reipublice retinisset
 tamen obillam, quo illud voluntarium uulnus accepit
 iustissimos omnium metallorum, et clarissimos triumphos
 glorie laude superavit. quod et illos ipsos improbiissimos viros
 interfici voluit. Et ne quis bonum interiret in eadem rede
 prauidit. Ego tantis periculis propositis cum si victus essem
 interitus rei publice, si vicissem infinita. Dimittas pa
 retur committere. Ut idem perditore rei publice. Non miare
 qui suator fuisset. Mortem timuisse dicit. Ego vero
 ne immortalitatem quidem non rem publicam accipiendam
 putarem. Ne dum emori cum perire rei publice velle.
 Nam qui pro reipublica mortem vitam dediderunt, licet
 me desipere dicat, nunquam me hercule eos mortem potius
 quam immortalitate affectos putavi. Ego vero si tu

HAM. 905.

illorum impiorum ferro ac manu contendissem in perpetuum
 res publica civile presidium salute sue perdidisset. Cum etiam si
 me vis aliqua morbi aut natura ipsa conspexisset in
 ante posteritatem essent imminuta quod pemptum esset mei
 morte id auxilium qualis futura in me retinendo fuisset
 S. P. Q. R. Vm si vnus in vite cupiditas fuisset ego
 mense decembris mei consulatus omni paritudo tela commosse
 quin si. xx. quiessem dies in aliorum vigiliis consulatus
 recidissent. Quamobrem si vite cupiditas contra reipublicam
 est turpis certe multo magis cupiditas me turpior fuisse
 tum principis civis. Nam quod esse te in reipublica libere gloriatur
 es id ego fateor et letor et tibi etiam in hoc congratulor.
 Et me autem negasti in eo neque te neque quicquam diuini
 putare errare. Nam si quis iure aliquid de dignitate
 mea diminutum putat quod non ab omnibus eisdem a quibus
 antea solitus sum dissentire dissentiat. Primum si bene de
 me meritis gratum me probes non desino interire in time
 hominis nimium memor nimiusque grati. Sim aut sine ullo
 rei publice detrimendo respectu etiam aliam salutem tum
 meam tum meorum certe non modo non sum reprehenden-
 dus. Sed etiam si ruere velles boni viri me ut id
 ne fauorem rogaent. Res vero ipsa quod si loqui posset

Quamobrem

Et fateor et letor

ut sit

ager meum. Ut qui sibi fuisset semper, mihi fructus
aut ex se, non ut oportuisset letos, et uberas, sed magis
acerbitate prunis tulissim. Ut mihi iam feruitem
consulerem meis. Sed non modo satis habet a me, sed etiam
vereri, ne parum mihi pro eo, quod tu a me habet reddidisset.
Et si hoc uel cogito, et idem fui in re publica, qui fui semper
tamne ne libertate regeres mea, quam tu ponis in eo, si
semper in his quibus alii contendimus depugnemus, quod
est longe ferus. Stare enim debemus omnes, tamquam in uale
aliquo reipublice, qui quoniam uisetur eam delige partem, ad quam
nos illius utilitas, salusque gubernet. Ego autem Gnaeus Pompeius
non dico autorem, ducem defensorem salutis mee. Nam hic
pruatum fortasse offorum memoriam, et gratiam querit. Sed
dico hic, quod ad salutem reipublice pertinet. Ego enim non
tuear quem omnes in re publica principem esse concedunt.
Ego Gnaeus Caesar laudibus desum, qui pro populi Romani
non me tui semper senatus, adiri plurimis, atque aplissis
iudiciis esse uideam celebratas. Tum haec non confitear
non iudicium aliquod habuisse, et rei publice utilitate, sed
hominibus amicum aut infimum fuisse. An tu uideam nauem
sedis uentis cursu tenente suum, si non eum petat portum
que ego et alii probamus, sed alium non minus tutum, atque

tranquillum, cum tempestate pugnare periculose potius
 quam illi salutem presertim proposita obtemperem, et pa-
 ream. Ego vero hoc didici, h. vidi hoc scripta legi, hoc
 de sapientissimis et clarissimis viris, et in hac re publica, et
 in alijs civitatibus, monimenta licet nobis prodiderunt.
 Non semper easdem sententias ab eisdem, si quascunque rei
 publice, statim indignato ipsorum ratio concordie postularet
 esse defendendas. Quod ego, et facio, latetens, et semper
 faciam, libertatem quam in me regis, quam neque ego
 dimisi unquam, neque dimittam. Non in perinatia, sed in quodam
 moderatoe positam putabo. Nunc venio ad illum ex-
 munus quod dixisti dum plantis in me meis vobis extol-
 lerem. Me ante faciem ex docta lapidem, et ex sepulchro
 venerari pro deo, neque enim mihi insidiarum periculum ul-
 lum, neque mortem fuisse. Cum ego tempore rator explicabo
 brevis, nec indiget. Nil enim ex meis temporibus, quod minus
 peragatur, quod minus aut mea celebratione commemora-
 tione celebratum sit aut nobis notum, atque auditum. Ego
 enim latens ex illo incendio legum, iuris, senatus, bonorum omnium.
 redens, tum mea domus ardore suo deflagatione vobis
 atque Italiae toti minaretur, nisi quavissem Siciliae petui
 animo, que et mihi erat, sicut ipsa domus una quicta

no pulchre

ala meita.

et obtinebat a Gn. Virgilio: quo tu me uno uel max
cum vetustati amicitia: tum mei fr̄is collega. Cum
res pu^{ra} sonaret vide nūc caligine t^{em}p^{or}e illos: tu ip̄a
pene insula: michi sese obuias f̄re p̄ellet pater ille
eius de tri. pl. contoibz ppter eand̄ reip̄e causam
sepe veratq: nichil amplius dico: nisi me in scilicet
venire voluit Quid dicam Gn. Virgilio tali cui et
viro beniuolentiaz: in me memoriaz totius temporis
humanitate fidem de fuisse n^{on} est eoz: Sed qua tem
pestatem nos vobis: tu non tulisen^d metuit: ut eam
ip̄am non posset opibz suis sustine^{re}: tu consilio repete
Mutato iter a uibone Brundisium tra p̄etē contendit
nam maritimos t̄pus p̄cludebat hiemis: Cum omnia
illa mancipia: que sūt a uibone Brundisium in fide
mea inde essent: tum iter tutū: multis imitantibus
magno tu suo metu p̄stiterut Brundisium veni: vel
potius ad memia accessi Urbem vnam michi ami
cissima declinavi: que se ul' potius exidi: q̄ e sua
compleru: Ut ei perer fac̄ patētur. In ortos me
M. leui flacti contuli: Cum ois metq: publicato bonoz
exiliū moes p̄ponetur: Hec p̄peti: si accidēt maluit
q̄ q̄ custodiaz mei capite dimitte: Qui ego: et p̄pete

eius prudentissimi, atq; optimi semis, et utiq; filiorum
 manib; mane tuta, ac fidei collata, eorumq; preces, et
 vota de meo reddito, exaudient durachum, quod erat
 in fide mea petere contendit. Quo cum venissem cognovi
 id qd audieram, refertam esse grecias, sceleratissimorum
 hominum, ac nefariorum quorum impud ferrum ignesq; pesti-
 feros, meus consulatus ille e manib; extorserat. qui
 ante qd de meo aduentu audire potuissent. Cum tñ
 adessent aliquot dierum viam in macedonias, ad plancium
 q; periri. Hic rō simulat, qd me mare traxisse cognovit
 Audi, audi, atq; attende, laterens. Ut scias, quid ego
 plancio debeam, considerareq; aliquod qd facias me, et
 grate et pie facere. Hinc qd pro salute mea fecerit si mi-
 nus profutura essent. Obesse certe non oportet. Nam
 simulat me durachum attingisse audiuit, statim ad me
 lictorib; dimissis, insignibus abiectis veste mutata profusus
 est. O, acerbam michi iudices memoriam temporis
 illius, et loci. Cum h' in me incidit, cum complexus e
 Confosus lacrimis, nec loqui pmerore potuit. O rem
 tum auditu crudelē, Tum visu nefariā, O, reliq;
 omnes dies, noctes q; eas quib; iste amē nō recedens
 thesalonica, me tristitiamq; pduxit. Vt ego nūc de.

ptore macedonie. nichil dicam amplius. nisi eu. et tuuz
optimu. semp et michi amicu fuisse. Sed eadem ptinuiffe
que cetos. Gn. plantiu fuisse omq. vnu. non q. min.
timet. Sed si accidit. ea que timerent. metum ea sub.
ire. et ppeti uellet. Qui tu a me et. l. Tuberio meus ne.
cessariq. qui fr. meo legatq. fuiss. decedens ex asia ve.
nisset. easq. insidias. quas michi patas ab exulib. quira.
tis audiat. aio detulisset in asiam me ire. p. eius
proicia metu. Et cum meo fr. necessitudine copante.
non est passus. ui me inq. plantiq. et complexu suo
retinuit. Multoq. menses a capite meo no discessit.
Abiecta questoria p. coitis q. assumpta. O. exubias
tuas. Gn. planti misas. O. flebiles vigilias. o. not.
tes actas. O. custodiam etiam mei capite. infelicem
sequidem ego tibi. viuis no prosum. qui fortasse mor.
tuus profuissen. Memini eni memi. nec omq. obli.
uitor tue morte illiq. oam tibi vigiliam assidenti me.
renti vana. quidem miseria. atq. inania falsa spe in.
ductq. pollicabar. me si essem in pria restituta pntem
tibi gratiam relaturq. Sin. Michi vitam. fors admiss.
aut vis aliqua maior reditu permisisset. Hos quos.
Eni ego. tum alios animo intuebar. oia tibi illoz.

ul. morte

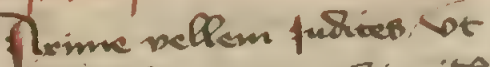

...ate s'quale in a quare qua ppe ppe ppe
N. T. GTERDHTS. ORO. PRO. P. SILLA. THEODT. IELSTYTER ...
...a. Sina. Or. lapide et molaro quibz p.

p. Silla, et antea dignitate

sue splendorem obtinet. et

post calamitate acceptam

modestie frem' aliquo potu
Sed. S. S. tulit

set pape deoqui ad
tus infestus. Sit amplis

fumo in honore tu cor am

tionis inuidia, tuz singula

Antromij odio euteretur /

quiss miser et afflicte in haberet quasdam quorū aior

ne supplicio, quod suo facere posset, ꝑꝑꝑ ex hoc in comitis

magna animo molestia capio, tamen in ceteris malis

facile patior oblatu m^{ti} q^uo in quo som. In. L. L.

faciem meam, imperatorum, et nota dms, p[er]mittit, p[er]
suam iustitiam agnoscent immobili et p[er]diti ciues, red[er]e.

miti, atq; uicti, Papitante reputa. vehemente me fu.

ipse, atq; fortem, confuata mite ac misericordem facien²

Et quoniam. l. torquatus meus familiaris ac natus inde exti-

manit / si nam in actione necessitate familiaritatisq

manit / si neam in actione necessitate familiaritatem

De laude Ciceronis.

Oratoribus

violassent, a quid se de aut. defensionis mee posse dethe.
cum quid piculi propulsatione coniugam defensionem
officij mei, quo quid genere non uteretur oromus, iudices
hoc tpe si mea solum intess. Multis em michi locis
et data facultas est, et semper dabitur de mea laude
dicendi. Sz ut ille inde qm de mea auctoritate deripuisse
tm se de hic ppidijs diminutur, si hic ego sentio si
mei officij ratione nobis, constantiaqz huius officij ac
defensionis probare, causamqz me p. ille pbaturum
Vt pmi abste illud. l. torquate pmi quero, cur me
a ceteris clarissis uiris, ac principibz ciuitate in h. officio
atqz in defensionis iure fecnas. Quid em qua obrem
abste. Q. Hortensi factu clarissimi, atqz ornatissimi viri
non reprehendam meum. Nam si iniud est consilium
a P. Sulla in flamande ciuitate huius, extigebendi fm.
perij, delende urbis, michi maiore hes dolore qz
Q. Hortensio michi magis h. odiu afferre debent. Meu
deniqz quius iudiciu qui adiuuandus in his causis
qui oppugnandus, qui defendend, qui deferendus esse
uideatur. Ita inquit, tu inuestigasti, tu patefecisti
conspicuos, quod tu dic non attendit eum, qui pate
fecit hoc curasse. Ut id omis vident, quod antea fuisse

alio fecit

atqz

oculū. Quare ista queratio si patefca p me est tam
 p hortensio, q̄ michi, que tu videas honore hic, autē,
 v̄tute, consilio p̄ditū non dubitasse. Quin innocēte
 p. Sillam defendet. Quero tū qui additq ad causam
 hortensio patueit, michi interclusq esse debuit. Quēo
 etiam si me / qui defendo reprehendendum putas esse
 quid tandem de his existimes sumis n̄r, et clariss
 iunibz, quoz studio et dignitate celebrari, q̄ iudicio or-
 nari, causam defendi, quid innocēte iudex. Non enī
 vna est oro defensionis, ea que posita esse est in orae
 Om̄s qui adfunt, qui laborant, qui salū volunt p
 sua pte atq autē defendunt. An vero in quibz subse-
 lis hec ornamenta, ac lūa reip̄e viderem i his me
 appare nolle. Quoz ego illum in locū atq d̄ hūc
 celsissima sedem dignitatē, atq honorē meis multis
 ac magnis laboribz, et p̄iculis astendissem. Utq ut
 intelligas torquere que accusas, si te id offendit, q̄
 ego qui h̄ quē quis defendet, mē non desini p̄ sille
 recordare de ceteris quos adesse hūc vides. Intelli-
 ges, et de hic, et de ceteris iudiciū meū et horz par.
 Ut vnu fuisse, Quis nostrū affuit uarganteis. nemo.
 neq hūc quidez, Q. hortensius, p̄sertim, qui illū plq

antiqua

Fepetio

Femond dubiū i iudic ad
illud 2

atq

testimonium lesum esse antroini. Videor enim non studium
 ad offendendas causas, verum opus aliud, et autem afferre
 qua, et moderate utar inde, et omnino non uterer, si ille
 me non coegisset. / Due iuratores abste torquace ro-
 satuntur. Una que lepidus, et uolcatio q^o p^{re} tuo
 consule designato facta esse dicatur. Altera que me con-
 sule, hanc in utraque Sillam dicis fuisse, p^{re}s tui for-
 tissimi viri, atq^{ue} optimi consulis. Scis me consilijs
 non interfuisse. Scis me tu michi sumus tecum usus esse
 tamen illorum me exptem t^{em} et p^{re}sumi fuisse. Credo,
 q^{od} non dum penitus in repu^{ca} usabar, q^{od} non dum ad
 p^{ro}positum michi finem honoris puenieram. Et mea
 ambitio, et forens labor, ab omni illa cogitatione ext^{ra}
 habebat. Quis ergo interat v^{ost}ros consilijs? Omnes quos
 uides huc adesse, et in p^{re}sentis. Q^{ui} Hortensius, qui tu
 p^{ro}pter honorem ac dignitatem, atq^{ue} auz^{em} eximium in repu^{ca}
 Tum p^{ro}pter summa familiaritate, sumusq^{ue} honorem
 in p^{re}sentem tuum, tu omib^{us}, tu p^{re}cipuis p^{re}s p^{re}sentis tui
 comouebatur. Ergo istius iuratis Emen defensu
 ab eo est, qui interfuit, qui cognouit, qui p^{re}ceptus
 et consilijs v^{ost}ri fuit, et timore. Cum in h^{oc} emine p^{ro}pul-
 sando, tu esset copiosissima, atq^{ue} ornatissima oratio

Sum^{us} usus

Repetitio

Repetitio it

Diffinitio

aucto^r tamen nō min^{us} aut^{em} erat in ea. Et facultate aliq^{ue}
 igo cōsurationis, que facta cōt^{ra} vos, a vobis prolata
 esse dicitur. Ego testis esse non potui. Non modo em
 nō comperi, sed uix ad aures meas istius suspitionis
 fama puenit, qui vobis in consilio fuerut. Cui vob^{is}
 cum illa cognorut. Cui^{us} ipis piculum cōflari
 putabam. Cui antromio non affuerut, qui in illu
 testimonia quia dixerut, hunc defendut, hunc adfut
 in hui^{us} piculo, declarant se non tūc quuratois, nec
 adessent ceteri. Sed homines maleficio detectos esse.
 Mei consulat^{or}, aut tpus et tūc max^{ime} quuratois
 a me defendet. Utq^{ue} int^{er} nos p^{ro}cto, non est fortuito
 iudices nec tūc fatam. Sed cum videm^{us} eor^{um} crimiⁿ
 and nos patnos adhiberi. Quor^{um} testes esse possem^{us}.
 Ut^{er}q^{ue} nrm, id sibi suscipiend^{um} putauit, de quo aliqd^{am}
 scie ipse, atq^{ue} extimare potuisset. Et qm^{oniam} de criminib^{us}
 supiois quurationis. Hortensiu diligenter audist^{is}, de
 hac cōsuratione, que me consule facta est. Sic p^{ri}mu
 attendite. Multa cum essem consul, de sumis V. F. P.
 piculis audiui. Multa quesui, multa cognoui, nullus
 m^{ag}is de illa nutius ad me, nullum iudiciu, nll^e litte^r
 puenerut. Nulla suspitio. Multum h^{oc} vox fortasse.

Artic^{ulus}Expet^oDissolut^{us}Expet^o

Diff. Lentul

Conten. sententiarum

Articuli

Repet. Articuli

Repetitio

Debet vale' eius hominis, qui consul insidias recipit
consilio in se fugasset vitate aperuisset, magnitudine
anime iudicasset. Cum ipse nichil audisse de p. Sulla
nichil suspicatu' diceret esse. Si ego in uter hac voce
hac voce ad ipm defendend, ad purgand, potuiss utor.
(Et mirari torquatus desinat me. Cui antonio
affuerim sillam defende. Quem enim Antonius fuit
causa? Que ille? Ille ambitu iudiciu tollere ac
disturbare. Imu conflatu, voluit gladiator, ac fugi.
toru tumultu. Deinde id quod vidim omis lapidatoe
atq concursu. Sulla, si sibi suus pudor, ac dignitas
non prodesset, nullum auxilium requisivit. Ille tam
natq, ita se gebat, non solum consilijs, et smois
verumetiaz aspectu, atq uultu ut inimic esse am.
plissimis ordinib, infestis bonis omib, hostis pate
videtur. Hic se ita fractum illa calliditate, atq af
flictum putauit. Ut nichil sibi ex p'stina dignitate
superesse arbitrarer, nisi q modestiaz retinuisset. Hac
vero in quinatione, quid tam quictum q ille, cum
Catilina? cum Lentulo? Que tanta societas ullis
inter se reo optimar, qpta ei cum illis scelere, libi.
dimis audacie. Quod flagitium, Lentulus, no cum Antonio

concepit: Quod sine eodem illo Catilina facinus admi-
 sit: Cum interim Sulla cum eisdem illis, non modo
 noctem, solitudinemque non queret. Sed ne mediocri-
 quid sermone, et congressu, giugetur. Illum allobro-
 ges, maximas res iussim iudices, illum multorum
 litte, et muni coarguerut. Sullam interea nemo in-
 mlauit. Nemo nominavit, postremo eiecto, sine emis-
 so iam ex urbe Catilina illa arma misit, cornua,
 tubas, falces, signa, legiones. Ille relictus intus exp-
 tatus foris. Tentuli pena compassus, coartit se alim
 ad tinocem, nunquam ad sanitatem. Hic non ita quieuit,
 ut eo tpe omni Neapoli fuit, nisi neque homines fuisse
 putantur esse huius affines, suspitior, et locus est
 ipe non tam ad inflammandos, calamitosos animos
 quam ad consolandos accommodatus, propter hanc igitur tantam
 dissimilitudinem horum atque causarum, dissimilem me in
 utroque pluri veniebat enim ad me et sepe veniebat. Lenduplicia
 autem in multis tunc lacrimis supplex, ut se defenderet, et
 se meum condiscipulum, in puericia, familiarem in
 adolescentia, collegam in questura commemorabat
 fuisse. Multa mea in se nonnulla etiam sua in me
 proferebat officia, quibus ego rebus inde ita flectebat.

Repetitio et quoniam sententiarum

Repetitio inter dissimilitudinem

Articulus

Lenduplicia

Articulus

animis atq[ue] frangebatur. Tot etiam ex memoria, quas
michi ip[s]i fecerat, insidias deponere, ut iam inmissum ee
ab eo. C. cornelius, qui me in sedib[us] meis, in conspectu
uxor[is] mee, ac liberor[um] meor[um] trucidaret obliuisceret, que
si de uno me cogitassent. Quia mollitia su[um] animi, ac
leuitate nunq[uam] me h[ab]uit, illius lacrimis, ac precib[us] restitisse.
Sed tu michi prae imago, scilicet senat[us], tu vrozum
p[er]iculor[um], tum hui[us] urbis, tu illor[um] delubror[um], atq[ue] tem
plor[um], tu puor[um] infantiu[m], tu inuonar[um], ac vigini rei
ebat in mente. Et tum ille infeste, ac funeste faces
vniuersumq[ue] totius urbis incendiu[m] cum tela, tu redes,
cum cinu[m] eruer, tu cinis prae visari ante oculos
atq[ue] animi memoria, reficere cepit. Tum deniq[ue]
ei, resistebam. Neq[ue] solum illi hosti ac parricide, s[ed]
his etia[m] p[ro]pinq[ui]s illis, Marcellis p[re]i, et filio quor[um]
alter apud me parent[em] g[ra]uitatem, Vltor filij sua
uitatem, obtinebat. Neq[ue] me arbitrabar sine summo
scle[re] posse q[uo]d maleficiu[m] in alijs vindicassem. Idem
in illor[um] foris, tu scirem defende, atq[ue] idem ego, nec
p[ro] fillam, supplicem ferre, neq[ue] eosdem marcellos.
N[on] hui[us] M. mesalle hois n[ost]ri p[re]s sustine[re] potui.
Neq[ue] est causa adusata n[ost]ra. n[on] homo, n[on] res, n[on] me mee
repugnaret ut, n[on] n[ost]r[u]m nomen, n[on] n[ost]r[u]m fastigiu[m] fueat.

Peperit.

uter tandem rex est se ne tui innocentes homines non
resistat. Un se qui calamitosos non desit. Hic est
id quod tibi nunc nunc fuit facere esse voluisti.

*Nota qd pegrinus
qui fuerit Regem Rome si p.
esse dixisset. Mitto iam de Rege quere. Illud quod
qui dicit fuerit consul
et velit dicit eum suum pegrin
quia qd fuit*

Tarquinius et numa et me trium pegrin regem
esse dixisti. Mitto iam de Rege quere. Illud quod
cur pegrin me esse dixis. Nam si ita sum non tam
est admirandum regem esse me quia ut etiam pegrin
Reges Rome fuerunt qd consule Rome fuisse pegrin
Hoc dico niquit te esse ex municipio. Fateor et addo
etiam ex eo municipio. Un interitu iam salus. Hic vult
bi impius missa est. Sed fure ex te p uelim. Quam intolent
obrem qui ex municipiis veniant pegrin tibi esse vi
deantur. Nemo enim istuc M. illi Catonem feni cum

*Supra p. 2 dicitur qui
aspirat fuit et ita magis
p urbe ac aliis*

*Nemo Catonem nemo quere
nro En. quior
Continuella in personam
laude quirit. et m. ab
attulit ea quidam adusio*

plurimos habet inimicos nemo cito corutatio S. maio. fuit
et ita obicitur nemo qd magis nro m. ab
cum ei multi morient obicit vng. Equidem vehementer
letor. az esse me in que tu cum cupes. nlla cotume
liaz. iace potis. Que non ad max ptem Cuium
Sed tamen te a me pro magnis causis nre necessi
tudinis monend esse etiam atq etiam puto. Non pnt
omne esse patris. Si vep quere ne turant quidem
Nec se equalas tui ppter istam causam abste ante
iri putant. Ne si tibi nos pegrin vident. quoz iaz

*Expetit
fuit
municipi*

et nomen et honores inderauit / et hinc vbi / et hinc
 fame ac famam / quod tibi illos competitorum tuos pe-
 gnos / videri nunc erit / qui iam ex tota Italia delecti
 terum / de honore et de omni dignitate contendunt / quod
 caue tu quicquid pignus appelles / Ne pignus suffragis
 obnuare / Qui si attulerint nunc / et industriam / michi
 crede excutient tibi istam uoluptatem iactatorum / et te a somno
 sepe excitabunt / Nec patienter se abs te / si uoluptate uin-
 centur honori / superari / Nisi iudices ceteris patricijs me
 et vos pignus / videri oportet / a torquato tamen h
 vicium sileat / Est enim ipse a materno genere munipa-
 lis / honestissimi / ac nobilissimi generis / sed tamen au-
 sculani / Aut igitur doceat picentes solos / non esse
 pignus / aut gaudeat suo generi me meum anteposere
 Quare neque me pignus propter hoc dixis / ne quibus resiste
 neque regem / ne deridere / nisi forte regnum tibi ita vi-
 deatur / Ut non modo homini neminem / sed ne cupiditati
 quidem / ulli fuias / Contemnere omnes libidines / non
 auri / non argenti / non ceterarum rerum indigere in sena-
 tu sentire libere / populi utilitati magis consulere / quam
 uoluntati / Neminem cedere / Multis obsistere / Si hic putas
 esse regnum / me regem esse confiteor / Sin te posita

Nota

Pignus / vbi / Roma
 multo decessit / proinde
 bella / nisi alij fuissent
 aduersi / in Cicerone / ut quidam
 Galli / et alij / in iudicio
 per illud / Roma / et
 gente / aduersa / aduersa
 pignus

Romani desiderant
 te si audierint te de illis

*Sibi ha
honestum oam*

*Ego dico ipse que honores
et eorum habet duntaxat
mea ois ut aliquid pbar*

*ne forte feneat cad. T. cui
etati no quoniam labor*

*Ne me repleret
qui a Capitolio gallos et
pullit occupat voluit Regi
hinc inde propitius fuit qui
fuit de gente ipsi torqti
et pbi duntaxat*

mea si inatio si denique aliquid deum arrogans aut super-
bum mouet. Quin tu potius id proferas quod ubi inuidias
et inuicemque maledicti. Ego tantis a me beneficiis in
re publica posito si nullum aliud michi premium a se pro-
det. Nisi honestum otium postularem quibus non contem-
det. Sibi habent honores sibi impia sibi puicias.
Sibi triumphos sibi alia petere laudis insignia michi
licet eius urbis quam conspuassem conspectu in quillo
aio et quieto frui. Quid si hoc non posulo. Si ille
labor meus perstingit si solitudo si officia si ope si vi-
gilie deficiunt amicitie presto sunt omnibus si nec amicitie in
foro requirunt studium meum ne res publica in iuria si me
non modo non res gestarum vacatio sed neque honores
neque etate excusatio indicat a labore si voluntas mea
si industria si domus si aures patent omnibus si
michi ne ad ea quidem que pro salute omnium gessi re-
cordanda et cogitanda quicquid reliquit relinquitur
tempus tamen hic Regnum appellabit. Cuius vicarius
qui vult esse inueneri nemo potest. Longe abest
Regni suspicio si quis qui sit Rome Regnum
occupare conati ut ne replicas annalium memoriam
ex domesticis imaginibus inuenies Res enim geste

*Quia postea
patet f
hinc f
fett off
Quia non
ita fallit
pauit
deo
volunt
labores*

credo mee, me nimis extulerunt. De michi nescio
 quos spiritus attulerunt. Quibus de rebus tam claris tam
 immortalibus, nunc hic possum dicere, me qui esumis
 eripuerim, periculis urbem hanc, et vitam omnium civi-
 um satis adeptum fore, si ex hoc tanto in omnes mor-
 tales beneficio nullum in me periculum redundabit. Et enim
 in qua civitate res gesserim tantas memini. In qua
 urbe intelligo, plenum fore eorum hominum, quos ego a
 prius Cereribus, depuli Iudices. A meis non remou-
 i. Nisi vos paucos fuisse arbitrami, qui conari ac
 sperare possent, se tantum Impium, posse delere. Horum
 ego facies eripe de manibus, et gladios extorquere potui
 sicut feci. Voluntates vero sceleratas, ac nefarias,
 nec sanare potui, nec tollere. Quare non sum nescius,
 quanto periculo vincta in tanta multitudo improborum. Cum
 michi una omni, cum omnibus Improbis etiam videar bel-
 lum esse susceptum. Et si illis meis praesidiis forte inbi-
 des, Et si tibi ea regia videntur, quod omnes boni omni-
 gum, atque ordinum sua salutem tu mea quingunt, Con-
 solare te, quod omnium mentes improborum michi uni maxime
 sunt infense, et aduse. Qui me non solum iterum
 oderunt, quod eorum conatus impios, et furorem sceleratum

Captat boni voluntia a
 Iudicibus

a se fecit

pff. Sed eo etiam magis qd nll iam se simile me
uiuo conari posse arbitrantur. Ut vero quid ego miror
si quid ab improbis de me improbe dici? Cum l. torquatus
pnm ipse his fundamentis adolescentie iactet ea spe
pposita amplissime dignitate. Deinde l. torquatus for-
tissimi consulis constantissimi senatoris, semp op-
timum & eius filius interdum afferat. in moderatoe
Multum qd mordet adu'sariu' ubi. Cui cum suppressa voce de scelere p. lentuli
de audacia quinzatoris cum dixisset, immo do, ut vos
qui ea probat exaudire possit, de supplicio p. len-
tuli, de carcere, magna et quibunda voce dicebat
in quo pnm illud erat absurdum, qd cum ea qd lenit
dixit, vobis pbare volebat. Eos autem quicunq iudi-
ciu stabant audire nolebat. Non d intelligebant ea
que clare dicit ita illos audituros quibz se iudicabat.
Ut vos qd audiret, quid id non probabat. Deinde
alter iam oris uiciu non vide, quid queq causa pos-
tulet. Nichil est em tam alienu ab eo, qui alter qui-
rationis adet qd videi quinzatoris penam, morteq
luge. Cui cum his tr. pl' fac, qui vn' videt ex
illis ad lugendos quinzatos, relictus re
hic miru est. Difficile est em tace cum doleat

Nichil est em.

No. Difficile est,

in causis

Te si quidem huic facis / no modo talem adolefcentem
 Sed in ea causa in qua te iudicem coſuratoriſ velis ee
 vehementer admiror / ſed reprehendo tamen illud maxie
 q̄ iſto ingenio / et prudentia p̄diti in rei publice no
 tenes / qui arbitrere plebi Ro^e / res eas no p̄bari
 tuas me conſule om̄s boni pro ſalute coi geſſerunt
 Et quem tu horū qui adſunt / quibz te contra iporū
 voluntate vendicabas / aut tam ſceleratu ſtatuis fu-
 iſſe / Ut hec om̄a p̄ire voluit / aut tam miſerum
 Ut et ſe p̄ire cupet / et nich' hiet / quod ſalū eſſe vel-
 let / Vn vera clariffimū virū genere rei / an nōm̄is *Contemno ſententiā*
 nemo reprehendit / qui filiu ſuū uita p̄uauit / ut in
 ceteris firmaret impiū / Tu rem publicam reprehē-
 que domeſticos hoſtes / ne ab hijs ipa necaretur / ne
 coſuit / Itaqz attende / iam torquate q̄ ego deſugam *alijs deſenda*
 autz conſulatqz mei / maxima voce / Ut om̄s exaudi-
 re poſſit / dico / ſempqz dicam iſdeſtote om̄s aib / qui *publica attentijs captat*
 adeſt corpibz / Quorū ego frequentia magnopere letor.
 Erigite mentes / auresqz vras / et me de inuidioſ rebz /
 Ut ille putat dicentem attendite / Ego conſilium
 exnū p̄dutorū iniūm / clandeſtino ſcele conflatus

crudelissimum et luctuosissimum exitum prae compasset tu
 adactum intentumque reipublice Catilia in castra in his
 autem templis atque tectis duce lentulo esse constitutus meis
 consiliis meis laboribus mei capite periculis sine tumultu
 sine delectu sine armis sine exercitu quique hominibus appes
 atque confossis intentione urbem intempione ciues
 uastitate Italiam interitu rempublicam liberaui Ego Magnific
 pitam omni ciuium statum orbis terre orbem hanc deni
 que sede omni nomen arcem regum ac nationum exterrere
 lumen gentium domicilium imperii quique hominum amicum ¶
 ac proditorum pena redemi. ¶ An me existimari hoc ¶
 iuratum in iudicio non esse datur qui iuratus in maxima ¶
 contumacia dixisset. ¶ Atque etiam illud addam ne qui
 forte incipiat improbe subito te amare torquere et ali
 quid sperare de te. Atque ut idem omnes exaudiant claris
 summa uoce dicam Harum omnium rerum quas ego in con
 sulatu pro salute communi suscepi et gessi. ¶ Ille tunc
 quatenus cum esset meo contubernalis in consulatu cum
 signifer esset iuuetute atque in praetura fuisset auditor ¶
 adiutor princeps extitit Cum princeps cum autor cum
 signifer etiam esset indutus parens eius homo amicus

no laudem duntaxat

(quod hominibus lentulo Catilinae
 Statili Gabinii et Porcii

sed iam
 propter
 erat
 purgatus

tissim⁹ patrie (max⁹ animi / Summi consilis, singularis
 constantie / tu esset eger, in omnibz rebz illis interfuit
 Numq³ est a me digress⁹ studio, consilio, aut⁹ Omnis
 "audiuit plurimu / cum infirmitate corporis, ac utate su⁹ "ala adiuit
 pact⁹ Vides ne, ut eripiam te ex improbor⁹ subita
 gloria, gratia, et reuocalem bonis opibz omnibus
 qui te et diligunt et retinent, retinebuntq³ semp⁹ Met⁹ Diligunt
 si a me forte desinere, parito te a se, et a republica
 et a sua dignitate desine⁹ patient⁹ Sed iam redeo
 ad causam. Utq³ h⁹ uos inde testor michi de memet
 ipso, tam multa dicendi necessitas, quedam imposita e
 ab illo. Nam si torquatus Sillam solum accusasset
 Ego q³ hoc tempe nichil aliud agem, nisi tu, qui
 accusat⁹ esset defendem, Sed cum ille tota illa sua oroe
 in me esset inuict⁹, et tu initio, ut dixi, defensionem
 meam, aut⁹, spoliare voluisset, etiam si dolor me⁹ res.
 ponde⁹ non coget, tamen ipsa causa hanc a me ora.
 tionem flagitasset. Allobrogibz noiatu Sillaz esse
 dicit. (Quis negat? Sille indicu, et michi queadmo, quate
 dum nominatus sit, i. cassiu dixerat commemorare
 cum reberis Vntromu secum face. (Quero, num
 Sillam dixit Cassius: Numq³ se se aiunt q³ fuisse de

Sed iam redeo ad causam. / Cuius p⁹us reddidit r⁹ce p⁹u tam multa de se d⁹t adductas a torq³to. in Silla
 suspicio est tenet. Et q³ torquatus p⁹ locu ad arguenda. et interrogat allobrog⁹, et in ipso Cassi s⁹spicio
 flagrat in Silla Cuius r⁹z q³ fuita⁹ dispulit p⁹ eund⁹ locu. Arguendat eund⁹ valde r⁹uabz, aut dictu Cassi
 purgat Silla, aut falsu⁹ n⁹ debe⁹ ut posse q³ fuisse, suspicio n⁹z elat in Silla or⁹.

Cassio quid illa sentiret. Videte diligentias galorum. Cui
 vitam hominum nostrorum nosset a tunc audissent eos pari
 calamitate qui fuerant esse in eadem voluntate eundem
 tamen Cassius respondisset idem fuisse et seui facere
 Sillam. Cum michi non videtur in hoc id eminosum
 esse debere, quid ita? quia qui barbaros homines ad bellum
 impellet non debet minime illorum suspitione et
 pugnare eos de quibus illi aliquid suspicarentur. Non res-
 pondit tamen una facie Sillam. Et enim esset absurdum
 cum ceteros sua sponte nominasset mentionem facere nullam
 nisi admonitu et interrogatu, nisi forte verisimile est
 p. Sille nomine in memoria Cassio non fuisse. Si no-
 bilitas hominis, si afflata fortuna, si reliquie potestate dig-
 nitas non tam illustres fuissent, tamen antonium memo-
 ratis memoriam ille retulisset. Etiam ut arbitror
 cum auctoritates principum quirationis ad incitandos animos
 alloquarum colligeret Cassius, et tunc fieret extraneas nationes
 maxime nobilitate moueri non prius antonium, quam Sillam
 nominasset. Nam vero illud probare minime potest. Gal.
 Saepe antonio nominato putasse propter calamitatis
 similitudinem, sibi aliquid de filia esse querendum, Cassio
 si hic esset in eodem saeculo, ne cum appellasset quid

Repetere.

me aliter / ac datum est in Tabulas publicas retulisse /
O dii immortales / uobis enim tribuas / que vestra sunt
Nec vero possum tantu ingenio dare / ut tot res tan-
tas / tam repentinas / in illa turbulentissima tempestate
reipub^lice / mea sponte despersim / Vos profecto animu
meu / tum consuetudine priu^e cupiditate incendistis / vos
me ab omibz extris cogitacibz / ad una salute reipu^bl^{ic}e
contulistis / Vos deniqz in tantis tenebris erroris et ifi-
entis clarissimu lumen protulistis menti mee / Vidi ego
q^d iudices / nisi recenti memoria senatus aut^{em} huius
iudicii monimentu^m p^unt^{is} testatqz esse fore / ut alim no
torquatqz / nec torquati quispiam filis / Nam id me mil-
lum fefellit / Sed ut aliquis patrimonio nasfragus
inimicus o^{mn}i / bonoz hostis / aliter heri iudicata heri re-
deat / Quo facilius vento aliquis in optimu quozqz exi-
tatu / posset in malis reipu^bl^{ic}e portu suoz maloz aliquo
inducere / Itaqz introducti in senatu iudicibz / constitui
senatores / Cui oia iudiciu dicta / interrogata / responsa
p^{re}stent / Vbi quos viros no solum summa v^{ir}tute et
fide cui⁹ q^uis in senatu facultas max^a / Sed quos etia
sciebam memoria / scientia / consuetudine et celeritate
scibendi facillime / que dicentur prosequi posse & cos.

Articulus.

Articulus.

comui, qui tum erat pater. M. me fallam? Cui tum
 pturam petebat p. Nigidium. Vipulum Claudius credo
 esse memorem. Cui his omnibus ne referend? haud pu-
 tet ingenium defuisse. Cuius deinde? Cuius feci? Cum
 scirem ita iudicium in tabulas pub^{cas}. Ut ille tabule p-
 uata in custodia more maioris continent? no ocul-
 tavi, non continui domi. Sed describi omnibus ab in
 libraribus, diuisi passim et promulgari, atq; ad populo
 Romano impavi. Diuisi toti Italiae, diuisi in om-
 nias ciuitates et iudicia, e quo salus oblata esset omnibus
 Exptem neminem esse volui. Neq; dico locum in orb-
 trorum esse nullum, quo in loco reipub^{ae} nomen
 sit, quod eodem pceptu h' iudicium puenit. In quo ego
 tam subito et exiguo, et turbido tempe multa diuinitq;
 ita ut dixi, non mea sponte prouidi. Primum ne qui
 posset tantum, aut de reipub^{ae}, aut de alioq; periculo mi-
 nimisse q^{ui} vellet. Deinde ne cui licet vnq; reprehende-
 illud iudicium, aut temere creditu eminari. Postremo,
 ne quid iam a me, ne quid ex meis qmentariis que-
 retur. Nec autem obliuio mea, aut memoria videret.
 nimia, ne deniq; aut negligentia turp, aut diligentia
 crudelis putaret. Sed tamen abs te torquati quero.

diffoluta

diffoluta

Oz qm in re esse medianus
 iste tabulis fuit

huc usq; qd causa est illud
 iudicium ipse causa fuit

Cum indicatq; inimicus tuus esset. Et esset ei rei fre-
quens senatus et recens memoria testis tibi meo fa-
miliari et contubernali plus etiam edituri iudicium
fuere scribere mei si voluisses qm in eo diem retulis-
sent. Cum vides aliter fieri cur tacuisti? passus es
non metu aut tu familiari meo questus es. Vult
qm tam facile invehere in amicos iracundius aut
vehementius exposculasti. Tu cum tua vox inqum
sit audita cum iudicio lecto descripto divulgato queri
tacueris repente tanta rem enuciare audas. Et i
cum locu te deducas ut anteq; me qmutati iudicii
coargueris te summe negligentie tuo iudicio quiritum
esse vateare. Michi cuiusq; salus tanti fuisset ut
meam negligentem per me ego vitatem patefactas
contaminatam aliquo mendatio. Queniq; deniq; ego fu-
uarem a quo et trudeles insidias in rempublicam
factas et in me potissimum consulem putarem. ^{ut qui} Et
si iam essem oblitus feneitatis et constantie mee tam
ne amens etiam ut cum litte posceretur causa ve-
pte sint que subsidio oblivioni esse possent. Ego
retentem putarem memoria auti senatus comentariis
meo posse superari. Fero ego te Torquate Tandudum

no videri hunc d. g. d.

Nota

fero, et nonnumquam amicum incitatum adulescendum, orationem
tuam reuoco, ipse et reflecto, prout aliquid iratum.
Dic tue de adolescentia. Cedo amicitie. Habe rationes
mee dignitatem. Nemo unquam me tenuissima suspi-
tione perstrinxit que non puterim. Sed michi hoc edas
velim. Non his libentissime soles respondere. Quos mi-
videor facillime posse superare. Tu qui minime ignoras
consuetudinem dicendi meam, Noli hac noua lenitate
abuti mea. Noli aculeos orationis mee, qui contidi sunt
excusos arbitrari. Noli id putare oimino a me esse omis-
sum. Si quid est tibi remissum, atque concessum. Cum ille
valent, apud te excusatores iniurie tue, iratque amicus
tuus, etas amicitia nostra, tum nondum statuo tunc te vixim
fatis habere. Ut ego tecum luctari, et congruere debeam
Et si esses usu, atque etate robustior, essem idem, qui
soles, cum sum laessus. Nunc te cum sit agam tulisse.
Ut potius iniuria, quam retulisse gram videar. Nec
vero, quid michi irascere intelligere possim, si quod eum
defendo, que tu accitas. Quid tibi quoque ipse non succenseo
qui accitas eum, quem ego defendo, quem tu accitas. Et
tibi quod ipse non succenses. Infinitum inquit accuso meum
Et amicum ego defendo meum. Non debes tamen quod in

Tribuo penitus dimisi
tibi aliquem mouz
nunc constituere co-
ges me oblitum
nunc iracundie habere utis

HUIC. TE.

¶ ad nobis

¶ Ut HULLIUS

in quirationis questione defende. Immo nemo magis eum.
de quo nichil est suspicatum, quam se, qui de alijs multa
cogitavit. Cur dixisti testimonium in alios? quia coactus
Cur damnati sunt? Quia creditum est. Regnum est dare
in quem velis, immo fuitque est, non dicere in quem velis
ac defendere quem velis, ac si confidere cepis utrum magis
mihi hoc nunc fuit facere, an tibi intelliges honestius
te in punitiorum more statuere potuisse, quam me humanitate.
An vero tu honor agebat amplissimum familie vestre.
Hic est consulatus parentis tui, sapientissimum viri famili-
arissimis, suis non, non succensuit pater tuus in Sillas
et defendent, et laudant? Intelligebat hanc nobis ma-
ioribus esse traditam disciplinam, ut nullius amicitia
ad propulsanda pericula impedirent. Et erat huius iudi-
tio longe dissilis illa contentio, tum afflicto per Silla
consulatus vobis parebat. Si certi prius est honor erat
certamen. Ereptum repetere vos clamitebat. Ut virtuti
in campo, in foro viceat. Tum qui contra vos pro huius
salute pugnabant? Amicissimi viri, quibus non irasceba-
mini, consulatus vobis vobis eripiebant, honori vestro
repugnabant. Et tamen id inviolata vestra amiti-
tia, integro officio veteri exemplo, atque instituto optimi

quis est igitur qui tum dicat in campum aspiciisse sillam. Ut qui
si in se cum Catilina societate sceleris quireat, cum ab eo
discedebatur. Cur cum antonio non erat? Cur in pari
causa non paria signaennis recipiuntur? Sed quoniam
Cornelius ipse etiam tunc de indicando dubitat. Ut di-
ctis informat ad hoc ad umbratum indicium filij. Quid
tandem in illa nocte dicit, cum inter falcarios ad M.
lectam nocte ea, que consecuta est, postea diem nona
novembris me consulere Catilina denuntiatio convenit
Que vox omni temporis quicquid acerba fuit atque
acerbissima Cum Catilina dies eximendi, tu ceteris ma-
nendi condito, tum despectis totam per urbem cedis, atque
incendiorum constituta est. Tunc tuus pro cornelio quod
aliquis confitetur, illam sibi offensam puiciorum depopos-
cit. Ut cum prima luce consulenti salutatum veniret.
intromissus in eo more ut iure amicitie me in me lec-
to tradideret. Hoc tempore cum ardet acrimine quicquid
Cum Catilina egredietur ad exercitum, Lentulus in urbe req-
retur, relinqueretur Cassius incendiis. Cethegus cedi
proponetur antonio. Ut cuparet struziaz perstriberet.
Cum oia ordinarentur, insatuerentur, pararentur. Ubi
fuit ille cornelius? Num Rome? Immo longe absfuit
Num in his legionibus, quo se Catilina inferebat? Multo

ad calatini

etiam longius Num in agro camti / piceno / Gallico, qd
 oras max^e quasi morbz, quidaz illius furor^e puaferat
 ? Nichil vero min⁹ fuit em, ut iam ante dixi Neapoli.
 fuit in ea pte Italie, que max^e ea suspitoe caruit
 Quid ergo iudicat, aut quid affert, aut ipe cornelius
 aut vos, ? Qui ab eo her mandata defert? Gladi-
 atores emptos esse fausti esse simlacione ad rede ad
 tumultum Ita prorsus interpositi sunt gladiatores
 quos testimonio prius deberi vident⁹ Arrepta est fa- Statim replent
 milia, que si esset ^{uelut} pmissa, poss^{et} alia familia fausti mu-
 nus prebere Utinam quid her ipa non modo miq^{uor}
 invidia esset / equoz⁹ exptatoni satiffare posset patu
 vehemente / Cum longe tempus munere⁹ abesset, q.
 ro temp⁹ dandi munere, no ualde appinquaret, nec
 opmante fausto, cu is n³ sciret n³ vellet familia e
 compata, Ne bre sunt fausti, p quas ille pces a p.
 Silla petit, ut emat gladiatores, & ut hos ipsos
 emat, n³ solum ad pille ^{supple habe} misse, Sed ad. l. Cesarem. R.
 pompeiu S. memiu Quoz⁹ de sententia, tota res
 gesta est Ut p^{re}suit familie cornelius Nam si in pa-
 randa familia, nulla suspitio est, quod profert, n³
 ad rem ptinet, sed tamen mune suili obtulit se ad
 ferramenta, prospitenda, p^{re}suit res miq⁹ Caep

res p[er] bellum fausti libertu[m] omni t[em]p[or]e administrata est
ut em[en] sicus est ab hoc in ultio[re]m Hispaniam missus
ut eam p[ro]vinciam p[er]turbaret p[ri]mus Sicius inde l.
iugulo. S. figulo consulib[us] p[ro]fectus est aequanto an
furorem Catiline et suspicio[ne] huius q[ui]ratoris. Deinde est
p[ro]fectus non tu p[ri]mu[m] sed tamen i[st]dem locis aliquanto
ten eadem de causa aequod annos fuisse ac p[ro]fectus
est. no[n] modo ob causam sed etiam m[er]itaz causam
Magna r[ati]one tu Mauritanie rege contracta Tu
autem Silla p[ro]curante eius rem et gerente pluri
mis et pulcherrimis sici p[ro]sidij venditis es alienu[m]
eiusd[em] dissolutu[m] ut que causa ceteros ad facin[os]u[m] impu
lit cupiditas retinende possessionis ea Sicio no[n] fuit
p[ro]sidij dimittit. Nam vero illud q[ui] incredibile
q[uo]d absurd[um] qui Rome eodem facit qui hac hanc ur
bem inflamare vellet cum familiarissimu[m] suu[m] di
mittere abire et mandare in ultias t[er]ras viz[us] quo
facilius Rome ea que conabam efficeret si in hispa
nia turbatu[m] esset ut hic ipa p[er] se sine ulla q[ui]t
tione agebantur ut in tantis reb[us] tam novis con
siliis tam p[er]iculosis tam turbulent[is] homin[um] aman
tissimu[m] sui familiarissimu[m] co[n]iunctissimu[m] Officij
usu consuetudine dimittend[um] esse arbitraretur

¶ de Sicio

Verisimile non est. Ut quem in secundis rebus, que
 in oris secum semper habuisset. Nunc in aduersis in eo
 tumultu, quem ipse copabat abs se dimitteret. Ipse autem
 Cinctus (no enim michi defendi est causa amici vetis
 atque hospitii). Is homo est, ut ea familia ac disciplina
 ut hoc credi possit cum bellum reipublice facere noluisse
 ut eius pater cum ceteri deficient finitimi, ac vicini, in
 gulari extiterit in reipublice meam officio et fide. Is
 sibi nefarium bellum contra priam suscipiendum putaret.
 Cuius est alienum iudicium, non libidine, sed negotii
 gerendi studio esse contractum. Cui ita Rome debuit
 ut in prouincijs et in regnis maxime ei pecunie deberent.
 Quas cum petere non comisset, ut sui prouincatores quique
 honoris absente se sustinerent, ne iure omnes suas
 possessiones, et primum se ornatissimo spoliari
 maluit, quam ullam moram, cuius fieri creditorum suorum
 A quo quidam genere iudices ego nunc timui, cum in illa
 reipublice tempestate usarer. Illud erat genus hominum
 horribile et perimendum, qui tanto amore suas pos-
 sessiones amplexi tenebant, ut ab his membra
 diuelli citius, et dirahi posse dices Cinctus numquam
 sibi cognationem cum prouincijs extimauit esse suis. Itaque
 se non modo ex suspicionem tanti scelere. Verum etiam

Verisimile

De Cincto

*A pompeiana Cuius quare
pesset pompeianis*

ex oī hominū fūone non armis sed p̄monio suo
vindictavit Nam v̄o q̄ subitis pompeianos esse
a Silla impulsos ut ad istam quāratōē ac de h̄
nefarū facin̄ accedent id cuius modi sit intellige nō
possum An tibi pompeiam quārasse videntur
Cuius h̄ v̄nq̄ Aut que fuit istius rei vel mi-
ma suspitio Disiuxit inq̄ eos a colonis Ut h̄
dissidio ac dissensione facta opidum in sua potes-
tate posset et pompeianos habē p̄mū oīs pom-
peianorū colonorūq̄ dissensio delata ad p̄monos est
Cum inuētasset ac milros quos esse excoꝑitata
deinde ita a p̄monis res cognita est Ut nulla in
re a ceterorū sententijs Silla dissensit postremo
coloni ipi sic intelligunt Non pompeianos a Silla
magis q̄ se se esse defensores Atq̄ h̄ v̄nde ex hac fre-
quentissima tia colonorū honestissimorū hominū
intellige potest qui adfuit laborant hūc p̄monum
defensorem custodem illiq̄ colonie si in omni fortuna
atq̄ in omni honore in volumine h̄re non potuerunt
In hoc tamen casu quo afflictū iacet p̄ res tutai
consuariq̄ p̄nt cupiunt cupiunt Adfunt pari stu-
dio pompeiani qui ab illis etiā in emen vocant
Cui ita deambulatione et de suffragijs suis cum colonis

Dissensum. Ut idem de rei salute sentirent. Ut
 ne hic quidem. P. Sille, michi videtur silentio pre-
 iudicium esse. Et tu ab h' illa colonia deducta sit
 et tu comosa colonorum a fortibus pompeianorum reipu-
 blica diuisit, ita rarus usque est. Ut non alteros di-
 nouisse, sed utrosque constituisse videat. Ut enim et gla-
 diatores et omnes ista vis rogationis recte, tam com-
 paret. Neque hoc in. l. Ceriali prudentissimum, atque or-
 natissimum uirum vehementer inuectus est. Cuius ego de b-
 nitate et constantia, non tantum dico, talem habent in
 ista rogatione, qua promulgauit non de tollenda, sed
 leuanda calamitate, frater sui fuisse. Ut consul esse
 uoluit frater cum reipublica pugnare noluit, promulgauit
 impulsus amore fraterno, desitit frater autem deductus. Neque
 mea re p. l. Ceriali filia accit. In qua re est
 utique laudandus. Primus Cerialis, qui id promulgare in q-
 res iudicata videbatur uoluisse reuocare. Ut statueret
 Silla recte reprehendit. Statque enim reipublice, maxime iudicat
 rebus continere. Neque ego tamen fratri amoris dandi arbitror
 ut quisque de salute suorum consulat, comitatus relinquat
 Nil iudicio ferebat. Sed pernam ambitus eam ferebat
 Cuius fuerat nuper sumptibus, legibus constituta. Itaque hac

illa comparet

placet non quod hic fecit p-
 Silla

2. NEQUE

rogatione, non iudiciū, sententias, sed legē viciū corri-
 gebat. Nemo iudiciū reprehendit, cum de pena querit?
 sed legem. Dampnatis enī est iudiciū, q̄ manebat pe-
 na legis, que leuabat. Noli igit animos corp̄ ordi-
 nū, qui p̄sunt iudicijs summa ḡuitate et dignitate alienare
 a causa. Nemo labefectare iudiciū est conatus. Nichil
 est cuiusmodi promulgatū, Semp̄ Cicerilius in calami-
 tate fr̄is sui iudiciū p̄tate p̄petuandam, legē acer-
 bitatem, mitigandā putauit. Sed quid ego de hoc
 plura disputem? Dicem fortasse, et facile et liberū.
 Dicem, si paulo etiam longi⁹, qm̄ finis cottidiani
 officij postulat pietas, et fens amor. I. Ciceriliū
 protulisset. Implorarem sens⁹ vros vniuersisq̄ indi-
 gentiam, in suos testarer, peterem errato veniam.
 I. Cicerilijs ex intims vris cogitationib⁹, atq̄ ex huanitate
 cor. Lex dies fuit p̄posita paucos. Ferri capta inq̄m
 posita est in senatu. r̄ lati, cū in Capitolū nos sena-
 tum quorassent. Nichil est actū p̄b, et id mandato
 Sille. Et Metell⁹ p̄ se loqui dixit sillam, illam
 cogitacōē de se nolle ferri. Ex illo t̄p̄e. I. Cicerilius
 multa de repub̄a egit. Vigrare legi, q̄ tota, a me re-
 p̄hensa, et ab̄ta est, m̄tressorem fore p̄essus est. Im-
 probis largitionib⁹ extitit senat⁹ au⁹q̄ nūq̄ impediu-

l. ali iudicij

?
 populū (fōm) latuit

l. ali foga⁹ et melius

sustulisti, hanc suspitor cum dixisti. hanc ut Catilinam
 consulem efficeret contra pecuniam tuam opaz, et manum capasse.
 Et si ego tibi confiteor, tu michi concedas nunc est
 Hunc cum Catiline suffragaretur, nichil de suo consu-
 latu, quem Iudicio amiserat, per vim recuperando, regi-
 tuisse. Neque enim istos facinororum tantorum tam atrocium
 crimen quod per sille persona suscipit. Nam enim faciam
 omnibus, omnibus fere dissolutis contra, atque in ceteris causis
 fieri potest. Ut nunc demum de vita hominis ac de moribus
 dicam. Et enim de principio studuit animis ostendere magni-
 tudinem criminis satisfacere expectationi hominum, de me aliquid
 de ipso, qui actus erat dicere. Nunc iam renovandi est
 eo quo vos ipsa etiam causa tacente, me cogit animis
 omnibus in rebus inde, que maiores maioresque sunt quam
 quisque voluit cogitare, admisit. Non ex crimine sed ex
 moribus eius, qui arguitur est ponderandus. Neque enim
 potest quisque nomen subito fingi. Neque cuiusque repente
 vita mutari, aut natura quati. Circumspicite pau-
 lisper, mentibus vestris, ut alia amittam, hosce ipsos
 homines, qui hunc affines scelere fuerunt. Catilina
 contra rempublicam quiverunt. Cuius aures unquam hoc
 respuerunt conatu esse homines, a puericia, non solum
 in temeraria, et sceleris, sed etiam consuetudine, et

Neque

Eriat nates anstam
 ad quidam cum de quo
 arguitur

Neque istos facinororum tantorum... postquam cum superius quidam suspiciones et loci variis ut in conspectu est
 qui multo late quidam casus per locum a p. a. d. via pille (nequid locum) quoniam ipse d. in ipso quidam quidam
 2. multum, accommodatque ab arte late et sceleris peritatem, p. locum quoniam sit hunc locum, fidei quod quod Catilina
 2. quidam deum suffragari, integritate. Quod sceleris nunc dicit in utrumque fortuna, reuocata ad quod potant. Ne
 apud moribus pille nemo debet suspicari, multum quidam facinororum capisse.

studio in omni flagitio, strupo, rede usatu. Quis
 eum non priam pugnante pisse miratur. Que
 semp omne ad civile latrocinium natum putauerunt
 Quis lentuli societates, cum indicibus, quis infa-
 niam libidinem, quis piam atque impiam religi-
 one concordat. Cui illum aut nefarie, aut scilicet
 cogitasse miretur Quis de B. cethego atque eius
 in hispaniam profectio, ac de uulnere. Et metel-
 li prius cogitat Cui non ad illius penam carcer
 edificatus esse videatur. Omitto cetera. ne sit infinitum
 tantum a vobis peto, ut taciti de omnibus, quos quicquam INTELLIGETHS
 cognitum esse cogitet. Intelligit vniuersumque illorum
 prius a sua vita, quam in suscipiendis esse damnatum
 ipsum illum antonium, quoniam eius nomen finitum max-
 est huius periculo, et enim. Non hec sua vita quicquam. Sed
 audax petulans libidinosusque in superioribus detentio-
 non solum ubi uti, improbiis solitu esse finitum
 Verum etiam pugnis et calcibus, que extorere homines
 e possessionibus cedem facere vicinorum, spoliare ^{templa} fana po-
 tiorum in conatu, et armis, disturbare iudicia in bonis
 rebus, omnia contemnere, in malis pugnare cum bonis
 Non reipsum rede, non fortune ipso succumbere, quicquam

ca non manifestiss^{is} rebz tenetur, tu eū mores ac
vita convincet. ^{ut agendum} Vigē dum conferre nūc tū illius uita
p. sille nobis p. loq. ^{sono} notissimam iudices. Et
eam ante oculos nros p. p. site. Et q. hoc factū uel co-
missum non dicam audatius. Sed quod t. q. paulo
min. ^{consideatū} videtur f. m. ^{quero} v. m. ^{omq. m.}
ex ore eius exadit, vñ quisp. posset offendi. Ut
pero in illa g. u. l. sille uictoria turbulentatq. ^{quis}
p. sille mitior, ^{quoz} h. c. vitam est a. l. sille dep.
tatq. ^{q. m.} m. l. i. sunt sumi homines, et ornatissimi,
et nri, et equestri ordinis. Quoz pro salute nre
hic sille obligauit. Quos ego nominarem. Neq. n.
ipi volunt, et huius a. i. o. g. t. i. s. s. i. m. o. adfunt. Sed quia
mai. est beneficiū, q. posse d. z. cuius cui dare. Ideo
a nobis pete, ut quod potuit t. p. i. t. b. uat. Quod
fecit ipsi. Quid reliquam constataz uite comemoz
dignitate liberalitatem, moderatior in p. uatis rebz
splendore in p. uis, que ita a fortuna deformata fut. ^{ut mi}
ut tamē a natura incohata compareant. Que domig
que celebratio cotidiana, que familiaritas dignitas
que studia amicor, que ex q. q. ordine multitudo.
hoc diu m. l. i. et m. l. i. labore quesita, vna eripuit

hora. Accipit P. Sulla inde voluū rehemens,
 et mortifer. Verū tamen huiusmodi, quod uidet:
 eius uita, et nā accipe potuisse, hōestat et dignat
 habuisse nimis magna iudicatq est cupiditate;
 Quam si nemo alius hūit in consulum petendo
 cupidior iudicatq est hūc fuisse, qm̄ ceteri. Sin
 etiam in alijs nōnullq fuit iste consulatq amō
 fortuna in hoc fōf fuit fortasse gūior q̄ in cetero;
 Postea vō, quis p. Sullam nisi dimissū, metete
 afflictūq uidet? Quis om̄q est suspicātq hūc mag
 odio q̄ pudore hōm asp̄um, lucemq vitare?
 Cui cum habet mltā munitamēta urbū et fori,
 ppter sūma studia amicor, que tamē ei sola in
 malis restiterūt, Absuit ab oculis uris, et cum
 lege veniētur, ipe se exiliū pene mulcauit. In
 hoc vō pudore iudicij, et in hac uita tanto sce
 leri locum fuisse credit? Aspice ipm. Contuēni
 Os confere emen ad uita usq ad h' temp9 expli
 tata. Cum em̄e recognoscite, Mitto rem pub̄az
 que fuit semp Sille carissima. Nos ne amicos
 tales viros, tam cupidos fui, per quos res eius scde

ali vana

quondam erant ordinate. Nec subleuantur aduse Crude-
lissime pue uoluit: ut arm lentulo, et catilina, et
Cethego fedissima vitam, et miserrimam, turpissimam
morte proposita deget. Non inq; cadit in hos mores
Non in huc pudore, non in hanc uitam, no in huc
hominem ista suspitio. Naua quid illa i maritas exor-
ta est, incredibilis fuit, et singularis furor ex multis
ab adolescentia, collectis p ditorum hominum vicijs repente
Ista tanta importunitas inauditi sceleris exarsit. Noli-
te iudices arbitri huius illi impetu et conatu fuisse
Necq; em ulla gens tam barbara aut tam i maius
unq; fuit in qua non modo tot, sed et tam crudelia
hostia pue sit inuentus. Velue quedam ille exportet
i manes, ac fere, forma hominum indute extiterunt
Perspicite etiam atq; etiam iudices. Nichil em est quod
in hac causa dici possit. Vehementius penitus intro-
spicite Catilinae, Antonii, cethegi, Lentuli, ceterorum
q; mentes, quas vos in his, libidines, que flagitia
quas turpitudines, qntas audacias qm incredibiles
furores, quas notas scelera, que indicia parricidarum
qntos acuos facinororum replet ex magnis et diuturnis
et iam despat reipue morbis. Ista repente uis eni
puit. Ut ea confecta et iecta ualescere aliqui et fa-

a vobis vite perpetue / vox / ea gravissima debet esse audire²
 Nullum in hac causa testem timemus, nichil quicquam
 scire nichil vidisse nichil audisse arbitramur. Sed tamen
 si nichil vos p. Sille fortuna movet iudices nostra mo-
 veat. Vestra enim summa elegantia atque integ-
 ritate vivit. Hoc maxime interest. Non ex libidine, aut
 similitudine aut levitate testium, causas honestissimorum
 hominum ponderari. Sed in magnis disquisitionibus repen-
 timusque periculis vitam vinctamque esse testem. Quas
 vos iudices nolite armis suis spoliata, atque nudata
 obice invidie. Deinde suspitioni, Munite cor aeternam bonorum
 Obstruite improborum profuga. Valeat ad penas et
 ad salutem plurimum, quam solam videtis ipsas, ex vi
 sua, namque facillime perspicui subito flecti, fingique
 non posse, fingique non posse. Quid vero heri autas
 semper enim de ea dicendum, quicquam a me timide modice
 dicitur. Quid inquit heri autas ^{et quia} nostra qui a ceteris quira-
 tionis causis abstinnimus. P. Sillam defendimus. Nichil
 huc tandem funabit. Graue si appetimus aliquid, si
 tum ceteri de nobis silent, non etiam nos metipsi tace-
 Graue. Sed si ledimur, si adiciuntur, si in invidiam
 vocamur profecto concedit inde, ut nobis libertatem

Nota

¶
 P. fugia. i. claudite viam
 malis hominibus, ut non
 audiant dicere bonos

Nullum in hac causa testem timemus. postquam fuit officio quod adversarij minabamur, vix et quiescit p. locum
 quoniam non sunt plus loco p. p. a. ubi est quodammodo fidei dandi. Ita sumus. q. est usque loco h. testis. ut
 ut necesse testis videtur. Et si aqua adducitur. p. ad iam sufficientem. dicitur p. locum q. testis co-
 p. credendum. si in q. magnis disquisitionibus. disquisitionibus atque p. locum a. p. a. utendum. Eui loco ut nullo
 fidei dandi debet eleganter. aut autem defendendum. debet videri. q. p. locum a. testis argumentis.
 Quid vero heri autas. In superioribus partibus quibusdam. de suspitione arguitur. et de quibus respondit ea q. iuncta sunt
 adversus Sillam. In ista parte purgat ipse ab obice et dimittit. in duo. p. scripto. arguitur. ab autem
 dicitur. et purgat. et p. locum in suspitione sua et purgat id q. dicitur. ad. adversus quodammodo sumus. in
 (locum p. uno modo. p. a. in duas. p. p. p. a. tunc scriptum a. p. a. autem. 2. p. locum tunc a. autem. sit ad quodammodo
 fides. ibi. 2. Graue si appetimus.

retine licet sed minus licet dignitate. Clausi uno
 nomine consulares. ut iam videatur honoris amplissi-
 mum. plus invidie quam dignitatis affere. Affuerunt
 inquit Catiline, illumque laudavit. nulla tamen patebat
 Nulla erat cognita queratio. defendebant amicum.
 Adstant supplices. Vite eius turpitudines, in summis eius
 periculis, non insequuntur, quoniam etiam parens tuus.
 torquere consul res, de pecuniis repetendis, Catiline fuit
 advocatus. Improbe homini ac supplicia fortasse audati.
 Aliquis amicus, cui cum affuit, post delatam, ad eum
 primum illam queratorem, indicavit se audisse aliquid, non cre-
 didisse. Ut dem non affuit, alio in iudicio, cum adesset
 ceteri. Sed postea cognorat ipse aliquid, quod in consu-
 latu ignorasset. Ignoscendum est his, qui postea in-
 audierunt. Sed illa res prima valuit, non in deterata
 / quoniam recens debuit esse. Quis sed si tuus parens etiam
 in illa suspitione periculi sui, tam humane adduc-
 tus, ad probatioris hominis improbissimum, sella curuli atque
 ornamento, et suis, et consulato honestavit. quid est
 quoniam obrem consulares, qui Catiline affuerunt reprehendi-
 dentur? Neque idem his, qui ante hunc causam de quer-
 ratione, dixerunt non affuerunt tanto scelere astricti hominibus

Clausi uno nomine
 y. y. f. lat. aliqua obvia y. q. f. a.
 lach et y. p. q. p. f. t. q. f. a.
 p. q. f. t. a. o. l. e. y. f. f. a. e. a. f. a. t.
 r. a. u. f. e. i. u. d. i. c. i. a. l. i. f. d. o. c. e. a.
 f. u. l. l. a. c. o. r. y. z. q. u. i. n. g. u. l. a. t. o. r. e.
 d. i. s. s. i. f. f. i. c. i. o. p. l. i. f. e. o. z.

Alq. vult ut q. f. t. o. r. a.
 torquere. Alq. q. p. r. i. p. o.
 t. u. l. i. y. M. a. g. n. u. d. e. q.
 f. u. i. t. a. b. a. t. o. r. q. u. a. t. i.

Qu. d. d. e. c. o. r. i. p. h. e. d.
 At. v. o. q. d. d. e. e. t. a. m.
 q. u. a. t. o. r. i. q. d. v. a. g. a. t. q.
 e. t. t. o. l. u. d. d. e. d. q. f. l. u. i. d.
 ut d. i. f. f. a. m. a. c. t. e. t. d. i. m. o. i.
 m. u. l. t. a. u. t. q. t. u. l. i. y.

Atque ut de eorum

hominibus statueretur, nichil a se adiumenti, nichil opio
nichil auxilii ferri oportet. Utque ut de eorum constantia
atque animo in rebus dicam, quorum tacita gravitas,
et fides de unoquoque loquitur. Neque autem ornamenta orationis
desideat, potest quisque dicere multo meliores fortiores, con-
stantiores, consulares fuisse, quam his temporibus et periculis
quibus pene oppressa est res publica. Quis non de comuni
salute, aptissime? Quis non fortissime? Quis non con-
stantissime sensit? Neque ego precipue de consularibus
disputo. Nam hec et hominum ornatissimorum, qui praetores
fuerunt, et universi senatus, ratio est laus. Ut constat per
hominum memoriam, nunquam in illo ordine plus utilitatis, plus
amoris in re publica, plus gravitatis fuisse. Sed quia
sunt descripti consulares, de his tantum michi dicendum pu-
taui, et satis est attestante memoria, nunquam in illo
omni neminem esse ex illo honoris gradu, qui non omni
studio, ut tunc ante, incubuit ad re publicam, conservanda.
Sed quid ego, qui Catilinae non laudam? Qui res Catilinae
line non affluat? Qui testimonium de gravatione dicit in
alios? Adeo ne nobis alienus adeo oblitus constantie
mee, Adeo immemor res a me gestas esse videor
ut cum bellum consul gesserim tu quirate. Nunc eorum

laudam, quod dicitur per quod laus
laudaverunt eum

line non affluat
pauca dicitur

defendit
a periculis
lauda

Duce[m] suare cupiam. Et in animu[m] inducam cui nu-
 p[er] ferrum retide[m]i. Flammanq[ue] reserinxerim cuius
 non causam vitamq[ue] defende. Si mediis fidus inde
 non me ip[s]a respiciat meis laborib[us] et p[er]iculis consueta
 ad quietatem animi et constantia[m] sua dignitate
 reuocaret. Tamen hoc natura est insitum. Ut que
 timuer[et] qui tu de uita fortissim[us] contende[re]s, cui eximi-
 diis euaser[et]. hic semp[er] oder[et]. Sed agitur honor meus
 amplissim[us] gloria res gestar[um] singular[um] cui quotiens
 quisq[ue] est in hoc secl[us] quicq[ue] totiens renouet memoria
 p[er] me indente salute. Ego sum tam deuotus Ego q[ui]nt[us]
 tam ut ea que salute om[n]i gessi. tam magis et felicitate
 a me q[uam] uirtute et consilio gesta esse videant[ur]. Cui de-
 go hic tibi sumis dicit fortasse quispiam. Ut quia tu
 defendas innocens iudicet. Ego vero inde non modo
 nichil michi assumo in quo quispiam repugnet. sed etiam
 si quid ab om[n]ib[us] concedatur. id reddo et remitto. Non
 in ea rep[er]it[ur] uxor. Non his temp[or]ib[us] caput meum obtuli
 pro p[er]iculis om[n]ib[us] non aut ita sunt extincti. q[uod]
 uici aut ita g[ra]ui quos suam. Ut ego michi plus ap-
 pete coner[et] q[uam] q[ui]ntum om[n]es infirmi indidit[ur] patiant[ur].
 Breue eu[m] esse uide[re] qui inuestigant confurationem.

TAMEH

non off[er]t honor me[us]
 q[uod] inuoluntate[m] d[omi]ni
 h[ab]et p[er] se.

Hiluit se q^d Tullius

+
Iudicio nulli suspitioni,
nullis lris de reputa-
tione nullam ad me ee
delatam. / Quobrem
vos dñ patrū

Quam obrem

Hic fat dignus ad deos
et eos pteat. ut fid
faciat vbi sup et aff
luat p teptu deo

qui pateferit, qui oppressit. Cui senatus singularibus
vbi gratias egit. Cui vni rogato, supplicato, decreuit
dicere in iudicio, non offendere, si quirasset. Non dico id
quod quere est. Dico illud quod in his causis iuramentis
non autem assumam, sed pudori meo. Ego ille quirator
investigator atque ultor, de non defendam Sillam.
Si quirasse arbitrarer. Ego videtur de tantis omnibus periculis
in quibus omnia mala audire, non crediderim omnia ca-
uerem omnia. Dico quod, quod in facio dixi. Nullius dii peni-
et penates, qui sunt vbi, atque sunt impio psideat
qui hoc impio, qui hanc libertatem populi. Et qui
habet terra, atque templa me consule, ideo in me auxilio
quod fuisset testor, integro me animo ac libere pro Sille
causam defendere, nullum a me sciente facinus oculi
tari. Nullum scelus susceptum contra salute omnium defendi
ac tegi. Nichil de hoc consul comperi nichil suspi-
catus sum, nichil audiui. Itaque idem ego ille, qui vehe-
mens in alios, qui inexorabilis in ceteros esse visus sum
populi prope quod debui. Reliqua iam a me mee
perpetue consuetudini neque debentur. Tam sum mise-
ricors videtur quod vos, tam mitis quam qui leuissimus. In quo
vehemens fui vobiscum, nichil feci, nisi coactus. Reipue

Consequat vitam p[er]itiam
et p[er]itiam miseria

Constitit v[er]o sua ad ad[versum]
fuit torquatus

Honoris em

sunt iudiciorum itinera / et fori ^{et itinera} disciplinae. Non iam
de vita p[ro]p[ter] Sille iud[icium] sed de sepultura contenditur.
Vita erepta est sup[er]iore iudicio. Nunc ne corp[us] ej[us] i[n]ciat
laboram? Quid em est hui[us] reliqui, quod cu[m] in vita
hactenus teneatur. Nunc quid est quam obrem. Hec cuiq[ue]
vita videat[ur]. Nunc h[ic] homo in civitate fuit p[ro] Silla
ut nemo ei se neq[ue] honore / neq[ue] gra / neq[ue] fortu[n]is
ante ferret. Nunc spoliatus om[n]i dignitate que erepta
fuit non repetit. Quod fortuna in malis reliq[ue] ferit
ut cum parente / cu[m] libere / cu[m] fratre / cu[m] h[is] n[ost]ris iuge
suam calamitate liceat. Id sibi ne eripiat[ur] vos iud[icium]
obestatur. Et ip[s]i iam torquante expletum hui[us]
miseriis pateat. Etsi nichil aliud Sille / nisi q[ui]sulat[ur]
abstulisset / tamen eo / vos contentos esse oportebat
Honoris em contentio vos ad causas no[n] infirmitie
deduxerat. Sed cu[m] hui[us] om[n]ia cum honore detracta
sint / cum in hac fortuna misera / ac luctuosissima
destituta sit / quid est / quod exptas amplius? Lucis
ne hanc usuras / eripe vis / plena lacrimar[um] atq[ue] meor[um]
in qua tum maxio cruciatu atq[ue] dolore retinetur.
Libenter reddiderit ad emptam ignominiam fedissimam em[er]it.
Vn[de] vero infirmu[m] / ut expellas. Cu[m] ex miseriis si ces

1. ² ³ ⁴ ⁵ ⁶ ⁷ ⁸ ⁹ ¹⁰ ¹¹ ¹² ¹³ ¹⁴ ¹⁵ ¹⁶ ¹⁷ ¹⁸ ¹⁹ ²⁰ ²¹ ²² ²³ ²⁴ ²⁵ ²⁶ ²⁷ ²⁸ ²⁹ ³⁰ ³¹ ³² ³³ ³⁴ ³⁵ ³⁶ ³⁷ ³⁸ ³⁹ ⁴⁰ ⁴¹ ⁴² ⁴³ ⁴⁴ ⁴⁵ ⁴⁶ ⁴⁷ ⁴⁸ ⁴⁹ ⁵⁰ ⁵¹ ⁵² ⁵³ ⁵⁴ ⁵⁵ ⁵⁶ ⁵⁷ ⁵⁸ ⁵⁹ ⁶⁰ ⁶¹ ⁶² ⁶³ ⁶⁴ ⁶⁵ ⁶⁶ ⁶⁷ ⁶⁸ ⁶⁹ ⁷⁰ ⁷¹ ⁷² ⁷³ ⁷⁴ ⁷⁵ ⁷⁶ ⁷⁷ ⁷⁸ ⁷⁹ ⁸⁰ ⁸¹ ⁸² ⁸³ ⁸⁴ ⁸⁵ ⁸⁶ ⁸⁷ ⁸⁸ ⁸⁹ ⁹⁰ ⁹¹ ⁹² ⁹³ ⁹⁴ ⁹⁵ ⁹⁶ ⁹⁷ ⁹⁸ ⁹⁹ ¹⁰⁰ ¹⁰¹ ¹⁰² ¹⁰³ ¹⁰⁴ ¹⁰⁵ ¹⁰⁶ ¹⁰⁷ ¹⁰⁸ ¹⁰⁹ ¹¹⁰ ¹¹¹ ¹¹² ¹¹³ ¹¹⁴ ¹¹⁵ ¹¹⁶ ¹¹⁷ ¹¹⁸ ¹¹⁹ ¹²⁰ ¹²¹ ¹²² ¹²³ ¹²⁴ ¹²⁵ ¹²⁶ ¹²⁷ ¹²⁸ ¹²⁹ ¹³⁰ ¹³¹ ¹³² ¹³³ ¹³⁴ ¹³⁵ ¹³⁶ ¹³⁷ ¹³⁸ ¹³⁹ ¹⁴⁰ ¹⁴¹ ¹⁴² ¹⁴³ ¹⁴⁴ ¹⁴⁵ ¹⁴⁶ ¹⁴⁷ ¹⁴⁸ ¹⁴⁹ ¹⁵⁰ ¹⁵¹ ¹⁵² ¹⁵³ ¹⁵⁴ ¹⁵⁵ ¹⁵⁶ ¹⁵⁷ ¹⁵⁸ ¹⁵⁹ ¹⁶⁰ ¹⁶¹ ¹⁶² ¹⁶³ ¹⁶⁴ ¹⁶⁵ ¹⁶⁶ ¹⁶⁷ ¹⁶⁸ ¹⁶⁹ ¹⁷⁰ ¹⁷¹ ¹⁷² ¹⁷³ ¹⁷⁴ ¹⁷⁵ ¹⁷⁶ ¹⁷⁷ ¹⁷⁸ ¹⁷⁹ ¹⁸⁰ ¹⁸¹ ¹⁸² ¹⁸³ ¹⁸⁴ ¹⁸⁵ ¹⁸⁶ ¹⁸⁷ ¹⁸⁸ ¹⁸⁹ ¹⁹⁰ ¹⁹¹ ¹⁹² ¹⁹³ ¹⁹⁴ ¹⁹⁵ ¹⁹⁶ ¹⁹⁷ ¹⁹⁸ ¹⁹⁹ ²⁰⁰ ²⁰¹ ²⁰² ²⁰³ ²⁰⁴ ²⁰⁵ ²⁰⁶ ²⁰⁷ ²⁰⁸ ²⁰⁹ ²¹⁰ ²¹¹ ²¹² ²¹³ ²¹⁴ ²¹⁵ ²¹⁶ ²¹⁷ ²¹⁸ ²¹⁹ ²²⁰ ²²¹ ²²² ²²³ ²²⁴ ²²⁵ ²²⁶ ²²⁷ ²²⁸ ²²⁹ ²³⁰ ²³¹ ²³² ²³³ ²³⁴ ²³⁵ ²³⁶ ²³⁷ ²³⁸ ²³⁹ ²⁴⁰ ²⁴¹ ²⁴² ²⁴³ ²⁴⁴ ²⁴⁵ ²⁴⁶ ²⁴⁷ ²⁴⁸ ²⁴⁹ ²⁵⁰ ²⁵¹ ²⁵² ²⁵³ ²⁵⁴ ²⁵⁵ ²⁵⁶ ²⁵⁷ ²⁵⁸ ²⁵⁹ ²⁶⁰ ²⁶¹ ²⁶² ²⁶³ ²⁶⁴ ²⁶⁵ ²⁶⁶ ²⁶⁷ ²⁶⁸ ²⁶⁹ ²⁷⁰ ²⁷¹ ²⁷² ²⁷³ ²⁷⁴ ²⁷⁵ ²⁷⁶ ²⁷⁷ ²⁷⁸ ²⁷⁹ ²⁸⁰ ²⁸¹ ²⁸² ²⁸³ ²⁸⁴ ²⁸⁵ ²⁸⁶ ²⁸⁷ ²⁸⁸ ²⁸⁹ ²⁹⁰ ²⁹¹ ²⁹² ²⁹³ ²⁹⁴ ²⁹⁵ ²⁹⁶ ²⁹⁷ ²⁹⁸ ²⁹⁹ ³⁰⁰ ³⁰¹ ³⁰² ³⁰³ ³⁰⁴ ³⁰⁵ ³⁰⁶ ³⁰⁷ ³⁰⁸ ³⁰⁹ ³¹⁰ ³¹¹ ³¹² ³¹³ ³¹⁴ ³¹⁵ ³¹⁶ ³¹⁷ ³¹⁸ ³¹⁹ ³²⁰ ³²¹ ³²² ³²³ ³²⁴ ³²⁵ ³²⁶ ³²⁷ ³²⁸ ³²⁹ ³³⁰ ³³¹ ³³² ³³³ ³³⁴ ³³⁵ ³³⁶ ³³⁷ ³³⁸ ³³⁹ ³⁴⁰ ³⁴¹ ³⁴² ³⁴³ ³⁴⁴ ³⁴⁵ ³⁴⁶ ³⁴⁷ ³⁴⁸ ³⁴⁹ ³⁵⁰ ³⁵¹ ³⁵² ³⁵³ ³⁵⁴ ³⁵⁵ ³⁵⁶ ³⁵⁷ ³⁵⁸ ³⁵⁹ ³⁶⁰ ³⁶¹ ³⁶² ³⁶³ ³⁶⁴ ³⁶⁵ ³⁶⁶ ³⁶⁷ ³⁶⁸ ³⁶⁹ ³⁷⁰ ³⁷¹ ³⁷² ³⁷³ ³⁷⁴ ³⁷⁵ ³⁷⁶ ³⁷⁷ ³⁷⁸ ³⁷⁹ ³⁸⁰ ³⁸¹ ³⁸² ³⁸³ ³⁸⁴ ³⁸⁵ ³⁸⁶ ³⁸⁷ ³⁸⁸ ³⁸⁹ ³⁹⁰ ³⁹¹ ³⁹² ³⁹³ ³⁹⁴ ³⁹⁵ ³⁹⁶ ³⁹⁷ ³⁹⁸ ³⁹⁹ ⁴⁰⁰ ⁴⁰¹ ⁴⁰² ⁴⁰³ ⁴⁰⁴ ⁴⁰⁵ ⁴⁰⁶ ⁴⁰⁷ ⁴⁰⁸ ⁴⁰⁹ ⁴¹⁰ ⁴¹¹ ⁴¹² ⁴¹³ ⁴¹⁴ ⁴¹⁵ ⁴¹⁶ ⁴¹⁷ ⁴¹⁸ ⁴¹⁹ ⁴²⁰ ⁴²¹ ⁴²² ⁴²³ ⁴²⁴ ⁴²⁵ ⁴²⁶ ⁴²⁷ ⁴²⁸ ⁴²⁹ ⁴³⁰ ⁴³¹ ⁴³² ⁴³³ ⁴³⁴ ⁴³⁵ ⁴³⁶ ⁴³⁷ ⁴³⁸ ⁴³⁹ ⁴⁴⁰ ⁴⁴¹ ⁴⁴² ⁴⁴³ ⁴⁴⁴ ⁴⁴⁵ ⁴⁴⁶ ⁴⁴⁷ ⁴⁴⁸ ⁴⁴⁹ ⁴⁵⁰ ⁴⁵¹ ⁴⁵² ⁴⁵³ ⁴⁵⁴ ⁴⁵⁵ ⁴⁵⁶ ⁴⁵⁷ ⁴⁵⁸ ⁴⁵⁹ ⁴⁶⁰ ⁴⁶¹ ⁴⁶² ⁴⁶³ ⁴⁶⁴ ⁴⁶⁵ ⁴⁶⁶ ⁴⁶⁷ ⁴

151

102

quid est in me ingenij
id quod sentio, qd sit exi- ^{Diminutio}
guum, aut si qua excitato
dicendi in qua me non
infirior mediocriter esse
usatum. Aut si huiusmodi
rei ratio aliqua ab optime
acutius studiis, ac disciplina
profecta, a qua ego con-
fiteor nullum etatis me
tempus abhorruisse, earum
rerum omnium uel in primis

hic. Ut hinc fructum a me repetere pro suo fore
debet. Nam quo ad longissime potest mens mea
respicere spatium preteriti temporis, et pueritiae memoriae
recordari ultimam, in usque repetens hunc video in
principem, et ad suscipiendam, et ad ingrediendam
rationem horum studiose extitisse. Et si haec vox huiusmodi
hortatu, praecipue conformata, nonnullis aliqui
saluti fuit, a quo id acceperim, quo ceteris spiritulari

illo cuiusmodi
Mirum tot et tanta gesta
fecit qd fuit magna et apud
hominem et fidei de dicit
si quis sua gesta valuisse
fidei carit et fidei
bal et ipse aptus ad pbe
quia qd linc fuit

Supplendi

illo ita

celebritate fame cu esset iam absentibz noty Romam
venit. M. Mario consule et Catulo. natus est pmi cosu-
les eius. Quorū alter res ad scribend maxias. Alter
tum res gestas, tum etia studiu, atq aures adhibe-
posset. Statim Luculli cu pretextat etiam tu archias
esset cu in domu suam suscepit. Sed etia hoc
non solum ingenii ac linc, veru etia ne atq atut
Ut domū que huius adolescentie pma fuit, ead esset fa-
miliarissima senectuti. Erat tempibz illis iocundus
Apollonius, illi mundaio, et eius pio filio Audiebat.
e. M. Emilio. Vivebat tū. R. Catulo, et pte et
filio Mutio crasso colebatur. Luculos nō et Drusu
et Octavios, et Catthone, et totam Hortensioz domu
de uita consuetudine, cum tenet, afficiebat summo
honore, qd eum nō solum colebant, qui aliquid pape
atq audie studebant. Verum etia si qui forte simla
bant. Interim satis longe intervallo cu esset cu l. lu-
culo, in sciciliaz profecty. Et cu ex ea prouincia cum
eod, Luculo decederet, venit heracleaz, qd cum esset
equissimo iure, ac fidei ascribi, se in eam ciuitatem
voluit. Idq cum ipse p se dignū putaret, cu ante

Insuadendum, fidemque ea que depuare nullo modo possunt repu-
diare tabulas, quas fidei dicitur sole corrumpi, desiderare dicitur.

In ista p[ar]te tabularum et antiquarum
sit enim veritas eo quod eo quod
domicilium quod in d[omi]no n[on] m[er]ito
et p[er] q[uod] ip[s]um ad eundem eundem
h[ab]ere et m[er]ito aliter eundem
et si arguitur a maiori
eo quod in eundem d[omi]no p[er] q[uod]
m[er]ito f[aci]t eundem de eundem
eundem et eundem ad m[er]ito
p[er] q[uod] quas p[er] arguitur
et eundem a d[omi]no p[er] q[uod]
a p[er] q[uod] et eundem p[er] q[uod]
domicilium Rome non habuit, is qui tot animis et
uitatem datam sedem omnium rerum ac fortunarum suarum
Rome collocavit. Ut non est professus, ymo vero
his tabulis professus, quod sole ex illa professione colle-
gio p[ro]p[ri]o obtinent publicarum tabularum autem. Nam cum
ip[s]i tabule negligentius assuante dicuntur Sabini
quoniam dum nicolumis fuit lentas post dampnatas Cala-
mitas, o[mn]es tabularum fidem resignasset. Metellus
homo sanctissimus, modestissimusque omnium tanta dili-
gentia fuit. Ut ad l. lentulum p[ro]torem, et ad judi-
ces venit, et omnis hominis littera se commotum esse dixit
his igitur tabulis nullam litterarum in nomen d. l. lu-
nii uidetis. Que cum ita sunt, quid est, quod de eorum
Civitate dubitet. Prefertim cum aliis quod in civitatibus
fuit a septem. Et enim cum mediocribus militibus et aut nulla
aut humili aliqua arte p[re]dite, gratuito Civitatem
in Grecia homines impartiebantur. Regios crede
aut locrenses, aut neapolitanos, aut tarentinos
quod stercibus artibus largiri solebant. Id hinc summa.

ingeniis p̄dito gl̄ia noluisse. Quid cum rebei nō mō
post Ciuitatem daret. Sed etiam post legem appia
aliquo mō in eorū municipiorū tabulas ir̄repperūt
hic qui nec utitur quid illis, in quibz est scriptū
q̄ semp se heractiensem esse voluit, reijciatur Censū
mōs requirit salū. Et enī obscurus proximis cen-
sibus hūc cum clarissimo Impatore, L. Lucullo ap̄
exatū fuisse superioribz cū eodē questore fuisse, in alia
p̄mis consulētibz Julio, et masso nullam populi
p̄tem esse censam. Sed qm̄ census nō fuit Ciuitatē
confirmat. Ne timō iudicat eum qui sit census
ita se iam tūc gessisse pro Cūe. His tempibz que
tu tūmāre, ne ip̄us quid iudico, in Ciuium Ro-
māre esse v̄satu, et testamentū sepe fecit n̄ris legi-
bus, et adiit hēditates Ciuiū Romanorū, ut i bene-
ficiis ad errandū delatū est. N. L. Lucullo, p̄tore, et
consule. Et si arguta qua potes. Numq̄ enī hic
n̄z suo, nec amitorū iudicio reuocetur. Hue res
a nobis, Beattie cur tantopere hoc hōe delectem?
quia suppeditat vobis. Vbi etenī, uel vox hec, h̄ fo-

Contrariū

Dicabat ad p̄m̄ nō p̄lit
daria, et fabellas, et
collatū n̄bis nō ip̄e
h̄ d̄ esse Cūe.

Hue res a nobis
Nam tūc q̄to ad p̄m̄
mō ad p̄m̄ ad p̄m̄
et p̄m̄ p̄m̄ nō p̄m̄
mō ad p̄m̄ ad p̄m̄
mō ad p̄m̄ ad p̄m̄
mō ad p̄m̄ ad p̄m̄
mō ad p̄m̄ ad p̄m̄
mō ad p̄m̄ ad p̄m̄
mō ad p̄m̄ ad p̄m̄
mō ad p̄m̄ ad p̄m̄

Hue res a nobis. Hic Cūe m̄hilem dūmāq̄ pene hūc comendat, adiungit, et p̄m̄ nōm̄ extollit h̄ h̄
dēmo. p̄m̄ q̄m̄, in ad p̄m̄ nōm̄ referat, ut p̄m̄ p̄m̄ laudes, et disciplinā singulare videā hūc nō esse de
data p̄m̄ Cūe hūc exiēdū. Et p̄m̄ h̄ a rōm̄itūm̄ cause remota ē, nisi ad arguit p̄m̄ alī h̄m̄
p̄m̄ nō amissa, qui hūc est d̄ rōm̄ q̄m̄ h̄ p̄m̄. Nam aut d̄m̄ h̄ Cūe, nō p̄m̄ potuisse q̄
hūc nō impetrasse et a Dilla, et. Q. metello p̄m̄ familiarissimū fuit.

Non p studio

Quid defuncto

Propterea

Non de utilitate auctoris
sed ad salutem auctoris

versi strepitu reficiatur. Et aures quicquid defesse conq̄stat
an tu existimas aut suppete nobis posse, q̄ quotidie di-
cam⁹ in tanta varietate rer⁹. Nisi animos nostros doc-
trina excolam⁹. Aut ferre animos tanta posse con-
tione, nisi eos doctrina eadem relaxarem⁹. Ego enim
fateor me his studiis esse deditum. ceteros pudeat, si qui
se ita lris abdidierunt. Ut nichil possit ex his neq̄ ad
quem afferre fructu. Neq̄ in aptu lucemq̄ proferre.
Me autem quid pudeat, qui tot annos ita vixi inde
Ut a nullius mōq̄ me tpe, aut comodo, aut otio meu
abstraxit. Aut voluptas auocavit. Aut deniq̄ sopn⁹
retardavit. Quare quis tandem me reprehendat. Aut quis
michi iure suaserit. Si q̄m ceteros ad suas res ob-
emdas, q̄m ad festos dies ludorū celebrandos, q̄m ad alias
voluptates, et ad ipsam requiem animi et corporis con-
ceditur tempore, q̄m alij tribunt tempestiv⁹ divitijs
q̄m deniq̄ alce, q̄m pile, tum michi egomet ad hec
studia recolenda supsero. Vtq̄ h' deo michi conced-
dum est magis q̄ ex his studiis hec q̄ crisi oratio
et fiducia. Que quantatūq̄ in me, mōq̄ amicorum
paulis defuit. Que si cui lenior videat, illa quidem
certe que summa sunt ex quo fonte hauriam, sentio.

Nam nisi multorum preceptis, multisque literis michi ab adoles-
 centia suavis, nichil esse in vita magnopere expetendum
 nisi laudem, atque honestatem, in ea autem prosequenda
 omnia cruciatu, toris, via pericula morte atque exiliis pui
 esse ducenda. Numquam me pro salute via, in tot, ac ^{Multos inimicos acquisivit d.}
 tantas dimicationes atque in hos pro flagitiorum hominum tot ^{Julius p. salute bonorum}
 tidianos impetibus obierisset. Sed pleni omnes sunt libri ^{v.p.}
 plene sapientium voces, plena exemplorum vetustas
 que iacent in tenebris omnia, si literarum lumine accedat
 cunctas nobis, ymagines, non solum ad intueendum
 verum, etiam ad imitandum fortissimorum virorum expressas
 scripturas, et greci et latini reliquerunt. Quas ego ^{Non de auctoritate utiliter}
 michi semper in miscenda, v. p. propones animum
 et mentem meam, ipsa cogitatione hominum excellentium con-
 formabam. Quæ quisquam, quid illi ipsi summi viri
 quorum virtutes litteræ prodite sunt? Ista ne doctrina,
 quæ tu effers laudibus eruditi fuerit? Difficile est h'
 de omnibus confirmare, sed tamen est certum, quid respo-
 deam ego multos homines excellenti animo, ac virtute
 fuisse, et sine doctrina, et ne ipsius habitu pro dno,
 pro seipso et moderatos, et graves extitisse fateor. Etiam illud.

Figuratio

Dissolutio

Translatio

illud adiungo sepius ad laudem atq; ututem, nã sine doctrina, q̃ sine nã ualuisse doctrinã. + Atq; idem ego contendit, cu ad naturam eximiam atq; illustrem accessit, uel ratio quedam, confirmatioq; doctrine, tamen illud nescio quod p̃claro atq; singulare sc̃el̃e existit. Et h' esse huc m̃o, quem p̃res ñri uiderunt diuinu hominẽ africanu ex hoc B. lelu. .i. furiu moderatissimos homines, et continentissimos. Ex h' fortissimu viru, et illis temporib; doctissimu, Cathone illum senem, cui profecto, si nichil ad p̃cipiendaz, colendamq; ututem, lris adiuuarentur, m̃q; se ad eaz studiu contulissent. Cui si nō hic totus fructus ostenderetur. Etsi ex his studiis delectatō sola petetur. tamen ut opinor. hant amadufionez, huamissima ac liberalissima iudicaret. Nam certe, ñz t̃pm sunt, ñz etatu om̃i, neq; loco. Nec studia adolescentiaz agunt, senectutem oblectant, sedas res ornant aduſis profugiu atq; solatū p̃bent, delectant domi, non impediunt fore, p̃noctant nobiscu, p̃gnat, rusticantur. (Et si ñpi, hoc neq; attinge^m sensu ñro gustare possent). Tamen ea mirari debem, etiam cu in alijs uidem. Quis ñm tam animo agresti

ac duro fuit. Et rosis morte nuper non comoueretur
 . Qui cum esset senex mortuus tamen propter excellentem
 artem ac remissam videbatur omnino mori non debuisse
 Ergo ille corporis motu tantum sibi amore conciliat
 a nobis omnibus. Nos autem incredibiles motus, celeritatesque
 ingeniorum negligimus. Quotiens ego hunc arctium vidi
 Illud utar enim vestra benignitate quoniam me in hoc nouo
 genere dicendi tam diligenter attendit. Quotiens ego hunc
 vidi cum litteram scripsisset nullam, magnam numerum optiorum
 versuum de his ipsis rebus, que tum agebantur, dicebat ex tempore
 Quotiens reuocatum eandem rem dicere commutat verbis
 atque sententiis? Que res accurate cogitatas scrip-
 sisset, ea sic vidi probari, ut ad veterum scriptorum laudes
 pervenirent. Hunc ego non diligam? Non admirex. Non
 omni ratione defendendum putem? At qui sunt, a summis
 hominibus eruditissimis accepimus. Ceterarum rerum studia, et
 docticia, et precepta, et arte constare poetam nam ipsa vale
 Et mentes ubique excitari. Et quasi divinis quodam spiritu
 inflammari. Quare suo iure nunc ille omnino sanctos appel-
 lat poetas. quod quasi deorum aliquo dono, atque munere com-
 mendati nobis esse videantur. Sit igitur nunc sanctus apud
 vos humanissimos homines. huius poetarum nomine iui quoniam barbaras

Circassianus rogabat ipsum
 ut replicaret illa in illa
 replicabat vna et summa

Pro Poetis

Canz
Dipolus
Homere

Canz

Neq em
Pulchre exepu

violant. Saxa et solitudines voce rident. Vestes sepe i
manes cantu flent. atq consistat. Nos instituti reb;
optis non poetar voce moueam. Homers calopho
nis tunc esse dicit suu Clis suu vindicant. Salaminis
repatut. Emiznis vō suu esse confirmant. Itaq etiam
delubis eius in opido dedicant. p mlti ali; pterea
pugnant int se atq contendunt. Ergo illis alienu
quia poeta fuit, post mortem etia expetut. nos hō
vnu, et qui voluntate et legib; noster est repudiū
presertim olim studiū atq ome ingenu contulit
Archias ad populi. It. glam laudemq celebrandam
Nam et trinitas res adolefcens attingit. Et ppli illi
S. mario qui durio ad hoc studia videbat. iocundus fuit
Neq em quist est tam aduq a musis, qui nō madari
usq etnu suoz laborz promū facile patiatur. Themis
eodem illum sumu athenis vnu dixisse auit. Cum
ex eo quēretur quod AKO A A d aut cui vocem libe
tissime audiet eius a quo sui uictq optime p daret
Itaq ille charius eximie. plotiu dilexit. Cui inge
nio putabat ea que gessat posse celebrari. T Mitri
daru vero bellum mag atq difficile et in mlti varie
tate mari; traq usqu totum ad hoc expressu est.

S. mario
dicitur quod
describit
facti hō
poco et
fuit q
de q
fuit hō

Remonet dubium qd dicit
qd de antiquis grae scriptis
is id habebat tanta fama
qnta si latine scriptis ha-

Alig naves erant qd fiant
no puerant und pille
fama id potant habere
p qd qd qd qd qd qd
qd qd qd qd qd qd
qd qd qd qd qd qd

Miles qd qd qd qd
ante lita
Iudiciu alex in
virtutem

Et d' pompeio aliud

in ciuitatem receperunt. Nos huc heracliensem mlt
ciuitatibz expetit in hac aute legibz qstitutu de nostra
ciuite etiam. Nam si quis minorem gle fructu putat
ex grecis usibz papi qd ex latinis. vehementer errat
pca qd gra legunt in omibz fere gentibz latina suis
simibz. exiguis sane continet. Et si res hee quas gessi
orbis tre regionibz definiuntur cupe debent. qm in magnu
maro tela puenerunt. eodez gloriqz famamqz penetre
Quod tum ipis populis de quoz rebz pbitur hec am
pla sunt. Tum his tre qui de uita gla causa dimicat
Hoc maxim et piculoz incitamentu et labor. Cum
mltos scriptores. reo suoz magni ille alexander secu
habuisse dicitur. Utqz se tanto cu insignes. ad achillis
tumulu astitisset. O. fortunate inquit adolescens. qui tue
utut pconem homeru imitueras. et ue. Nam nisi
illi ars illa extitisset. idem tumultus. qui corp eius
contraxat. nomen etiaz obuiss. Quid noster hic
magnus. cu vtute fortuaz adequauit. None theopha
nem. Mithileneu septore reo suoz. in contione militu
ete donauit. Et nostri illi illi fortes viri. sed rustice
ac milites. dulcedine quadaz gle comoti. quasi ptia
pos eiusd laude magno illud clamore approbaueunt.

Itaque credo, Si Cuius TT archias legibus non esset. Ut ab aliquo Imperatore aut donaretur, proficere non potuit Sulla cum hispanos et gallos donaret, credo huc pudenter repudiasset. (Quem nos in cotione vidimus) Cum ei libellum malus poeta, de populo subiecisset, quod epigramma in eum fecisset tantummodo alii consiliis longiusculis statim ex his rebus, quas tunc vendebat iube, ei primum tribui, sub ea condicione, ne quid postea scriberet. Cui seduliter mali poete duxit, aliquo tamen primum dignas eius ingeminum, et ututem scribendo, et copiam non expetisset. Quid a G. Metello, pio familiarissimo suo, qui a te micos donavit, neque per se, neque per lucillos impetravisset. Cui praesertim usque eo de suis rebus, scribi cupet. Ut etiam cordula cordula natis poetis, per magne quidam sonatibus, atque pegmum, in aures suas dederet. Neque enim est hic dissimulandum, quod obscurum non potest, sed per nos ferendum. Trahimur, omni studio laudis, et optius quisque maxime gloria ducitur. Ipsi illi philosophi etiam illis libellis, quos de contempnenda gloria scribunt, in eo ipso, in quo predicatores nobilitatemque despicunt, predicari de se ac nominari volunt. Decimus quid brutus sumus vir et imperator, actus amicissimi, sui carminibus teplo-

Malus poeta

Sententia

laus et gloria

RIHEMVR

Quis enim laborem meum
 ad gloriam tendit (Vnde Psal.)
 Gelados, O in hunc modum
 insula diglata per armos
 Geladi durabit ne.

at monumentorum aditus exornauit suorum. Jam vero
ille qui cum etholis Ennio comite bellauit, Fulmus
non dubitauit in artium manubias musis consecrare.
Quare in qua urbe Imperatores, ipse armati poetarum
nomen, et musarum coluerunt in ea non debent cogiti
iudices a musarum honore, et a poetarum salute abhorre.
Atque ut id libentius faciat, iam me uobis uide indi-
cato: et de meo quodam amore glorie nimis aceri
fortasse Veritatem honesto uobis confiteor. Nam
quas res nos in consulatu, nostro nobiscum simul
pro salute huius eque Imperii. Et pro uita Cuius
proque omnia reputa gessimus. Attingit his uisibus, atque
intobauit. Quibus audite, quod michi magna res, et locum
da uisa est huc ad perficiendum hortari. Nulla enim uis
aliam mercedem laborum, periculorumque desiderat propter hanc
laudem, et glorie. Quaquid detracta, inquit, quid est, quod in hoc
tam exiguo uite curriculo, et tam breui, tantis nos
in laboribus exerceamus. Certe si melius animus presens in
postero, et si quibus regionibus, uite spatium transierim
est eisdem omnes cogitationes emineret suas, non tantis se
laboribus frangeret. Neque tot curis uigiliis augetur.
Nec totiens ista uita dimicaret. Nunc insidet in optio

q̄ v̄tus: (que noctes ac dies animū glie stimulus q̄tat
 atq̄ admonet: nō tū uite t̄pe esse dimittenda cōmemo-
 ratio; nōm̄ nōsari: Sed cum om̄i posttate adequa-
 dam Vm̄ vero tam p̄ui animi videram̄ esse om̄s, qui
 in rep̄a, atq̄ in his uite piculis, laboribz q̄ usonur
 Ut cum usq̄ ad ex̄mū sp̄atū nullū tranquillū
 atq̄ otiosū sp̄ūz nūc duxi nobiscū semp̄ motu;
 ra, om̄ia arbitrem̄. Vm̄ statuas, et ymagines, nō
 aut̄ simulacra, sed corpore studiose, mlti summi hoies
 reliquit? Confilioz relinque, ac v̄tutū m̄arū effi-
 giem, nōne m̄lto malle debem̄ sumis ingenibz ex-
 pressam, et politam? Ego v̄o om̄ia que gerebam
 iam tū in gerendo, sperge me, ac disseminare
 arbitrabar in orbis t̄re memoriam sempiternā h̄ec
 v̄o sine a meo sensu post mortem affutura sint/
 sine ut sapientissimi homines putauerūt, ad aliqua
 mei animi p̄tem p̄tinebūt. Nūc quid t̄re cogitacōe
 quadam, speq̄ delector. Quare confite confauate
 m̄de hominē pudore eo, quem amicorū videat comp-
 bari, tū dignitate, tū est venustate Igemio autē tanto
 q̄nto id quērit extimari. Quod summoz hominū ingenibz
 expetitū esse videat. Causa vero, eiusmodi q̄ beneficio

p̄f̄m̄s ducibz fecerunt
 statue in templis d
 gl̄a corp̄ et p̄f̄m̄taq̄
 fame et laude.

Nota

Unde q̄f̄uātē Iudicēs q̄ f̄q̄ p̄s h̄i et artificiosū t̄o oras q̄ q̄ p̄s v̄s d̄ em̄ad p̄ qua ut Iudicēs colligit
 quoniet quibz d̄ n̄bz ubi fecit, s̄c̄ h̄i et elegit, ut quodamō p̄f̄m̄ta d̄o nō m̄lta, m̄deatū
 ut em̄ artificiosū, memorid̄ cor̄ q̄ d̄igat remonat auditoribz. Nam ut ordine p̄p̄, statū s̄c̄t repetit
 et q̄l̄d̄t cor̄ d̄p̄t̄s, et p̄or̄s s̄c̄a q̄m̄tē lenatq̄ calante. Neq̄ias q̄ arbitate, violatq̄ esse m̄deatū
 d̄l̄p̄ s̄c̄t in fine q̄l̄d̄t Iudicēs et p̄or̄s. Om̄i em̄ in p̄te, ad p̄p̄s q̄ f̄atē, m̄m̄tē ab arte, h̄ q̄ardij
 p̄f̄m̄tē.

consuetudine B. Cesar inclusam aperuisti. Et his oibz
ad bene de re publica spand quasi signum aliquod fustu-
liti. Itellcon em est michi qd est in mltis et max in me.
ipso et paulo ante in omibz. Cum em marcellum sena-
tui reiqz pu concessisti commemorat pferim ofensoribz
te autz huius ordie dignitate miz reipute tuis doloribz
uel suspitionibz anferre. Ille qdem fructu ois antea acte
vite hodierno die max cepit cu summo consensu senatq
tum ptea iudico tuo gnuissimo et maxio. Et quo pro-
fecto intellige quita in dato beneficio sit laus. Cum
in accepto tanto sit glia. Et res fortunatq. Cum ex sa-
lute non minor pene ad oms q ad illum ventura
sit letitia puenit. quod quide mto atq optimo
Iure contingit. Cuius em est illo aut nobilitate aut
probitate aut optimaz ardu studio atq innocentia
aut ullo in laudis gene prestantior. Nullius tantu
flumen est ingenij nulli dicendi aut scribendi tata
vis tantaz copia que non dicam exornat sed enaz
rare B. Cesar res tuas gestas possit tamen hoc aff-
tano et pace dicam tua nullam in his esse laudem
ampliore q eam q hodierno die consecutq es. Sola
sepe ante oculos pone. Sed libent crebris usurpare

Nota

Epist.

Articulus

Nullius tantu
ad in fide demonstrans
in laudis qfua et viti
parat quia qfua ois
ipso intelligit et in eis
iute dona huius mto diu
ipso et qfua quid ois
ubi p efficacissimis pces
incipit fama et fuit resu-
res delectie commendat
Imitari et laudat Cesar
a rebz optima. Sed sepe
quemerat Cuius vtozaz fuit
fortuna et triumphos fuit
ad alios fuit actibz. Atqz
B. manifestu. et huius ta-
pualitibz compando. Et
lauda appine a rebz ad
et potissim p m. marcelli
restitu. de. m. laute
de. m. m. manifestudine
modestia et sapientia p. m.
at pene divina. huius
clarissime patz in toptu
orand.

finomibz, omes inoz impatores, omes extraz gentiu
 potentissimozqz pplor omes regum clarissimozu
 res gestas cu tuis, n' coteromū magnitudine, n' nūo
 plioz n' paucitate regionū, n' celeritate confitendi
 n' dissimilitudine viroz belloz posse coferrqz Nec
 vero disinctissimas terras citius passibz cuiqz potuis
 se, pagari, qz tuis non dicam cursibz, sed uictorijs
 illustrate sunt. Quequidem ego, nisi ita magna esse
 fatear. Ut ea uix cuiqz mens, aut cogitatio cape
 possit, amens sim, Sed tamen sunt alia maiora
 Nam bellicas laudes, solent quid extenuare ubi
 easqz detrahe ducibz. Commutare cu mltis, ne pprie
 sint Imperatores, Et de in armis militū vtus loco
 oportunitas, aux^a scioz classes, comeatqz militū fuit
 Magna vō ptem, quasi suo iure fortuna vendicat.
 et quicqd est prospe gestū, id pene omne ducit suū Et quicquid
 Ne vero huius gl'e G. Cesar, qua es paulo an adept.
 tus sociū has nemiqz, Tū est qntumcuqz est, et
 certe maxi^m est, totū est vnqz tuū Nichil tibi ex
 ista laude Centurio, nichil pfectus, nichil cohors.
 nichil turma decerpit, Qu' etiaz illa ipa humanarum
 vero domina fortuna, in istius societatem glorie se no
 Repetio
 Qn etiam

Nulla

Nulla

Nulla

fossat. Tibi cedit. Tuam esse totam et ppam fatetur
Nunq̃ em̃ t̃mitas cū sapientia cōmiseretur, nec ad cō-
filium cāus admitit. Domuisti gentes, in inuitate barba-
ras, inleuitudine mutabiles locis infinitas, omni copiarū
genē abundantes. Et tamen vicisti q̃ et nāq̃, et cōdi-
tione. Ut vinci possent habebant. Nulla est tanta
vis, tanta copia, que non ferro, atq̃ uibz debilitari
frangiq̃ possit animū vince. iram cohibe. Victo
tempore. Aduersariū nobilitare, ingenio, utute p̃tate
prescantem, non modo extolle iacente. Sed etiam
amplificac̃ eius p̃stima dignitate. H̃ qui faciat, nō
ego eum, cum sumis uiris comparo. Sed similitud
Deo indico. Itaq̃ G. cesar, bellue tue laudes celebrabū.
ille quid neq̃ solum uiris, s̃ pene om̃ gentiū lūis
atq̃ legibz. Neq̃ ulla vnq̃ etas de tuis laudibz conti-
testet. Sed tamen, eiusmodi res nescio, quō etiam
cum legentur, obsecpit clamor militū et tubarū soni.
ut vero cum aliquid clementer, mansuete, iuste mo-
derate, sapienter fctm, in iracundia p̃sertim, que ē
inimica consilio, et inuictoria, que natura, et insoles
et supba est audim̃ aut legim̃, quo studio incendimur
non modo in certis rebz, sed etiaz in fictis. Ut eos sepe

Articulus AT. VERO. IV.

quos nunquam vidimus diligamus. Te vero quem patrem intue-
 mur, cuius mentem sensusque, et eos in animo, ut quicquid
 belli fortuna, reliquum rei publice, fecit, desse saluum velis
 cuius laudibus efferemus, quibus studiis persequemur? Cuius be-
 nivolentia complectemur? parietes mediocriter, ut
 mihi videtur. Huius anime, tibi agere gratias gestiunt. Quia
 brevi tempore fortuna futura sit illa autas in his suor-
 maior, et suis sedibus. Et quidem M. marcelli viri
 optimi, et memorabili pietate perdit, lacrimas modo
 vobiscum videmus. Omni marcellorum meum pietas memo-
 ria effudit. Quibus tu etiam mortuus M. marcello consu-
 to, dignitatem suam reddidisti, nobilissimamque fami-
 liam, eam ad paucos redactam, pene ab interitu indi-
 cisti. Hunc tu idem tuis maioribus, et immutabilibus gratulatio-
 nibus, iure anteponis. Hec enim res, vni^{ut a} est prope. B.
 Cesare, ceteris rebus sunt geste. Magne illi quid-
 am, sed tamen multo maioris quam comitatu. Huius autem rei
 tum idem dux es, et comes, quicquid tanta est, ut ul-
 la tropheis et monumentis tuis allatura sine sit etas.
 Nichil enim est ope, et manu factum, quod non aliquando co-
 nsumet et consummet vetustas. Ut vero hec tua iustitia
 et lenitas floreat, quotidie magis. Ita ut quod opus tuis

Nichil enim est

Diuinitas detrahet, im affert laudibz. Et ceteros quid omnes
 victores belloz civilium iam quam equitate et misericor-
 dia. Hodie vero die tempus iudicij. Vereor ne
 qd ut quod dicam non pmi possit intelligi auditu, atq
 ipe cogitans sentio ipam victoriam uicisse uidetis. Cui
 ea que illa erat adepti uictis remissi. Nam cum ipius
 victorie condicio iure omni uicti occidissent, clementie
 tue iudicio conseruati sumus. Recte igitur unus iudicatus es
 a quo etiam ipius uictorie condicio usq deuita est.
 Utq qd Gn. Cesar iudiciu p. C. qd late pateat at-
 tendite. Omnes em qui ad illa arma, fato sumus. Nescio
 quo Tf. p. misero funestoz compulsi. Et si aliqua cul-
 pa tenemur, erroris quam, ab ipse, certe liberati sumus.
 Nam cum M. marcellum deprecantibz uobis rei p.
 conseruauit, memet, et michi, Et item rei p. nullo
 deprecante, et reliquos amplissimos viros, et sibi ipis
 et pzie reddidit. Quoz etiam frequentiaz, et digni-
 tatem, qd ipso in consensu uidet. Non ille hostes indux-
 in curiam, se iudicauit a plerisq ignoracione potius
 falso, atq inani metu, qd cupiditate, atq crudelitate,
 bellum esse susceptu. Quosquidem in bello, semp de pace
 audens putauit. Sempq dolui, non modo pacem, s

alio agendi audientibz

oronem. etiam Civium pace flagitandum repudiari.
 Neque enim ego illa. nec ulla unquam secutus arma civilia
 Semper mea. consilia pacis sunt. et toge sorita. Non
 belli. atque armorum fuerunt. hoc sum secutus privato passio. *Notat mag^m pompeium*
 non publico. Tunc apud me grati animi fidelis memoria
 valuit. Ut nulla non modo cupiditate. sed ne spe quod
 prudens etiam sciens. tantum intetum ruerem volu-
 tarium. Quod quidem meum consilium minime obscure fuit
 Nam et in hoc ordine integra re. multa de pace dixi
 Et in ipso bello eadem etiam. cum capite mei. periculo
 sensi. Ex quo nemo est tam infestus. vero extimato
 qui dubitet. que Cesari de bello voluntas fuit. Cum
 pacis auctores consuando statim censuerit. Ceterum fuit
 iustior atque ad minus mirum videtur fortasse. tu tu esset
 incertus exitus. et anteper fortuna belli. Qui vero vic-
 tor pacis amatores diligit. Hoc profecto declarat se
 non maluisse dimicare quam vincere. Ut huius quid rei.
 M. marcello sum testis. Nostri enim sensus. Ut in pace
 semper. sic tum etiam in bello congruebant. Quotiens
 ego eum. et quanto cum dolore vidi. Tum insolentia. et
 terror hominum. Tum etiam ipsius victoriae ferocitatem
 exstimescente. Quo gratior tua liberalitas G. cesar

QV3. VERO.

nobis qui illa vidimus debet esse. Non enim cause sunt
inter se, sed victoriae comparande. Vidimus tuam victoriae
prioris exitu terminatam, gladium, vagina, vacuum in urbe
vidimus. Quos amissimus cives eos vis matris protulit
non ita victoriae. Ut dubitare debeat nemo, quoniam mil-
ites si posse. Et Cesar ab inferis excitaret. Cum ex eade
arie confuat, quos potest. Utque res per nichil am-
plius dico, quod id quod omnia verbum nimis, iracundia
futura esse victoriae. Quidam enim non modo armatis,
sed interdum etiam sciosis minabantur. nec quid quisque
sensisset, sed ubi esset cogitandum esse dicebant. Ut in
quid viderentur dii immortales, etiam si penas
a se. Et ob aliquod delictum expatiuerent, qui simile bel-
lum tantum, et tam luctuosum, incitauerunt, uel pla-
cati iam, uel satiati aliqui omnes spem salutis ad ele-
mentia victoriae, et sapientia contulissent. Et tuam
gaude toto, ista tam excellenti bono, et fructu tu for-
tuna, et gloria, tum etiam natura, et moribus tuis.
Ex quo quid maxime fructus iocunditasque sapienti
tota cum tua recordabile, et si per sepe ututi, tamen ple-
rumque felicitati tue gratulabile. De nobis quos in
republica tecum saluos esse uoluisse, quotiens cogitabam.

toriens. & maxis tuis beneficijs totiens incredulitate
toriens de singlari sapientia cogitabis. Que nō modo
suma bona. sed nimis audabo. Et sola dic. Tanto est
enī splendor. in laude viri. tanta in magnitudine ai
et consilij dignitas. Ut hec a dūte donata. Cetera
a fortuna comodata esse uideantur. Noli igit in suad
vix bonis. defatigari. non cupiditate aliq̃ p̃sertim
aut p̃uitate lapsis. s̃ opinione officij. stulta fortas
se. Certe non impta facie quidaz. Et p. Non enī
tua aliqua culpa ulla est. si te aliqui timezunt.
Contraxit summa laus. q̃ nime timezū fuisse fensit.
Nūc venio ad g̃uissimam q̃relam. et atrocissimam
suspicionē tuaz. que non tibi p̃i magis. q̃ in omnibus
Ciuibz. Tum maxime nobis. qui a te consuati sumus
p̃uidendi est. Quam etsi spero esse falsam. nūq̃ in
extenuabo ūbis. Tua enī cautio. nostra cautio est
Ut si in alterut̃ p̃cand sit malum videri magis timi
dus. q̃ parum p̃uidens. Sed quisnam est tam demer
us. De tuis ne tametsi. qui magis sunt tui. q̃ quibz
tu salutem in p̃pantibz reddidisti. Vn ex eo ne nūo
qui vnatecum fuerut. Non est credibilis tantus i
ullo furor. Ut quo dūce omnia p̃mra sit adeptus

sed tamen tu

et quidem

(Titulus)

Huius uitam non anteponat sue Ut si tui nichil cogitat
scelere cauendi ne quid impneri Omnis enim qui fuerit
aut sua p[er]tinacia vitas amiserit Aut tua misericordi
remuerit: Ut aut ulli sup[er]sint de p[er]tinaci Aut qui
sup[er]fuerit amissum sit, Sed tamen tu in a[n]i[m]a homi
tante leticie sint et tanti recessu Augeamus sane
suspicio[n]es tuas, Simil[iter] em[and]a augebim[us] Diligentia[m] Nam
quis est omni ta[m] ignarus res, tam rudis in repu[er]a
tam nichil vnq[ue] tam de sua, n[on] de tui salute cogitas
qui non intelligat tua salute cotine[n]ti suam Ex uni
tua vita pende[n]t om[n]ia, Et quidem dies noctesq[ue] ut de
beo cogitans, tunc duxat h[um]anos, et incertos euentu
valitudinis et m[un]di comu[n]is fragilitatem, extimesco
doleoq[ue], q[uod] tu respu[n]da Immortalis esse debeat, eam
in vnus, mortalis a[n]i[m]a consistit Si n[on] ad h[um]anos,
tunc metosq[ue], motu valitudinis, sceleris etiam accedit
insidiar[um]q[ue] consensio, quem deus etiam, si cupiat pos
se opitulari rei p[ro]p[ri]e credim[us] Omnia sunt excitada
tibi G. cesar uni, que iacta sentis belli ip[s]ius impetu
q[uod] n[ost]re fuit p[ro]p[ri]a atq[ue] prostrata p[ar]te inde Consti
enda iudicia, reuocanda fides, Comp[er]ende libidines
propaganda soboles, omnia que de lapsa iacta fluxerit

Severis legibus vivenda sunt. Non fuit recusandum in tanto
 civili bello. tanto animorum ardore et armorum quam quassa-
 ta res publica. quicunque eventus belli fuisset inlece p^odet^o ^{ale p^odet}
 ornamenta dignitatis et praesidia stabilitatis suae. Mlece
 quod ut faceret dux armatus, quae idem togatus fieri prohibui-
 isset. Quaequid tibi in omnia belli volueris sananda
 sunt. Quibus propter te mederi nemo potest. Itaque illas
 tibi tuam preciarissimam et sapientissimam vocem
 in votis audiri. Satis te diu vel naturae vixisse, vel
 glorie satis si ita vis ne fortasse addas, etiam si pla-
 cet glorie. Ut quod maximum est, patriae certe parum. ^{et}
 Quare omitte queso istam doctorum hominum in contempna, dissoluta ^{Quare}
 da morte prudentia. Noli in periculo esse sapiens
 Sepe enim venit ad meas aures, et te idem istud mihi
 crebro dice. Satis te tibi vixisse credo. Sed cum praesidi-
 rem. Si etiam tibi soli vives. Aut si etiam soli natus
 esses. Nunc cum omni salutem civium civitatemque reputas
 res tue gestae complere sunt. Tantum abes a perfectione
 magnorum operum. Ut fundamenta nondum, quae cogitas
 iectum. Hic tu morum vite tuae non salute rei publicae
 equitate animi diffines. Quid? si istud ne glorie
 quidem tui satis est. Cuius te esse audissim, quoniam sis

Quicquid em

Diffini

Ad ad p. 100

Necq em est

sapiens non negabis. Paru ne iam inquires mag-
nam gloriam delinquens. Imo uero alio, quoniam multo
alio, tibi uni par. Quicquid em est quicquid amplum
sit, id est paru tu. cum est aliquid amplius. Et
si res tua immortalis. S. Cesar, si eris futurus
fuit, ut deus aduersionis comparet, in eo statu relin-
ques, in quo nunc est. Vide hunc, ne tua diuina uirtus
admirationis plus sit futura quam glorie. Siquid gloria
est illustre, et puagata maior, uel in suos ciues,
uel in priam, uel in omne genus hominum fama minor.
Hec igitur tibi reliqua pars est. Hic restat actus. In
hoc elaborandus. Ut rem piam constituas, ea que tu
in piam lina, tranquillitate, et ois pfricare, tum
te si uoles, cum et piam qd debes, soluere, et nam
ipam expleuere facietate uiuendi. Satis diu uixisse
dicis. Necq em est ois h' ipam diu in quo est aliquid
eximium. Quod cum uenit omnis uoluntas pterita pro
nihilum est, quia post ea nulla est futura. Quicquid ipse tuus
aues, inq' his angustis, quas na nobis dedit aduue.
dum contemptus fuit, semp immortalitate amore fla-
grauit. Nec ro her tua uita dicenda est, que cor-
pore et spu qm. Illa inq' illa uita est tua que

uigebit memoria seculorum omnium. Etiam posteritas alet
 quam ipsa etimitas semper intuebitur. Quic tu insuuias,
 Quic te te omnes oportet. Que quidem, quod miretur. Jam
 primum multa habet. Nunc etiam que laudem expectat.
 Obstupescant posteri recte, impia prouicias, rhenus. *Articulus*
 sacrum Nilus, pugnas inuincibiles, incredibiles uic-
 torias, monumenta nunc, triumphos audientes, et le-
 gentes tuos. Sed nisi hec uerba, stabilita tuis consiliis
 et institutis erit, vagabitur modo tui nomen, longe
 atque late. Sedes, quidem, sed stabilem, et domicilium
 certum non habebit. Erit inter eos etiam, qui nascentur.
 sicut inter nos fuit magna dissensio. Cum alii laudibus
 ad celum res tuas gestas efferrent. Alii fortasse,
 aliquid requirerent. Idem uel maxime, nisi belli civilis
 incendium salute prius restringeretur. Ut illud fati videatur
 fuisse, hoc consilium. Sin igitur his iudiciis, qui multis per
 seculis, de te iudicabunt, et quidem haut scio an incor-
 ruptius quam nos. Nam et sine amore, et sine cupi-
 ditate, et acrius sine odio, et sine inuidia iudicabunt.
 Id autem, si tum ad te. Ut quidem falso putant,
 non pertinebit, nunc esse pertinet esse te talem. Ut tuas
 laudes, obscuratura nulla unquam ulla sit obliuio.

Diffolutu
Reperti

INGRATUS

Disse voluntates Civium fuerunt disfracte q̄ fine. Non
enī consilio solum, sed etiam studio, sed armis etiam
et caeteris diffidebam⁹. Erat autē obscuritas quedā. Erat
certamen int̄ clarissimos duces. Multi dubitabant
quid optim⁹ esset. Multi si quid expediret. Multi quid
deceret. Non nulli etiam quid licet p̄fecta res p̄t̄a
h̄ est misero, fataliq; bello. Vicit is, qui non fortua
inflammaret odiū suū. Sed bonitate leuiet. Et omēs
quib; iraty eos etiam exilio aut morte dignos iudi-
casset. Nema ab alijs posita, ab alijs erepta sunt.
Ingratus, ministr⁹ civis, qui armorū p̄iculo liberat⁹
civē, tamen retinet armatu. Ut iam ille sit melior,
qui in acie cecidit, q̄ qui in causa ciuiz profudit. Et
enī p̄tinatia, quib⁹ ead alijs constantia videri pot
Sed iam omnis dissensio fracta est armis, extincta eq̄-
tate, uictoris. Rescat ut omēs omni velint, qui mō
hnt aliquid non sapientie, mō sed etiam sanitatis
n̄ te S. Ce. saluo, et in ista sententia, qua tu āna
tū hodie max⁹ usus es manente, salui esse nō possu⁹.
Quare omēs te, qui her salua esse volum⁹, ethorta-
mur et obsecram⁹, ut uide, ut salutē m̄e tue q̄su-
las, omēsq; tibi, ut pro alijs, etiam loquar, quod de

Nec oia in iudiciali que consistit qd p dicit ad defensionem (quod gen) dimidi. in absoluta assumptione hoc oia
 sub assumptione et diu assumptione in concessione minoris dicitur fuisse. Et oia qd oia in concessione que
 qd reus postulat sibi iudici. hoc enim fit qd ad eum petit qd iudici. ligatus a C. et ad ipa concessione
 datur in ppetuo. et de ppetuo. dicit qd qd oia ita in concessione ipse nam ut iudici. ligatus petitur qui ab
 ipse concessione purgatur. qd et de ppetuo. Negat enim eum in assum fuisse ligatum. qd ipse p iudici. dicitur
 huius loci purgatur. Et oia si ppetuo et consilio fecit. ligatus quicquid fecit dicitur ppetuo postulat. Curat
 se misit ligatus. Et sic oia in purgatur. et de ppetuo. huius dicitur ppetuo ppetuo quo esse iudici. qd qd
 oia ppetuo iudicialis assumptione in concessione ppetuo a iudici. et de ppetuo.

Quintus Ligarius (Cuius fons) ad qd capidius capula pfecta d. legatus in assum. tan belli civilis princip
 deum iudici decedente capidius ligatus pfecta ppetuo mansit in assum. postea in bellum exisset in
 Pompeium et casum ligatus. alio negotio se implicari passus est. Et de Cuius Nam ppetuo actus vixit qui
 ppetuo assum obtinuit. Cetera venit et accepit ppetuo ad clamor multitudinis impetite et ad eum
 ppetuo ppetuo. Et ligatus aduentu suo quierit. huius iudici mansit in assum. Cuius ppetuo ppetuo cessit temba
 ad qua ppetuo bello ardente. I. C. Tubero. ad ipse ppetuo sibi a senatu et forte. ut moris erat. datur
 ad iudici. ad ppetuo ppetuo ligatus ut assiluit ipse Tubero. Unde ad Pompeium fuit in Macedo
 et apud eum de ppetuo ppetuo est. Et de Cuius et ad ipse fuit in bello civilis. quo bello ppetuo cessit
 ppetuo. Tuberoni. et multo ad ppetuo restituit. Et ligatus ppetuo dabat domi manetibus. dicitur ppetuo ligatus
 qui in Cuius ppetuo fucant. Et ad. C. Tubero filius. I. Tuberonis ligatus Cuius actus. ppetuo ppetuo
 Cuius fuit in assum. qd ipse in ppetuo ppetuo ppetuo. ad ligatus. Cuius huius iudici oia ad
 ad ppetuo et ppetuo Cuius Cuius iudici impetrate.

Noni Emen G. Cesar. Ab prima impet exor. qd et a duobz fortiffa adsumet. tanq a valida arg
 qd ppetuo debet causa ppetuo. docet in ore. Et qd causa ipse optio postulat. Nam in qd ite diff
 huius apud Cesar ppetuo. Cuius que a ligatus retenta. assum dicitur. Ne aut Cesar offensa qd
 ppetuo exordio. nulla alia ratione finata. aut negat ad iudici. ppetuo ab huius adsumet. oia ppetuo
 Et ad ppetuo ppetuo. Nam qd ppetuo est ppetuo. ad prima dicitur de ppetuo. Et ita ppetuo est in
 ppetuo. postulat. Deni ad adsumet ad ppetuo. Cuius ppetuo ppetuo. qd quissu est. huius Cuius
 ppetuo. Cuius Tuberonis. qui Cuius ligatus adsumet. Ideo sic impet. Et huius duobz adsumet. Cuius Cesar
 ppetuo. et ad dicitur. et ad iudici. oia datur ppetuo. benignus ad audiendum. Nec in isto ppetuo
 et ppetuo est exordio ppetuo. ad et causa ppetuo ad ppetuo. ppetuo iudici. nisi ppetuo.

M. T. C. TERENTIUS. PRO. Q. V. H. T. L. G. A. R. T. O. R. A. T. I. O. J. H. C. P. T.

Quam crimen S. C. et
ante huc diem inauditum
propinquus meus ad te
Q. Tubero detulit / Cuius
ligarum in affrica fuisse
Idem S. C. pausa pstantis.
fuit viri ingenio factus
fortasse familiaritate ea
que est ei tunc / ausus est
confiteri / Itaque quo
me vitam nescio / patq

en veneram. Cum tu id neq. p te scire / neq. aliunde
audire potuisses / Ut ignoratoc tua / ad homis miseri
salutem abuterer. Sed qm diligentia inqria inuesti
gatum est / quod latebat / confitend est Ut opinor.
pstin / tu meus necessari9 S. C. pausa fecit Ut id iaz
integro no esset. / Omissaq. contuersia / bis oro ad
misericordiaz tua conferenda est / qua plurimi sunt
confuati. Cum ate no solum liberatoz culpe sed
errati veniaz impetravissent. / Hec igitur Tubero
quod est accatori max. optand confitente reum
Sed tamen h' ita confitentem se in ea pte fuisse

[Marginal note in a smaller hand:]
Sunt igitur legatus
Ducendus est q[ui] n[on] n[on] n[on]
valde nobilit[er] et actifice
rofecta est ep[iscop]o. rem
p[er] q[ui]d[am] q[ui]d[am] q[ui]d[am]
q[ui]d[am] ad utilit[er] p[er]u[er]
p[er]u[er]endi causa p[er]uenit
siquid[em] q[ui]d[am] p[er]u[er]it
et p[er]t[er]it a p[er]fectione legat[is]
t[er]re. no[n] p[er]u[er]it. et d[ic]it[ur]
ad[er]t[ur] est. Nam ut quicq[ue]
q[ui]d[am] d[ic]it[ur] cepit p[er]u[er]
p[er]fectione d[ic]it[ur] mansione
et causa m[an]sione deinde
repentim m[an]sione belli civil[is]
et sic d[ic]it[ur] p[er]u[er]it p[er]u[er]it
p[er]u[er]it est q[ui]d[am] no[n] ut m[an]sione
p[er]u[er]it. q[ui]d[am] et ad
ut legat[is] ad p[er]u[er]it
in p[er]u[er]it met[er] et
to[ter] p[er]u[er]it d[ic]it[ur] et p[er]u[er]
cia t[er]re p[er]u[er]it ut
p[er]u[er]it t[er]re t[er]re

qua te Tubero, q[uod] est auctor max[ime] et sua vix omni
laude dignu[m] prem[ium] tui Itaq[ue] p[ro]us de ino delicto costi-
team[ur]. n[on] est q[uod] legat[is] ullam culpam reprehendat
T[ame]n igitur legat[is] cu[m] esset n[on] nulla belli suspitio
legat[is] in Affricam cu[m] consule confidio profectus
esset: qua in legatione et iurib[us] et socijs ita se p[re]s-
entat decedens confidit p[ro]uicia satisfact[ur] hominib[us] non
posset si queq[ue] aliu[m] p[ro]uicia p[re]ficeret Itaq[ue] cu[m] e-
libat[is] diu recusans nichil p[ro]feriss[et] p[ro]uicia accept[ur]
inuit[ur]. Cui sic p[re]s[ent] in pace ut et iurib[us] et socijs
gratissima eius esset integritas et fides Bellum subito
exarsit q[uod] qui erant in Affrica ante audierunt
geu[m] q[uod] parari. Quo audito p[ro]tin[us] cupiditate in con-
suetudine p[ro]tin[us] reco quodam timore patrio p[ro]mu-
salut[em] postea studi[um] sui querebant aliquem directe
ducem. Tum legat[is] domum p[re]t[er]ans et ad suos redie-
ticipiens: nullo se implicari negotio passus est
Interim p[ro] actius uari[us] qui p[ro]tor Affricam ob-
tinuerat Affricam venit ad eum statim consum-
est Atq[ue] ille cupiditate non mediocri apparuit
Impi[us] Si illud imperiu[m] esse posuit quod in p[ro]uatu
clamorem multitudinis impite nullo p[ro]u[er]b[io] consilio.

questo qua fide defendo meas. O clementias admirabiles
atq; oim laude p'dicator, lris moniment q; detorquenda
M. cicero apud te defendit, aliu in ea voluntate non
fuisse in qua, se ipm confitetur fuisse Nec tuas tantitas
cogitationes questiones exbinescit, nec tibi de alio audi
enti, de ipo o'rat Reformidat Vide q; non reformi
dem Vide q;ta lux liberalitate et sapientie tue in
apud te dicenti aboriatu' Entum potio voce rotendaz
Ut plius her Roman' exaudiat Suscepto bello. Ce
gesto, etiam ex magna pte, ulla vi cohortante uidi
ac voluntate, adea arma profectus sum, que erant sup
ta con te. Apud quem igit' her dico: Nempe apud
eum, qui cum her sciet, tamen me anq; uidit reipu'
reddidit. Cui ad me ex Egipto lras misit. Ut essem
idem, qui fuisssem. Cui tu ipe Impator in toto pplo
F. vn' esset, esse me altero passus est. Aliquo hor ipo
S. pansa, michi huc mitui proferente concessas
fasses, laureatz tenui, quoad tenendos putavi. Cui
tum deniq; se salutem putauit dare, si eam ullis spo
liatam ornamentis dediss. Unde queso tubero. Ut qui
de meo facto non dubitem dic de ligari, audea cofitei
Utq; p'ea de me dixi, ut michi Tubero, tu de se eadez

[illegible]

Dicoz ignoscat. Cui ego industrie, glieqz fauces. Vel
 propter propinquam cognotoz, uel qz ego eius inge-
 nio, studiis qz elector. Vel qz laudem adolescentis ppiqz
 existimo, etiam ad meū aliquem fructū redundare.)
 Sed hec quero? Cuius putat esse emen? fuisse in af-
 frica, ligariū? Et nempe is, qui et ipse in affrica
 ead, esse uoluit, et prohibitu se a ligario, queritur
 Et certe contra ipm cesarem est congressus ar-
 matqz Cui em Tubero tuus, ille districtqz in acie phar-
 salica gladius agebat, Cuius latus ille mucro petebat
 Cuius sensus erat armorū tuorū? Cui tua mens oculi
 mand' ardor animi? Cuius cupiebas? Cuius optabas
 Nimis uerget, comoueri uidetur adolescens. Ad me re-
 uertar. Ipsem in armis fui, Cuius autem aliud egim?
 Tubero, nisi ut quod hic potest nos possem? Quorū
 igit impunitas te tue clementie est, et laudis, eorū
 iporū ad crudelitatem, te aruet oro. Atqz in hac cau-
 sa, non nichil equid Tubero etiam tuam, sed multo
 magis prudentiaqz, tui prius desidero. Et homo tum
 ingenio, tum etiam doctus excellens, grūus hoc de
 quod esset non uidet. Nam si uidisset quo vis pfecto
 qm is homo a te agi maluisset, Virgūis fatentem.

Attulus

diffolut.

Repetit. et diffolut.

Articulus

Non est satis / auctas eum / qui tam habet. Nunc ut ego dico
meliorum / aut ut tu vis parem. Nec non ino mirabi-
lia sunt / sed prodigii similia / que dicam non hab
eam vim ista auctas. Ut q. l. condepnet. sed ut
necesse hoc egit cum Romanis / ante te nemo / exim
isti sunt mores usque ad sanguine incitae. Solent odia
aut leuium / aut in manu barbarorum. Nam quid
aliud agis quam ut occidatur? Ut ratione ne sit ut domo
careat / nam optis fructus / ut vobiscum uiuat nec sit
in peria. Nunc est / Nunc pot magis care his omnibus / quam
careat Italia prohibetur exulat. Non tu ergo patria
huc puere / quam caret / sed uita uis. Ut istud ne apud eu
quidem dicatorem / qui omnes quos odeat / morte militabat
quisque egit istomodo / hoc iubebat occidi nullo postulare
puniere etiam inuitabat. Que tamen crudelitas ab
hoc ead aliquot annis post que tu non crudelis esse uis
iudicanda est. Ego uero istud non postulo inquis / ita
me hunc existimo Tubero. Noui enim te / Noui patrem
Noui deinde nomenque ueni / studia deinde generis / ac
familie me. Utque humanitate / doctine / plurimarum artium
atque optimarum nota sunt michi. Itaque etiam scio vos /
non pete / sanguine / sed par ^{et attende} artem dicis. Res enim

eo mortem expectat. Ut ea pena in qua ligari
adhuc sit non videam esse contenti. Cui igitur
alia propter mortem. Si enim in exilio est. sicuti est. quid
amplius postulat. An ne ignoscat. Hoc vero mi-
to acerbis. multo est durius. multoque gravius. quod nos domi
petimus. precibus. et lacrimis. prostrati ad pedes. non ta-
nostre cause fidentes. quam huius humanitas. Id ne impe-
trem. pugnabis. et in meum fletum irrumpes. Et nos
iacentes. ad pedes supplicium voce. prohibebis. Sed si
cum domi hoc facerem. quod et fecimus. et ut spero non
frustra fecimus. Tu repente erupisses. et clamare ce-
pisses. S. Ce. caue ne credas. caue ne ignoscas. caue
te frui. pro fratre salute obsecratum misceat. Nonne omnis
humanitate erupisses. Quanto huius durius. quod non domi pe-
timus. id a te in foro. oppugnari. et in tali miseria
multorum. profugium misericordie tollere. Dicam plane
S. Cesar. quod sentio si tanta tua fortuna lenitas non
esset tanta. quam tu pro te. in quam optines. Intellego
quid loquar acerbissimo luctu. redundaret ista victoria.
et essent multi de victoribus. qui te crudelem esse vel-
lent. Cum et devicti repugnantur quam multi. qui cum a te
ignosci nemini vellent impedirent tuam clementiam. Cum

(Fugati et dissoluti)

Sipolubus

Altimulus

etiam hi quibz ignovisti / noluit te esse in alios miseri-
cordem. Et si probare Cesari possemus / in Africa / liga-
ri non fuisse ois / etsi honesto et misericordo men-
dato saluti cu calamitoso auxilio esse vellemus / in
hominis non esset in tanto discrimine / et periculo cuius
refelle / et coargue nrm mendacium. Etsi esset aliusq
eius de non esset / qui in ead causa et fortuna fuisset
Sed tamen aliud est errare Cesare nolle / et aliud non
misereri. Tum dices: Cave Cesar credas / fuit in af-
frica ligarius. Tulit arma con te Num quid dicit
Cave / ignoscas. Hec n homo n ad homines vox est
qua qui apud te / Cesar utetur suam rictus abi-
ciat humanitates / q extorquebat tuam. At pmum
adit / et postulat Tuberonis. Hec ut opinor / fuit
velle se de se. Q. ligarius dicit Non dubito qm admi-
ratus sis. Vel q de nullo alio qsq. Vel q his qui in ead
causa fuisset. Vel quid nam novi sceleris afferret
Scelus tu id notasti. Tubero. Cur. Ipso em nomine
illa adhuc causa caruit. Alii errorem appellabant
Alii timorem. Cui duci spem / cupiditate / odium
permatiaz / qui gravissime te mentes / scelus preter
te adhuc nemo. At michi quidem si propem et vero
nomen / ut mali qritur / fatalis quidem calamitas

inadipe videtur. et in puidas mentes hominum occupas.
 se. Ut nemo mirari debeat humana consilia diuina
 necessitate esse supata. liceat esse miseros, quod si
 victore non possumus. Sed non loquor de vobis.
 De illis loquor, qui occiderint, fuerunt cupidi. fuerunt
 irati. fuerunt pertinaces scelere, non enim furor parit.
 adhuc in manes sunt liceat. En. Pompeio, mortuo
 liceat. Aliis care. En hoc ex te quisque. Ce. audiuit
 "Aut tua, quid aliud arma voluerit nisi a te totum
 meliam. propulsare? Quid ille egit tuus iniuriarum
 exercitus, nisi ut finis fieret. et tuam dignitatem
 Quid tu in pacem, esse cupiebas? Id ne agebas, tot
 tibi cum scelerat, an ut cum bonis civibus conveniret
 "Mihi vero tua in me, auxilium tanta tanta certa.
 non videntur, si me ut sceleratum, a te confuatum
 putarem. Quid, autem de republica bone meritis esset
 si tot sceleratos in colunni dignitate esse voluisses.
 "Secessione tu illam existimasti. Ce. inquit, no
 bellum non hostile adiu ne civile dissidium, utrisque cupi-
 entibus rem publicam saluam esse, sed partim consiliis,
 partim studiis a communi utilitate aberrantibus. T.
 Principum erat dignitas pene par, non par fortasse

VT HEMO

ad digm

diffolutum et repetitum

diffolutum et repetitum

corp. qui sequebantur; causa tunc quid dubia erat, quod aequum
in utraque parte quod probari posset. Nunc melior certe ea
iudicanda est, quam si diu etiam adjuvaret. Cognita vero
clementia tua, quis non eam victoriam probet
in qua occidit nemo nisi armatus? Sed ut omittam
eodem causam remque ad meam. Ut tandem existimas,
tu facilius fuisse Tubero legatum ex affrica non
non reme te potam, ne iniquies in senatu defuisset.
Si me consulis ulla modo, sed tamen senatus legatum
delegavit. Neque ille eo tempore paruit, cum parum senatus
tui natus erat. Vos in comparuistis, cum paruit nemo
qui noluit. Respondes igitur minime non. Neque enim
licuit alio modo generi, nomini, familie, discipline.
Sed hoc non concedo. Ut quibus rebus gloriemini
in vobis, eas in aliis reprehendat. Tuberonis fors
coiecta est, ex senatus consulto, cum ipse non adesset
morbo etiam impediretur. Statueat excusare.
Hec ego novi propter hominis naturas, quod michi fuit
cum L. Tubero. Domi una eruditum. Milicieque contu-
bernales post affines, in omni denique vita famili-
ares. Magnum etiam vinculum, quod in eodem studio sepe
usi sumus. Scis igitur Tuberonem domi manere voluisse

Actianus

Sed ita quida agebant. ita reipue sanctissimum
 nomen habebant. Ut etiam si alit sentiret, uboro
 tamen iporo pompeius sustine non possit. Cessit
 auti amplissimi viri. Vel potius paruit. Vna est
 pfectus. cum hys quorū eat vna causa. Tardius
 iter fecit. Itaq in Affricam venit iam occupata
 Hinc in ligariū emen oritur. Vel ita potius. Nam
 si emen est illud uoluisse, tamen nō min mag
 est. Vos affricam arcem, omni pūitiā nata ad
 bellum. cont hanc urbem gerendū obtinere uoluisse
 q̄ aliquē impatore se esse uoluisse. Atq is tamen
 ligariū non fuit. Vaneus imperiū se habē dice
 bat, fasces non ēte habebat. Sed quoquo illud se
 habet. Hec querela mā Tubero quid ualeat. Te
 cepti in pūitiā non sum. Quid si esset. Cesari
 ne eam tradituri fuisset. An cont Cesarem re
 tenti. Vnde quid licentie Cē. noua tua nobis li
 bertas det, uel potius audacie. Si respondit, Tubero
 Affricam. quo senatū eum, fors q miserat tibi tra
 ditū fuisse, non dubitabo, apud te ipm. Cui idipm
 fac int fuit, quissimis uerbis eius consiliū reprehende
 Non enī si tibi hec res gta fuisset, esset etia p̄bata

Correctio

Oratorius

ut miris

querens

Sed tamen hoc totum amitto. Non tam ne offendas
tuas patientissimas aures, quæ ne tubero, quod nunquam
cogitavit, factum fuisse videtur. Veniebat igitur
in affricam provinciam meam, una ex omnibus huic
victorie maxime infestam. In qua res erat potentis-
simus inimicus huic cause, aliena voluntas, consuetudines
firmi, atque magis. Quæro quid facturi fuisset? Et quod
quid facturi fuisset non dubitem. Cum videam quid
fecit. Prohibiti estis in provinciis nostris pedem ponere.
Etiam prohibita summa cum infuria. Cuius id tulistis.
accepta infuria? Quærelam ad quem detulistis? Nepe
ad eum, cuius auctoritate secuti in societatem belli ve-
nerat. Et si cesaris causa veniebat in provinciam.
Ad eum profecto exclusi provincia venisset. Venisset
ad pompeium. Quæ ergo hæc est apud Cæsarem querela?
Cum eum accuset, a quo querimini, vos prohibitos
contra cæsarem bellum gerere. Atque in hoc quidem, ut
cum mendacibus vis gloriari, per me liget vos provin-
ciam cesari traditos fuisse. Etiam si a varro, et
quibusdam alijs prohibiti esset. Ego autem confiteor
culpam esse ligarij, qui vos tante laudis oratione perua-
lent. Sed uide hunc, Cæsar constantiaz ornatissimum

viri. l. Tuberonis. q̄ ego quis. ipe probare. Ut p̄lo
 non tamen commemorare. nisi a te cognovissem
 in p̄mis illam ditatem. sole laudari. Que fuit igit̄
 vnaq̄. in ullo homine. tanta constantia. & Constan-
 tiam dico. Nescis an melius patientia. posse de
 Quotiens em̄ illud quisq̄ feciss̄. Ut ea quibz p̄tibz
 in dissensione civili. nō ess̄ receptq̄. Effatq̄ etiā
 tam crudelitate erectus. ad eas ipas rediet. magni
 cuiusq̄ animi. atq̄ eius viri est. quem de suscep̄
 causa. propositaq̄ sententia. Nulla contumelia. ul-
 la vis. nullum piculum possit depelle. Ut em̄ tanta
 paria. Tuberoni. cum varro fuissent. honor. nobi-
 litas. splendor. impu. ingenu. que nūq̄ fuerunt
 Hoc certe p̄cipuū Tuberonis. fuit. q̄ iusto in impio
 ex senatus consulto. in provinciam suam venerat
 Hinc prohibetur. non ad Cesarem. ne iratq̄. nō
 domū ne iners. non aliqua in regione. ne con-
 demnare causam illam. quam sciatq̄ ess̄ videtur
 In macedonias. et in Gn. pompeij castra venit.
 In eam ipam causam. in qua eat eiectq̄. cum infu-
 ria. Quid? cum ista res. nichil comoviss̄. ei aut̄
 ad quem venerat. sagittidione credo studio in causa

Dubitatio

Observatio

ERAT HJM No 3

Simpson

Signature

fuisset. immo in presidio erat. Tu vero a causa abhor-
rebant. An ut sit in civilibus bellis, ut in nobis magister
in reliquis, omni vivendi studio tenebantur. patris equidem
semper actor fui, sed tum sero. Erat enim amantissimus ad
pacem videns, pacem cogitare. Omnis inquam vinctus vole-
bamque, tu esse precipue, qui in eum locum venisses
ubi tibi esset periculum, nisi viciisset. Quero utrum tuas
iniurias, an reipublice prosequamini? quicquid ut res nunc
sepe habet non dubito, quod etiam hanc salutem,
anteponas illi patrie. Hec ego, non dicerem,
si aut vos constantie vestrae, aut Caesaris beneficii
sui penitet. Nunc quero tuas iniurias, an reipublice
prosequamini. Si reipublice, quid de tua in ea causa perse-
verantia, respondebit? Si tuas videte ne erratis
qui Caesarem inimicum vestris iratum fore putatis, cum
ignovit suis. Itaque nunc tibi videor, in causa ligari
esse occupatum? Num de eius facto dicere? Quicquid
dixi ad unam summam referri volo, vel humanitate
vel clementie, vel misericordie tue. Cuius Caesaris regi-
mentis, et quidem tecum. Dum detinuit te in foro Ro-
mano honoris tuorum, esse inquam hoc modo. Ignoscite

unde erravit lapsus est non putavit si unquam
defensor gentis iudicis non fit. Et cum qd dicitur in defensor pte iudex quoniam non potest non potest extendi fuit
quod dicitur apud iudicem. Et ita intelligitur est qd dicitur iudex ad id potest pte pte dicitur in aduocato ad hunc
fuit iudicis ut et pte pte iudicis et in tracta dicitur. Et tunc qd dicitur in pte pte dicitur in pte pte dicitur
venit pte. Cuius tunc dicitur ligari in qd causa pte pte dicitur in pte pte dicitur in pte pte dicitur in pte pte dicitur
pate et refert dicitur dicitur. Et ad hoc si ligari fuit et volente qd fuit pte pte dicitur in pte pte dicitur in pte pte dicitur
tunc se iudicis fuit se iudicis iudicis ad pte pte dicitur in pte pte dicitur in pte pte dicitur in pte pte dicitur in pte pte dicitur
fuit in pte pte dicitur in pte pte dicitur in pte pte dicitur in pte pte dicitur in pte pte dicitur in pte pte dicitur in pte pte dicitur
pate ut pte pte in pte pte dicitur in pte pte dicitur in pte pte dicitur in pte pte dicitur in pte pte dicitur in pte pte dicitur
iudicis si tunc apud pte dicitur in pte pte dicitur in pte pte dicitur in pte pte dicitur in pte pte dicitur in pte pte dicitur
ligari et qd non volit iudicis dicitur in pte pte dicitur in pte pte dicitur in pte pte dicitur in pte pte dicitur in pte pte dicitur
et qd in pte dicitur in pte pte dicitur in pte pte dicitur in pte pte dicitur in pte pte dicitur in pte pte dicitur in pte pte dicitur
quod pte dicitur in pte pte dicitur in pte pte dicitur in pte pte dicitur in pte pte dicitur in pte pte dicitur in pte pte dicitur
et qd in pte dicitur in pte pte dicitur in pte pte dicitur in pte pte dicitur in pte pte dicitur in pte pte dicitur in pte pte dicitur

p[ro]phetar ad parentem sic agi solet ad iudices. n[on] fecit
 non cogitavit, falsi testes, fictum emen. Dic te resar. *diffolutu*
 & facto ligari iudicem esse, quib[us] in p[ro]sidio fui q[ue].
 Taceo, ne hoc quid colligo fortasse, que valerent *et Antim[us]*
 etiam apud iudicem, legati ante bellum profectus
 relict[us] in pace bello opp[ro]p[ri]o, in eo n[on] actus fuit.
 tametsi tot[us] animo et studio tuus, ad iudice sic agi *pr[is]is*
 solet, sed ad parentem loquor. Erravit, tem[er]e fecit.
 penitet. Ad clementia[m] tuam confugio, Delicti ve- *diffolutu*
 niam peto, Ut ignoscas oro, Si nemo impetrat
 arroganter. Si plurimi Tu idem fer opem, qui spe
 dedisti. An sperandi ligari causa n[on] fuit, tu mihi
 apud te locus sit, etiam pro altero d[ep]rari, q[uod]q[ue] in *Contrariu*
 hac orone n[on] spes est, posita cause: nec in corp[or]e fu- *Alia d[ep]rari*
 dijs, qui te pro ligari petunt tui necessarij, vidi *videt[ur] EHJM*
 em, et cognovi, quid max[ime] sp[er]ares. Cum pro alioru[m]
 salute m[ul]ti laborarent. Causas apud te rogantiu[m] glo-
 riosiores esse, q[uam] m[ul]ti: n[on] te sp[er]are, q[uod] tuus esset ne-
 cessarij, is qui te orat: s[ed] q[uod] illius causa pro quo
 laboraret. Tribuisti quide[m] tuis ita m[ul]ta, ut mihi esse pulchra laus et et. Sa-
 beatiores, illi videantur, interdum, qui tua liberalitate *RIS*
 fruuntur q[uod] tu ipse, qui ip[s]is m[ul]ta concedas Sed indeo

tamen apud te ut dixi causas rogantium, uale, pluresque
proes. Ab his qui te moui max, quorum iustissimum
videas dolorem in petendo in Q. Ligario consuado
Cum quid multisque facies tuis, necessariis Sz h
queso confideat quod soles, possum tibi fortissimos
viros sabinos tibi probatissimos, totiusque agri sabini
florem Italiae, robur reipublice proponere. Nosti optimi
Animaduertere horum omnium mesitiam, et dolorem. Ut huius
titi brochi, de quo non dubito, quid extimes, lacrimas
squalorem ipsius, et filium uides. Quid de fratribus
dicam. Noli te putare de omni capite nos agere.
Aut tres ligarios, tibi in ciuitate retinerendi sunt
aut tres ex ciuitate, exterminandi. Quid vis? Exi-
lunt his est optatum, quod patria, quod domus, quod dii pe-
nates uno illo exulante, si fraterne, si pie tu
dolore fatiunt, moueant te horum lacrimae, moueat te
pietas, moueat generamitas. Valeat illa uox tua
que uiuat, Te enim dixi audiebam, nos omnes adu-
sarios putare, nisi qui nobiscum essent. Te omnes, qui
contra te non essent, tuos. Vides ne igitur huius
splendore? omnes hanc brochorum domum? Huc. II. Mar-
cum? B. caeterum? I. cornificum? hosce omnes equites

Difficult

Resolving

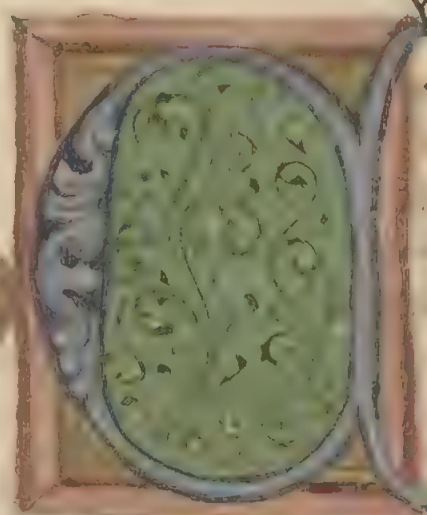

M. T. CATERGHS. PRO. REGE. DEIOTARO. ORATIO. IN. C. C.

M in omnibz casibz quioribus
S. Cesar in initio dicebat quomo-
ueri soleam vehementiqz qz uide-
uel usus uel etas mea postu-
lare tum in hac causa ita
me intra perturbant ut qntu
mea fides studij michi afferat
ad salutem regis deiotari defen-
dendaz tm michi facultat
timor detrahatur. Primum

Dico pro capite fortius qz regis deiotari qz ipm si no
iniquu est in tuo sumtaxat piculo tu est inusitatu
regem uen capite esse ut ante h' temp' no sit auditu
Deinde cum regem que amare antea tuto cu senatu
plebam pro ppetuis eius in meaz compus mte nunc
con atrocissimu emen cogor defende. Naredd ut aca
toru alia crudelitate alia in dignitate perturber. Cande-
lem castorem ne dicam scelestu et impiu qui nepos
am in discrimen capite adduxit. Adolefcentieqz sue
terrorem intuleit ei cui senectute tueri et tege de-
bebat. Comendatioqz inuenit etat ab impietate

et a seclis duxit. Ne vi suum corruptum pmissis ad arcum
 domi impulerit et a legatos pedibus abduxit fugitum ^{illa fugitum}
 autem domi arcum et domi absentem et domi ami- ^{Candi-plum}
 cipem me rei p. cum hoc uideat in uerba audiebam ^{de defuncto}
 non tam afflictam regiam conditorum dolebam. quod de for-
 tibus coram extimescebam. Nam cum more maiore
 de suo in domum non torquet quid queri liceat in qua
 questione dolor elice non uere possit et ab inuito
 exarsit est sumus et que in oculis appellare non possit
 eum accideret solutus. Perturbat me G. cesar etiam
 illud interdu. Quod tamen in te penitus recognui
 timeo desino. Te enim iniquum est sed tua sapien-
 tia fit equissimum. Nam dice apud eum de facinore
 cum cuius vitam facinus inisse argue si per se ipsum
 confidens que est. Nemo enim fere est qui sui peccati
 iudex non sibi se equare quod reo placeat Sed tua
 Cesar propter singularis non hunc michi metum
 minuit. Non enim tam timeo quid tu de Rege deo
 tero quod intelligo quid de ceteris uelis indicare. Agone
 or etiam loci uel uoce ipsius insolentia quod tanta
 causam quanta nulla mihi in despectu uisitata est.

difficult

Dico intra domesticos pietas: dico exte-
quentu et eam
frequenter, in qua oratorum studia uici solent, in tuis
oculis, in tuo ore, uolunt acq̃esto te unū intueor.
ad te unū ois p̃stat oro, que michi ad spem ab̃mē-
ditat̃ g̃uissima sunt, ad motū animi, et ad om̃em
impetū dicendi, contentiorq̃ leuiora. Hanc em̃ S.
Cesar, tam si in foro dicez eod̃ audiente, et discreta
te te p̃tam michi alacritate. p̃. Et concursu affert
Cuius em̃ Cuius ei regi nō fauet, Cuius om̃es etate
in populi Romani bellis consup̃ta esse meminiss̃
Spt̃iam Curiam Intuerer foro. Celum deniq̃
contestarer ip̃m. Sic tu deor̃ mortalū, et p̃. C. et
senatus b̃nficia in rege deuotero recordarer, nullo
michi deesse poss̃t oro, que qm̃ angustiora p̃uētes
faciūt, actioq̃ max̃. cause debilitat̃ loco. Tuum cesar
est, qui pro mlt̃ sepe dixit, quid michi nūc animi
sit, ad te ip̃m referre: quo facilius, tu equitas tua
tu audiendi diligentia, minuat hāc p̃turbationem
meaz. Sed ante quid, q̃ de accusatione ip̃a dicam
qui cum uideant̃, neq̃ ingenio, n̄ usu, atq̃ exi-
tatione res ualẽ, tamen ad hanc causam nō sine

difficult

ale p. rano

ale p. rano

dicbas: Sed cum aut pompeio vel si etiam filius misisset
ipse etate et usque usus esset: Ita cum maxis cum
rebus, liberales, per quam infirmitate culpam relinque- Dissolut
bas, Itaque non solum in eum amadati: sed omni Dissolut
metu liberauisti, Hospitem agnouisti Regem reliquisti
Neque enim ille odio tui progressus est: sed errore
communi lapsus est. Is rex quem senatus h' nomine sepe
honorificentissimis decretis appellauit, quique illum
ordine ab adolescentia fuisse sanctissimum duxisset
in istis rebus est perturbatus homo longinquus in alie-
nigena quibus nos in re publica media nati, semper quiescenti
Cum audiet senatus consentientem autem arma supra esse
consulibus populi, tribunorum, nouis Imperatoribus
rem publicam defendendam datam, mouebat, animo, et uir
huic Imperio amicitissimus, de salute populi, ex-
tebat: in qua etiam suam inclusam esse uidebat in
summo tamen timore quiescentem, ut sibi esse arbitrabatur
Hanc rem perturbatus est, ut audiret Consules, ex Italia
profugisse: et omnes consulares Sic enim ei hoc nunti-
abatur: cum tu senatu, totam Italiam effusam
Talibus enim nuntiis, et rumoribus patebat ad orientem uia.
Nulli uero nuntiis subsequerebantur. Nichil ille de codicibus

(F. p. rano)

tuo, nichil de studio concordie, et pace. Nichil de ro-
 spiratione audiebat ceterorum hominum, cum dignitatem
 tuam, que tu ita esset, tamen usque eo se tenuit, quod
 ad a. Cn. pompeio ad eum legati, littere venerunt
 Ignosce, ignosce Cesi ei, iuri autem rex deiotarum cessit *und-plia*
 quem nos omnes secuti sumus, in que cum dii atque
 homines omnia ornamenta, concessisset, tum tu ipse
 prima, et maxima. Nec enim si tue res geste ceterorum
 laudibus obscuritatem attulerunt, facio. Cn. pompeii
 memoriam amissimam. Quam nomen illius fuit
 quante opes, quanta in omni genere bellorum gloria, quanti *Epit*
 honores pos. *Id*, quanti senatus opti tui, quis ignorat?
 Tanto ille superiores vivat gloria, quanto tu in omnibus
 proficisti. Itaque Cn. pompeii, bella, victorias, triumphos, *Articulus*
 consulatus, ^{ul. mirantes} admirantes admirabamur. Tuos emulare *ala mirabamur*
 non possumus. Ad eum igitur rex deiotarum venit hoc
 misero, fatalique bello, quem antea iustis, hospitalibusque
 bellis, adiuverat. Quo cum erat non hospitio, solum
 verum et familiaritate quicquid, et venit, vel rogatus, ut
 amicus, vel acersitus. Ut socius, non ad insequente
 deest ad periculi, non ad victorie sollicitudine. Itaque phar-
 salico facto a pompeio discessit, spem infinita persequi *spe. t.*

voluit, idem, uel officio, si quid debuat ul' errori si quid
nesciat, debuerat uel errori, si quid nesciat satisfac-
tum esse duxit Domini se contulit. Itaq; alexandrinum
bellum gerente utilitatib; tuis paruit Ille exitum
Br. Domitij amplissimi viri suis tectis et copijs sus-
tentauit, Ille Ephesum ad eum, quæ tu ex tuis tuiusq;
fidelissimæ omib; delegisti pecuniæ misit, Ille iterum
ille tercio auctorib; factæ pecuniæ dedit: qua ad
bellum uterem Ille corpus suum piculo obiecit, tecumq;
in acie cont' pharnacem fuit: tumq; hostem esse duxit
suum, Quæ quid a te in eam ptem accepta fuit Cesar
ut eum amplissimo honore, et regis, et nomie affe-
ceris. Itaq; igr a te non modo piculo liberatus, s; etiã
honore amplissimo ornatus, Inquitur te Domi sue
voluisse interficere. Quid tu nisi eum, furiosissimam
videas, profecto nō potes suspicari. Ut enī dimittas
tui tantū scelus fuit in conspectu deorū penatū
neare hospitē, Cui tantū scelus fuit in conspectu
deorū penatū neare hospitē. Cui tantæ impor-
tunitatē omni generū, atq; omnis memoria clarissimū
lumen extigebat. Cui tantæ ferocitatē victore obfusa
erat, non extimescebat, cui tam iniquam et ingratam animi

Et tu nisi ad fortissimū hūc qd q̄sumo ubi. cepit aqua sua orta Et durat usq; ad .iij. p̄le, Cuius
Castellū Et arguit Cui p̄ p̄le a vita deisthūi Cui ip̄i integritate, et honestate inte, mores q̄st
plūto religioz fide p̄leuit Arguitq; p̄ p̄le a causa. Cui aut deisthūi p̄le et cogitatio tanti p̄leuit f
Et p̄le omni omni gentium ut p̄leare causa existat Et p̄le q̄stus in m̄p̄a. incommoda p̄leuit, f̄it
cui de f̄io, p̄ p̄le a m̄p̄a in defensor negat rōz p̄le f̄uisse malitiosū aut illa extenuat Cui p̄le q̄stus
et ita de f̄io p̄ p̄le a causa. Cui defensor et Cui aut no p̄le rōz f̄uisse deisthūi. Cui p̄le q̄stus
et p̄le de f̄io rōz, ut deisthūi in m̄p̄a, f̄it q̄stus f̄uisse rōz f̄uisse p̄le q̄stus f̄it si f̄it
cogitass̄ q̄stus ut ip̄i deisthūi q̄stus p̄le deisthūi Cui p̄le aut p̄leuit.

In deiotarus. rex illo tempe. non perfecta re quino
 dimisit exercitu? nullus erat alius insidiandi locus: At eod
 te cum cenavisses redditus dixerat. Itaque fecisti horam
 unam. aut duas. Eodem loco armatos. ut collocati
 fucant. retine magis fuit. Cum in quino coniter et
 forinde fuisses. tunc illuc inisti. ut dixerat. Eius loco
 deiotarum talem ergate cognovisti. qualis rex Italig
 in p. Affricam fuit. Cui magnificentissima dona
 et septum legimus usque adnumantiaz. misit et asia
 que affricam inspicantem exercitu. accepit. Quid culpus.
 deiotarum regio aio. et more feciss. tu in cubitulu dis
 cessisti. Obsecro Cesar repete illius tempis memoria
 pone ante oculos illum diem. Voluit homin te intuen
 tu. atque admirantiu recordare. Num que trepidatio.
 Num qui timor. Num quid nisi moderate. nisi quete
 nisi ex hominis gravissimi. et sanctissimi disciplina
 Quid igitur cause excogitari potest. Cur te locu voluit
 cenatu voluit occide. Hypostes inquit. Idem distulit
 ut cum in castellum lucciu ventu esset. Ibi cogita
 ta perficeret. Non video causam loci mutandi. Sed
 tamen acta res imminosa est. Cum inquit vome
 te post cenam velle dixisses. I balneu te ducere ceperat

Exemplum

Dissolutum

Repetitum

Ibi enim erant insidie. Ut te eadem fortuna illa suavit
 in cubiculo ire malle dixisti. De te pudent fugitie Ita
 non modo neque, et implebitur, sed etiam fatigabit et ames
 es. Quid? ille signa enea in insidijs posuerat, que
 e bane in cubiculo transire non possent? Vides
 emina insidiarum. Nichil enim dixi amplius. Horum
 inquit etiam conscius, Quid tu? ita demens ille erat
 ut eum que conscius tanti scelery heret a se dimitteret.
 Et Formam etiam mittet. Vbi etiam infimicissimus
 sciet esse nepotem suum et A. C. Cesarem cui fecit
 insidias. pferam tamen Is unus esset, qui possit de absente
 se vindicare? Et fratres meos, inquit quod erant ceteri
 in vincula coiecit. Cum igitur eos vinciet quos secum
 habebat, te solum Formam mittebat. Cui eadem facies
 que illos facere dicis. Reliqua pars adulatoris du-
 plex fuit. Una Regem semper in speculis fuisse: tu
 a te animo esset alieno. Altera exercitum eum contra
 te magnum comparasse. De exercitu breuiter dicam. Ut
 cetera. Unusquisque eas copias, rex deuotiorum habuit, quibus
 inferre bellum potest. Ita potest. Sed quibus fines suos
 ab excursionibus et latrocinijs hostium tuetur. Et impa-
 toribus, magis auxilia mittet. Vltius antea quidem maiores

copias, alere poterat: nunc exiguas vix tueri potest. /
 / Ut misit nescio quem Celum Sed eos quos misit
 qd ire noluerunt in vincula torqueri Non qd ipse verifi-
 mile, no sit, aut no habuisse Regem, quos mittere
 Aut eos, qui missi essent non paruisse Aut qd
 dicam audientes in tanta re non fuissent, eos victos
 potius qd necatos. Sed tamen tu ad Celum mitte,
 bat Vtqz causam illam victam, esse nesciebat /
 An Celum ipsum magnum hoc putabat, que pfecto.
 rex is, qui optime viros homines novit, uel quia nos-
 cet, uel quia non nescit contempnet. / Addidit et
 illud, equites non optimos misisse. Credo Cesar
 : nichil ad tuum equitatu, Sed misit ex his, quos ha-
 buit electos, Ut nescio que eo nunc suum iudicatu
 / Non arbitror non audiui. Sz in eo etiam si
 accidisset, culpam regis nullam arbitrare fuisse.
 Alieno autem a te animo fuit, Quia speravit,
 credo difficiles tibi alexandrie fore ex itqz ppter
 regionum nam, et fluvios. / Ut eo tempore ipse pecu-
 niam dedit, Exatu aluit, Et que Vise pfereras
 nulla in re defuit, tibi victori non solum ad hospitium

difficultud

difficultud

ius et filius fuit.

sed ad periculum etiam atque audaciam pro fuit. Seruatum est
bellum Africanum. Graue de te. Tumores spessi, quidam
furiosum illum celum excitant. Quo cum Rex erga te
animo fuit, qui auctoratus sit se se esse spoliare nihil
tibi pecuniarum non sumi iurare. Ut inquit tempe ipso
Nicias Ephesumque mittebat, qui rumores Africae
nos eripet, et celeriter ad se referrent. Itaque cum
esset ei nuntiatus, domitium naufragio pisse, te in castello
cumfedei de domitio dixit usus. Grauius eadem sententia
qua et nos habemus latinorum, peccant amica, dum infirmi
vna intendant. Quod si ille esset tibi inimicissimus
inquit tamen dixisset. Item enim mansuetus usus inmanis
Quis autem domitio poterat esse amicus, qui tibi esset
inimicus? Tibi porro inimicus tuus est, a quo cum inter
fieri belli lege potuisset regem, et se et filium suum con
stitutos esse memisset? Quid deinde furifer. Quo
progitur? ait hac letitia deiotarus elatum vino se
ebuisse, et in quiuio nudum saltasse. Que hinc
fugitio potest, potest satis supplicii afferre? deiotarus
saltantem, quisque, aut ebrium uidit unquam? Omnes sunt
in illo reges virtutes. Quod te Caesar ignorare non
arbitror. sed praecipue singulari, et admiranda fuga.

litas. Et si hoc vbo scio laudari Reges non solere
 frangi homines dici non multum habet laudis in Regem
 fortem, iustum, severum, quoniam magnanimum, largum,
 beneficium, liberalium. Ne sit regie laudes. Illa privata
 est, ut vult quisque accipiat. Ego enim frugalitate
 modestiam, temperantiam, ututem maximam iudico.
 Hec vero illo est ab eunte etate tu a cuncta a spem tu
 a migratibus, legatisque nostris. Tum ab equitibus Romanis
 qui in Asia negotiati sunt, conspecta, et cognita, inle
 ille quidem quibus officiorum. Erga rem publicam nostram ad
 hoc Regium nomen ascendit. Sed etiam quicquid a bellis
 p. f. uacabat, in omnibus nostris consuetudines, amicitias,
 res nationesque iungebat. Ut non solum Fe
 trarcha nobilis, sed optimus Agricola, et diligentissimus
 paterfamilias, et peculari habetur. Cui igitur adolestes
 non tanta gloria prodita, nihil unquam nisi scivisse
 et gravissime fecit, et ea eximiae atque etate saluti.
 Imitare Castor potius aui tui mores disciplinamque
 quam optio, et clarissimo viro fugiti ore maledicere
 et si saltator, aui fugisses ne vix in pudore pudu
 ticius ex petentur, tamen hoc maledictum minime
 in illam etatem conveniet. Quibus ille studiis ab.

Nota regias laudes
 Aetionibus

(Consequitur)

inveniente etate se imbuere, non saltandi, sed bene, ut armis
optime, ut equis uteretur, ea tamen illius deum in iam exacta
etate defecerunt. Itaque cum plures in equis deiotarum sus-
tulissent, quod bene in eo senex posset, admirari solebat.
Hic vero adolescens, qui in Sicilia miles, in grecia
comilitio fuit, cum in illo nostro exercitu equitaret, cum
suis delectis equitibus, quos unatum eo ad pompeium
per miserat, quos cursum facere solebat, quod se iactare,
quod ostentare, quod nemini nulla causa studio et cupi-
ditate concedere. Cum vero exercitu amisso, ego qui par-
semper auctor, pharsalica, aut plio suaser, armorum
non deponendorum, sed abiciendorum fui, hunc ad mea
autorem, non potui adducere, quod ipse ardebat studio ipsius
belli, et per se satisfaciendum esse arbitrabatur. Felix ista
domus, Castor, que non impunitate solum adeptam
sit, sed etiam agendi licentiam, calamitosam deio-
tarum, quod ab eo, qui in castro fuit, non modo a peregrinis
sed etiam a suis accusaretur. Vos vero secunda fortuna
Castor non potest, sine quinque calamitate esse
contenti. Sint sane infirmitie, que esse non de-
bebant. Rex enim deiotarum vestram familiam deiecit,
tam, et obscuram e tenebris in lucem evocavit. Quis

Epist.

tunc prius antea: quis esset, quod tunc genus esset audiuit
 Sed quibus ingratum et impie, naturae nomen repuda-
 uit, tu infanticidas hominum more gerere poterat. non fitto
 emine infectari, non ex parte vitam, non caput avertere, *Peperit*
 Esto concedant. Nec quod acbitas, et odii magnitudo adeo
 ne, ut omnia vite, salutis corporis atque etiam humanitatis
 iura violentur. Secundo sollicitare ubi, spe promissis,
 sique corrumpere, abducere. Domum contra domum armare
 hoc est non propinquum, sed omnibus familiis nefarium bellum
 indicere. Nam ista corruptela, fuit si non modo im-
 punita fuit, sed etiam a tanta auctoritate approbata, nulli paue-
 tes, nostram salutem, nulle leges, nulla iura custodiet
 Vbi enim id, quod intus est, atque inter, impune
 evolare potest. gratias nos pugnare, sit in domiatu
 fuitque, in fuitute duatque. O tempora, O mores. En domi- *Contencio*
 tius ille, quem nos pueri consulens, consorem potius, *Articul*
 ficem, maximus vidimus. Cum tamen plures M. Scaturus
 principem civitatis in iudicium populi vocavisset, fuit scilicet
 et quia eius clam domum venisset, et omnia in domum
 delaturus se se esse dixisset apprehendi iussit. ad paucos
 quod deducit. Vide quid intersit. Et si unus Castorem
 cum domitia comparo, sed tamen ille infamiter fuit remisit

Specimen
 Exemplum

Conten. sententiarum

Tu ab auro abduxisti. Ille incorruptum audire noluit.
Tu corrupisti. Ille adiutorem. suum cont. dom. repudi-
avit. Tu etiam accusatorem adhibuisti. Ut semel ille
corruptus a vobis. nunc tu ess. pductus. et tunc fuit
regis adlegatus. Nonne etiam adhuc Gai. Domi-
tius venit. Nonne audiente. hoc fugio pro sulpi-
tius. qui tu casu apud domitium cenabat. et hoc cito
torquato optio adolescente. se a te corruptum. tuis
promissis in fraudem impulsam. se esse confessus est.
Ecce est ista tam potens causa tam crudelis.
tam immoderata. inhumanitas. Nunc in hanc ur-
bem venisti. Ut orbis ira et ex corruptis domes-
tica q. tua. immanitate. nunc civitatis humanitate iniqua-
res. atq. acute collas. Enia blasphemis inquit. Cuius
enim nomine viri optimi. nunc tibi. quoti. maledicebat
tibi ad regem inquit. p. se. solebat. te invidia tyranni
extimari. statua inter reges posita. aios hominum vehe-
menter offensos. plaudere tibi. non sole. Nonne intel-
ligis. cesar ex urbanis malivolis. p. uiculis. hoc ab
istis esse collata. Blasphemus tyrannus. cesare p. se.
Multos enim capta. cuius videat. Multos missus. cesare
peratos. liberatos. necatos. afflictos. et easas domi-

Artimulus

domus. Armatis militibus refectum forum. Que semper in
 civili victoria sensim. Ea te victore non vidimus
 Solus inquit G. Cesar. Cuius victoria sed ceciderat
 nemo nisi armatus. Et quem nos liberi in summa ^{consequi}
 p. Romani, libertate nati non modo non tyrannum
 sed clementissimum in victoria ducimus. Is Glesamio, qui
 vivit in regno tyranni videri potest. Nam de statua
 quae erigitur una. p. cum tam lateas videat. Valde
 enim invidendum est eis statuam, cuius tropheis, non inveni-
 demus. Nam si locus affert invidiam, Nullus est ad
 statuam, quidem Postis clarius, de plausu autem
 quid respondeas, qui n. desidatque unus a te est. Et
 non minus obstupescit omnibus, ipsa admiratione co-
 pressa, et fortasse eo, p. missa, quod nichil volgare
 te dignum videri potest. Nichil a me arbitror.
 p. terminum, sed aliquid ad extremam causam p. res-
 uatum. Id autem aliquid est, te ut plane re co-
 ciliet. Deiotaro regio ratio mea. Non enim iam
 metuo. Ut illi tu sustenseas. Illud vereor. Ne illi
 tibi suavis aliquid suspicet, quod abest longis-
 sime. Michi crede Cesar. Quid enim retineat p. te
 meminit. non quid amisit, ne se a te militandum ^{ultra militatum}

Exemplum

esse arbitratum. si cum existimaret multis tibi multa esse
tribuenda. quo minus a se. qui in alia parte fuisset ea
summe non recusavit. Et cum si couthior magnus
ille rex Asiae. qui postea quam a. l. Scipione devicto
tanto. tempore regnare iussus est. Omnesque hanc Asiam
quam nunc nostri provinciam fecerunt amiserunt. dicitur
est solitus. Benigne sibi a populo id esse fecerit. quod minus
magna procuratore liberaret. modicum regni terminis
utetur. potest multo facilius se devictorum consolari. Ille
cum fuerit militum subiecit. Hic error. Omnia
tu devictorum. Cesar tenuisti. Cum et ipsi. et filii non
Regum. concessisti. Hoc nomine retento. atque resua-
to. nullum beneficium. per. nullum iudicium de se se-
natque. in minutum putat. Magno animo et erecto
est non unquam succumbet in infirmis. non fortune hanc
Multa se arbitrat. et peperisse antea factis. et
habere in animo. atque virtutem. que nullo possit ante
Que cum fortuna. aut quis tantis aut etiam tanta inju-
ria omni imperatorum devictorum poterit decreta dele-
re. Ab omnibus enim huius. ornatque est. qui posteaquam in castris
esse potuit per etatem in Asia. Capodocia ponto Gi-
alia Sicilia bella gesserit. Senatque vero iudicia de illo

Intimulus

tam multa, tamque honorifica, que patris p. d. littere
 monumentisq; consignata sunt, que magis vetustas obse-
 ret. Aut que tanta delebit oblivio? Cuius de virtute
 eius dicam, de magnitudine animi, firmitate constan-
 tia, que omnes docti, atque sapientes, summa quedam
 et sola bona esse dixerunt. Viris non modo ad be-
 sed ad beate vivendum contentus esse virtutes. Nec ille
 reputans, et dies, et noctes cogitans non modo non
 succenset, Effet enim non solum ingratus sed etiam
 amens, vix omnes tranquillitatem, et quiete se-
 netq; refert acceptam clementie tue. Quo quidem
 animo, cum ante fuit, tamen non dubito, quin tuis
 literis, quas ex^m legi, quas ad eum ratione hinc vble-
 famis dedisti, magis etiam exerit ab omni solici-
 tudine. Tuius enim eum bene sperare, et bono co-
 animo, quod scio te non frustra scire polere. Me-
 mini enim in idem, fere ubi ad me te scribere, meq;
 tuis literis bene sperare, non frustra esse iussu. Labo-
 ro equidem regis deistari causa. Quo tu michi
 amicitiam reipub^lie conciliavit. hospitium, voluntas
 utriusq; coniexit familiaritatem consuetudo attulit
 Sumas res naturamque, magna officia, et in me,

Artimulus

et in exercitu meo effecerunt. Sed cum de illo labore, tum
de multis amplissimis viris, quibus semel ignoti a te esse
oportet, nec tuum beneficium in diu vocari. Hec in aere
omni solitudine sempiterna, non accide, ut quisque te time
incipiat corp. qui fuit semel a te liberati timore. Non
debes S. Cesar, quod fieri solet, in tanto periculo latere
quoniam modo dicendo mentis tua quoniam possim. Nichil
est opus. Cavere solet ipsa supplicia, et calamitosa
nulli oratione quotata, pone tibi duos reges, et ^{est pro et fili}
ad animo contemplare, quod oculis non potes, dabis
profecto me, quod iracundie denegasti. Multa sunt
monumenta me tue. Sed maxime corp incolumitates
quibus salutem dedisti. Que si etiam in privatis glo
sa sunt, multo magis quoniam nobis in Regibus semper
Regum nomine in hac Civitate, factum fuit. Sociorum vero
et amicorum sanctissimum, quod hi ne amitterent, te
reges timuerunt victorem. Retentum vero, a te et con
firmatum posteris etiam suis traditurus, esse confidit
Cor vero sua pro salute regum suorum hi legati Regi
tibi tradunt. Hi eras, et Blesamius, et Antigonus
tibi nobiscum omnibus, iam diu noti, eademque fide, et
virtute prout Dorilaus, qui nunc tu Hieronem legatus est

ad te missus. Tum regum amicissimū tu tibi etiam
ut spero probati. Et Ca querē de blesanno inquit
ad rem tū dignitatem. misericordiaz tua p̄p̄sit
Hieras quid causam omem suscepit et enim
illis pro rege se supponit reu Memoriam tuam
imploreat. qua vales pluri. Negat vnq̄ a te
in deiotari tetrarchia pedem discessisse. In p̄mis
fimbis. Tibi se presto fuisse dicit. usq̄ ad ultimos
prosecutu. Cum e balneo exisses. tecum fuisse. Cum
illa muneā. inspexisse cenatq̄. Cum in cubiculo.
recliuisset. Eandemq̄ assiduitate. se p̄buisse post
ēdie. Et quāobrem. si quid eorū. que obiectu sunt.
cogitatum sit non recusat. q̄n id facimū sui iudices
Et quāta. G. Cesar velim existimes hodierno die
sententiam tuam. aut cū summo dedecore miserriaz
pestem importaturam esse regibz. aut incolumem
famam cū salute. Quorū alterū optare illorū crudē.
litate est. Alterū consuare clementie tue.

(Dispositio) / (Alis miserriaz)

Ut rem tantam. tot contuersis. implicata possim cog-
nosce. Ita qd michi consuevit. in ceteris causis. esse
adsumpta. id qd in hac causa defeat. Nam quo min-
ingenio possu. subsidio michi. diligentiaz compari.
Cui tanta sit. nisi tps. et spatium datum sit intelligi
non pot. q. quo plura fut. Et aliqui aquli. eo te. et
eos. qui tibi in consilio sunt meliori mete nra uia
audire oportebit. Ut multis incommodis uitas debi-
litata. tandem equitate talium uiroz. rectetur. Et si
tu iudex nullo ppsio fuis. nichil deberi con. vni. et graz
solitudinis. atq. inopie. si apud hoc consiliu. ex opibz
non exuitate. causa pender. profecto nichil est tam
scm. atq. sincere. in Cuius nichil est. quod huius
amisp. iuitas. et otus iudicis confoletur. Certe
et apud te. et eos qui tibi assunt uitas valebit.
Aut ex hoc loco. non expulsam. et gra. et locum
ubi res consistat repire non potit. Non eo dico
Et. Aquili. qd michi veniat in dubiu. tua fides. et co-
stantia. aut quo non his. quos tibi aduocasti. uiris
electissis Cuius. spon. sumas habet. p. Cuius debeat
Quid ergo est. p. magnitudo. piculi. sumo timore.
hinc afficit q. vno iudicio. de fortis omibz. decuit.

cogitat

Idem cum cogit, at min⁹ sepe ei venit in mente ius
 potestatis q̄ equitat⁹ tue propterea, q̄ om̄s quæpialit⁹
 manu, vita posita est, sepius illud cogitant, quid pos-
 sit is cui⁹ indicere ac potestate suā, q̄ quid debeat facere.
 Deinde habz aduersariū. p. cētius ubosum, sextū ne-
 mī re uā h̄te etat⁹, homines diffissimos, fortissimos
 horrentissimos me cūitat⁹, qui cō studio sumis
 opibz, sextum nemū defendunt. Si id est defende cupi-
 ditati aliq̄ obtemperare. quo te facilius, quem velit
 in quo iudicio, opinē possit. Nam quid hoc inq̄
 aut indignius. S. aquli dici, aut commemorari pot-
 qm me, qui caput aliq̄ famā, fortunamq̄ defendas
 p̄ore loco, causam dice. que p̄stīm S. hortensius
 qui hoc iudicio p̄tes acatōis obtinet, contra me sit
 deturus. Cui sumaz copiam, facultatemq̄ dandi
 nā largita est. Ita fit, ut ego, qui tela depelle,
 et vulneribz mederi debeaz, tum id facere rogar. Cū
 etiam telum aduersariū nullum legit, illis autē id t̄pus
 impugnandi datur, cū et vitandi illorū impetus
 potas attendenda nobis eīt. Et si qua in re id, qd
 parati sunt facere, falsum cimen, quasi venenatu
 aliquod, telum legerint. Medicine faciendū locus.

Articulus

ali q̄

alt. dicitur

Epistola

societate. Ut officia ceteri patrifamilias nescire possent
 Non quo eis deesset ingenium. Namque neque parum
 faceret scire neque in inquam pro unoque esset existimatio
 Quid ergo est? cum ei natura nichil melius quam
 vocem dedisset, prator nichil, pro libertate reliquisset
 vocem, in questu contulit, libertate usus est. in pu-
 ni? dicere est? Quod quid scire tibi eum velles adiu-
 gere. Nichil erat, nisi in tua pecunia condisset, qui
 pecunie fructus esset, tam inductus consuetudine ac fa-
 miliaritate ceterius fecit. Ut dixi societate earum rerum
 que in gallia compabantur. Erat ei pecuniaria res
 ampla, et rustica sane bene culta, et fructuosa. Tol-
 litur ab atrio, liciniis, atque a promis consensu in
 galliam neque et trans Alpes usque transfertur. fit
 magna mutatio loci non ingenii. Nam qui ab ado-
 lescendo, questum tibi instituisse sui impendio, post
 ea quod nescit, quid impendit, et in eos contulit, me-
 dicari questu, contentus esse non potuit. Nec mirum
 si is, qui vocem venalem habuerat, ea que voce que-
 sierat, magno sibi questui fore putabat. Itaque Her-
 cule, aut mediocriter de comui, quod quidem poterat,
 ad se in privata domum se vocabat. Cui in re ita

alio modo possit

alio pater no

dissoluta

Sautoc

Diligens eat, q̄i hī qui magna fide societatem geret
arbitriū pro socio, condemnari solent Verum hīs de
rebus non nūc habeo dicere, ea que me p̄ q̄ntius cu-
pit commemorare, tam et si causa postulat, nō flagi-
tat p̄teribo. Cum ānos iam q̄mplures, societas eet
et cum sepe suspectq̄ q̄ntius Nemi9 fuiss̄, n̄ iam como-
de possit res reddere, eaz̄ res quas libidie nō ratione
gesserat moritur in gallia. Cūtus cum adesset, Nemi9
et moritur repentine. Hīdem testōio reliquit hūc
p̄ q̄ntius, ut ad que sum9 meror sua veniebat, ad
eund̄ sum9 honos, q̄ p̄ueniet, quo mortuo, n̄ ita
multo p̄q̄ in galliam proficiatur q̄ntius, ibi cum
isto Nemi9 familiarit̄ fuit, Annū fere una sunt,
cum et de societate mlti, inter se colarent, Et
de tota illa ratione atq̄ re gallicana, n̄ interea
n̄ ullū interponit nemi9, Aut societate sibi q̄spiciā
debe, aut p̄uati9 q̄ntius debuisse, cū eris alieni aliq̄n-
tum esset relictū. Quibz nomibz pecunia Rome tuam
oportet aucto9 in gallia, p̄ hīc q̄ntius narbone se
facture esse proſbit. Eaz̄ res, q̄ ipius erant p̄uate
ibi tum vir optim9 sextus Nemi9 hominē mltē ubi9
deterret, ne auctonetur, euz nō ita comode posse

p̄mutatio

eo tempe quo. p[ro]p[ri]etate vende. Fome si numore
 facultatem esse q[uod] si p[ro]p[ri]etate vendit p[ro]p[ri]etate
 illa necessitudine et p[ro]p[ri]etate affinitate Nam p[ro]p[ri]etate
 consobrinam habet in m[er]ito Nemo et ex ea
 liberos quia quod vire bonu[m] facere oportebat id lo
 qua Nemo credebat C[on]tius em[en] qui d[omi]ni bonor[um] imi
 taretur sed q[uod] imitatur auctor[um] velle facere desistit
 Fomam p[ro]ficiatur. dedit ex gallia Fomam p[ro]p[ri]etate
 Nemo in p[ro]p[ri]etate. G. q[ui]ntius p[ro]p[ri]etate. debuiisset
 p[ro]p[ri]etate G. aquili dedit p[ro]p[ri]etate. q[ui]ntius q[uod] liber eius dissol
 uerit h[ic] eo p[ro]p[ri]etate rogebatur q[uod] p[ro]p[ri]etate etiam ratione
 non satis erat in tabulis insperasse q[uod] debetur nisi
 ad castor[um] templu[m] quesiss[et] q[uod] solueretur dedit statu
 isq[ue] tu p[ro]p[ri]etate n[on]titudine que tibi cum scapulis est
 Cuius h[ic] ad denariu[m] solueretur Hoc omnia q[ui]ntius age
 bat auctore et consuasore Nemo ne mir[um] si eius
 utebatur consilio au[tem] auxi[um] sibi patu[m] putabat No
 modo em[en] pollicit[us] erat in gallia sed rome quoti
 die siml[iter] atq[ue] sibi h[ic] amiss[um] nunc iratu[m] se dicebat
 C[on]tius porro istam posse facere videbat debet intel
 ligebat metiri quia causa cum mentietur no[n] erat
 Non putabat q[uod] diu[er]su[m] habet ita consuevit scapulis se

Dissolutu[m]

Dissolutu[m]

p[ro]p[ri]etate

+ alio p[ro]p[ter]
 non plus sua referre q[uam]
 si cu[m] aucto[rum] videret deinde
 lusu[m] quippiam promissu[m]
 destituisse et ut dicitur

daturu[m] neuu[m] diorem facit. Togat, ut tueret quod dixisset
 tum iste vir optimu[m] viru[m] vereor, ne se deinde putet,
 q[uod] itera iam dico optimu[m], qui huc in summas angus-
 tias inductu[m] putaret. Ut cum suis g[ra]tione[m] in ipso
 articulo t[em]p[or]is as[er]get, assen[sum] se se negat daturu[m]. nisi
 p[ri]us de reb[us] rationib[us]q[ue] societate omib[us] decessisset et
 fuisse sibi, cum q[ui]ntio cotrou[er]sie nihil futur[um] postea
 inquit ista uidebim[us] q[ui]ntius. Nunc h[ic] velim tueri
 si tibi vide[re] quod dixisti. Negat se alia ratione fuisse
 q[uod] promissu[m] destituisse illa, p[er]culsa q[ui]ntius, a scapu-
 lis paucos dies aufert in gallias mittit. Ut ea q[ue]
 prosp[er]e venirent. Detiore tempe absens auctionat[ur].
 scapulis difficiliore condicio[n]e dissoluit. tu appellat
 ult[er] neuu[m] ut q[ui] suspicac[i]u[m] aliq[ui]s de re fore contuer[etur].
 sicut, ut q[ui] p[ri]mu[m], et q[ui] minima cu[m] molestia res t[ra]nsige-
 tota. Dat iste anniu[m] M. trebeliu[m], nos roem necessa-
 riu[m], qui istius domi eat, educatq[ue], et quo utebatur iste
 pluim[us] p[ro]p[ter] quid n[on] sextum alpheu[m], res nullo mo-
 potat, p[ro]p[ter]ea q[uod] hic mediotrem iacturam, face cupi-
 ebat, iste mediocri p[re]da, contentu[m] non eat. Itaq[ue]
 ex eo t[em]p[or]e res esse inordinom[us] f[aci]t. Cum vadimo-
 mia sepe dilata essent. Et cu[m] aliq[ui]n temp[or]e in ea re

esset conscriptum / neque quicquam profectum esset. Venit ad
 vadinomium Neuius. Hec sequor. Cui Aquilius / vosque
 qui adestis in consilio / ut diligenter attendat. Ut singu-
 lare genus fraudis et novarum ratione insidiorum cog-
 noscere possit. Nunc se auctionatum esse in gallia quod
 sibi videtur se vendidisse curasse ne quid sibi societas
 debet. se nam vadarum amplius nam vadinomium pnt.
 te. Sed quid agere velit secum quoniam non reusae hic
 cum rem gallianam cupet reuiscere hodie in pntia no-
 uadatur / ita sine vadinomio distenditur. Deinde Rome
 dies triginta fere / quoniam quomorat / in ceteris que habet
 vadinomia differt. Ut expedit in Gallias proficisci
 si possit. Proficiscitur. Tunc egreditur ante diem quatuordecimum
 februarii. Cuius spitione / et norbano Consulibus quod
 ut eum dies / memorie mandet. I. albius sextus / filius.
 quinzianus vir bonus. Et cum primis honestus bonus una
 profectus est. Cum venisset ad badabo / latana / que
 nominatur videtur per familiarem neuus / qui ex gallia
 pueros venales isti adducebat. I. plubitum / qui ut istos
 venit narrat neuus / quod in loco videtur quoniam / quod nisi ex
 publicatio
 pueros cum amicis dimittit ipse suos natos vocat

Diffolutus

HULLVM

no dig^m Amicia
Articulus

Diffolutus Articulus

Diffolutus

Articulus

filii ab amicis veniunt frequentes lictum et a fauibus
Macelli: contegat ut ad tabulam sextia sibi affuit hōa
secunda postadie: venit frequentes testificat: isti p.
quintus non fuisse: tabule magis signis hōm nobiliū
consignantur disceditur. Postulat ab arieno p. Sto.
Neuiq. ut ex edicto bona possideat liceat, iussit bona p. p.
bi eius: qui tu familiaritas fuerat, societas erat. Affi-
mitas libere istis vniuersi diuelli nullo modo potat. Qua
ex re intelligi facile potuit nullo esse officium, tam scdm
atq. solempne, quod nō auaritia quinnuere ac vio-
lare soleat. Et enī si veritate amicitia, fide, societas
pietate p. p. inquitur, colitur necesse est iste, qui amicum
sociū affines, fama atq. fortius spoliare conatq. est
vanū se et p. p. infidū, et impiū esse fateatur, libellor
sexti Alphenus procurator. p. quintus familiaris et
p. p. inquit sexti Neuiq. denat fūulum vnu quē iste
p. p. derat ab ducit denat se se procuratorem esse
istud equū esse fame, fortiusq. ip. quintus consule, et
aduentu eius exptat. Quod si face nolit atq. nūbi.
huiusmodi rationibz, illum ad suas condicoes.
producere se se nisi p. p. Et si quid agere velit iudic
defende. Hec dum ratios geruntur, cōtinus interea.

contra ius, consuetudine, edicta p'dictorū de saltu, agroq;
 rōi, a suis coribus, vi detrahuntur. Existima G. aquilū
 id modo, et ratiōe omnia Rome Nemiū fuisse. Si hoc
 quod p' lras ipius in gallia gestum est, ratione atq;
 ordine, fēd videtur, expulsus atq; eiectus e p'sidio,
 Cintiū, accepta insigni iniuria. Confugit ad B. flac.
 cum mīp, Cui tum erat in p'curia, que ut ipius dig-
 tas posat, honois grā noio, Is eam rem, quā rebe-
 menter iudicanda, putaret, ex decreto eius potest cognos-
 cere. Vlpheus interea l'ro: in isto gladiatore vetulo
 cotidie pugnabat. Vtebatur populo sane suo, p'p'tea qd
 iste cap' p'ete, non desinebat. Iste postulabat ut p'auā,
 tor, iudicatu solui satisfaceret. quod reus satisfacere non
 debet, si ipe adess. Appellat. tribū, aquibz, cum cet-
 certum auxilium petitu, ita dum disceditur, ut p'dictis
 septem tribz p. qntiū sisti, sextum alpheus promittet.
 Venit Romam qntiū. Vadimoniu sisti, iste homo ac-
 timus, bonos possessor, expulso ereptor, annū, et sex
 menses, nihil petiit, quiescit conditombz, huc quo ad
 pot, producit a Gneo, Dolabella. Deniq; p'tore postu-
 lat. Ut sibi qntiū iudicatum solui satisfaciat, ex for-
 mula, q ab eo petat. Cui eius ex edicto p. F. una die,

dispetit
 dispetit

Diffra p alprissos

Diffolut

Triginta possessa sunt. Non recusabat Quintus, quia ita
satisfacere iubet, si bona possessa essent ex edicto deimit
sequi, nisi dico, vni hoc dico novum, et hoc ipsum tantum
ipse mallem, quam utrumque quis intelligere potuisset, iubet
per Quintum sponsione, sextoneus facere, si bona sua ex
edicto per Burrum, prioris dies triginta possessa non
essent. Recusabant qui aderant, tum Quintus demonst
rant de re iudicium fieri oportere. Ut aut utrumque inter se
aut neuter satisfacet, non nunc esse fama aliam in iu
dicio venire. Clamabat porro ipse Quintus se se utique
nolle satisfacere, ne videtur iudicasse bona sua ex edic
to possessa esse. Sponsione porro, si istiusmodi faceret
si id quod nunc evenit suo more loco causas esse dictum
Solobella quemadmodum solent homines nobiles, seu recte
seu perperam facere ceperunt, ita in utroque excedunt. Nemo
vero loco, natus assequi, possit iniuriam facere fortissime
perseverat, aut satisfaceret, aut sponsione iubet facere, et inter
ea recusantes suos advocatos acerrie summoneri, et tra
batque sane discedit, Quintus, nam mirum, cui haec optio tam
miseria, tamque iniqua daretur. Ut aut ipse se capite
dampnaret, si satisfecisset, aut causam capite, si spon
sione fecisset, porro loco dicit, cum in alia re cause,

nichil esset, quā secus iudicaret ipse de re, quod iudicium
fuisse est. In alia spes est, ad talem ^{tamen} talem virum
iudicem videri. Unde copius opis auferet, quo mihi
attulisset grē sponfione facere maluit. fecit te iudicem
S. aquili, non de re pecuniaria, sed de fama, fortius
P. quātiū uides cū maiores ista constituerent, ut qui
pro capite diceret, nos in audita cōmicioe attatorū pōre
loco, causam dicere intelligit. eos porro, qui defendere
consequerentur, uides addere, et ea iurgia quātiū ad pmitte
que antea uisabantur, in salute atq; auxilio ferendo illud
etiam istat, quod exmo die fecerunt. Ut de infus addu
cerent. Ut nobis tempus, quā diu dicem, pstitueret, quā
rem facile a ptoze impetrari spero, nisi tu, quod esset
tūc fuit, et officium testes quod docuisset. Neque nobis adhuc
pter te quicquid fuit uel nēm fuit cō illos obtinemus
nō illa unquam fuit satis illud optime, quod probari omnibus
posset, ita sine iniuria positum leue, atq; inope esse
arbitrantur. Neque quā tibi instat hortensius, ut eas
in consilium a me postulat, ne dicendo tempus assumma
Queritur pōre patris causam defendere mihi pēro
rari potuisse. Nam patiar istam manē suspitione
nos rem iudicari nolle. Neque illud mihi arrogabo

me posse causam comodius demonstrare q̄ antea demo-
strata sit: n̄ tu tam uba multa faciam / p̄p̄ea / q̄ et ab
illo / qui tum dixit / iam informata causa est / et a me
qui neq̄ excogitare / neq̄ p̄m̄ciare multa possū. b̄ui.
tus postulatur / que michi metip̄a am̄issima est. fa-
ciam qd̄ te sepe / am̄aditū hortensī / totam causam mee
dicoz / ita in p̄tos diuidam. Tu id semp̄ fac / quia potes
Ego in hac causa faciam p̄p̄ea / quod in hac videoz
posse facē / quod tibi natura dat. Ut semp̄ possis id
michi causa concedit. Ut hodie possim. Certos michi
fines / et t̄m̄os q̄ consuetud / ex quibz eḡa non possis
si max̄ relin. Ut et michi sit p̄positū de quo dici
et hortensius habeat / exposita / ad que respondeat. Et
tu G. aquili. iam ante animo prospice possis / q̄bz
de rebz. auditur sis. Negamus te bona p. q̄ntū / sexti
Nem̄ possedisse ex edicto p̄toris / in eo sponsio facta
est. Ostendas p̄m̄d causam non fuisse / cū a p̄tore pos-
tulares. Ut bona p. q̄ntū possides / deinde ex edicto
te posside non potuisse. Postremo non possidisse
Cueso G. aquili. vosq̄ qui estis in consilio / ut qd̄
pollitū sū diligens. memorie mandat. Et em̄
rem facilius totam accipiet / si h̄ memineritis

Canini

Actioli

punitio

Grada: ¹ et p[ro]p[ri]e

quod viri optimi faciunt, si qui suos proprios ac
necessarios caros, et honestos esse, haberi volunt, id
sextus nemini non facit, qui usque adeo feruet, efferturque
avaritia, ut de suis comitibus aliquam partem noluit omitti,
neque partem huius propinquo suo ullius ornamentum relin-
quat. Et si pecuniam, si qua debetur non petet, cui
quia, quod debitu[m] minus est, id datum non est, non pecuniam
modo, verum etiam hominis propinqui, sagittinam vitam
que eripe conatur. Hinc tu molestus esse vix voluisti,
quem nunc respirare libere non sumus, quem nunc in-
fide, nefarie cupis, cum tum prudenter appellare nollebas.
Ita credo homines propinquum tui obsequante vix, bonum pru-
dentem, maiorem natu[m] nollebas, aut non audebas ap-
pellare, sepe ut sit cum ipse te confirmasset tu statuisses
mentis de pecunia facere, tu paratus, meditatusque venisses
cum statuisses, mentis de pecunia facere, cum paratus
meditatusque venisses. Homo timidus vixinali recrudia
subito ipse te retinebas. Exadebat repente oro cum
tupes appellare non audebas, ne indebitum audiret, ideat
profecto. Credo h[oc] sextus Nemi, cui caput oppugnet
eius auribus precepisse, si debuisset sexte petisses, sed statim
petisses, sed non statim paulo quidem post, si non paulo

et alim, sex quidez illis mensibz profecto anno utente
 sine controversia anno, et sex mensibz nō. cum tibi toti.
 die potas homis fuiss. admonendi nō nullum facis
 biennio iam confecto fere appellas. Cuius tam p̄ditiq
 ac profusus nepos, non adesa iam pet. s. abundati
 eriam pecunia, sic dissolutus fuisset. Ut fuit sextus Neni⁹
 Cum hominē nomio, satis michi videor. Ire debuit
 tibi. Q. quātius mīq. petisti, mortuus est ille. Res ad
 hūc veniit Cum enim cotidie vides, p̄ bienniu
 Deniq. appellas, dubitabitur, ut^m sit probabilis sextu
 neuu statim, si quid debetur, petatur fuisse, an ne
 appellatur, quidem biennio. appellandi temp⁹ nō eat.
 ac tecum plus annz annū iux^m in gallia agi nō potuit
 Ut et in puicia ius dicebatur, et Rome iudicia fi.
 ebant Testat ut aut summa negligentia, tibi obstitit
 aut puica liberalitas. Si negligentiaq. dies mirabu^r
 hoēs, si bonitatem videbim⁹. Neq. p̄tea, quid possis
 diceⁿ in Remio. Satis est arguētandi, nichil esse debi.
 tum neuio, q. tam diu nichil petiuit, Qd si hoc ipm
 quod iur^e fatio ostendo testimonio, esse nichil debeat.
 Quid emi iur^e ait sextus neuio? Qua de re controversia e

Difficil^e p̄ ambigunt

Gabinio

Dimisio

Quid est hoc iudiciū, in quo iam biennium versamur
Quid negotiū geritur, in quo ille tot et tales viros
defatigatur? pecuniā petit, nūc denique. Verūtamen petat
Audiamus tamen de rōnibz, et quāvis sōnetat, vult
de iudicari sero nūc. Vltimū tamen concedat, non inq̃t
id ago, S. aquili nūc in eo nūc laboro, pet. mea tot
annos utitur, S. quātiū utatur sane, non peto qd pug-
nas, et an qd sepe mlti in locis dixisti, ne in eū sit
Ne loam suū quem adhuc honestissime defendit ob-
tineat, Ne nūctur inter viros, deat de uita, et
ornamentis suis omnibz, apud iudices causas pōre loco
dicat, et eam cū orat, tum denique vocem auctoris
audiat, quid hoc? quo p̃tinet, ut otius ad tui puenias
Ut si id velles, in p̃dem actū esse potat. Ut honesti-
tate iudicio, conflite. Ut sine summo strele, p. quātiū
ppinquū tuus iugulare non potes, ut facilius iudiciū
sit atqz neqz, S. aquili de capite aliiqz libenter iudi-
cat, et Q. hortensius q̃t cap. nō didicit dice, Quid a.
nobis autem, S. aquili refertur? pet. petit Ne.
gam. debet iudiciū, fiat statim. nō recusam, ut
quid p̃tēa? si veltur, ut res iudicio facto, pata sit

11^{al} deo dat

Subito

iudicatu solui: satis accipiet, isdem ipe, quod peto sa-
 tisdet. Ut tum iam pot esse G. aquili, iam tu potes
 liberatq diste. Molestia ipe dicat non minore, qm
 qntius. Quid agim? hortensi? Quid de hac condicoe
 dicam? Possim? aliqui deponit armis, sine pculo
 fortunato, de re pecuniaria discreptae possit ita re
 miam psequi, ut homis pingu, cap molum esse
 patiam? possu petitoris psona cape accatois deponere.
 ymo inquit abs te satis accipiam. Ego aute tibi satis
 non dabo. Quis tandem nobis ista iura no equa dest?
 bit? Quis hoc statuit? Quid equi sit in qntu id esse
 iniquu, in neuu? Qntu bona inquit, ex edicto ptois
 possessa sunt. Ergo id, ut confitear postulabas. Ut qd
 inq fctm esse iudico defendim? id pro inde, quasi fctm
 sit nro iudico confirmem. inieci ro G. aquili no pe
 tot ad suu qst? q pnu sue cuiq de decore infamia
 pmaies pueniat? profcto si quid debetur, petet no
 omnia iudico fieri mallet, q vnu illud vnde her oia
 iudicia nascuntur: qui mter tot anos, ne appellauit
 quidem qntu ad potas esset agendi cotidie: qui qno
 tempe pnu male age cepit in vadinomys defendere

Repeto

Repeto

tempus omne consumpsit, qui postea Vadimonium q̄ missu
fecit, huc p̄ insidias de agro, cor̄ dicit, qui tu de re
agendi nullo recusante potas fuisset, sponcione de pro-
bro facere maluit, qui tu reuocetur, ad id iudiciu, unde
nata sunt hec omnia q̄dcoq̄ equissimū repudiet. fatea-
se non petuiz, s̄ uitam et sagittas petere. Is nō hec
palam dicit michi, si quid debet. petem. Atq̄ ab eo id
p̄dem abstulissem, nichil h̄ tanto negotio, nichil tu
inuidioso, m̄ tam aduocatoe copiosa uterer, si pe-
tendū eet, extorquendū est inuito, atq̄ ingratis, qd
nō debz eripiendū atq̄ exp̄mendū est, de fortunis oibz
p̄. Cuius deturpandū est, potentes desti, nobiles
om̄s aduocati sunt. Adhibenda est vis veritati aīne
locentur, picula intendunt. Formidines opponantur
ut his rebz alim uictū et p̄tū, n̄p̄ sedeat, q̄ me haule
om̄a, tu qui cō pugnet iudeo Et ad illum consensu
confido, adesse ad impendū videntur, n̄z uitari ullomo
posse. Cui autē ad te S. Aquili oculos, animūq̄ retulj
quo maiore eo natu, studioq̄ aguntur, eo leuioza inf̄-
mioraq̄ extimo. Nichil igr̄ debuit ut turpe p̄dicar
Quid si debuiss̄ totinus ne causa fuiss̄ ne tur a p̄tōe
postularet, ut bona possides, Non opinor id quide

[illegible]

n3 ius esse / n^o cuiq^{ue} expedire. Cuius igr^o demonstrat
 ? Vadmionnu^m aut sibi esse destit^u / anteq^{uam} doces / id fm
 non esse / libet michi S. Viqui ea officij ratione atq^{ue}
 ex omⁿi consuetudine rem ip^sam et fm^u fm^u / sexti nemⁱⁿ
 considerare. Ad Vadmionnu^m noⁿ ueniat. Ut ais Is
 qui tum tibi affinitas / societas / omⁿis deniq^{ue} cause Et
 necessitudines veteres intercedebant / illo ne ad p^{ro}ptore
 ire conuenit ? Continuo ne n^{on} fuit postulare / ut ex
 dicto bona posside^{re} licet ? Ad ha^c ex^{tra}ma et mimia^s /
 fina^{lia} iura / tam cupide decurrebas / ut tibi nil in poster^o
 quod g^{ra}uius / aut crudelius face^{re} posses / resuaderes. Nam
 quid homiⁿi potest turpi^{us} / quid v^o misius / aut acbius
 usu venie^{re} ? q^{uod} tm^{en} euenie^{re} usu ? Et tm^{en} euenie^{re} deder^o
 / que tanta calamitas / inueni^{re} pot^{est} ? pericula^m cupia^m Nota
 si fortuna ademit / aut si alicui⁹ eripuit iniuria / tm^{en} du^m
 existimatio est integ^{ra} / facile consolatur honestas eges^s
 tatem / At noⁿ nemo / aut ignominia affectus ac pudor
 turpi^{us} quicq^{ue} / bonis suis q^{uod} utitur. Aliq^{uando} opes / id q^{uod}
 miserrimu^m est / non exptat / hoc tamen in miserie^{bus}
 adsumeto / et solatio subleuatur Cui⁹ v^o bona reuert^u
 Cui⁹ noⁿ mo^{do} ille amplissime fortune / s^{ed} etia^m uirtus /
 restituta^m natus sub p^{ro}coe tu de decore subit^{us} est / se non

Nota

Coniuncta. Et et sententia

ex mō vniuerso conturbatq; sed si fieri potest / infra etiam
mortuos. madatur. Et enī mors honesta sepe uita q̄ tur-
pem. exornat. Vita turpis / ne morte quid honeste locū
relinquit. Ergo hūile / cuius bona p̄dicto possident?
huius ois fama / et existima? cū bonis. siml possidetur
De quo libelli. in celeberris locis p̄ponitur. Vnde ne
p̄ire quid / tacite obscuraq; conceditur. Cui magistri
fuit / et domi constituuntur / qui qua lege / et qua
condicio p̄eat p̄mittent. De quo hōis p̄conis vox p̄di-
cat / et p̄ciū conficit. Vnde adiffimū vīus / videntiq;
funus ducitur / si fun? id hūis sit / quo nō amiti que-
miut ad obf exequias cohonestandas / s; bonoz empto.
res. Ut carmifices ad reliqas uite laceandas / et dis-
trahandas. Itaq; maiores nri raro id amēde voluerut
p̄iores / ut confideare fieri compauerut viri boni / cū
palam fraudantur / cum expiendi potas non esset. timi-
de tamen / et p̄detentim istur descendit vi / atq; nūte
coacti m̄biti mltis vadinomys desert. sepe illusi / ac
desituti. Considerant enī quid et qm̄ alci? bona p̄st-
bere. Iugululare tūem / ne iure quidem / q̄sq; boni
vlt. Malbte enī commemorare se cum poss p̄di p̄p-
asse / q̄ / cū p̄a potuit p̄didisse. Nec in homines alienis.

Malbte

guita

pmos deniq; inimicissimos viri boni faciunt / et homin
 existimant / et totis huiusmodi causa, ut tu ipsi nichil
 alteri, scienter incommodarent, nisi se ante incommodi
 cade possit, ad uadimonium non venit. quod si propter
 si res ista gravissima sua sponte uideretur, Tamen
 eius atrocitas, necessitudinis nomine leuaretur. Ad ra
 dmonium non venit, quis et socius, etiam cuius aliqd
 eis debes concedere, qui ad te aut voluntas congregerit
 aut fortuna quiverit. Ad uadimonium non venit, quis
 et is qui tibi presto semper fuit. Ergo in eum, qui semel
 hoc commisit, ut tibi presto non esset, omnia tela tor
 risti, que parata sunt in eos, qui per multa mala agendi
 causa, fraudandique fecerunt. Si de perfidijs tuis geret
 sexte natus, si in pericula te captivus aliquid verere
 non statim ad G. aquilum, aut L. Lucillum accedere
 debuisset, ne idem ipse te consuluerit. Sed ne ipse
 quidem, ad te retulisti, ut hoc quidem te locutus es
 hoc die fuerit. Cuius ad uadimonium non venit
 Tu debebas tecum dicere, et cogitare dicendo, quid ago
 et si me hercle, hoc tecum duo verba fecisses, quid ago,
 respicere cupiditas, atque avaritia, paululum aliquid
 loci rationi, et consilio dedisses, tu te collegisses. non

// alio capite

in eam turpitudine venisses. Et hoc tibi est apud
tales viros conficiendum, quod tibi radimonium non obitum
Eadem te hora consilium cepisse hominibus perinqui, fortunas
funditus eunt. Ego pro te nunc hoc consilio post tempus
in aliena, reque tu in tua re, cum tempus erat consulere
oblitus es. Quero abste. S. aquili. S. Luaille. P. centili.
cy. Marcelle radimonium michi non obit, quia sorus
et affinis meus, cui cum michi, necessitudo vetus
gruesia de re penuria recens intedit. Postulo ne
a prore. Et eius bona michi possideri liceat. Quia cum
Fome domi, eius uxor liberi sint, domum potius deintus
et quid est. Et hac tandem de re uobis possit uideri. Profito
si recte vestram bonitatem atque prudentiam cognoui, non
mihic me fallit, si consilium, quid sit responsuri. Primum
explicare, deinde si latitare, ac diutius ludificare, uideat.
Amicos querere, quere, quis penator sit, deinde domum
tiare, dixi vix potest, quod multa sunt, que respondeat, an
fieri oportet, quod ad hac ratio, etiam nunc, deuenire
Quid ad hoc Melius. et videt, sed nostram amentiam
qui in uita sua raro summi officii desidem. Et in
statuta bonorum virorum requira. Quid michi inquit
cum ista sanctimoniam, ac diligentiam, uiderint inquit

Articulat.

ista officia viri boni. De me autem ita confident, non
 quid hoc, sed quid rebus invenerint quant, et quoadmo-
 dum natum, et quo pacto educatum sum memini. Vetus est pro-
 pterea multo facilius diuites quam praefamilias fieri
 posse. Nec ille si vobis non audet, de quidem natura
 palam loquitur. Et enim si vult viros bonorum insti-
 tuto, nunc, multa oportet distat, atque distat. Quo
 illi etiam, utrumque difficile est. Non dubitavi inquit
 cum vadimonium defertur esset, bona proinde improbe
 inquit, quoniam tu id tibi arrogas, et concedi postulas eode-
 dem. Quid si minus defuit? Si ista causa absque tota
 prima fraudem, et malicia facta est. Si vadimon-
 io tibi cum ipso. Cuius nullum fuit, quo te nomine ap-
 pellen? improbum. At si defuit vadimonium esset, tu
 in ista postulato, et propterea bonorum impossibilis repe-
 riebatur, non, exasperatissimum. Neque fraudulentum. Nam
 id quidem arrogas tibi, et petas putas, audace cupis
 perfidiosum, vulgaria, et obsoleta sunt. Res autem nova
 atque inaudita, quid ergo est? vereor me hunc, ne aut
 gravioribus utar vobis, quam non fert, aut lenioribus quam causa
 postulat. Nisi esse vadimonium defuit, quod a te statim

ale mer

Oratoris

Ut romam redire quibus / quo diu vadimonium iscut
factu esse dicit Respondisti statim nomine februarii dicit.
Iens in memoriam redire Ceterum quod die romam
in Gallia profectus sit / ad ephemeridum reditur.
invenitur dies profectiois / p die et februias / no-
mis februias / Et si Rome fuit causa nihil dicim
quod tibi vadimonium promissum / Quid h. inveni qui
pat. profectus est una / C. albus h. cu p. mis honest.
tatq / dicit testimonium C. lre / p. quoniam testes tot qd
omibz causa iustissima est. Cur scire potuerint / nulla
cur mentiantur. Cur a stipulatore tuo / copabim.
et in hac eiusmodi causa / p. quibus laborabit / et
diutius in tanto metu / mis / p. uoloz / usabitur / et vehe-
mentius cui gra / adu. sari / p. terribit / qd fides iudic
consolabitur. Dixit enim semp inculc / atq horride.
na tristi / atq recondita fuit / non ad solatium / non in
campo non in domibz / usatq est / p. egit / ut amicos
obstantia / rem p. s. moa retineat. Antiqui officij nos
dilex. Cuius splendor omibz his moribz absoleuit.
Et si in causa pari / disc. inferior videtur / tamen
ess. no mediocriter coquerend / nunc in causa superiore

VIXIT.

Diffol. und

Articuli et punitas

Diligentem officium. Debe tibi dicere. Quintus procurator negat
Vadrius promittit in ius vocas. Sequitur iudicium.
postulas. non recusat. Quid aliud sit absentem defendi
ego non intelligo. Ut quis eat procurator? Credo a quo
eicetur hominem egente litigiosum. improbum. qui possit
senare de iure quotidianum conuiuium sustinere. Nichil mihi
eques. vos locuples sui negotii bene gerere. Denique is
quem quotiens neuus in gallia profectus est. parato;
Fome reliquit et aude s. accipere sexti Menii negare ab
senfe esse defensum quintum. Cum eu defendit den qui po
lebat. et eu is iudicium accipet. pro quinto. cui tu rez. et
famam tua. commendare propinicens. et concedere solebas.
Conat hoc dicere neminem extisse. qui quintum iudicio defen
dit. postulabam inquit. ut satisfacerent iniuria postu
labas ita iudicare. recusabat Alphenus. ita rez ptor
decerneret. tibi igitur appellabantur. Hic te inquit
teneas. non est istud pati. ne iudicio defende. in auxilium
a tribunis petas. Hec ego tecum attendo. qua prudentia
sit Hortensius. Dicitur esse eu non arbitror. eu aut
antea dixisse audio. et causam ipsam considero. quid
aliud dicere possit reperio. Fateor enim libellor Alphenum
dixisse. vadimonium promississe. Iudicium quoniam acciperet
in ea ipsa uerba. que neuus edebat non recusasse.

Ita tamen more et instituto per eum migratum, qui auxi-
 lii causa statutus est. Aut hoc factum non fuit nunc est Aut
 si aliquibus talis nunc fuerat, hoc fuit in eum constitutum
 cuius procurator non omnia iudicia, que quisque in iura pos-
 tulavit. Cuius procurator a prore tribunos appellare ausus
 sit Cum non defendi. Cum non defendi, eius bona
 recte possideri posse, ei misso absenti ignaro fortuna-
 rum suarum omnia vite ornamenta, per sumum dedecus
 et ignominiam diripi convenire. Quod si probari non
 potest. Illud certe probari omnibus necesse est, defen-
 su esse iudicio absentem quantum. Quid cum ita sit ex
 edicto bona possessa non sunt. Ut enim te. pl. ne audi-
 erunt quidem. Sator si ita est procurator de decreto prore
 oportuisse parare. Quid si M. Brutus intercessit se
 dixit palam nisi quid inter ipsum Alphenum, et nemini
 querebat. Videtur ne intercessisse, appellatio tribunorum
 non more, sed auxi causa. Quid deinde sit Alphenus
 ut omnes intelligere possent iudicio defendi quantum, neque
 subesse possint aliena, aut ipsi officio, aut eius exti-
 marum suspitio viros bonos complere, advocat. Tes-
 tantur isto audiente se pro tota multitudinis id per petere
 ne quid atrocius in per. Cuius absente sine causa facit.

conetur, sui autem infimissime atque infestissime totē
de p̄sentē se patū esse omni recta atque honesta ratione
defendē, quod peto. Ut non deberi, se iudiciū ad quod dedit
debeat accipere, eius rei condiciois q̄ tabellas, obsignarūt
viri boni, complēs, res in dubiū venie non potest
fieri rebz omibz integris, n̄z prosperē neqz possessis bo-
nis, ut alphenus promittat. Nemo sisti q̄ntū venit
ad vadinoniu q̄ntius, tacet. res in contrariis, isto
calupniante, bienniu usqz dum inveniētur, qua ratioe
res ab usitata consuetudinē recedet. Et in hoc singu-
lare, iudiciū causa omnis concludetur, quod offm v̄gli
comemorari procurator potest, quod ab alphenō p̄teritū
esse videatur. Quid afferat? Er̄ p̄. q̄ntius absens ne-
gatur esse defensus. An vō id hortensiu, quia nup
inierit, et quia neuqz semp id clamat, diciturqz arbi-
tror, nō fuisse nemo, pacem certator, tū alphenō illo
tempe, illis duationibz, quod si velim confiteri, illud
opinor, concedent, non procurator p̄. q̄ntis nemiqz
fuisse. Michi autem ad vincendū satis est fuisse p̄ura-
torem, qui cum expiri possit, qualis se fuerit, si nō
absentem defendat, p̄ ius, et nō p̄ magistratū nichil
ad rem meā arbitror p̄tinē. Erat enī illarū p̄tinū

quod in. Quid apud te esset, educatq. quem tu apud
 sic instituisset, ut nobili ne gladiatori quide vellet
 sicut tu semp concupisti id volebat. Alphhen, ea re
 tibi, cu eo par contentio eat. Brutus inquit erat fa-
 miliat. Itaq. is intercedebat, con Brutu, qui con in-
 iuriam dednebat. Cum deniq. illor, tibi societate
 adiungebat, qui tu etiaz potant, p vim, et scelus plu-
 num, et quod potant id audebant. An oms tu isos
 vince volebas, qui nuc tu, ut vincas tanto tempe
 laboras. Tu de eo dice non palam, s. his ipis q.
 aduersari. Cum etsi nolo eam rem commemoranda,
 renouare. Cui9 ois rei, memoriaz omes tolli fu-
 ditq, ac deleri arbitror oportet. Omni illud dico, si ptius
 studiu potens eat. Alphhen, potentissim9. Neuius
 si fretus gra, postulabat. Aliquid inquit9 Alphhen
 Multa iniquiora, neuius impetrabat. Neq. enim
 inter studiu vrm quicq, ut opinor interfuit ingeis
 vetustate, artificio. Tu facile uicisti. Ut s. omitta
 Hoc satis est cu his, et ppter eo pit, quos diligebat
 Tu postq. qui tibi erant amici non poterant vince
 Ut amici tibi essent, qui vincebant efferisti. quod
 si tum par tibi uis, cu Alperio fuisse non putas.

Alphhen

Artianus

Quia tamen aliquē cont te aduocare potat / quia mgea
 tus aliquis repiebatur / apud que Alpheon / causa consistet
 Quid hoc tempore qntio / statuendū est Cui neq mgeatq
 adhuc equus inuentq est / n3 iudiciū redditū est usi
 tatam / non condico / non sponsio / non deniq ulla
 mqp nitercessit postulatio / Mitto equa Verū an
 hoc tpus ne fando / quidez audita est / causa / de re
 peruaria / cupio contendē / non liceat ea contūsa
 Nichil ad me attinet Causam capite dicas oportet
 Causa tibi ita nate est Non inquit nisi tu an
 nouo modo / pōre loco / dixeris / dicendū natio est / res
 tituendū hore ad arbitriū vrm iudex ipse acerbatur
 Quid tum / Tu aliquē prōmū inuenies / homine
 antiqui officij / qui splendorem vrm / et gratiam ne
 gligat / pro me pugnavit / philippus eloquentia /
 gntate bonae / florentissimq ciuitate / dicit hortensius
 excellens ingenio / nobilitateq / exsimatione / ad eum
 autem homines nobilissimi atq potentissimi / ut eoz
 frequentiaz / et consensum / non mo sp qntius / qui
 de capite decerint / sed quis qui ex pccatum sit phor
 restat / hoc est iniqua certatio / non illa qua tu
 con alpheon equitabas / Huc ne ubi consistet qdem

Xetivulus

als / psum

cont te locu reliquisti? Quare aut doceas oportet
 Alphenu negasse se procuratore esse, no deieisse libel.
 los. indicu accipe noluisse. Aut cum hoc ita facta
 sint, ex edicto te bona p. qntis, non possedisse conce.
 das. Et en si ex edicto possedisti, quero cur bona
 non venerit, cur ceteri sponsores. et creditores no
 quenerit Nemo ne fuit, cui debet qntius? Fuerit
 pterea. S. si aliq. eris alieni, reliqueat. Quid go
 est? Homines erant, ab hoc omis alienissimi, et his
 debebatur, necp tamen qsp inuentus est, tam insign.
 nite improbus, qui volare p. centis existimatoz absente
 audet. Unus fuit affinis, socius, necessarius, sextus
 nemius. qui tu ipe ult. debet, qui q. eximio pmo
 scelere exposito cupidissime concedet. Ut per se af.
 flictu, atq. eusum propinquu suu, non modo honeste
 p. bonis deuetiaz toi luce puaet. Vbi erant ceteri
 creditores, Deniq. hoc tempe, u sunt? Quis est qui
 fraudat causa latuisse dicat? Quis qui absentem
 defensu neget esse qntiu? Nemo inuenit. Ut cont
 omis, quibz cum ratio, hui aut est, aut fuit assu
 defendut. fides hui mltis locis cognita, ne pfidia.
 sexti neuu derogetur, laborant in hui sponfione,

Optimely

Diffolut

Testes dñe oportebat ex eo nūo / qui hoc dicunt / vadi:
moniu michi deseruit . me fraudauit & me nomine
q̄ inficiatq̄ effi diem . petiuit / Ego expiri nō potui . la:
titauit . procur & nllū reliquit / horū mī dicitur parant?
testes / qui h̄ dicat . Vex opinor / uiderim? / cū dixerint
Vñ tamen hoc cogitent / ita se s̄ gues esse / ut si vi:
tatem volent retine / gñitatem possint obtine / si ea
neglexerint / ita leues sint / ut om̄s intelligat / nō ad op:
tinendū mendatiū / s̄ aduersū pbandū autem / ad iurare .
Ego hoc duo q̄o / p̄mū quare nūq̄ susceptū negotiū
non tr̄figit / h̄ cur bona / que ex edicto possidebat /
non vendidit . Deinde / tu ex tot creditorib; alijs ad
istam rāq̄ nemo accessit . Vt nūo confiteare
neq; tam temerariū / eaq̄ quēq̄ fuisse . n̄ ipm̄ s̄
qd̄ turpissime suscepisses p̄ferare / et transigere
potuisse / Quid si tu ipe sex Meni statuisti bona . Vñ
q̄ntis ex edicto possessa nō esse . Opinor tuū testimo:
niū / quod n̄ aliena re leue est / s̄ in tua / qm̄ cont
te est ḡuissim̄ est deb; . Emisti bona sexti ap̄hem .
.l. Silla / dictatore vendente / Sociū tibi in hīs bonis
edisti q̄ntū Plura non dico / cū eo tu voluntariam
societatem cohibebas / qui te in h̄ditaria societate fau .

daret, et cum iudis tuo comparabas, quæ spoliata fama
 fortuitisq; omnib; arbitrabar. Diffidebam me hercule,
 S. Aquili, satis animo do, et confirmato, me posse
 in hac causa consistere. Sic cogitabam dum conductus
 esset Hortensius, et cum me esset attente auditurus phi-
 lippus, forte uti p. multis in rebus timide, probaret dice-
 bam hunc quanto Fosio, cuius foror est, cum p. quibus tu
 et me petet et summe contendet ut p. inq. suum
 defendas, michi p. difficile esse cum tales oratores, no-
 modo tantam causam perorare. Sed oio nullum facere conatq;
 cum cupidius instaret, hominem p. amicitia familiaris dixi
 michi videri ozi durissima esse, qui p. te eo gestu
 agere conaretur, qui non cum ipso contendet eos etiam
 si quid antea recti, aut venusti habeat, nisi essent id
 amittit, ne quid michi eiusmodi, accideret, tu cum tale
 artificem dicturus essem me verei. Tum michi prosta,
 et alia multa confirmandi, nam causa dixit: ut me hercu-
 le, si nichil dicet, tacito ipso officio, et studio, quod
 habebat erga p. suum quis commouet. Et enim
 cum artifex, eiusmodi sit, ut solus dignus videatur esse,
 qui in scenas spectetur, tu vir eiusmodi est, ut solus
 dignus videatur, qui eo non accedat. Verumptamen

quid si inquit, hęc eiusmodi causam ut in hoc tibi planū
 sit faciendū neminem esse / qui possit biduo, ad sumū eduo
 septingenta milia passuum ambulare. Tu ne vereris
 ut possis hęc cōi hostesū contendere? Amice inquit
 Sed id quid ad rem, minime inquit, in eo causa consistit
 Quod deat eiusmodi rem. Et statim simul ferti Menis
 Quod si diligent attendat, solum profectur, fatuisse
 debet, q̄ abs te G. aquili. Et a vobis qui adest in cōsi-
 lio, queso ut diligent attendat. Profecto intelliget
 illum ab initio cupiditate pugnasse, et audaciam
 hinc vitatem, et pudore quoad potuit restitisse.
 Pona postulas, ut ex edicto posside liceat, quo die tempz
 Neui volo audire. Volo in auditū facinꝝ ipius quid id
 quisit voce quicū, dic neui diem, an. O. El. int. cala.
 res. bñ agis. q̄ longe est hinc, in salū vrm galliarū
 Neui te rogo. Dic. milia passuum Optie de salū deici.
 p̄tur q̄ntus. quo die? quo die? possū hoc q̄ ex te
 audire? Quid taces? dic inq̄ diem, pudet dic. intel-
 ligo. verp̄ et fero, et nequicq̄ pudet deicitur de salū
 G. aquili. p. Th. El. inter El. biduo post, aut ut
 statim de rure creit aliquis nō toto triduo. Dic. mi-
 lia passuum conficiū? O. rem incredibilem, o, cupiditē?

Exclamatio

inconsiderata, o, mitum voluerit. Ut mistri, et satelli:
 tes sexti Nervi, Formam bisalpes in sebeguines bi:
 duo veniunt. O, homines fortunati, qui eiusdem iucios, seu
 potius pegases heat. hic ego, si crassi omnes cum dm:
 hominibus existerent, si tu l. philippe, qui inter illos flo:
 rebas, hac causam videris cum hortensio dicere, in supi:
 or sum, nunc est. Non enim quemadmodum putat omnia
 sunt in eloquentia. Est quedam tamen ita perspicua
 veritas, ut eam infirmas nulla res possit, an antequam
 postulasti, ut possides misisti, qui curaret ut dms
 de suo fundo, a sua familia vi deiceret. Vtrulibet elice
 altius incredibile est. Vltius nefarium, et ante hunc tempus
 utrumque inauditum septingenta milia ius esse deare,
 fa biduo die negas. Vnde igitur misisti, Malo si est
 enim illud dices, improbe mentiri videre, Cuius her
 confiteri id te amisisse, concedis, quod ne mediatio
 quid agere possis. Hoc consilium Aquilio de talibus viris
 tam cupidus, tam audax, tam temerarius probabitur.
 Quid huius amentia, Quid huius extimatio quid her
 interitas tanta significat non nimium scelus? non latet:
 omnium omnia potius quis, quam officium, quam pudorem Mit:
 tis in iussu prooris, quo consilio iussus sciebas?
 Quid cum iussisti? Tu mitte nunc potas? postulatus
 eras, qui post dies xxx. nempe si te nichil impediret

Non em

Sententia

// alio alio

Repetitio

si voluntas eadē manet. si uales deniq; si uiues. p̄tor
si uixisset. opinor. si uolet. si ualet. si ius daret. si nemo
refusaret. qui ex ipius dicto. et satisfaceret. et iudiciū acci-
pe uellet. Nam p̄ deos immortales. si Vlysses. p̄uicator
p̄. quāti. tibi tu satisfaceret. et iudiciū accipe uellet. deni-
q; omnia. q̄ postulares. facere uoluisset. Quid agēs? Itēno.
caes eum. quē in galliā. miserat. Ut quidem hic
Iam defūdo expulsus. Nam a suis dijs penatib; p̄.
ceps eiectus. nam quod indignissimū est. suorū suorū
manib; nūtiis. atq; impio tuo violatū esset. corrigēs
hoc fāt tu postea. de cuiq; uita dicere audeas. q̄ hoc
concedebas. nūc esse. ita te cum cupiditate. et auidi-
cia fuisse. Ut cum postea. quid facturū esset. ignores
acide autē mīta possent. spem maleficij p̄ntis i-
to reliqui t̄pis cūctū collocatēs. atq; hoc p̄m loq̄r
Q. ipso illo t̄pe. cum te p̄tor iussisset. ex dicto possi-
de. si in possessione misisses. debueris. aut potius
p̄. Cūctū de possessione deturbare. Omnia S. aquili
eiusmodi. quis ut p̄spice possit. in hac causa ip̄bit.
et gram. cum inopia. et uitate contendere. p̄tor
te et quēadmodū posside iussit. Opinor ex dicto
Sponsio. q̄ in uerba facta est. si ex dicto p̄toris bona

p. qñm possessa nō sūt, redeam) adeditu) id quid
 est. quemadmodu) iubet posside). Num quid est cau.
 se. S. aquli, qñ si longe alr) possedit, qñ p̄tor edixit
 iste ex edicto non possedit. Ego sponsione virei
 Nichil opinor. Cognoscam) editu). Cui ex edicto mō
 in possessione venit, de re loquitur neuij quemadmodu)
 putas. Vis em te ex edicto venisse, tibi quid facias
 Diffinit. te instituit, tibi p̄cepta dat. eos ita vi.
 detur in possessione esse oportē, quo qñ ibidem tūc
 custodit) poterat, id auferre, et abducere licebit. Quid
 tum. Inq. Inquit inuitum detrude, nō placet, eum. *Expeti.*
 ipm, qui cu) omibz creditoribz suis male agit inuitu)
 de p̄sidio detrudi vetat, p̄ficiēti tibi in possessione
 p̄tor ipe sexte neui palam dicit, ita possideto.
 Ut terum siml possidat qñtius, ita possideto. Et qñ
 tio ius non auferatur. Quid tu id quemadmodu) obfuar
 Mitto illud dice) eum nō latitant). Cui Rome dom)
 uxor, liberi, procurator, ess, eum qui tibi vadimo-
 niu) non defuiss). Nec omnia dico mitto illud, dico
 dñm expulsu) esse de p̄dio, domo a familia sua.
 man) illatas esse, ante suos lares familiares. Hor
 edenti vnu) ne appellasset quidez qñtū ai siml ess

Oratio / Viti

expiari posset quotidie. Deinde quod omnia iudicia difficilia
cum summa inuidia, maxime quod periculo. Tunc quoniam fieri mal-
let, quod illud periculum iudicium, quod uno die insigere pot-
est, ex quo uno huius omnia nata, et perfecta esse concedit, cum
in loco condicio, tunc si uellet periculum petere, per quoniam
iudicium solui, iudicium autem ipse, si quid peteret
pari condicio, utatur. Ostendi quod multa ante fieri con-
uerit, quod hominis propinqui bona possideri postularetur

frequentia, huc
usque, ut ea per
alaba.

Epilogus

Ostendi quod multa re-
proba. Cum superlatum defuit
quoniam, quoniam quod defuit
no quod defuit. Et quod defuit
Epilogus per omnia, omnia, et
defuit, per quoniam omnia, per
defuit, colligit, ea quod quod
defuit, per alaba, per alaba, ut
reuerentia, no reuerentia, ut
reuerentia, per alaba, per alaba
defuit, ut alaba, ut alaba
defuit, ut alaba, ut alaba
defuit, ut alaba, ut alaba

per alaba, cum Rome domus eius usque liberi essent et
procurator, equis utique natus domus cum defuit esse dicat
uadinomum, cum uadinomum nullum fuisse, quo die huius
sibi promississe dicat, eo die, ne Rome quidem cum fuisse
et testibus me pollicetur sum planum fuisse, qui et scire debent
et causam eum mentirentur non habere. Ex dicto aut
non potuisse bona possideri demonstravi, quod neque
fraudandi causa, latitasse, neque exitus causa, solum re-
tisse dicitur. Reliquum est, ut cum nemo, iudicium defen-
dit, quod tantum copiosissime defensum, esse contendit
non ab homine alieno, neque ab aliquo calumpniatore,
atque improbo, sed ab equite propinquo natus fuisse, quem ipse
sextus nemo procurator, relinquere antea consuefecit, neque
cum si alaba, appellat, igitur nimis iudicio pati

patu fuisse, neq; eum si tribunos appellat iato m^o
 iudicio pati paratu fuisse, neq; potia proruz^{is} nemo
 fuit ereptu con istum potia sua, tum tunc modo supi.
 ore fuisse nro nobis, vix respicendi, potestate dare.
 quesui, que causa fuisset, cur bona non fuissent, cu
 ex edicto possidentur. inde illud q^o requisui, qua rone
 ex tot creditorib; Nemo, n; tum idem fecit, n; nunt
 condicat Omnesq; pro tp. qnto pugnaret nent, p^otim
 cum in tali iudicio testimonio creditoru existimantur
 ad rem maxie ptine Postea sum usus adusari, tes.
 timonio, qui sibi dum imp dedit, potu, que quo mte.
 dit, ne in minoru quidem nro, tum demonstrat fuisse
 tum illam incredibilem, celeritate, seu potius auda.
 ciam, ptuli confirmi, necesse esse. Aut biduo h^o
 .da. milia passu esse decursa, aut sextum neuu
 dieb; qpluib; ante in possessione misisse, q^o postulat.
 uti, eius licet bona posside, Postea ventuui, eduz
 quod a pte dom a p^odio detrudi vetat. In quo to.
 sistit neuu ex edicto no possedisse, cum confitetur
 exp^odio vi detrufum esse quintu Omnia aute possessa
 non esse constat, q^o bonoru possessio p^otetur, non.

in aliqua pte / sed vniuersis / que teneri / et possideri pos-
 sident sint / dixi domum hanc fuisse / quo iste ne aspi-
 raret / quidem suos quamples ex quibus iste possidet neque
 ne attingit / quidem vni fuisse / que attingere conatus
 sit prohiberi fuisse / quiescere in ipsa gallia / cognoscere
 in pedia puata / quibus sexti neuui non venisse / denique
 ex hoc ipso saltu / que p vim expulso sorio posedit
 suos puatos quibus omnes eiectos esse / Ex quo et re-
 ter dicta facta cogitat p sexti neuui / quis pot intel-
 lige istum nichil aliud Egisse / necp nunc agere / nisi uti
 agere p vim / p iniuriam / p iniquitate iudicii totum
 agere / qui coris est sui facere possit / Nunc causa po-
 rata res ipsa / et periculi magnitudo / S. aequi cogere
 videtur tot te / atq eos qui tibi in consilio fut / obse-
 rre obsecrare p. quibus ac senectate / ac solitudine
 suaz / nichil aliud / nil ut iure me comitatus obsequi-
 mi / ut tu vitas her faciat / plus huius inopia possit
 ad maius q illius opes ad crudelitatem / quo die ad te
 iudicem veni / illorum dico eod illorum minas / quas
 ante herrebam negligere cepi / Si causa / tu in fronte
 datur / iaro nobis / etiam te iudice magis opus esse
 arbitrari sum / Ea res nunc in distine versatur / utq

Contento

Nunc in peracta / Supra summe te (sic usq et amad) nunc uti qd ad que stat equifacit / ut q calam te /
 iudicis quo est ad iudicem / et q arg eggie / q hoc quifacit / q ab ipso in arte tractat / et iudicis videri pfac

possit / ne se cont' luxuriam / ac licentiaq; rusticana
 illa atq; nimis psumptiva defende / aut deformata
 atq; ornament' omnib; spoliata / munda cupiditati / pe-
 tulantiq; additat'. Non oportet se tem' gra' p' qnta
 sexte neu' / non opib; no facultate contendat. Omis
 autem artes / quib; tu magn' es tibi concedit Jate
 se non velle de / non ad uoluntate loqui posse
 no ab afflicta amicitia / suffuge / atq; ad florentem
 aliam / deuolare / no profusis sumptib; uine / non or-
 nare magnifice / splendideq; quuius no habe'. Domu
 clausam / pudori et sanctimonie parente / atq; adeo
 expositam cupiditati / et voluptatib; con sibi offe-
 fidem / et diligentiaq; vitam / oio semp horridam / ac
 aridam cordifuisse. Ita supiora esse / ac plurimu
 posse / his morib; sentit / quid ergo est? non usq; eo
 tamen / ut in capite / fortuissq; hom' honestissimoz
 dormientur. Hi qui relictis uiror' bonor' disciplina
 et questu / et sumptum galloni sequi maluerunt
 atq; etiam quod in illo fuit / tu audacia / pfidiaq;
 vixerut. Siliq; uine eum / que sextus neuus no
 vult / si est homi honesto locus in Ciuitate inuito

Artianus

Papete

¶ *alio nemo*

venio, si fas est respirare. p. quoniam non metu dicam, quod
nemo, si que pudore ornata sibi peperit, ea potest non
patulantia te defendente obtine. Spes est et hoc mi-
serum, atque infeliciem aliqui tandem posse consistere. Sin
et potest nemo, id quod et ei libebit id, quod non liget
quod agendum est. Cui appellandum est deus. Cuius huius
fides imploranda est, qui denique quicquid quod me-
ror dignum inveniri. in calamitate tanta potest. Miserrimum
est exturbari, fortius omnibus. miserius est infuria-
acribum est ab aliquo circumveniri, Verius a proprio.
Calamitosum est bonis eunti. Calamitosius tu dedecore.
Inesum est a forti, atque honesto viro iugulari Inesum.
tius ab eo vox cuius in proprio questu perstitit Indignus
est, a pari vincti, aut a superiore Indignius ab inferi-
ore, atque humiliori, Luctuosum est alteri tradi tu bonis
Luctuosius infimis, Horribile est causam capitis
dicere, horribilius, prore loco dicere, Omnia circumspexit
quintus. Omnia periclitatus est G. Aquili, non potorem
modo, a quo tuis impetraret invenire potuit. Atque
ades ne in arbitrato, quidem suo postularet. Sed
ne amicos quidem sexti nemo, quorum sepe et diu

ad pedes iacuit stratus, obsecrans p deos Immortales
 ut aut secum Jure contendere, aut iniurias sine ignia
 sibi imponere. Denique ipse infirmi, multum supbissim
 subiit spiritus fecti Nevis lacrimans manu pberidit, in
 ppinquorum bonis proscribend exatatez obsecramit p
 fratris sui mortui, cinere, p monae ppinquitatis p
 ipius quingem, et liberos quibz proprior. P. qntio ne
 mo est. Tot alim miaz capet, aliquam si non ppin.
 quitate aut etate sue, si non hore, at humanitat ratioz
 habet. ut secum aliquid integ sua fama qualibz du
 modo tollerabili condicoe tnsiget. ab ipo repudiataz
 ab amicis eius non subleuataz, ab omi ingratu agi
 tatus, atq pteritq. q pter te appellet habz nemie
 tibi se, tibi suas omes opes, fortunasqz comendat tibi
 comittit, existimatoz, ac spem relique vite. multis vex
 atus totumelie, pluibz iactatus iniurijs, non turpis
 ad te, sed miser confugit, e fundo ornatissimo, deiectq
 ignominie omibz appetitq, cu illum in pimis bonis
 duari videt, ipe filie nobili dotem confice no possit
 Nichil alienum, tu uita superiore comisit. Itaqz hoc te
 obferret. S. aquili, ut qz existimatoz, qua honeste
 in iudiciu tuu, ipe acta iam etate decursasqz attulit.

Emisso. l. 1. q. 1.

Expon

eam liceat ei secum ex hoc loco offerre. Ne Is cuiq; offe-
nemo unq; dubitavit. sexagesima deniq; anno dede-
core, manula, turpissimaq; ignavia notetur: ne orna-
ment eius omnib; sextus neuq; pro spoliis abutatur
ne pte ferat quo min; que existimatio p. qntu; usq;
ad senectate produx; ead; vsep ad rogu; prosequat^r
Mon cuer

A. T. CETERORUM. ORD. CIV. EGT. GRATIAS. JH. SEHAT.

Spres conspecti pro vris immortalib; in me
frenq; mei, liberos q; viros. merit; pae
uobis cumlate gras egero, queso obtes-
torq; ne mee ne potius q; magnitudi-
vroz beneficior; id tribuend; putetis
Que tanta eni ubertas potest exifere
libertas ingenij, que tanta dicendi copia, quod tam
diuinum atq; incredibile gius oronis, quo quisq;
possit vza in nos uniusa michi pro meita, non

Dicam compleri orando / sed p̄tendere m̄ando. Cui
michi fr̄es optatissim̄ me fratri amantissim̄ libris
meis p̄ntes nobis liberos / qui dignitate qui ordine
qui fortunas qui amplissim̄ reimp̄tor qui patriam
qua nichil p̄t esse iocundius / qui deniq; me nos metip̄os
nobis reddidit. Et si parentes carissimos habet debet
q̄ ab hīs nob̄ uita primoniū libtas / ciuitas tradita e
si deos Immortales quorū beneficiis etiam hoc tenui et
ceteris rebus aucti sum̄ / si pplm̄ / fōm̄ / cui q̄ honorib; in
amplissim̄ consilio / et in altissim̄ ḡdu dignitatē atq;
in hac om̄i t̄p̄e acce collocati sum̄ / si hūc ip̄m ordine
a quo sepe magnificētissis dearet sum̄ / honestati in
mensurā quiddā / et infinitū est quod uobis debeamus
qui v̄ro singulari studio atq; consensu / p̄ntu b̄nficia deorū
Immortalū munera / ppli / itō honores v̄ra de m̄lta uidi
tia / nobis uno t̄p̄e om̄ia reddidit. Ut cum m̄lta uobis
magna p̄dō itō inuincibilia parentib; / oīa d̄is Immor
talib; debeam̄ h̄c antea singula p̄ illos habuē / m̄uit
vniūsa p̄ uos recup̄auit. Itaq; p̄res consēpti / quod ne
optandū quidez est hom̄i immortalitate quādam / p̄ uos
decepti esse uidem̄. Quod em̄ tempus est unū / quo mori

Repetitio

ffrequentat

in nos beneficiorum memoria / ac fama moriatur / cui
illo ipso tpe cu in ferro / metu / nimis obsessi teneb²
no multo post discessum meum / me vniuersi reuocatis
referentes . l. immo fortissimo / atq; optio viro / que
huit ille pestifer annus / et max^e fidelis / et minime
timidus / si inimicis placuiss^{et} defensorem salutis mee
postea q^{uod} vobis potius deternendi no est pmissa /
p eum tribuni plebis / qui tu p se . r . p . lucere no
posse / sub aliena sce^lo deleuit Num de me siluiste
non magis meaz salute / ab his consulibz qui vendide
runt flagitauiste . Itaq; v^{ost}ro studio / atq; aut^e pfectu e
illo ipso anno / que ego michi / q^{uod} p^{ri}us mallueram ee
fatalem / cum tribunos h^{ab}eret / qui et promulgarent de
salute mea / et ad nos sepe v^{ost}ro referret . Nam consu
les modesti / legumq; metuentes / impediebant^{ur} lege
non ea que de m^{is}is me / s^{ed} ea que lata de ipis erat
Cum meq; m^{is}is promulgat . Ut si reuixissent / hi
qui hoc pene deleuerunt Tum ego redirem / quo facto
utroq; confess^{us} est / et se illor^{um} vita desiderare / et magis
in p^{er}iculo rem pu^{er}am futura esse . Si aut hostes / aut
interfectores . r . p . reuixissent / aut ego no reu^{er}tis
sem . Itaq; illo in ipso anno / cum ego ressissem

principes qui Civitate non legum presidio sed patriae
 vitam suam tuentur, res publica sine consulibus esset
 neque solum pontibus perpetuis, verum etiam tutoribus amicus
 esset orbata. sententias dicere prohiberem, caput meum
 prosperis veritaret. Numquam dubitasti salute mea
 cum tot salute quique, postea non ad singularem et
 prestantissimam virtute P. Lentuli consilium, ex superiore
 animi caligine, et tenebris lucem in rem publicam, et ianu-
 aris respirare cepisti. Cumque nobilissimi homines me-
 telli, atque optimi viri summa dignitas, cum propter tribunorum
 pene omnium votis et fide rei publicae subvenisset, cum virtute
 gloria rebus gestis, quam per omnem gentium omnium seculorum
 omnis memoriae facile princeps tuto se in senatu verire
 arbitraretur, tantumque vir consensus de salute mea fuit
 ut corpore abesset, numquam dignitas iam in patria ventisset.
 Quo quidem mense quod inter me et meos infirmi-
 tos interesset extirpare potuisti, ego meam salutem
 deferui, ne propter me civium vulnere, res publica contingeret.
 Illi meum reditum non populi sed suffragiis, sed flum-
 sagibus intercludendum putaverunt. Itaque postea, nichil
 vos civibus, nichil sociis, nichil regibus respondisti.

Repetitio
 Denuntiatio

nichil iudices sententia. n^o populus suffragijs nichil
hic ordo. aut^e declaravit. Quidu for^e elingue curiam
tantam et fracta ciuitatez videbat^r Quoquid^e tempe
cum is excessissⁱ qui cedi et flame vobis autoribus
resistat^r tum ferro et facib^z homines tota urbe volita.
tes migratum^r tecta impugⁿa deor^z templa. inflamata
sumi viri. et clarissimⁱ consulis fastes fractos fortis.
sumi atq^z optimi vir^z tribun^z plebis. sanctissimⁱ corp^z
non solum tactu. atq^z violatu manu. sed volatu ferro
confectusq^z vidist^r. Cui^z strage nonnulli p^rmoti migratq^z
p^rtim metu morte. p^rtim deffat^roe. r. p. paululum
a mea causa recesserunt. reliqui fuerunt quos neq^z
timor. n^o vis. n^o spes. n^o metus. n^o promissa. n^o minie
n^o tela. n^o fares a v^{ra} aut^e. a. p. r. dignitate a mea
salute depellerent. P^rnceps P^r. lentulus parens ac deⁱ
n^{re} fortue. memorie nominis h^{ic} specimⁱ stut^r. hoc su.
dicu^m animi. hoc l^ume consulat^r sui fore putauit. si
me michi. si meis. si vobis. si reip^u. reddidisset.
qui ut est designatq^z. n^uq^z dubitauit sententiam.
de salute mea. et de re p^uca dig^z ore. Cum a tribuno
pleb^{is} retine^rtur. Cum p^rclay caput recitaretur. ne q^z
ad vos referet. ne quis de^rnet. ne disputa^ret. ne lo.

Repetere

Repetitis

Repetere

queretur / ne pedibz iret / ne sciendo adess tota illa
 / ut ante dixi prospiciat / no lege putavit : Cuius cuius
 optime de re publica mitq nominatin sine iudicio vnaui
 senatu reipute ess ereptus / ut res inijt ingratum
 non dicat quid egeit pnt / si quidono egeit aliud q
 ut me consuato nra impofter dignitate / aut q
 santizat ? Dii immortales qntum michi beneficium
 dedisse vidim / q hoc ano p. lentulus fuit : quo
 qnto mai9 dedisset / si superiore ano fuiss ? Met
 em equissim mediaa consulari : n consulari uul
 nere concidissim / Audieram ex sapientissimo hie
 atq optio aue / et uico . Et catulo / non sepe vni
 consulem / impbissimu / duos vo m9 / excepto illo
 Celsom / tempe fuisse / Et meam causam semp
 fore firmissimaz dice solebat Tu / uel vn in re p
 esset consul / quod ve dixat / Si illud de duobz consu
 libz / quod ante in re publica non fuerat / penne / ac
 ppum mane potuissit / Et si C. metellus / illo tpe
 consul fuiss / non infmicus / dubitat quo animo
 fuerit / in me consuando futur / Cum i restituendo
 autore fuisse id septoremq iudeat / Sed fuerunt

Duo consules quorum mentes anguste huiles, prae opplete
tenebris, ac sordibus, nomen ipsi consulatus splendore
illius honoris, magnitudine tanti Imperii, non intueri,
non sustinere, non capere potuerunt. Non consules, sed mercato-
res provinciarum ac venditores vestrae dignitatis, quorum
alter a me Catilinam amatorem suum multis audi-
entibus, Alter Cethegum, consobrimum re postebat, qui me
duo sceleratissimi, post hominum memoriarum, non consules,
sed latrones non modo defuerunt, in causa praestantissima
et consulari, sed prodiderunt, oppugnaverunt omni auxi-
lio non solum suo, sed etiam vestro, rectorumque ordinum spolia-
tum esse valuerunt. Quorum alter tamen nec me, non
quod fecerit. Quis enim ullas, ullius boni spem habet
in eo, cuius per tempus etate palam fuisse ad omnes
libidines divulgatum, qui ne a sanctissima quidem
parte corporis potuisset hominum impura intemperantiam
propulsare, qui cum suam rem non minus servare
quam postea putam confecerit egestatem, et luxuriam
domestico lenocinio, sustentat, qui nisi in arcam
tribunatus, confugisset, non vim praetoris, non multitudinis
effugere potuisset, qui in migratu nisi raptorum de pira

tuo bello tulisset profecto egestate et implitate
coactq piraticaz ipaz feciss, ac minore quid reipu.
detimento, q int media nefarius host, p doq vsa.
tus est, quo insptante, ac sedente lege tr. pl. tulit
ne auspicijs obtemperaretur, ne obmutiare consilio
aut comitijs, ne legi intende licet Ut lex elia, ac
sufiana valet, q nri maiores certissima subsidia
rei pu. con tribunitios, furores esse voluerut Neq
post ea, cum in mirabilis multitudo bonoz de capi.
tolio, supplex ad eum sordida veniss Cumq adoles.
centes nobilissimi, cunctiq equites, Fo se ad lenonis
impurissimi abierissent, qo vultu incrimatq games
non solum ciuū lacrimas, verp eciaz patrie pces,
repudiavit. Neq eo contentus fuit, s etiaz in co.
tioneq ascendit ea dixit, que si eius vir ratilma re.
uixiss, dice no ess ausq, se nouaro decembriu, que
me consule fuissent, diui capitol in penas ab eq.
tibz romanis esse repetituz, neq solum id dixit
sed quos sibi comod fuit copellauit. T. Luciu reo
equitem, Fo iam pstanti dignitate hoq ac saluti
mee profamiliaritate rei pu. pro fortius suis amias
finis consul impetuosq exire urbe iussit, et tu vos

hala me

hala impiofud

vestem mutandas censuisset, cutisq; mutasset, atq; de
boni, om̃s iam ante fecissent. Ille vnguentis oblitus
cum toga p̃texta, quam om̃s p̃tores, edilesq; tum
abierant irrisit. Squalorem ṽm, et luctu g̃tissime
civit̃is fecitq;, quod nemo vñq; t̃ran? Ut quom̃q;
oculte ṽm malū gemet, n̄ d̃et ne apta in com̃a
patrie luget, edict. Cum ṽo in aëro flamm̃o nō
a tr. pl. consul in contor, sed a latine accipitata.
productus esset p̃m̃i processit. qua autē vir ṽm, som̃i,
strupi, pleñi madenti coma, coposita capillo, g̃uib;
oculis, fluentib; lacris, p̃ssa voce, et tumultu, q;
in ciues et indemnatos esset, am̃adusū. Id sibi d̃pt
g̃uis, autor vehementissime displice. Vbi vobis her
cutes tandem tanta latuit? Cur illuſe, et ellij
actib;, hui; calamistrati, saltatoris, tam eximia ṽq;
tam diu cessavit. Nam ille alter tessom̃i caluenti;
ab adoleſcentia ṽsatq; est, in foro tū cum p̃pter si.
mulatam ieritamp; tristitia nlla res comendat.
quem p̃teiens, cum in cultū horridū mestūq; vidisset.
Et si agreſtem, et inhuamū existimātes, in libidino.
sum et p̃ditū non putasti, tū h̄ hoc, et cum Esopo
si in foro constituiſſes, n̄ credēs intēſe, sine sensu.

sine sapore elingue tardum in hunc negotium capax. ^{philosophus hunc}
 totum, modo erceptu de gge venarum dices. Idem ^{alio renantiu}
 domi, q̄ libidinosus, q̄ impudens, q̄ intemperans, non
 manē cept, sed porro intinissis voluptatibz cum vobis
 lras p̄de nicipit, et cum Greulio philosophari, cu
 est epicureus, nō penitus illi discipline quēvis est de
 ditq, si captus vno ubo voluptat. Ht autē mgros
 non existis nept, quid dies totos de offio ac de vtu-
 te differat, ad laborem, ad industriam, ad picula pro-
 pria suberenda, abhortant. Sed eos qui disputet hōz
 ullaz vacua voluptate esse debē in omi pte corpis
 semp oportet, aliqd gaudiū, delectatōq, b̄fari. His uti
 q̄ p̄fecte libidinu suaz, si voluptes om̄s inuefigat
 atq odorant, hi sunt conditores instructiones q̄ quivis
 Idem expendit atq extimant voluptates, senten-
 tiamq dicat et giudicant q̄ cuiq libidini t̄buend
 esse videatur. Hoz ille artibz eruditq ita contēpsit
 hanc prudentissimā cuitē, ut om̄s suas libidines
 om̄a flagita latē, posse arbitraretur, si mō volū
 in forz detuliss. Is me q̄q equidē nō cognoveram,
 cum ppter pisonis affinitatem, q̄ longe habuit
 ab genē cognito mēna t̄nsalpini, sagibz abstuliss. ^{alio quam}

Sed vos pplm qd Sto non consilio neq; eloquentia / quod
in multis sepe accidit / s; rugis supercilio q; decepit. I. piso
tu ne es ausus. isto oculo non dicam isto animo / ista
fronte no uita tanto supercilio Non eni possu dice
tant gestu / cu gabino consociare consilia pestis mee.
Non re te illius ungulatoz odor / non iuii melitus
non fros calamisri notata. vestigijs in eam cogitoz
adducebat. ut cum illius re similis fuisset / fronte
tibi integumento ad occultanda. tanta flagrantia / diutiq;
uti non licet. Cum hoc corpe ausus es / ut consulare
dignitatez. tot reipue statu / ut senatus auct; / ut cuius
optime mihi fortunas / puiciarp sede addices. Te consule
tuis / edict; / et imperijs senatus po. qd Sto. no est lici.
tum no modo sententijs / atq; auct; sua / sed ne luctu
quidez / ac restita reipue subuenie. Capue nate pu.
tas in qua urbe domicilium quondaz superbie fuit con.
sulem esse. sicut eras eo tpe In rome in qua
Civitate omis ante vos consules senatus paruerit
Tu es ausus in circo flammeo. productq; cum illo
tuo pari / dice te semp misericordem fuisse. quovs
senatus / atq; omis bonos crudeliter demonstrabas fuisse
Tu misericors me affine tuu / comitijs prerogative p^m
Custodem pferas / qd el; Jan. terra. tuis loco fmar

Piso

rogabas, constitui rei publice inimici tradidisti. Tu meum
 genus, propinquum tuum, tu affine tuum, filias meas, suppel-
 lilem, et crudelissimis verbis a genibus tuis repulisti. Unde
 tu clementia, ac misericordia singulari, cum ego orationem
 P. P. non tribunitio, sed consulari iure contempsissem
 tanto scelere, tantaque intemperantia fuisti, ut ne una
 quidem horum interesset paterer, inter nostram pestem
 et tuam perniciem, saltem dum contiteretur illa, lamenta,
 et gemitus urbis, non dum palam, factum erat secretum.
 si rempublicam, tum tibi arbitria sumus soluebantur. Uno
 eodemque tempore domus mea diripiebatur, ardebat, bona
 ad vicinum consularem, de palatio deferrebantur, isdem
 operi suffragium ferentibus, eodem gladiatore, latore vacuo
 non modo a bonis, sed a liberis, atque iuranti foro igno-
 rari. P. P. quid ageretur, senatu vero oppresso, et af-
 flicto, duobus impiis, nefariisque consulibus, errorum
 provinciarum, legiones impia donabantur. Horum consilium
 ruinas. Vos consules, vestra virtute fulsisse, summaque
 tribunorum, proinde fide, et diligentia subleuastis. Quid
 ego de prestantissimo viro Tito annio dicam? aut
 quid de tali civis satis digne nunquam loquatur, cum
 videat sceleratum civem, aut domesticum potius hostem

Hic quidam exilium

si legibus uti licet iudicio esse frangendo, ne ipsa iudicia vis
 impendiet ac tollet, audaciaque virtute, furorem fortitudinem
 temeritatem consilio, manu manu, vni vi, esse
 superandam. Primum de vi postulavit postquam ab eadem
 sublata iudicia esse vidit, ne ille omnia vi possit efficere
 curavit, qui docuit, neque testa, neque templa, neque fori
 neque avariam sine virtute summa, ac maximis opibus,
 et copiis, ab intestino latente, posse deponi. Cui
 prius post meum discessu metu bonis, timorem huius
 ordinis, virtute, depulit civitati. Quam rationem Repetitionem
 pari virtute dico fide per sextius senatus, pro mea sa-
 lute, pro statu civitatis nullas sibi inimicitias, nullas
 vim, nullos impetus, nullum discrimine vitandi, iniquum
 putavit. Cui causam senatus exagitatum cotestati-
 bus, improborum, sic sua diligentia multitudinem comedit.
 Ut nihil tam popolare quam vram nomen in tam ob-
 scure alium, quam vram auctoritas videbitur, qui me tu omnibus rebus
 quibus te, per potuit defendit, tum reliquis officiis iux-
 ta, ac si me frater, cetum sustentavit. Cui ego clientibus
 libertis, familia, copiis suis ita sum sustentatus, ut
 mee calamitatis non adiutor solum, verum etiam so-
 cius videtur. Nam cetera officia, studia vidisti, et cupis.

Comedit alio vire

Alto vire

Optimulus

me Textilius. & studiosus mei qd vobis variis fuit in causa.
 Cuius mosopius? cui ego ipi parenti, patriq; eius. sen-
 tis qd debeam. qui tu michi voluntas eorum in puato su-
 ditio esse offensa. pueri mei beneficii memoria. sua.
 tam offensioz oblitauit. Nam & ffadius, qui michi
 quesitor fuit. & curius, cuius ego pri quesitor, fui studio
 amore tuo. huius natiuitati non defuerit. & fabrius
 si que de me age conatus est. ea con vni. & feru-
 pifice potuisset mense. Nam vni statu recuperasse. que
 ad salutem mea voluntas. impulit uis referendaui
 autas mea reuocauit. Nam vero ptores, que animo
 in me fuerat res existimare potuist. Cum exiliis
 puatim me suis omibz copijs. studuit sustentare.
 publice promulgauit de mea salute. cum collegis.
 pene omibz dire ptozibz. aut meoz bonoz ius ade-
 undi. potate non fecit. M. aute calidius. pati desig-
 natq; sententia sua. qua ess sibi. tota mea salus.
 declarauit. Omnia officia G. septimi. & ualerii. &
 crassi. sexti. neq; qntili. G. cornuti. Summa et in me
 et in rem publicaz confiterent. que tu memorata no-
 minentur. non illos in me nefarie comissa pteo. No-
 est mei tps in iurias memisse. quas ego si vlisti posse

Detinuit

Commendat ptores.

Nota

tamen obliuisci malle. Alio tufferenda mea vita est
 tota hoc bene de meritis refram gratias cum apte hostibus
 bellum geram, timidis amice ignoscam, proditores no-
 uidice dolorem profecto me redditis dignitate con-
 suler. quod si nullum michi esset offm in omni uita reli-
 quum, nisi ut erga duces ipos, et principes atque autores
 salutis mee satis gratus iudicarer, tamen exigui reliq-
 uite tps no mo ad refendaz, deum etiam ad comemo-
 randaz gratiam michi relictum putas. En em ego huius
 homi a libertate eius, qui omnis mei gratias refert: que
 memoria, que uis ingem, que magnitudo obsequantie
 tot, tantisque beneficiis responde potest: qui michi p
 afflato, et iacenti consulat fidem dextramq por-
 rex. qui me a morte adiutam, de desperatione ad spe,
 ab exitio ad salutem vocauit, quanto amore i me stu-
 dio, in reposita fuit, ut cogitaret quemadmodum calamitates
 meas, nomado lenaret, sed etiam honestaret. Quid
 michi magnificentius, quid precarius accide potuit q
 q illo petente vos decreuistis: ut cuncti ex omni Italia
 qui rem publicam saluam uellent ad me unum horez
 fructu, et ppe dissipatu restituerent et defendend
 uenirent. Ut qua uoce te Cornule, post fama codita

Contempnis

Repetit.

consul usus esset, pro omniſa reſp^a apud eos ſolu^m
 qui eius voce exaudire poſſent, eadem voce ſenatus
 ſib^z agris atq^z opid^{is} Cives, totaq^z italia, de omnis
 ſalutem defendenda^z excitaret. Quid ego glorioſius meis
 poſtere potui relinque, q^z ſⁱ ſenatu iudicaſſe qui ei^{us}
 uis me noⁿ defendiſſ^{et}, cum temp^{or}is me ſalva ee
 noluiſſe. Itaq^z tm^{en} mea auctas, tm^{en} q^uonia conſulis
 dignitas valuit. Ut omis flagitiu^m ſe comitte^{re} pu
 taret, ſi qui noⁿ inveni^{ret}. P^{ro}met^{us} conſul ad illa
 incredibilis multitudo Roman^{os}, et pene italia ipſa
 veniſſ^{et}, vos frequentiſſimos in capitoliu^m conſortavit,
 quo tpe q^untam vim n^{on} bonitas habet, aut natia
 nobilitas intellige p^ote potuiſſ^{et}. Nam L. metell^{us}
 et inſimicus, et frater inſimici p^{ro}ſp^{er}a, mea voluntate
 omnia p^{ro}uata odio deponit, quem p. ſuilius n^{on} tm^{en}
 clariffim^{us}, tu v^{er}o optim^{us}, michi mea voluntate oia
 p^{ro}uata odio deponit, quem p. ſuilius q^uo amitiſſ^{us}
 et aut^{em} et orom^{is} ſue diuina quada^m ſuitate, ad ſui
 genere cois q^u ſaginis facta ſtutes q^u reuocauit. Ut
 habet in conſilio, et ſrem ab infer^{is} ſociu^m reſp^a meo^{rum}
 et b^{er} metellos, p^{ro}ſtantiſſimos Cives pene ex ethe
 route excitatos, in quib^z m^undiciu^m illum axtellum cui^{us}

als^{us} q^uon^{iam} eu

// ala deſſet

quodam de priua decessus honeste omibz luctuosz tandem
visus est Itaqz dimittit no mo salu? defensor qui ante
hoc vni beneficiu fuit infimiqz Veru etia? asptor
dignitat mee Quo quidem die que p. lentulus michi
fratriqz meo liberqz meis natalem constituit no mo
ad mem? veru etia? ad sempiternam memoriam.
tpis nos comitibz centuriat? adfuit in priam.
Et eadem centurie que me consulem fecerut consula-
tum meu complacent Quo die quis Cuius fuit qui
non nefas esse putaret quatuqz aucte etate aut vali-
tudine ess? non se de salute mea sententia? ferret
qn tantaz frequentiaz in campo tm splendore Italie
totius ordinisqz omi? qn illa dignitate tutores custo-
desqz indist? Itaqz p. len. Cuscia? excellenti atqz di-
uino no solu? reducti sum? in priam? s? equis insigni-
bus et auro aureato reportato possu? ego satis in
Cn. pompeiu? q? gty uideri qui no solum apud
vos qui idem sentiebat? s? etia? apud vniuersum pplu?
salute p. p. et consuata p me et comitibz esse
cum mea dixit qui causam meam prudentibus
commendant impitios edocuit eodemqz tpe impbos
aucte sua compressit bonos excitauit qui p. p.

(Papianus)

pro me tamq[ue] pro fr[atre] aut parente non solu[m] hortat[ur]
 sit. Verum etia[m] obsecrauit, qui cu[m] mihi amissim[us]
 semp[er] fuiss[et], etiam ut suos n[ost]ros mihi amicos reddet
 elaboravit. Quib[us] aute[m] officiis beneficia tibi am[icis] re-
 munabo. Cui[us] o[mn]is ratio cognita, tot[us] deniq[ue] tribunat[us]
 nichil aliud fuit, nisi constans, p[er]petua fort[is] inuicta
 defensio salut[is] mee. Cui[us] de p[ro]p[ri]o Sextio loquar, qui
 suam erga me benivolentia[m], et fide[m] no[n] solum ani-
 mi dolore, s[ed] etia[m] corp[or]is volu[n]tib[us] ostendit. Vobis vo-
 pres conscripti, singulis egi, et agam gras uniu[er]sis
 egi inuis q[uo]d potui, satis c[er]uate age[n]t[ur] nullo mo[do] possu[n]t
 et q[uo]d sunt in me p[ro]p[ri]a meita m[er]ito[rum], que filij
 nullo modo p[oss]unt, tamen hui[us] t[em]p[or]is, ac timor[is] mei no[n]
 est conari commemorari beneficia in me singulo[rum]
 Nam difficile est no[n] aliquid nefas, queq[ue] p[re]terire
 Ego vos uniu[er]sos p[re]s conscripti, deor[um] n[ost]ros cole[re] de-
 beo, s[ed] ut in ip[s]is dijs. Immortalib[us] no[n] semp[er] cos[er]dez
 atq[ue] alias, alios sole[n]t, et venerari etia[m] p[ro]ari, si
 in hominib[us] de me diuinit[us] meritis o[mn]is erit, etas mihi
 ad corp[us] in me m[er]ita p[ro]dicanda atq[ue] recolenda. Hodi-
 erno aute[m] die no[n]iatim a me ingratis statui gratias

gras

esse agendas et de puato vni qui pro salute mea mui-
cipia colonias q̄ adessent pplm supplex ob se orasset
sententiaq̄ dixisset et eam qua nos michi secuti diḡ
michi meam reddisset. Vos me florente semp̄ ornate
laborante mutare vest̄ et p̄pe luctu v̄ro quo ad huius
defendisset nra memoria senatores ne in suis quide
p̄iculis mutare vestem solebant in meo p̄iculo senato
veste mutata fuit quoad huius p̄ corp̄ data qui mea
p̄icula nō modo suo p̄sidio s̄ etiaq̄ v̄ra deprecatione
nudaunt. Quibz ego rebz obicit cum michi puato
confligendū videret om̄i eo exatu quē consul nō armis
s̄ v̄ra autē supatu ultra meū ipe reputam. Dixat in
contoe consul se diu capitolini penas ab equitibus
Romanis repetiturū nominatim aliq̄ compellebant.
Alii citabant aditq̄ templorū erant nō solum p̄sidis
et manu. Verperiam de mollitione sublati. Alter
consul ut me et rem putam non ino deseret s̄ etia
hostibz reip̄e proderet partioibz eos suoz p̄miorz obli-
gat. Erat aliū ad portas cum impio michi multos
ānos magnosq̄ exatu quē michi infirmū fuisse non
dico taciisse nō dicitur esse infirmus s̄is Cum videret
senatū ducibz orbatū me a magistratibz p̄tin oppugnatū

Constitit se ad aliud consulē

prim proditu prim delictu equites Romananos p^{ro}p^{ri}o^{rum} ^{hanc p^{ri}mitos}
 uastitate/ redie motu esse p^{ro}metos Ipotui p. t. mltis
 autoribz fortiss^{is} viris me in vi armibz defende. Nec
 michi ille ipe ams idem me9 vobis no incognitus
 defuit Sed videbam si vicissem putes adusarum nimi-
 um mltos michi alios esse vincendos si victus es
 mltis bonis et pro me et meum etiam esse p^{ro}und
 Tribunicis qz fignis ultores esse putes mee morte
 penas iudico et posuitati refuati volui tu consul
 comue salute sine ferre defendissem meaz puatq
 armis defende armis volui Bonosqz viros luge mal-
 lui meas fortunas qz suis deffare. Ut si solus esse
 interfectqz michi tupe si cum mltis p. p. fignis
 fore uidebam. Et si michi etiaz esse exupnam.
 ppositam arbitrarer morte me ipe potius qz sempi-
 teruo dolore mulcassem. Sz cum vides me no diu-
 tius qz ipaz rem pu^{er}as ex hac urbe affutur. Neqz ego
 illa extimata remanend putavi et illa siml ac
 reuocata est me secu piter reporta metu leges.
 meam questiones iura magistratum metu senatq
 autas metu libtas metu etiaz frugum vbertas Me-
 cum deoz et homi sanctitates omis et religiones

Contep^{to}Arguit p^{ro} p^{ro}p^{ri}o^{rum}

affuerunt. que si semp absent, magis meas fortunas lu-
geat, q̄ desiderem meas. Sin alii reuerentur intelli-
gebam michi, cu illis una esse redeunda. Cui mei
sensu certissimū testē est. hic idem qui custos capite fuit
En. plantius, qui omibz prouincialibz ornamento coisq̄
deposuit totam suam questuram in me sustentando
et consuando collocavit. qui si michi questor impa-
tori fuisset in filij loco fuisset, nunc certe erat in patre
cum fuit questor nō impij s̄ dolore mei. Quippe
p. e. qm in rem pūcā sum piter, cum repūcā resti-
tutus, nō modo in ea defendenda n̄ minua de lib-
tate mea pristina, sed etia adaugebo. Et eni si ea
tamē defendebam, cu aliquid illa debebat quid nunc
me fute oportz, cu ego illi plurimū debeaz. Nam
quid est, quod auz nrm frangē, aut debilitare possit
Cuius ipam calamitate, nō modo nullius delicti, s̄ etia
in tempu^{re} beneficorū diuioz testem esse uideatis
Nam importata est quia defenderam Cuitate
et in ea voluptate est, ne a me defensa res pūcā
penud, me exmū in distimen vocat, p me non
ut pro publico populo nobilissimo hoie adolescentes
filij flentes ac sordidati polo stō, supplicauerunt

Vitruu agnūto

Sed unus frater, qui in me pietate, filius, consilijs
 parens, amore ut erat frater inveniunt squalore et
 lacrimis, et quotidianis precibus desiderium mei nominis
 renovari, et res gestas usurpari coegit. Cui cum
 statuisset nisi per vos me recipere, eandem subire fortunas
 atque eidem sibi idem domicilium, et vite, et mortis depos-
 ceret, tamen nunquam non magnitudinem negotii, non sollicitudinem
 suam, non omnium inimicorum, ac tela percutit. Alter fuit
 propugnator meorum fortunarum, et defensor assiduus, summa
 virtute et pietate, G. Piso gener qui inimicitias inimi-
 corum meorum, qui inimicitias affinis me propinqui sui
 consulis, qui potius qui Bituminas, questor pro mea sa-
 lute neglexit. Nichil omnium senatus de pro populo
 decrevit. Numquam in hoc ordine et Metelli mentio
 facta est. Tribuniciorum sunt illi rogationes, nulla autem
 senatus, restituti. G. Marius, qui hac hominum memoria
 trivius ante me consulare tempestate Civili expulsum
 est, non modo in senatu restitutus non est, sed reditu suo
 senatus senatus tantum pene deleuit. Nulla de illis
 magistratuum coensus ullas ad temporis defendendas
 populi Romani quocumque, nullus Italiae motus, nulla decreta
 municipiorum et coloniarum extiterunt. Quare cum me

vra autas ad se p. se reuocant. Res p. implorant
 Italia tuta pene suis huer reportant no comittam
 p. C. ut cum es michi sint restituta: que in ptate
 mea non fuerunt, eam non habear, que ipe p. stare pos.
 son / p. feram cum illas amissa recuperari ututem
 et fidem inq. amiserim :
 Mon. tuer

AN. T. G. CERDHS. ORO. PRO. SE. IPSO. JHC. P. T. JEL. G. TER. AD. POPULVM

Mora p. cito n. d. di.
 dit hanc orq.

q. infimico impetu propulsae
 ac p. pellere cepist. defendite no vi.
 uersi vni qui ne omis c. ardeat
 ardore / mei capite p.iculo no du.
 bitant. provide Nam que v. t. ut
 gloria cum summa laude extulit.
 ad celum / eundem infimico invidia
 indignissime opp. sum deprimat

ad supplicium. Si liberorum concepta dulcedine animo
 inclusam retinet, nolite eo velle carere, qui acerrimam
 nostram procreator sibi esse dixit. Et enim liberale officium ^{ale dunt}
 ferre beneficium, ut mentis fructus fidei possit conducere in
 lotum debitum retribui. Illi enim animi, voluntas prope
 sa comprobatur. Hic memoria collaudatur. Itaque si
 omnibus iugum fuitur esse debet, in libertate educatis, sit
 in eis vris educatissimus acerbissimus, qui a vno corpore
 iugum acerbissimum repulit fuitur, et si maiores vni
 eos imperatores, qui militum virtute hostium fregerunt
 furor, iocundissimo pro ad libertatem reconciliato, non
 solum statim dignos putauerunt, sed esse etiam dum. ^{ale dunt}
 philosophi, laude decorant, eum vos, eum consulem, qui
 neque non militum patri fortitudine, sed sua eximia
 et animi virtute hostilem civium mentem, senatus auctoritate
 vindicavit. Existimate vobis retinendum esse in civitate
 si qua beneficia singulis civibus privatim quodantur, ea
 solent et esse fructuosa, a quibus sunt profecta. Tute
 et merito possum ego, ad defensionem mee salutis adhor-
 tati, quos consuevi vniuersos. Nam neque manus ^{ale dunt}
 est, defendere vnum, quam populum. neque aliter vnum verius
 a singulis quam ab omnibus. Repete officium primum, et secundum

Articulus

propterea quod unius periculo sepe contentio parva est. Ut levis
sit labor defensoris sustinendus. In re per insidias quo fir-
mior est qui oppugnat eo paciores sunt inimici. Ut
his nisi magis sollicitudine industria cunctis resisti-
non queat et singulorum opes sepe sunt tames et
infirmas ad gravem deferendas. Ut opitulari bene-
volentibus nequeat si maxime cupiat universorum auxilium
eo plurimum perdest quo firmioribus est annexum. Iure igitur
quoniam maior impensa in prius officium facta est quoniam
impugnata fuit defensione plus a vobis perdis quam a ceteris
opibus ad salutem potest afferri. Vos obtestor quos michi
et debet et posse intelligo opitulans. Non convenit
enim cum ego ad promerendum officium tam fueri expeditus vos
ad gravem deferendas esse tardiores. Nec cuius amplitudo
et gloria laudis et honoribus amplificare debet eius inco-
lumnitatem et salutem deferendas existimet. Errat enim
si quis arbitratum est. tutum iure in periculum capitis
vocari quod deliquit aliquid quod prius leseit quod
improbe vixit non citatur reus audacie. Ut reus ci-
tatur. Non accitatur quod rem per oppugnat sed quod homo
novus periculosum nobilium restinxit furorem. Non
obsecro michi notens et turpe sed honestissime latissime

^{sciret}
 vita non odio bonorum, sed invidia priorum malorum
 intelligere hoes, tot etiam per alios testimonij, me
 minent quod virtute compatetur. ^{Qid adeo} Marcum Tullium, dum sit
 incolumis fore voluptari. Facto vitam eripe cupuit
 Et cum spiritu sensumque adimant incundicat. None
 igitur indigni, in eos prius meis inuide, qui virtute
 certare, noluerunt, eos incotenas verbe honor qui
 officijs se superari a se equissimo tulerunt. Si dulcis est
 gloria consequare virtute, noli abire labores, pete honorem
 dico vno vo famam, fortunas familias liberos caput
 corpus ipsum denique sagittas, atque animas. Cedo inuitus
 de re publica, cedo opprobria, de fortuna de dignitate, discedo a re
 publica, victus audacia malorum, liceat manere, si non illum
 Marcum Tullium custodem urbis, defensorem omnium preces
 prestat certe. Reliquias Tullii liceat in conspectu
 urbis in hac urbe, quam ex parvularum faucibus eri-
 puit remanere tecta omni, phana deorum uniusam vide
 piculi civitatem, liceat ex hac flamma evolare, periculum
 me, qui illud impium incendium proditorum hominum lacrimis
 potius meis, quam vero sagittis resingebam, malui. Neque
 ego peto, ut michi detur vitam, sed datam repeto.
 Ut reddat si remisit, quod dedi, non debet istorum obli-

in fci rebus / quod debuit. Vos uos obtestor dii
mortales / qui mee menti lucia potulisti / tu consensu
conspiratoris extingui / artemq; uerbis ab incendio / et
flamma liberaui / liberosq; viros a gemitu et complexu
matris ad ceterum / et crucem / non sum passus absce
bi. Non igitur pot fieri a clientibus / ut recipiat / tu
a quibus retineri debeas / reice instituat. Sciri qd
fugient / cum aditus custodi perclusus sit. Quo spes
salutis reliquis residebit / cum cuius perclusa sit.
Expectatio / incolumitas / pax / et concordia / ex mris
gignitur / cum domesticis non infidat / sed publice
produidendi reperiatur. Nam quid ego improboze
facta renouem orone / ut reintegre illius quiza
coris volueris / aios nros. Auxiliu ab aliis / efflagi
tabitis / tu cures deserat / socios i vocem subsidium
cum a iuibus interclusum sit / psidium qd cole getes
non institui. Ut custos accipiar / an ut proditor
excludar / si ut confuator vna est ignominia / si ut
oppugnatio / preciosa erunt nomina. Itaq; quod putavi
fore gaudiu id extitit exitio. Si quizes eundem
in ceteris periculis habem / auz in vris difficultatibus
et p innocentissimorum ppugnatoe / et nocentissimu

Contemptio

queq; oppugnare nobis utilissimū esse arbitretur arbitremur
 Et si cum opti cuiq; reb; adu's. meam salutem / cum
 detrimento atq; sedis / mea picula putare / quanta / ffere
 quentes talib; profecto / conatis obuias ire videmur.
 neq; p'tim innocetia / p'tim freti nobilitate vixi
 p'tim potia ac multitudine amicorū fultū. Cum p'fa-
 cile existime' adu'sariorū vim / ac factorū a nobis re-
 pelli posse / subito ipi simili / piculo cūnuenti.
 in nro euentu aliorū remissentes caus. Iure id nob
 accide' / neq; queram. Quis enī est ^{altes} quitur / qui
 cum inimicorū nrorū vim / ac violentiaz p'spiciat
 Cūneq; nem piculissimū amicum recognoscat / qui
 non sibi / ac suis diffidat fortuis / quo enī se satis
 tutū arbitratū p'sidio vult gloria / ea nos ipsa
 hoc tempe oppugnt multitudine amicorū aspē for-
 tasse amicos / si in eorū potate nra sita sit vis nō
 est paucitate inimicorū. Ut id non in ipius / s; in
 aliorū voluntate positū est. Nam nō satis est ne
 cui iniuriā facias prouide' si tam sit voluntariū
 Am. Inimici / qui tuis te p'mis oppugnet / Utq;
 adeo / cū her omnia omib; sint g'ua / atq; acerba.

fuit Insuriam

tur de nobis infamia atque intolleranda quorum et officia
in rem p. frequentissima in familia versantur. Nunc si
eadem conditio discipulis proponetur equi auditores adhi-
bentur. Aures non obtuse eminae sed vacue prebentur.
qui sunt affectu summi. Idem honoris non displicia.
buntur honore qui sperant facilius et propius ad
laudem nobilitatis pervenient. quod obrem nolo me
ducem supplicii vos ad fraudem adducant. ego ad
optimi statum redeam. rursus mei. Nunc igitur se ligula
concordans est innocentie virtute fretus super si sita
comprehensanda sunt. conferam equitate. Si violentie
impetu depremi decidas. pro omnibus unus tributio
furoris. quoniam laborem pro cunctis perficere consuevi. Si
igitur aliquo tempore his hominibus consulisset quorum animi
religionis pietate defuit. Debetis michi quod perspicere
qui numine deorum consecratus. sacro re tectus. ab omni
periculo consuavi. Et et vos. et tuta ac tranquilla
fortunam trahetis mea protecti. mea vigilantia.
Nunc me. que paulo ante fortuna exerat. ad gloria
virtute extollit ad laudem. prole tribuit honore eundem
tribuit. furor exagitat depellit. ad calamitatem quoniam
qui animadversit illas conspirationes conflatam. ita et

restitutam. ut nulla fuitilla incendij compareat. Nos
 q̄ tribunitias sedate tamenitate. qui nō se michi in-
 quam ostendit. Sed vīm p̄us esse professus ē infimū
 Et ne ei crudelitas in me expta in nos. conuolensat
 et calamitas. et remorata longius sp̄at. ac progre-
 diatur. p̄caute. Nūc vel solus defectus. ad calamitē
 uel p̄m ad tale euocatū p̄iculū. om̄i am̄itōd iure
 debes cōmouē. om̄ia sunt inmutata. mand' reli-
 gantur ad demonstrandas infurias. ligēba inciditur
 ad deploranda calamitate. aiūs p̄cludit. ad ex pōnē
 dam rei indignitate. hūilitatem q̄m obiciunt nobis
 qui noua racōs suscitant. Vetus maiorū oppeterat
 laudes. Sed ^{quid} ego plura de illorū. aut in me maledicis
 aut in vos scelerate loquar fitis. quorū cognita imp-
 bitas me tacente coarguitur. turpitudōq̄ uite. Et de
 his non sit nece infimicos. p̄dicare. De quorū scelerē
 ne am̄ici quideq̄. aut ipi p̄nt negare. Vos ego ap-
 pello. quorū de me max^a est potas. Vpud vos loqr
 de mea calamitate. quos habui semp innocentie
 et v̄tutis mee testes. Igitur ex Ciuitate benem̄it⁹
 de rep^a ciuis ext̄batur Innocens expellitur. homo
 consulari non infimū. usus quidā facultatibz am̄icorū

HOTZ-

ali tulerit

al p
al vi

Nunc primum ab inuidis, primum ab iniuriis inuentus eget
igne. Huic si opem non tuleris, in periculo capitis vos
credo retinebit vestram libertatem, qui neque tanta valetis
aut neque tutoris officio impensam egisse in priam
Michi credite. Hoc in uno incommodum est confirmatum
multorum infirmabit incolumitates, et si in hoc non erit
refugium impune ad omni perniciem conualescet. proinde
aut in meo periculo salute integra persisteret. Cui autem
in vris hoc idem incommodum ex parte fortis. Nemo
tam perditam autem tam facinorosa inuentus est uita, qui
cum de seculo fatentur, non tamen sententias prius
iudicium conuenit, quae supplicio adiungitur, ego repente
in tribunitia correptus, non modo loquendi, libere in iudicio
sed ne consistendi, quid in civitate habeo potestatem. Exci-
or et non solum sine teste, sine iudice, sineimine,
sine actione, sed sine etiam seculo, hostibus in bello, qui
dissent, uoluntate dimittat armis uitae quotidie
oppugnat, in ipsa acie, cum pliant, licet loqui, licet dis-
putare, michi in pace tui, qui proditor hominum fregi
furore, pro fortis meis, apud vos loqui non licebit.
Verum qui ad supplicium liberibus, ceteri trahunt, apud vos
sepe disputant, quos necesse voluerunt Ego consulare

apud eos. non loqr̃ quos consueui. Tacebo si neceſſe
 est. Tacebo inq̃ animo equo, qm̃ virtus mea me ta-
 cere agit. causam meam. Itaq; ut ego in contentatione
 mea. nil pona de meis reb; gest; in in aie et meo-
 ria. vna largius relinq̃. Iſti modo Iudicat qua ratioe
 hac mea. a vita fuga ferre possint. Et eni si a me
 ut ipi existimat. lentuli moerui, sordes. si anetiam
 Cethegi, si luxurias aut stupra. Cassi; penas reputat
 Profecto iſt; hora nulla eiecto Tulio, uacua a p̃culo
 aut exptatōe p̃culi relinq̃tur. Ita in dies. no meis
 insidijs. q̃ nllē a me parant. ſ; suor; scelere coſcientia
 truciati michi absenti. in p. IT. Dabo penas. Quasobres,
 ego inimicor; amētie. cupiditatiq; paucor; oim salu-
 tis causa decedat. neq; in eu deducā. aut progredi pati-
 ar. ut opa mea man; inter vos. inter vos conſat
 Cedetq; Cuius inter se fiat Multoq; potius ipe p̃cia
 liberist; meis carebo. q̃ propt̃ vnu me. de fortunis vris
 rei p̃uē dimittet. Sic eni ab inimico fui animato
 ut no magis me mea causa putare esse natu. q̃ rei
 proſatu. Sed illud q̃or. q̃ no iam ad vnius p̃nitiez
 ſ; ad vniūſor; ſeruitur calamitate. oqueri. comiſar;

*dicē expugnare suspitione dimouē. Emen diluē non
licē ore oppresso ceruices esse p̄bendas. que tū omnia
nō tam sunt calamitosa q̄a michi sunt subeunda.
q̄ p̄mota q̄ in viciu sunt introducta. Et euan.
obrem statutu est atq̄ decretu in his t̄pibz ciuitis.
omnia p̄p̄ti q̄ uolet furor libidinosus vinu volut affre
p̄p̄to sum. eice volut. exeo in data causa volunt audi
re causam. Non dico aliud quippiā. conant. agunt
m̄l atq̄bi michi eīt qd rem p̄icā p̄i tutabit. Non em
iuris illis cedo. s̄ incolūbz. vobis me condono. neq̄
em mors misanda est. que ob rem p̄. capitur. neq̄
exiliū turpe. quod v̄tute suscipit. Cum p̄stini nōnullaz
he p̄ne hant in se consolatioz. Nam vitaz se eri
piūt non adiment gl̄az. mortale si exilio m̄latabūt
corp̄. non aūz a rep. remouebūt. Nam ubicūq̄
ero. h̄ cogitabo. s̄ semp̄ tua m̄a. meq̄ vobis erep
tum. nō a vobis repudiātū existimabo. Illud ab omi
uersis peto. postuloq̄. si dum in Ciuitate manē licitū
est. Memi iniuste. p̄ictū creauī. Memi innocenti
fui calamitati. Si omibz aux̄. p̄sidioq̄ esse cōsueui
plūmosq̄ in hac Ciuitate sum tutatq̄. uti vos liberos
meos in v̄ram fidem recipiat. eosq̄ defendat.*

ap̄o

neue infirmos meos longius et familiae meam
 p̄gredi patiamini. Vtq̄ siue hīc abiero, siue hīc ero.
 opp̄sus, ea maneat opinio et existimatio. que hūc
 te p̄ta que i felicitate illata est. Nūc ego te uip̄ optie
 max^o. O. M. cui⁹ nutu ac diuoc^o sola tēp̄ guber-
 nantur. teq̄ p̄ticeps totūq̄ socia regni/ regiaz fūno
 teq̄ t̄toma. ar̄mipotes ^{diu^o astipore} gorgophona pallas. minua
 ceteri q̄ dii deeq̄ immortales. qui excellenti tūmulo
 ciuitatē sedem Capitolis in saxo nitolite constituta
 Sot nō solum cūta nitui. s̄ etiaz tueri poss̄ ciuitate
 A quoz altitū ego. i p̄iaz tūmū manu remouī. a
 quoz templis meo piculo funestas reppuli flamma
 Ne illustrissimū orbem tēp̄z monimētū. tū p̄ncipe
 sūm res occidet ciuitē. Teq̄ sup̄iter scator. que uesti
 hūi⁹ Imperiū scatores maiores nosari nōiauerunt
 Cui⁹ a templo hostilem impetu Catiline reppulsi
 amorū cui⁹ templū a romulo uirtē fabiūq̄ i palati
 radice cum victoria est collocatu. Oro atq̄ obsecro
 ferte opem. p̄ter rei pū. tateq̄ Ciuitē. meisq̄ for-
 tūis. Resistite tribūcio fozoz. fauete innoctentie.
 subuenite solitudi. miserem senectute. Nolite cū
 sup̄lice vobis abstrahē. et excludē. qui i suo nūgatu

funestam faciem. a vris repulit templis. Si G. maior
auxil. fuisse q. in clivis capitolis, mypborz civium ferat
cedem. Si que scipioni, q. hamibalis furibunda inter
a vris repulit templis. Si deniq. Gn. pom.
peio, q. tra, mariez hostes reddidit paratos. sic nunc
in meis calamitatibz, aliqua ferre opem diuinam.
ut sepe mltor. p.ualis fuisse, sic nunc in meis calai.
tatibz miseris aliquid diu. auxil. et nume ostendite
Dem vos quoz p.tas p.ria ad deoz immortalium
numen accedit, oro atq. obsecro, quibus singulatim
sepe supplex ad pedes iacui, ut eum que singuli
stratu, atq. abiecti subleuasset, nunc vniusi co. suatu
uelit. Si nemiez vnq. vrm. lesi, si nemi in locati
obfui, s. etiaz egio. Et quisq. meu auxilium de. fide.
rauit, opem ferre non dubitavi, si deniq. quenuq.
administram ex v. ra aut, et primum, conspectoz volute
feci, si malui inimicor. cupiditati q. rei publice
et legitime aut. penas sufferre uti existimet ex illo.
crudelissio inimicor. impetu ereptu in antiq. statu
dignitate restitui, conuenire. Sed qm. neq. michi li.
bere loquendi, neq. vobis clementer iudicandi, n. z
simo iudicandi patroz furore, et audacia fita est

potas, si oppressa est res publica armis detra debilitata si
 cili, uti liberis spiritum ducendi nullas habeat potestate
 Cedam incertis armat, incertis nocentibus, prout
 furibundis ingratum. Neque enim. Et. Varro. Tribus pl
 inferiori, metellus, qui quod de sua virtute duxerat,
 quod cessit. I. saturnino furanti, neque cotta, Et. Et. Varro
 tribunus pl. inferiori genere orto cedend, putavit ne
 B. marcus, qui quantas res gessit, vix vobis liber
 tas iudico esse potest, ne de M. tulius, suum animu
 a vira abalienat potestate. Cum prius vobis obsides
 sui animi, vram reliquit libertate, Quamobrem
 testor deos, deasque summo tales, vrasque maxime
 mentes, me non vite turpitudine, non pro reliq
 etate infamiam, penas fure, et lege psolvit, si pro
 utut invidias, pro iocundissimas ingenij laudem
 propter magnitudinem rerum gestarum, crudelissime, cum
 prout, Et si idem accidit. Et. Scipioni, si mancino
 scutibus, michi quod hoc accidisse non magnopere est
 mirand. Cum postquam non speris quibus antiquitate
 si virtute ornaret summas laudem sum consecutus
 Nunc ego vos equites. Pro. obtestor, quorum virtutem
 Nomen Pro, victoriarum et laude possidet confectam

al. p. 111

O MISERA

quorum facti gloriatur Cives, letantur foris, genuit hos-
tes, ut si erga vos omni tpe optie auctus fui, si mea pi-
cula neglexi, dum timorem a patria pulsarem, si eque
liberis meis prospexi, ac vos pro parentibus consuevis
me nunc velis vris opibus defensu, incolunt in hac
Civitate retine. Que cum a scelerata conspiratione
esset incensa, meo luctu ac labore restituta est. Nec
patiamini me a meis liberis abstractu, a coniuge ab-
reptu ab oculis, forisq; innocente proiectu vita degere
in exilio. Miser mortalis causam subire, pponitur
Tullius in exilium. Itaque in mizo innocens ab impio
religiosus a scelerato, benivolus hinc iuncti ab hoste, O
misera vite ratio, que tam diu resides in voluptate
quandiu fortis possit libido. Ego ne inimicus hinc iuncti
Quamobrem? quia inimicos necavi. Ego ne hostis
? Quid ita? quia hostes interfeci? Ne condicionez
condicoz hinc iuncti. Antea gloria, ac laude dignissimi
ducebantur, qui hec pfererunt. Ne scelerati, ac parricide
esse dicantur, qui hec administrant. Sint sane scelerati
super istorum gloria, si non victoria appellanda est
in qua civitate inest luctus, hac hac palmas, eximio
cento amore. Tantum illud a vobis equites Romani

peto/et rogo/ut quem sepe nro vra laude colonestast
eundem indubius uite piculis vra vtute confuetis r

Mon *mer*

IN TERTIO HYS. ORD. 3H. VATHZVM. TESTEM. JHERDIT.

Sua tantummodo vatim quod indig-
nitas postularet spetare voluisssem
ferissem id quod hys vehementer
placebat ut te cuius testimoniu
ppter turpitudine uite sordas et
domesticus nullius momenti pu-
taretur tacitus dimittes Nemo
enim horum ita te refutand/ ut q-
uem aduersariu/ aut ita rogand
ut religiosu/ testem/ arbitrabatur. Et fui paulo i te
intempantior fortasse qui debui. Odio eni tui iniq-
et si omis ppter tuu in me scelus supare debeo. tu ab oibz

al. qyr

al. qyr

pene vinctor. Sic sum incitatus / ut tu te non minus
contemneres quam odissem. In veratu potius quam despectum
vellem dimitte. Rude ne tibi huius honoris a me haberi
forte mirer. quod interroge. que nemo congressu. nemo
aditu. nemo suffragio. nemo ^{caute} loco luce digni
putet. nulla mea causa impulisset. nisi ut ferocitates
istarum tua componeret. et audaciarum frangeret. et loquaci-
tates paucissimis interrogatoribus. irretitarum retardarem.
Et enim debuisti datam. etiam si falso remisses in sus-
picionem P. sexti. In michi ignoscere. si in tanto honore
de me optime menti periculo et tui eius. et voluntate
parem voluisses. Sed hesternis pro testimonio esse
intitu. cum affines nullus tibi. omo. tu albinus natus si.
mone non modo de festo accusando. Sed ^{nulla} vix de re si.
ipse paulo ante imprudens. Iudicasti et T. Claudium
tecum coitasse. et a te consilium P. sexti accipiendi petisse.
Et albinonam. que antea vix tibi notum esse dixisset
domum tuam venisse. Multa tecum locuti defer. Denique
contiones P. sexti septas te albinonam dedisse. Easque
in hoc iudicio recitatas. in quorum alio est confessus
a te accitatores esse instructos et subornatos. alio
in constantiarum tuarum cum leuitate. tu etiam iniurio implicata

// ad pto

refelisti. Minimum es vehemens, feroxque natura. Non
 putas fas esse verbum, ex ore exire cuiusque, quod non
 iocundus, et honorificus ad aures tuas accedatur. Venisti
 iratus omnibus, quod ego, simul ac te aspexi, priusquam
 loqui cepisti. Sensi, atque providi. Repente enim te
 tamquam spens e latibulis, oculis eminentibus, inflato col-
 lo, tumidus, et intulisti. Sed quaeso a te. Cur Corne-
 lius non defendat? Num legem aliquam Cornelius ad
 auspicia tulerit. Num helias, Num fusias legem illi se-
 rit, num consul omni attulit. Num armatus hominibus, te-
 plum tenuit, num intercessore, vi deiecit. Num reli-
 giones poluit. Erratum exhausit rem publicam, com-
 pilavit. Tua sunt, tua sunt haec omnia Cornelio eiusmodi
 nihil obicere est. Tu vero cui Cornelii defensio displi-
 cet, quod causas, ad penos tuos, aut quod os afferes. Eibus
 iam perscribis, quanto illis probro futurum sit, si te defen-
 derint. Cum tu michi Cornelii, defensione in male-
 dictis, obiciendas putares. Ut tamen hic Vatini memeto
 paulopt' istam defensioem meam, qua tu bonis viris dis-
 pluisse dicis me cum omni populi. Summa voluntate
 tum opti, tunc singulari studio, magnificentissime
 post hominum memoria consulere fecim, omniaque ea me,

Sua

1. ad fope

prudenter vivendo confectum esse: quod tu impudenter
vivendo contemnendo. sperare te spe dixisti. Nam quod
tibi discessum obieristi meum, tibi quidem lentissimum tantum
tibi respondes, me in tu ceteris. F. p. pestes amoris
causam quereret, et tu per meum nomen fortunas locuple-
tum diripe, sagittam principum civitatis exerce, crude-
litatem vram, odium diuturnum, quod bonos iam indetentat
habeat, satirae cupet, scelus, et furorem vram cedendo
maluissimum frange, quam resistendo. Et peto, ut michi ig-
noscat vram, cum prius peperim, quam suavia. Et si
ego te proditorum et vexatorem reipublice fero, tu consua-
tores, et custodem feras. Denique eius viri discessum
intrepas, quem vides omnium civium desiderio ipsius denique
reipublice luctu, esse revocatum. Ut enim dixisti non mea
sed reipublice causa, homines de modo redditu laborasse quod
vero quisque vir excellenti animo in rem publicam ingressus
optabilior quicquam arbitraretur, quam se a suis civibus
F. p. causa diligi, scilicet a spe mea non difficilis
adit, quibus voluit, superba responsa insolens vita
Nemo humanitatem meam, nemo consuetudinem meam
auxilium requiebat tuum desiderio, ut hec minima dicam
forum mestum mutata curia, omnia denique bonarum

aciem studia siluerunt Sed nichil sic factum mea causa
 Omnia illa senatus consulta populi iussa Italiae totius
 auctoritate societatum collegiorum omnium decreta de me x. p.
 causa esse facta fateamur Quid ergo impitissime soli
 de laudibus ac re dignitate praestantius michi potuit
 accidere Quid optabilius ad immortalitatem gloriae atque
 memoriam mei nomine sempiternam quod vis huius civitatis
 Cives iudicare Civitatis salutem cui tu omnia mea salute
 esse coniunctam Quod quid ego tibi reddo vnum Nam
 ut tu me esse causam dixisti senatus pro quo ito non
 tam mea causa quam rei publicae Sic ego te qui sis omni
 dignitate atque maiestate teterimus Tamen dico esse odio
 Civitati non tam tuo quam rei publicae hoc atque ut aliam ad te
 venias de me huius sit eximium Quid quisque nostrum de se
 ipso loquatur non est sane non est requirendum Boni
 viri iudicet maximam momentum et pondus Duo
 sunt tempora quibus nostrorum Civium spectentur iudicia
 de nobis vnum honor Alterum salutem honores talis pro
 voluntate paucis est delatus At michi salus tanto
 studio Civitatis quanta nemini reddita de te autem homines
 quid sentiant in honore exopti sumus in salute exoptamus
 Et ut te tu hominem vno non solum impudentissimo atque

infimo conferam de te ipso homine arrogantissimo, et in
infinitissio quero vatini Ut tandem putes quic civitas,
hic reip^{te} hic urbi, his templis erratis tunc vix
his quos vides, horum bonis fortibus liberis civibus, ceterisque
denique deorum immortalium delubris auspiciis religionibus
melius fuisse, et prestantius me tunc in hac civitate
nasci an te? Cum michi hoc responderet aut ita im-
prudenter Ut mand ad te homines vix absque possint
aut ita dolenter Ut aliam ista, que sunt inflata cupan-
tu meminit respondeto, ad ea que de te ipso rogaro,
Atque illud tenebrosissimum tempus invenit etate tue
paciari late, et impune per me pietas in adolescentia pro-
uer, vicinos compiliat, inter, uberat, hic hoc promi-
indignitas, ut adolescentie turpitudine de obscuitate et
sordibus tuis obtegatur quero absque teneas ne memo-
ria, cum tibi aquaria purcia obtigisset, missus ne sis
a me consule putcolas Ut inde aut exportari, arge-
tumque prohiberes, in eo negotio, cum te non custodes
ad continendas, sed portitorem, ad priendas merces missum
putares, Cumque omnem domos navis furacissime scrutata,
rete hominesque negotia gerentes iudicis iniquissimis
irretires, mercatores e navibus egredientes terres

descendentes morarer, teneas ne memoria tibi in
 conventu puteolis man^{us} esse allatas. Ad me cosules
 querelas puteolanorum esse delatas. Quid eni de hispa-
 nensibus flagitijs tuis sordidissimisq; fuisse interrogem
 Quod genus improbitatis et scelery in eo ingrati p^{ro}pter
 missis. Ut tibi iam inde p^{ro}stabo ne tuas sordes tu
 clarissimorum virorum splendore p^{ro}miscas. Ego te que-
 rere rogabo, de te ipso rogabo, neq; te ex amplissi-
 vi dignitate, sed ex tuis tenebris extraham, atq;
 mea tela sic in te conficiantur. Ut nemo p^{ro}tiu latq;
 qd soles ire faucietur, in tuis pulmonibus, an vis-
 ceribus herabunt. Et qm locus vn^{us} est quem tibi cum
 cesare, eos esse dicas seungat te ab illo. no solum
 r. p. causa. Veru etiam cesar, ne qua ex tua dig-
 nitate summa labem illius dignitati aspera videatur
 Primum quero Num in senatu, causam tuam p^{ro}ntas
 Quod facit cesar? Deinde que sit auctas eius, qui se
 alioq; facto, non suo defendat, deinde erupet enim
 alim ex me vera vox, et dicam sine vitatone, quod
 sentis. Si tam violentior alioq; in re G. cesar fuisse
 si eum magnitudo contentoris, studiū gl^{ori}e, p^{ro}stantis
 animi, excellens nobilitas alioq; impulsisset quod in i^o.

ad p^{ro}ntu
 ad ac

viro / et tum facere esset et max^{is} rebz / quas postea gessit
oblatus id tu tibi facit sumas / Et vacin^{is} latronis
at sacrilegi vox audietur hic postulant ut id sibi con-
cedatur quod q^{ue} Cefari^{is} Te pl^{us} fuisse se iunge te a-
consule Collegas habuisti viros forte nome^{is} volo uti
michi respondeas Num quis ex toto collegio legem
sit ausus ferre p^{ro}pter unu te / q^{uod} tanta vite fuit auda-
cia que tanta vis / ut tu tu nome^{is} collige sibi timed^{is}
esse dixit Id vnus tu emersus e celo omⁿi facile
omibz in finis continend^{is} putares Siml etia^m illud
uolo uti respondeas in que somibz te pl^{us} quicunq^{ue}
peditiosi fuerunt tam audacem audierit fuisse Tot vnq^{ue}
con legem dia^m aut fusciam conciliu^m conuocaret^{is} Que
vero illud etiam ex te conatq^{ue} / ne sis volueris ne de-
niq^{ue} cogitare^{is} Est eni^m res cuiusmodi ut si tibi in mete
mo venit / nemo sit qui te ullo cruciatu esse indig^{entem}
putet Cogitare te illo tuo intollerabili non regno
Nam cupis id audire Sed latrocinio aux^{is} fieri P. Q.
metello / tu ut quicunq^{ue} te aspexisset duplicem dolores
venituz suscipet / et ex desiderio clarissimi iuvis / et
ex honore turpissimi / atq^{ue} impbissimⁱ Vides ne
non labefactam rem p^{ro} te tribuno neq^{ue} toquassata

ciuitatem, & captam hac urbem atq; eusam putas.
 Ut augem natum ferre posse. Hoc loco quo si id quod
 concupiscas augur frus es, in qua tua cogitatione
 nos esse, qui te consideram, uix dolore faciebam. Illi
 autem quib; eras in delicijs uix risus tenebant verum
 ut forma tua relinqua, ad foetia uenias, volo uti in
 respondeas. Cum q. Bibulu cos, non dico bene de re
 puta sentiente, ne tu michi ho potes irascere, qui
 ab eo adolescenti, & hoies recte misq; progredientem
 nil recipere moliente tu dico ab actib; tuis dissentien-
 tem, tu eum tu consulem, in vincula ducere facis
 ne pote totinuat tribunalib; p que consul p. r. mo-
 deratiss; et constantiss; sublato auxilio exclusus dicit
 Ut p ditor hoim inuitate turpissio misimo q; spitalo
 no in carcere sed ad suppliciu et ad necem ducetur, quo
 misq; ante te tam fuit nefarius, quid id facit, et scias
 Utu ventur; sis imitator, an inuentor nouor; similq;
 michi respondeo, tu qui nos qui de omni salute cosen-
 tiranos vocas, fuer; no tri. pl. sed intollerand; ex-
 ceno, nescio qui, atq; ex tenebr; tiranus, qui pnu ea
 rem puam que auspicijs inuent; constituta esse ipse
 auspicijs sublati conaret, puerit; dem sanctissimas

al qfulem

al veteru

¶ alio ante

¶ alio adiu

leges heliam / et fufiam / que in gracior ferocitate / et in
audacia patrum / et in collumone drusi / et in contentione
fulpitii / et in cruce amiano etiam inter fillana arma
uiffent / folue conuictar / et pro nichilo putar. ¶ domi-
an / cui dignitas et fplendor preftingebat / credo oculos
vacari / que tu pp toe audiui in bonos / oderas. ¶ lentulu
huc iudicem nrm flamine marcialem uertij iudicio
oppime uoluifti. huius etiam filiu eodem iudicio / et
crimine / ad prius interritu aggare uoluifti. ¶ paulu
quem liuen / que viz homin ad confuand reperi-
natu in idem uertij iudiciu / atq in emidez huc nrm
congregafti. Quid ergo dem quera / qui etiam tibi
gras age debes. quod in exformitiffimoz iuuu nro
fe ingend non putas. Sed qui fuit tuus ille tantq
furore / ut cum iam uertius ad arbitriu tuu poraff
in ciuitis lura notaff. In culcaris etiam ut. Crim-
uertius pifonem / generu meum nominaret / qui in
fuma copia optimoz adolefcentiu pari formentia
utute / pietate reliquit neiem. Itemq. M. latereff
homin / dies et noctes de laude / et de x. p. cogitante
/ deinde fi eger in carce / reuices ipi uertio / ne quod
iudiciu corrupti iudicij extaret / cuiusq. fcleris uite

ipm questio flagitaretur. Ut om̄s intelligant te ne
recte quedaz facē sine stelē potuisse. Dices famili-
aritatē tibi fuisse. Cum. Q. maximo, p̄dara dese-
sio famior tui. Nam max. quedaz summa laus ē,
neq. maximis fecit aliēd. aut sua v̄tute, aut illi
familiarissimis clarissimis viri paulis maxis. Affri-
canis, quorū glō. hui. v̄tute renouata, nō modo
spaniq. Veruetiaz iam videm. Tua fraus, tū male-
ficiū stelus illud est, te id, quod p̄mulgasses misericor-
nomie ad crudelitātē t̄pus disculisse. Utq. et illud
ex te scire cupio, quo consilio, aut qua mōte feceris
Ut in epulo. Q. Verri familiarē mei. Cum toga
p̄pulla acumbēs. Quem inq. vidēs, quē audieris
quo exemplo, quo more feceris, tū ip̄e epullū dñs
Q. cecius allatq. ess. Cuius tū non ingenuit, Cuius
non doluit, r. p̄ causam, Cuius p̄mo aliq. in p̄llo.
Epullo fuit, nisi hāc t̄tam, et tam ḡnem civitate
subt̄am esse, nō modo furor, Veruetiaz iurifioni
tue, Huc tu more ignorabas. Nūq. eplm vidēs.
Nūq. puer, aut adolescens interfueas, Cui te
tanta tenuit infamia. Ut tamē nisi id fecisses,
quod fas non fuit, nisi violasses templum castorū

nomen epuli oculis tuum more ut uetere, eius qui
te intonat auctoritate, parum putas testificatum esse super.
plicatores te alias non putare. Volo etiam audire de te
Cui tandem senatus consulto legatus sis de intelligo, quid
respondeas. Tua lege dic. Es ne igitur prae certissimum
Parricida. / Spiritus ne id ut P. C. ex v. p. funditus
tolleretur ne hoc quidem senatus, relinqueretur, que non
unquam ademit. Ut legati ex eius ordine autem legarentur
Ad eo, ne tibi perdidimus consilium publicum fuisse est.
Ad eo afflictus senatus, adeo miseria, et prostrata res publica
Ut non iustior pacis, ac belli, non aratores, non interpre-
tes, non bellici consilii, sed auctores, non mistos mi-
nis provincialis, senatus, more maiore deligere possit Eri.
pueris senatus prae deinde potatem, impator
deligendi iudicium, errari, dispensationes, que nunquam
sibi P. C. appetiunt, qui nunquam, aut summi consilii, gubern-
nationem auferre conatus est. Viget factum est hoc aliquid
in alijs raro, sed tamen factum est, Ut populus deligeret
Impatorem. Cuius legatos unquam audiuit sine. S. C. / ante
te nemo, post totinus fecit idem in duobus prodigijs
v. p. Clodius. Cuius etiam maiore es malo mar-
tandus, quod non solum facto tuo, sed etiam exemplo.

reimpetam voluerasti, neque tamen es impudens ipse, sed etiam
 alios docere voluisti. Utque illud etiam audire te cupio. Cum
 enim ego legem de ambitu tulerim, ex S. C. tulerim
 salva lege helia, et fusia, tu eam esse legem non putes
 profectum cum ego legibus tuis quomodo late sunt pararem
 Ac si haec omnia contempsit ac despicit, quod ita tibi persuasit,
 feris, ut palam dicitur. Tedis hominibusque inuitis aore
 incredibili quondam Cesare omnia que velis consecutus
 et quid audieris, et quisnam dixerit Cesarem nunc ad legem
 quod cum de quibusdam esset mendatio facta, dixisse C. Val.
 fimum prorem proleste tulisse, quod in hoc sumas fide,
 probitatemque cognoscet. Quiter quod etiam se ferrepto
 rem aliquem esse fecit, qui a suis rationibus, dissensiss
 tum quesisse querens de ratione, quemadmodum ferret
 ipsum respondisse. Datim in tribunatu, gratis in
 fecisse, qui omnia in pecunia posuisset, honore equo auro
 care debet. Et si ipse qui te sue dignitatis augende causa,
 periculo tuo, nullo suo delicto ferre precipitem est faci
 le passus, tamen de omni honore indignissimum
 iudicat, si te vicini, si te affines, si tribules ita ode
 runt, ut repulsam tuam, triumphum suum dixerunt si neo
 aspiciat, qui ingemiscat: nemo mentionem facit.

qñ exeretur. si uident. fugiunt. audire de te nolunt. Cui
vident tamqñ auspicium malum detestant. si roga respiciunt
viri metui. affines erubescunt. Si Rome deniq ab ore
improbo demigrauit. et alijs se locis iam collocarunt.
Si es adu pub. p. senatus omnisq homin. quid est
quod tuum. proutam potius coarctes. q mortem. p. ^{populi}
cum pplaz te velis esse. neq vlla re p. ^{populi} ^{gratius} facere ^{populi}
possis. Sed ut alim a laudiam. q copiosa mihi. ad
rogata respondeas. Concludam iam interrogationez
meas. teq mihi exmo de ipa causa rogabo. Quero
que tanta in te vanitas. tanta leuitas fuit. Ut T.
ammiu isdem libris laudares. quibz eum laudare. et
boni viri. et boni Cives consueuerunt. Cum in eundez
avidissime falsum testimoniu dixis. Vn eit hoc
optio et potas tua. Ut cum clodianas opas. et fa.
cinorosos homin manu videas. miloue dicas. gladia.
toribz et bestiaribz obsedis. r. p. Cum aute ad tles
viros vener. no audes Cuiem singulari vtute fide
constantia. vitupare. Sz tu T. ammiu tantopere laudes
et clarissimo viro nonnullam laudatoz. tua labecula.
aspegas. In illoz eni nro manu. T. ammius esse.
quia te intupantur. Vero etia. quero. tu i. r. p.

admiranda. T. annis annis cu p. fessione consilio
 omni societas fuit, qui possis eos, quos dunc quig
 testimonis disunge. Non coarguo inconstantiaz rois
 ac testimonis tui ne quid tibi autis, a me tributum
 esse videatur.

¶
 M. T. CETERORUM. ORD. CVM. EGYPT. GRAEAS. PRO. JE. POPVLO.

Qvod precatus a Ioue optio maxio
 ceterisque diis immortalibus sum
 quiritis, eo tpe cum me, fortunas
 q. meas, pro vna incolumitate
 agitata, otio, concordiaq. deuoui
 ut si meas rationes nunq. rest.
 saluti anteposuissem, sempiternaz
 penam sustinerem mea volute

susceptam. Sini et ea, que ante gessam. consuand
causa gessissem, et illam misericordiam profectio v're sa-
lutis gratia suscepissem. Ut quod odii scelati hoies
et audaces in r. p. et in omnes bonos. conceptu iam diu
continet in me vno, potiusq. in optio q. et vniuersa
civitate desit. Hoc si a. o. off. bona propterea impet-
vire / in vos, liberosq. vros fuisset. Ut aliquando
vos propterea desit. Italiamq. vniuersam memoriam
in misericordiaq. desiderium tenet eius deuotio esse o.
uictu iudicio deorum immortalium testio senatq. consensu
Italie confessione inimicos beneficio diuino immortal-
vros maxime letor quiritis. et si homini nichil est magis
optand. q. prospera equabilis perpetuaq. fortuna. so uite
sine ulla offensione cursu. tamen si tranquilla et pla-
cata omnia. incredibili quadam, et pene diuina, qua
nunc vros beneficio fruor, leticie voluptate caruissem. /
Quid dulcius homini generi, abunda datum est, q. sui cuiq.
liberi. / Modo vero et propter excellens eorum ingenium
uita sue nra cariores. tamen no tanta voluptate eant
suscepti, quanta nunc sunt restituti. Nichil cuiq. fuit vnq.
iocundius, q. michi meus frater, non ita id sentiebat,
cum fruebat, q. tu cum carebam. Et tu postea q.
vos me illi, et michi eum reddistis. Res familiaris

sua quæq; delectat. Reliquo mee sunt uite recipere,
 plus michi nam voluptat' afferunt quàm in salutem
 afferebant. Amicitie consuetudines, vicinitates, clien-
 tele, ludi deniq; et dies festi, quid habent voluptat'
 carendo magis intellere quàm fruendo. Nam nec honos
 dignitas, locus, ordo, beneficia vera quæq; michi sepe
 clarissima visa sunt, tunc ea non renouata, illustriora
 videntur, quàm si obscurata non essent. Ipsa huius præia
 diu immortales dici potest, quid caritatis, quid voluptat'
 hæc, que spes Italie, que reipublice dignitas, que celebri-
 tas opulor, que forma regionum, qui agri, qui fru-
 ges, quæ pulchritudo urbium, quæ humanitas civium, que vera
 maiestas. Quibus ego omnibus antea rebus, sic fruebar
 ut nemo magis. Sic tamq; bona valitudo, iocundior
 est his qui egravi morbo recreati sunt, quàm qui
 diu iniquè ergo corpore fuerunt, sic ea omnia desiderata.
 magis assidue præcepta delectant, quodsum igitur
 hæc disputo, quodsum ut intelligere possim, neminem
 tam eloquentie fuisse, neq; tam diuino atq; increduli-
 genè dicendi, qui veram magnitudinem, multitudinem
 beneficiorum, quæ in me fremus meum et liberos totu-
 list, non modo augere, aut ornare, sed emulare, aut con-
 sequi possit. Ut parentibus, id quod nunc erat, prius fu-

l. ad ego

ll. ad que

procreatus a vobis natus sum consularis. Illi michi
frem incognitu qualis futurus esset dederunt. Vos spectatu
et incredibili pietate cognitu reddidistis. Tempus illis
accipi temporibus eam que pene amissa est, a vobis in
tempus, quia alius omni vi ope suata indicauerunt
Dij Immortales michi liberos dederunt. Vos reddidistis.
Multa preterea, a diis immortalibus optata consecuti sum
nisi vestra voluntas fuisset, omnibus diuinis muneribus
caruissent. Vros denique honores, quos etiam per datum
singulos assecuti. Nunc a vobis vniuersos habemus, ut
quantum antea putabam, quantum vobis metipsum, tanto
huius tempore vniuersum cuncto populo romano debemus. Nam tu
ipso beneficio vtro tanta magnitudo est, ut eam
complecti oratione non possim. Cum in studiis meis
tanta amitorum dedicata voluntas est, ut non solum
calamitate michi detrahit, sed etiam dignitate
auxisse videam. Non enim pro meo reatu. Ut
publici pupili nobilissimi hominis, adolescentes
filii, et multi preterea cognati, atque affines deprecati sunt.
Non ut pro quanto metello clarissimo viro iam spectato
tanta etate filius non liceret. Inademate consularis.
summa autem vir. Non. Et metellus censorius non
eorum liberi. Non. Et metellus nepos, qui tu consulatus

petebat non sorore filii luani suili; Scipiones pro multi
 enim tum metelli, aut metelloz liberi, pro Q. metelli
 reditu vobis, ac patribus vestris supplicauerunt, et si ipsi summa
 dignitas, maximeque res, geste non satis valent, tamen
 illi pietas, propinquorum precibus, adolescentium squalor
 maiorum lacrimae, propter deum mouere potuerunt. Nam B. ma.
 rin, qui post illos vetes clarissimos consulares, hac
 vestra patrumque memoria. Tertius autem consularis, subiit
 indignissimam fortunam, precantissima sua gloria, dissoluta
 fuit res, non enim ille deprecator rediit, sed indigestus
 cum exercitu, seque armis reuocauit. Ut me nudum
 a propinquo ulla cognatione multum nullo armorum, ac tu.
 multum metu. T. Gnei pisonis generis mei, diuina quidam
 autem, atque virtus, fraterque miserrimi, atque optimi, quoti.
 diane lacrimae, sordesque lugubres, a vobis predicantur
 profrater eam enim qui suo squalore vestros oculos in.
 flectit, qui suo fletu desiderium memoriarumque renoua.
 ret, cui statuat quiritas, si me sibi non reddidisset
 eandem subire fortunam. Tanto me amore extitit, ut
 negaret fas esse, non modo domicilio, sed ne sepulchro.
 quidem se a me esse seuerum, pro me proinde senatus
 quinque propterea viginti milia vestem mutauerunt, pro ea

¶ ad praecipiendum

¶ ad exequium in meo

me absente vnius squalorem foreles qz uidistis. Non
hic quid infero possit esse michi pietate filius, in dētq
est bñf. patris amōe, idēqz semp fuit frater, non
cōiungis misē squalor, et luctq, atqz optie filie meror
assiduus, filijqz pui desideriu mei, lacrimę pueriles
itineibz necessarijs. Ut magnā ptem lectę ac tenebrę
cōtinebat. Quā h' mai' est in nos vni pōnitū
quod nō multitudine p̄pinqz, s̄ uobis metipis nos
reddidit. Sed admod p̄pinqz, quos ego parare
non potui, michi ad p̄canda calamitę mea non
fuerut sic illud, qd' mea virtus p̄pare debuit adiu-
tores ad me restitueud, ita mlti fuerut. Ut longe
superiores om̄s hac dignitate cōpiaz sup̄are. Nūqz
de publico p̄pompilio clarissimo ac fortissimo viro,
nūqz de C. metello, nobilissimo, et constantissimo
cūc nūqz de G. mario, Custode Ciuitatę, atqz Impij
vri in senatu mentio facta est. Tribunicis sup̄iores,
illi rogatoibz, illa autē senatqz sunt restituti. Mari'
vō nō mō a senatu, s̄ oppo senatu est restitut'
Met rez gestarū in reditu memoria, G. marij
s̄ exatq, atqz arma valuerut. t. Ut de me ut ualeqz
semp senatqz flagitauit. Ut alim' p̄ficetur. Cum p̄

licuit frequentia. atq; ante p̄fregit. Nullius in eorū
 reditu, mox municipiorū, et coloniā factus est. Ut
 me in pericū tibi suis daret. Italia cūta reuocauit
 Illi inimicis interfecti, magnum rede facta reducti
 sunt. Ergo aequib; eiectus, sum p̄uicias obimentib;
 inimico hoc optio v̄o, et mitissio, alio consulete
 referente reductus sum, cū his inimicis, qui ad mea
 p̄uiciam vocem fuerat, cūq; hostib; p̄buis, si ritu
 duntaxat v̄iet requiem in om̄s mortuos mada-
 tus esset. Tunc de pompilio, luci optius fortis.
 fuit consul. Tunc de C. metello, nō mō C. manus
 qui ead inimicis, et ne is quidez, qui secutus mare
 anthoniū. homo eloquentissim; cum aulo, albino col-
 lega senatu, et pplm est cohortatus. Ut pro me su-
 piores consules semp ut referentes flagitati su-
 b̄ m̄ti su ne causa gr̄e face videntur, quid aliis
 michi affinis eāt. Alciū causam capite, recepat
 q̄ p̄uiciā federe, irritatū totū illum dnm
 querelas senatū lucrū bonorū italie gemitū p̄u.
 leant. Et nō iam uari; postq; orba res p̄u. consu-
 lis fidem, tamq; legitimū tutore implorauit publi;
 lentulus consul pates deus. salus nre uite, fortunē.

memorie / nois simlac de ple de religione retulit
Nihil humanarum rerum sibi prius, quam de me agendum iudicat.
Atque ea die confecta res est, nisi se tribus plebis
que ego maxime beneficiis consulueram, cum et tunc
ordo, et multi qui cum summi viri orarent, et Cn. pom-
peius socer optimi viri ad pedes flens iaceret, noctemque
sibi ad liberandum postulasset, que deliberatio non in red-
denda, quemadmodum nonnulli arbitrantur, sed ut patefuit
est, in augenda mercede consumpta est. Postea res
acta est in senatu alia nulla, cum variis rationibus,
impeditur, et voluntate tamen precepta, senatus tamen
apud nos mense ianuario deferenda. Hic tamen interfuit
inter me, et iuniorum nostrorum. Ego cum hoc in tribu-
nali, aurelio palam confecti, centuriarumque vidissem
Cum intelligerem veteres ad spem redire, catilinae copi-
as esse renouatas, cum videm ex ea parte homines cui parti
nos, vel principes mirabamur, partim, qui michi irident,
partim, qui sibi timent, aut proditores esse, aut deser-
tores salutis mee, cum duo consules empti, partitione
provinciarum auctores, si infirmis reipublice tradidissent, cum
egestatem auaritiam libidines suas vident, expellere
non posse, nisi conflictu domesticorum hostibus dedissent

Cum senatq, equites, Sto flere pro me, ac mutata
 veste vobis supplicare dict, atq, impijs retarentur
 Cum omni provincia pactiones, cu omib, cu oib, fede-
 rare, conciliare gratia sagellum no saturarent, cu
 omis boni no recusarut, qui uel pro me, uel mend-
 pient, armis certarent pro mea salute. Nolui
 qd potui vincte, et vincti luctuosu .x. p. fore putavi.
 At infirmi mei mense ianuatio, cum de me agetur
 corpib, ciuium trucidare flum sagellis meum reditu
 intercludend putauerut. Itaq, cum ego, ego absim
 eam temp^{or} habuiste, ut neq, me, atq, illam testi-
 tuendam putaret. Ego in qua ciuitate nil valet senatq
 ois ess impunitas, ulla iudicia, vis et ferru, in foro
 versaretur. Puati piet^{er} p^{ro}sidio non legum, tuent^{er}
 tribu pl^{ur} vobis insistantib, voluerut, ad migratum
 domos, cu ferro, et facib, uent consules, fastes fra-
 gentur, deor^{um} immortalu templa inciderentur. te.
 puat^{er} nullas esse putavi. Itaq, ne rep. extirpata
 michi locu in hac urbe esse duxi, ut si vlla restitue-
 dubitavi. qm me secu ipa reducet. An ego michi
 cum ess exploratissim^{us} .x. p. lentulum proximo anno
 consulon futur^{us}, qui illis ipis reip^{er} periculosissim^{us}

temporibus edi qui me consule omni meorum consilio p^{ri}nci-
pe p^{ri}ncipiorum potius fuisse dubitarem, qui te me q^{ue}re-
tum consularibus volens, consulari medicina ad salute
reduceret, hoc dux et collega eius clementissimo, atq^{ue}
optimo viro, p^{ro} non aduersante post etiam adiuuans
reliqui magistratus pene omnes fuerunt defensores sa-
lutis mee. Ex quibus excellenti animo, utute, autē,
p^{ro}sidio copijs Titus amicus et p^{ro} p^{ro}stanti d^{omi}ne
beniuolentia, et diuini studio extiterunt. Eodemq^{ue} p^{ro}.
lentulo, autē, et p^{ro}ter reforte collega frequentissim^{us}
senatus, vno dissentiente nullo intercedente, digni-
tatem meam quibus potuit vbi, amplissis ornavit
salutem vobis municipijs colonijs omnibus commendat
Ita me munda a p^{ro}prijs nulla cognatione munitu
consules, p^{ro}tores tribunipl^{us} senatus Italia tota p^{ro}
deputata est, deniq^{ue} omnes qui vris maxis beneficijs
honoribus sunt ornati producti ad vos, ab ead^{em} nosolu
ad me consuand^{um}, vos cohortati sunt, p^{ro} etiam v^{er}o
meorum gestarum auctores, laudatoresq^{ue} fuerunt. Quorum
p^{ri}nceps ad cohortand^{um} uos, et adrogandus fuit Gn.
pompeius vir omni qui sunt fuerunt, et erunt p^{ri}nceps.
Virtute sapientia, ac gl^{ori}a qui michi v^{er}o v^{er}o p^{ro}uato

amico: oia ead dedit. que vniuersa recipere salute oia digne
 Cuius oia pma ita nos edant: meis consilijs rempuat
 esse suatam: causamq meam tu omni salute quixit
 hortatusq est ut aut senatq, statum ciuit, fortunas
 ciuis emeriti defendet. Tum me impando posuit vos
 rogari ab senatu, rogari ab equitib, Rogari ab Italia
 tuta. Dem ipe ad exim pro mea vos salute rogauit
 solum. Verum etia obsecuit. Huc ego homi quiri:
 tes, tm debeo. qntu homiez homi debe, vix fas
 est. Huius consilia p. lentulus sententiaz senatus aut
 vos seati in eo loco. Vris beneficijs fueram hisdem
 tentue collocaret resposuit. Eodem tempe audiuit
 Eodem ex loco viros ornatissimos atq amplissimos
 homies ciuit, omis consulares, omis ptoios eade die.
 Ut oim testimonio p me, rem puam consuata
 esse consaret. Itaq tu p. puihq, guissq vir et or
 tissim ciuis dixiss, opa mea rempuat incolume
 ingratib, deinceps traditam dixerut in eandem.
 sententiaz ceteri, Sed audistis eo tpe clarissimi viri
 non solum autem, s etia testio. lucii gelli, qui qz
 suam classem attentam magno cum suo piculo.
 pene scripsit, dixt in contone. Vm si ego consul.

cum fui non fuisset rep. fundatq. interitura fuisse. En
ego testomus, qui temp^{or} hac aut^{em} feriatq. tanta consen-
sione Italiae tanto studio bonor^{um} omni^{um} cum agente. P.
Lantulo. consentientibz ceteris ingratibz dep^{re}cente. En.
pompeio. omibz homibz fauentibz. Dijs deniq. immor-
talibz frugum ubertate. copia. utilitate. redditu^m meu^m
complentibz. se michi. meis. reip^{us}. restituta. tm^{en} nob^{is}
qm^{oniam} facere possum qrites pollicebor. p^{ri}mu^m quafas.
fimi hoies pietate erga deos immortales esse soleat
eadz erga p. f. semp fore nuzq. om^{nium} eque michi
gue. et fctm. ac deor^{um} immortalu^m. in omni vita
futuro. Et si qui existimat me aut voluntate esse
mutata. aut debilitata v^{er}itate. aut aio fracto. rebe-
menter erat michi quod potuit et impura ac sce-
leratoz om^{nium} furor detrahe^{re} eripuit. absulit. dissipat
quod viro forti. adimi non pt. id manet et pma
nebit. Vidi ego fortissimu^m viru^m municipem meum
maru^m. qm^{oniam} nobis. quasi aliq^{uando} fatali necessitate
non solum cu^m his. qui h^{ab}ere debe^{re} voluissent. sed ead^{em}
cum fortuna belli gerendu^m fuit. Cum tamen vidi. ad
ess^{et} suma sentute. noⁿ mo^{do}. noⁿ infracto animo. p^{ro}p^{ter}
magnitudinem calamitate. s^{ed} confirmato. atq. reno.

// ad nomen

uato / quem egomet dice audiui / tu se fuisse miseru
 si caret pria quam obsidione liberasset / tu sua bona
 possideri / ab infimic / ac diripi audiet / cum adoleste-
 tem filiu videt / eiusq sociu calamit / tu in paludibz
 demersis / conuictu nutriendu / corq ac uitaz suam cos-
 uaret / ad pua nauicula traictus / in affricam qbz
 regna ipa dedit / ad eos supplex inopescq venisset
 Recupata vo sua dignitate se no commissuro. Ut cum
 ea que amiserat / restituta essent / vntem ai no
 haberet / quam inuic pdidiss. Sed hoc inter me
 atq illu / quod ille qmplu potuit ea ipa re inf-
 micos suos. vltus est armis Ego qua consueui utar
 quo illi ante in bello / ac sedicione locus est hinc d
 pace atq odio / q illo aio uato / n nisi de infimic
 placendis agebat. Ego de infimic ipis / tm qntu
 michi resp^a ptimittit cogitabo. Deniq / quiritas
 quo me qtuor gna homi violarut / vnu eoz / qui
 odio reip. q eam ipis inuit consuata michi
 infimicissim fuerut. Altero qui psititudinem
 amicitie nefarie prodiderut. Terciu qui nuz ppter
 meritiq sequi suam / ead assequi non possent inui-
 derunt laudi / et dignitati mee. Quatu / qui cum

Inimici Liconis
 v3^r qtuor gna

custodes reip^e esse debuerunt salutem meam fati sunt
 dignitatem eius imp^{er}ij quod erat apud ipos vendidisse
 derunt, sic ultimarum facinorosa singula quemadmodum a quibusdam
 sum provocatq; malos viros temp^{or}is benegere videntur
 perfidos amicos michi credendo, atq; oia cauendo.
 ¶ Invidos ututi, et glorie fruendo Mercatores.
 prouiciatq; reuocando donum, atq; ab his prouiciatū
 ratiōe repetenda. Quod michi q̄ max tunc est que
 admodum quidem vobis. Ut estis optime meriti gratia
 referam. q̄ quemadmodum in iuricoz in iurias crudeli
 tatemq; psequar. Et vni ulastende iniurie facilior
 ratio est, q̄ bonis remuneandi, p̄ptea q̄ sup̄dicte
 esse. cōm imp̄bos min^{us} est negotij, q̄ bonis exequi
 tum nec etiam tam necessariū quidem est male
 merit^{is} q̄ optie referre, quod debeas, odiū uel p̄tibz
 mitigari pot^{est} t̄pibz reip^e cōiūq; utilitate depomi, uel
 difficultate vitendi terri, uel vetustate sedari, b̄nime
 ritos colas n̄ exorari fas est, neq; id reip^e repetē.
 Vtrūq; necesse est. Nec est excusatio difficultatis.
 Neq; equū est t̄p̄e excide. memoria b̄nificē definire
 Postremo hic in ulastendo remissior fuit, max apte
 laudatur. Ut quissime vitupantur, qui in tantis

nō vltima fūm

beneficis: quia vos in me contulistis remunerandis
 est ratio: neque solum in quibus, quod ipsum quod est deus
 etiam impij appellatur nunc est. Quapropter memo-
 riam vestri beneficii colam benivolentia sempiterna
 cum anima exuberabo mea. Sed etiam cum mortuo mo-
 nimeta vestri in me beneficii permanebunt. In refecta
 autem gratia hoc vobis repromitto: semper prestabo: michi
 neque in consiliis de re publica capiundum diligentia neque
 in periculis in re publica propulsandis animi: neque in felicitia
 simpliciter referenda: fides: neque in hominum voluntatibus: pro
 re publica ledendae libertate: neque in pertrahendo labore: indus-
 triam: neque in vestris comitiis augendae gratiam animi be-
 nivolentia defuturam. Utque haec cura quiritibus erit
 infixa animo modo sempiterna. Ut cum vobis: qui
 apud me deorum vestrum immortalium vim: et numen
 tenetis: tu postea vestris: cunctis gentibus dignissimis ea
 cum te videar: que suam dignitate: non posse tenere:
 se: nisi me recuperasset: certe suffragante indicavit.

¶ ad iugum

¶ gratia animo non digne

¶ alia dignissima

Mon. Cuet.

M. T. CATERONIS. DE RESPONDIS. ARVSPICVM. THEOPH.

D'isterno de T. S. Con / cu me et
vestra dignitas / et frequentia
equitu Romanorum / quibz satq
dabatur magnopere comouisset
putavi michi reprehendam
esse T. P. Clodij ipudicaz ipudi-
titiam / Cum is publicanorum
causam stultissimis interroga-
tionibz / impediret. P. Tulium
Suro narraet opa / atq ei

ut prius

se / cui totius venieat / etiaq
vobis inssistantibz / venditaret. Itaq hominem furente
exultantemq cotinui sil ac periculum iudicij interdi-
duobz incept ubi oncem impetu gladiatois / fero-
tiamq compssit. Ut tamen ignar ille / qui consules
cent / exanguis / atq estuans se ex turba repente
prorupit / Cum quibusdam fractis / iam atq manibz
nimis / et cum illius pisoniam tpris / gabiniqz tro-
ribz / quem cum egredientem insequi cepissem / cepi
equidem factm maxm / et ex resurrectione omi uzm
et ex comitatu publicanorum / Sed reror repente sine
suo vultu sine colore sine voce constitit / demum inssit

Et p̄ ad Gn. Lentulum Consulem Aspex̄, cecidit
 in lūe pene limie, T. Ferocitate credo. Gabini
 fui, desiderijq; pisonis, Cui ego de effrenato
 et p̄cipiti furore, quid dicam? aut pot' quidib;
 a me vobis voluerat, q̄ est statim in facto ipso
 a gravissimo viro p. suilio confectus, ac trucidatus.
 Cui si iam vim et gravitate nullas singulare,
 ac pene diuinam assequi possem, Tamen no
 dubito, q̄ ea tela, que cecidit, insimulq; q̄ ea
 que collega prius amisit leuioza, atq; hebetioza esse
 uideantur. Sed tamen mei facti ratios, exponē
 illis volo, qui hesternis die, dolore me elatu, et
 iracundia longius prope digressu arbitrantur
 quęq; sapient' hominis cogitata ratio postulass.
 n' feci irat' nihil hoc i potenti aro, nihil no
 diu consideratu, ac multo ante meditati Ego eni
 p. C. insimul me semp esse professus sum duob;
 qui me, qui rem meaz, cum defende' deberent
 suare possent, atq; a consulare officiu, ipis insig.
 nib; illius imperij ad meam salute, no solum
 auctorē, sed etia; p̄cib; vris vocarentur. P̄mo
 reliquerunt, demum p̄diderunt, Postremo oppugnant

primisq; nefarie factoris funditq; vincti re publica op.
pressum, extinctuq; voluerut. Quisq; suo ductu, et impio
revento illo, atq; funesto, supplicia neq; a sociis mei.
h; phibere, neq; hostiu urbib; inferre potuerut occasione
inflammatio; cusione; depopulatio; mea sua cu pda.
meis omib; tect; atq; agris intulerut. Cum his furib;
et facib;. Cum his neq; excofis, prodigijs, ac pene
huius imperij pestib;. bellum michi inexpiabile dico
esse susceptu, neq; id ta ipm tantu qntu meus.
ac meoro; s; tm; qntu re, atq; om bonoro dolor
postulauit. In elodiu ro no est hodie meo mai;
odiu, q; illo die fuit. Cum illum ambustu religio.
sissis ignib; cognoui, muliebri ornatu, ex intesto
supra, atq; ex domo, pontific; max; emissu, tum
neq; tum vidi, ac mitocante psseri, qnta tempesti-
tas excitaretur, qnta impendet pcella r. p. videba
illud scelus, tam importunu, audacia, tam mane
adolescent; fuente nobilis vulnerati no posse arceri
ocij finib; erupturo illud malum aliqui si impuitu
fuisse, ad punitiorem ciuitate, no mltu michi sane.
p; ad odiu d; accessit. Huius eni con me fecit odio
mei, sed odio senectate, odio dignitate, odio r. p.

|| alia in mane

Non me magis violavit, q̄ senatu, q̄ eques Romanos
 q̄ om̄s bonos, q̄ Italiaz m̄tam. Non deniq̄ i me
 sceleratior fuit, q̄ in ip̄os deos, immortales, et
 em̄ illos eo scelerē p. violavit, quo nemo antea
 In me fuit eod̄ animo, quo etiam meū familiais
 Catilia si viciss̄ fuiss̄ Itaq̄ eum nūq̄ a me esse au-
 sandū putavi. Non plus q̄ stipitem illum, qui q̄p
 hom̄i ess̄ nesciret, nisi se ligurē ip̄e esse diceret.
 Quid em̄ psequar peccidem, ac belluā pabulo inf-
 micorū meorū et clade corruptū. T. Cui se sentit
 quo se scelerē dēixerit, non dubito, q̄ sit miserrim⁹
 Sin autem id non videt, p̄culum est. Ut se suppo-
 ris, excusatione defendat. Accedit etiaq̄, q̄ exp̄-
 tacōe om̄i fortissimo, et clarissimo viro. T. annio
 deuota, et constituta, ista h̄stia esse videtur. Cui
 me p̄ripe desponsata iam, et destinata laudem
 tu ip̄e eius opam, et dignitatem, et salutē recu-
 parum, valde est iniquū. Et em̄ ut p. ille Scipio
 natq̄ michi videtur ad interitū, exitūq̄ cartagini-
 nensē, qui a multis imp̄atoribz, obsessam oppugnatā
 labefctā, pene captā alim⁹ q̄ fatali aduentu solū
 euitit, sic. T. annio ad illam pestē cōp̄mendā, extig⁹.

¶ alē sentit⁹

¶ Hic loquit⁹ de Tito Annio
 Milone q̄ de quo in 2^a
 dicitur, h̄m̄ip̄. Et sic videt⁹

¶ ad cartaginē

uendam, funditus delenda, natus esse uidetur. Et quasi
diuino mune sanatus donatus r. p. solus ille cognouit
quemadmodum armatum Cuius, qui lapidibus, qui ferro,
alios fugaret alios domi contingeret, qui urbem totam
qui curiam, qui forum, qui templum, omnia cedere incedere.
Dixit terret non modo, neuiat. Verum etiam uincere oportet.
tetur, hunc ego tali, et ita de me, ac de prima merito
viro, unquam mea voluntate propriam, cum possum
reum tuum ille infortitias non solum suscepit, propter
salutem meam, Verum etiam appetiuit. Sed si etiam
nunc illaqueatur, iam omnium legum periculis ueretur
odio bonorum omnium expectatio supplicij, iam diuturna
non implicatur feretur. Tamen hesitans, et in me
impetum impeditur, facere conabitur, resistam, et aut
concedente, aut etiam adiuuante Milone eius
conatum refutabo velut hesternis diebus cum michi statim
taceat minaretur, uoce tamen attigi legum initium,
et iudicij confedit ille, conticui diem, dixisset ut
fecerat fecissem. Ut ei statim tertius a propterea dies
dicatur. Neque hoc sic modetur. Et cogitet si contemptus
sit ijs scelerebus, que commisit iam consacratum.
Miloni, Si quod in me telum intorserit, statim

me esse acceptum arma Iudicioꝝ / atq; legum / atq;
 paulante P. C. contonem habuit / q̄ est a me tota
 delata. Cuiꝝ contioneꝝ p̄mū / unūsum argumentū
 / sententiamq; audite / ad r̄ferit in prudentiam hoꝝ
 / tum a me de tota contone audiet / de religionibus
 sacris et ceremoniis contonatur P. C. Clodius pulcr
 inq; Clodius sacra et religiones negligi violari
 pollui quesitū est Non mirꝝ / si hoc vobis ridiculū
 videtur / Et sua conto r̄sit hoc / quo ip̄e gloriari
 solꝝ Iucentis confixum se senatꝝ / consultꝝ que
 sunt om̄ia cō illū p̄ligionibꝝ facta / hocq; eum ¶ religionibꝝ
 qui pulmiazibꝝ bonis deo stuprū intulerit / eaq; sac̄
 vix oculis / ne imprudentꝝ q̄dem aspici fas est / nō
 solū aspectū virilē / s; flagitio / stuproq; violarit
 / in contone de religionibꝝ neglectꝝ conqueri Itaq;
 nūc proxꝝ / contio eius ex̄ptatur depudicia. Quid
 enī interest / utꝝ ab altaribꝝ religiosissis fugatus
 de sacris et religionibꝝ q̄ratur / an exsuorꝝ cubi-
 culo / egressus pudorem / pudicitiaq; defendat. Res-
 ponsū aruspiciū / q̄ recens de fremitu in totos
 recitavit / i quo cū alijs mltꝝ sc̄ptū / etiam illud
 est id quod audistꝝ / loca sacra / et religiosa p̄phana

huius mea causa esse. Dixit domum meam, a religiosissimo
factore. P. Clodio consecrata gaudeo michi de toto
hoc ostento, quod haud scio, an quicquam multis huius animis
huius ordini iniunctum sit. Datam non modo iustam
sed etiam nostram causam esse dicendi, recipiet enim
ex hoc toto prodigio, atque rursus, vos ex istius sceleris
ac de favore ac de impudentibus periculis maximis. Propter
voce Iouis, optimi maxime, promoueri de primis expiabo
religionem edum meam, si id facere velim, ac sine culpa
dubitacione potero, sine scrupulo tenuissimum reside-
re, aliquis videbitur, non modo patienti, sed etiam liberi
aio portentis deorum immortalium religionis parebo
Sed que tandem in hac urbe tanta domus ab ista sus-
pitione religionis, tam vacua, atque pura? Quod
me domus. P. C. rectorum civium multo maxima ex parte
sunt liberi, religione tamen una mea domus, iudiciis
omnibus liberata, in hac urbe sola est. Te enim appello,
Lentule et philippe, ex hoc auspicio responso decuit
senatui, ut de locis sacris religionis ad hunc ordinem
referrent, potestis ne referre de mea domo, que
ut dixi sola in hac urbe omni religione omnibus iudiciis
liberata est. Cuius primus inimicus ipse in illa testestate

ac nocte v. p. in teta sola silo illo impuro sextus
 Clodius confopiss, ne una quide, attingit littera reli-
 gionis, deinde eandem domum post e polus (Roma)
 cui est summa pta omni vero, coruithis Centuariat
 omni etatu, ordinibz suffragijs eodem vne esse
 iussit, qui fuisse postea, nos p. C. non quo dubiat
 res esse, sed ut huc furie, si diutius in hac urbe
 qm debet arpet maneret, Nos interdicitur. deere.
 uisus ut de meoz ediu religione ad pontificum
 collegiu referetur, que tanta religio est, que
 no in nris dubitationibz, atq in maxis supstitioibz
 vniq populi Spuln, ac T. M. Luculli responso, ac
 ubo laborarent. de sacris pu. is, de ludis maximis
 de deoz penatium vestez nris, ceremonijs de illo
 ipo sacrificio, quod fit pro salute p. R. q p. Roma
 conditam hui vni casti tutore religionu stel.
 violatu est, quod tres pontifices fatuissent, idq p
 p. R. semp feruati, semp ipis dijs immortalibus
 satis factu, satis augustu, satis religiosum esse visu
 est. Ut vero domum mea p. Lentulus consul, et pon-
 tifer. T. P. Fulvius. C. Luculus. T. Metellus, Glabrio

M. mesalla .l. lentulus flamen martialis .p. Calba
Sapio .C. faunus .M. lepidus .l. claudius res sacre
M. Scaurus .M. crassus .C. turio rex cesar flamen quinal
C. cornelius .p. Albionianus .C. terrentius pontifices
maiores in cognita duobus locis data .max^a frequentia
amplissimorum .ac sapientissimorum virorum civium
adstante omni religione una mente omnes libauerunt
Nego unquam post sacra constituta .quorum eadem est an-
tiquitas .q. ipsius vobis ulla de re neque de capite quidem
virginum venustalium .tam frequens collegium indicasse
quod ad facinororum disquisitionem .intereat ad esse quicquam
nobis .ita est enim interpretatio illa pontificum .ut idem
potatem habent iudicium religionis explanatio .ne
ab uno pontifice recte fieri potest quod idem in iudicio .ca-
pitur dicitur .atque iniquum est .tamen sic ex pietate frequen-
tiores pontifices de mea domo .quam inquam de ceteris
nostris virginum iudicasse .Postero die frequentissimum
senatus te designato consule lentule sine principe
p. lentulo .et .C. metello .consulibus referentibus sta-
tuit .cum omnes pontifices .qui erant huius ordinis adesset
luctioque alij .qui honoribus .p. ff. antecederant .multa

multa de collegij iudicio uerba fecissent, omnesq; idem pte:
 do adessent, domum meam iudicio pontificum religione
 liberam videri. De hoc igitur loco sacro potentissimè vi-
 dentur aruspices dicere, qui locus solus ex pnat loci
 omnibus huius praeputus huius. Ut ab his, qui sacro psumt
 sacrum non esse iudicatum sit. Verum referte, quod ex senatu
 et facere debet, aut vobis cognitio dabitur, qui pmi
 de hac domo sententia dixit. Et eam religione
 omni liberast, aut senatus ipse iudicabit, qui uno solo
 illo antistite sacrorum dissentiente frequentissimè ana
 iudicat, aut id, quod ite fiet, ad pontifices reijciat.
 Quorum autem fidei prudentie maiores mei sacra reli-
 gionesq; et pnatas, et pnatas commendauerunt. Quid ergo
 hi profut aliud iudicare ac iudicauerunt multa sunt do-
 mi in hac urbe. p. c. atq; hautscio an pene ante
 iure optio, si in iure pnatato, iure hereditario, iure autem
 iure mancipii, iure nexi. Nego esse ullam domum
 aliam pnatato, eam q; optia lege pnatat nunc prapuo,
 et humano, et diuino iure munita, Et que pmi edifi-
 caba, ex aut senatu, per pnatat. Item con omni nefaria
 huius gladiatorum. Ut senatus consulto munita atq; sep-
 ta est. p. negotium iudem ingratum esse datum ano,

Negus fuit Enclis

superiore, ut curarent ut sine viciis mihi liceret
quibus in maximis periculis. Omnis res publica commendari
solet. Denique cum ille saxis et ignibus, et ferro, vastitate
meis sedibus intulisset, et decrevit senatus eos, qui id fecerant
lege de vi, quae est in eos, qui universam rem publicam
oppugnassent tenere. Vobis vero respublicae opus hominum
memoriam, fortissimi, atque optimi consules decrevit de
senatu frequentissimi, qui meum domum violasse contra rem
esse factum. Nego ullis de ope publico de munimento
de templo tot senatus extare consilia, quot de mea do-
mo, quam senatus una post hanc urbem constituta ex
curatio edificanda, a pontificibus libandis, a magistratibus
defendenda, a iudicibus puniendam putaret. P. Valerius
pro maximis in temporis beneficiis domus data est in
ulla puta, at mihi in palatio restituta. Illi locus,
ut mihi parietes, atque tectum, illi quae ipse privato
iure tuetur, mihi quam res publica ingratus, omnis de-
bet, quaequidem ego, si aut per me, aut ab alijs
haberem, non predicarem apud vos nimis gloriari vide-
re. Sed cum sit data mihi a vobis, cum ea attemptetur
eius libertas, cum antea manu eius, vos mihi,
et liberi mei manibus vestris reduxisset. Non ego de

meis s. de vris factis loquor. nec vereor. ne h
 mea vroz beneficioz p. d. i. c. i. o non g. t. a. potius q.
 arrogas iudeatur. Sed qm mea causa expedita est
 videam) m. r. (quid aruspices dicat Ego em fateor
 me. et magnitudie ostenti. et h. u. i. t. a. t. e. r. e. s. p. o. n. s. i. et
 v. n. a. atq. constanti voce aruspiciu esse p. m. o. t. u. m
 q. u. i. p. s. i. m. e. a. t. a. n. t. o. l. a. b. o. r. i. b. p. f. i. c. t. u. m. h. e. r. f. e. r. r. e. t
 a. l. i. m. g. l. o. r. i. a. m. r. e. p. u. g. n. a. m. a. l. e. d. i. c. i. s. i. m. p. b. o. r. u. h. o. m. i. n. u.
 q. u. i. d. e. z. d. o. l. o. r. q. u. i. s. n. o. n. i. g. n. o. s. c. e. t. v. i. d. i. e. m. h. e. s. t. e. r. n. o.
 d. i. e. q. u. e. d. a. m. i. n. i. m. u. z. a. n. t. e. q. u. e. m. a. i. e. b. a. n. t. n. e. g. a. r. e.
 f. e. r. r. e. m. e. p. o. s. s. e. C. u. i. a. t. u. a. b. h. o. c. e. o. d. i. m. p. u. r. i. s. s. i. o.
 p. a. t. r. i. c. i. d. a. r. o. g. a. r. e. t. t. u. i. d. e. s. s. e. m. C. i. u. i. t. a. t. e. r. e. s. p. o. n. d. i.
 m. e. p. r. o. b. a. n. t. i. b. z. e. t. v. o. b. i. s. e. t. e. q. u. i. t. i. b. z. v. e. i. u. s. e. s. s. e.
 q. u. i. c. a. r. e. m. e. n. o. p. o. t. u. i. s. s. e. t. Ille ut opinor ingemuit
 (quid igr. respondez? quero ex ipso ipso. qui ferre
 me non pot. me tuum esse Romani litterate
 respondi ssem? an taci ssem? Defectum negotiu
 pot. quisq. in rebz magnis. cum invidia vsatus
 satis g. u. i. t. e. r. i. m. i. n. i. m. i. c. i. a. s. i. n. e. s. u. a. l. a. u. d. e. r. e. s. p. o. n. s. i.
 & . . . Vt ipe non mo. no. respondet. quicq. potest
 cum est la cessit. s. etia. gaudz se ab inimic. quid
 respondeat admouei. Neq. i. s. s. u. m. q. u. i. s. i. c. u. r. f. o. r. t. e

uideor, plusq[ue] ceti, qui equè, atq[ue] ego su[m] occupati/
usari in studio literar[um] his delectar aut utar o[mn]i[um] libris, q[ui]
nros animos deterrent, atq[ue] aduocant religione, Ego
v[er]o p[ro]p[ter] hec, autores, ac mag[is] religioni colenda[m]
maiores nros, q[uam] michi fuisse tanta sapientia vide[re]
ut sup[er] prudentissint, qui illo[rum] prudentia[m] non
dicam assequi, S[ed] q[ua]nta sua prospice possint, qui
statutas, solempnesq[ue] ceremonias pontificatu re[gi]s
gerenda[m], Augurio fator[um], vet[er]is p[re]dicationes apo[stoli]
cas, vatum lib[er]e, portentoso[rum] explanatores, et trus[us]
to[rum] disciplina cōtineri putarent, Quequidē tanta e[st]
ut nra memoria p[ri]mū italici belli, funesta p[ri]ncipia
post sillaz, Cinamq[ue] t[em]p[or]is eximū pene distine
tum hanc recente, v[er]bis inflamanda delegendi
q[ui] impij, cōuizato[rum], non obscure nobis paulo ante
p[re]dixit, Dem et cognoui multa hoies doctissimos
sapientesq[ue] dixisse, et septa deo[rum] immortalū nu[men]
men reliquisse, que q[ui]q[ue] diuinit[um] p[re]scripta video
tamen eiusmodi su[n]t, ut ea maiores nri didicisse
illos, non ab alijs didicisse videantur, Et enim
quis est tam vecors, qui aut cum suspexit in celū
deos esse nō sentiat, et ea, que tanta metē su[n]t

statas

nota

Ut vix q̄sq̄ arte ulla ordinē rerū ac nātūdinē p̄sequi
 possit, cū fieri putet? Aut cum deos esse intellexit
 non intelligat eorū mūe. Hoc tū impiū esse natū
 et auctum / et retentū / qm̄ voluit. p. e. licet ipi nos
 amem, tū nō nūc hispanos, nō robore gallos, nō cali.
 dicite penos, nō artibz grecos, ut deniqz q̄ nō get
 / ac tūc domestico, natūoqz sensu italos ipos, atqz
 latinos s̄ pietate ac religione, atqz hac vna sapien.
 tia, q̄ deorū immortalū mūe oīa regi gubernariqz
 p̄spiciant gentes, natōnes sup̄am. Quare ne plūā
 de re mūe loquar dubia, adhibite aures, et mentes
 meas, nō solum aures ad aruspiciū voces admovebe.
 Et in agro latienti auditqz est strepitqz cū fremitu nato
 mitto illam veterem, ab ipis diis immortalibz, ut ho.
 minū fama, est ethenzie traditam disciplinā, nos
 nōne aruspices esse possūd? Exauditqz in agro p̄p̄m.
 quo, et suburbano, est strepitqz cum fremitu, quidez
 reconditqz, et horribilis fremitqz armorū, cuius est
 ex gigantibz illis, quos poete fuerut bellū, diis im.
 mortalibz, intulisse, tam impius, qui hoc tam
 novū, tantūqz motū, non magnū aliqd deos p̄
 Romano, p̄monstrare, et p̄cine fateat? De ea re

scriptu est, postulatorem esse Ioui, Saturno, Neptuno, Teluri,
dijs celestibus, audio, quibus dijs violat, expiatio debet.
Sed hominibus ob que delicta, quos ludos, minus diligenter
factos, pollutosque, quos ludos Te appello Lentule, tui
sacerdotum sunt te se pericula, trivula potentio ludi, li-
bationes, epuleque, ludorum. P. C. vosque pontifices ad quos
epulones, iocundus optimi maxime, si quid est premissum
aut commissum, afferunt, quorum de sententia illa eadem re,
renovata atque instaurata celebrant. Qui sunt ludi minus
diligenter facti? quito, aut quo scelus polluti. Respon-
debis pro te, pro collegiis tuis, etiam pro ponti-
ficum collegio, nil cuius, aut negligentia totentum
aut scelus esse pollutum omnia solennia, ac iuxta ludorum
omnibus rebus fuerat summa cum cerimonia, esse fuerat
quos igitur auspices ludos minus diligenter factos, pol-
lutosque esse dicunt? Eos quorum ipsi dii immortales
atque illa nostra dea te Te. Lentule cuius abania ma-
nibus esset accepta, spectatorem esse voluit, Quid mi-
hi tu galecia illo die spectare voluisses, Quid scio
an vivet nobis, atque his de rebus, iam qui licet, vis
enim summiabilis incitata, ex omnibus vicis collecta fuit,
cum ad hoc edictum religioso repente formidabundum

|| al. ab

|| al. formidabundum

Hostijsq; omib; in scena signo dato nimissa irripit
 Tua tum tua in lentule eadem vltus fuit, qui in puato
 quod; tuo p[ro]bauo Te nome impi[us] nocem, asp[er]tum,
 impetu tui fons, senatq; equites q; p[ro]p[ri]os, et om[n]es
 boni sequebantur, cum ille fuor[um] et ludentiū m[ul]ti-
 tudini senatu p[ri]mo q; Romam iunctum ipso consensu
 et constructu in sp[er]aculis, atq; impedita turba, et
 angustijs tradidit, aut si ludus constitit, aut tibi,
 t[ame]n repente contigit, Aut puer ille pat[er]n[us], et
 mat[er]n[us], si terram nō tenuit, aut tensam, filior[um]
 omisit, aut si edilis u[er]o, aut si muto aberrauit, ludi
 sunt non rite facti, eaq; errata expiantur, et
 metes, deor[um] immortalium, ludor[um] instauracōne pla-
 centur. Si ludi ab leticia ad metu[m] traducti sunt
 Si nō intermissi, sed p[re]empti, atq; sublati sūt, si
 iuui[ti], omniūq; scel[us] eius, qui ludos ad luctu[m] co[n]ferre
 voluit, Exiteat dies illi p[ro]fesi, pene funesti
 dubitabim[us] q[ui]d. Ille frenitq; luctet ludos esse polli-
 tos, at si volum[us] ea, que de q[ui]bus deo nobis tradita sūt
 recordari, Hanc m[en]tem magna, cui ludi, violati
 poluti, pene ad cel[um] ceden[tes], et ad fumi ciuitate[m] con-
 uersi sunt. Hanc inq[ue] accepim[us] agros, et nemora

// al. vocat

Magaleses ludi

tum quodam strepitu / fremituq; paginare hoc igitur
nobis, h' p' sto. et scelero iudicia ostendit. Et piau-
lor signa patefecit. Nam quid ego de illis ludis lo-
quar / q' in palatio mei maiores ante templu in
ipso matris magne conspectu, magalesib; fieri, celebra-
re uoluerunt, qui sunt more instituti max' casti sole-
nes religiosi, quib; ludis p'mu ante ppli concessu
senatui locu p. affricand; iteru consul ille maior de-
dit, ut eos ludos, hec lues impura polluerent. Quid si
liber, aut conspectu n' / aut etiam religionis causa
accespat, manu affebantur, quo matrona nulla adit
ppter vim consensumq; fuor, ita ludos eos, quoru
religio tanta est, ut ex ulis t'ris / accita in hac
urbe consederit, qui ludi ne uno quide v. appellat.
latino ut vocabulo ipso, et appetito, religio externa
et miris magne nomie suscepta declaratur, hos lu-
dos sui fecerunt, sui spectauerunt, tota deniq; h' edile
fuor magalesia fuerunt. Proh di immortales
qui magis nobis, cum loqui posset, si esset, h'fare-
mini, nobiscu ludos pollutos significasti, ac plane
dicitis. Quid magis iniquatu p'issum conturbatum
dici pot' ? Cum ome p'icium p'missu migratq; liberatq;

al' quos

in alteram faciem, in missu alteri propositu. Ut alter
 confessus, potatis fuor totus esset. Si ex ante apu
 ludis in scena fuisset, venisset. Auspices accedendo
 ex etruina putarent. Videmus vniuersi repente ex
 aua trita fuor inissa. in p. it. scriptu, atq. inclu-
 sum, et no. comouem. Atq. in apu fortasse ex aie
 nos, extrusor sept. auspices. Ut a fuitis cauem
 mouent. Quid igitur ex aliquo disincto, diuisor nostro
 significatu cauem. Id cum ipm sibi monstru, et cu
 in eo ipso piculu est, ex quo piculu est, ex quo piculu
 potendi non ptiniscem. Istiusmodi magalesia fer-
 pe tuus, istiusmodi patruus. in s. michi et genere
 sui mentonez, feat, tu athemonis, aut spectachi ex-
 ludos, face mallui, q. E. aut apu claudior. Illi in
 ludos facent, fuos de cenea exire iubebant, tu in
 alia, fuos inmisist, ex alia liberos, eiecistis. Itaq.
 qui antea voce ptomis a libere semouebant. tuis lu-
 dis, non voce, s. manu libero a se segregabant.
 He hoc quidem tibi in mente veniebat, sibil.
 lino sacdoti, hec sacra maiores, nos, exoris libere
 expetisse, si illi sunt vestri, quos tu impia mete
 congris, violat oculis leg, rotaminat manibus

loquitur ad claudiu

alt. alio oculis

al. arita

attractas. Has igitur uate suadente, quondam de fessa
Italia punico bello, atque hamibale vexata, sacra ista
maiores nostri lassa exphrigia Rome collocauerunt
que nunc iis accepit, qui est optimus a populo Romano
iudicatus, per Scipio, semina autem que inronarum castis-
sima putabatur, quanta claudia, cuius per se illarum se-
ueritatem sacrificij tui scior mirifica existimatur
imitata. Nichil tamen neque maiores tui querti, cum
his religionibus, neque sacerdotum ipsum, quo est hec tota
religio constituta, neque oculis edilitas, que maxime
hanc tuam religionem solet, promittit, quo minus
castissimos ludos omni flagitio polueres, dedecore
maculares, stete obligares. Sed quid ego id admiror
qui accepta pecunia pessimum ipsum sedem, domiti,
ludum, miris deorum uasare, et bregitaro, gallo greco
impuro homini, ac nefario, totum illud locum, famulumque
vendiderit, sacerdotem, ab ipsis aris, puluinaribusque
detraxis, oia ille que vetustas, que per se securi,
que reges, qui europam, asiamque tenuerunt, semper
suma religione coluerunt putare. Que denique nostri
maiores tam sancta duxerunt, ut cum refectam
urbem, atque italiam famorum haberemus, tamen nostri impa-

tores maris et periculosissimis bellis. Quic de vota fecerit
 eaque in ipso pessimite ad illarum ipsam principem aram
 et in illo loco, famosque persolvent. Quod cum deiotarus
 religione sua castissime tuetur, quem vnum habemus in
 orbe terrarum fidelissimum, hunc impio, atque amantissimum
 nostri nominis T. Progitaro, ut ante dixi adductum pecuniam
 tradidisti, atque hunc tamen deiotarus sepe a senatu regali
 nomine dignum existimatum, clarissimorum Imperatorum testi-
 monijs ornatum, tu etiam regem appellari, cum deo-
 gitaro iubes. Sed alter est rex iudico, senatusque pro nobis
 pro T. Progitaro, pro te appellatur, alius, putabo regem, si
 habuit, unde tibi soluat, quod ei per singulapham re-
 didisti. Nam cum multa regia sint in deiotaro, tamen
 illa maxime, quod tibi nullum nullum munus dedit, quod
 eam partem propter legis tue, que congruat cum iudicio
 ut ipse rex esset, non repudiat, quod pessimite, pro scel-
 lus, a te violatum et sacerdotem, et sacerdotem sacrisque
 spoliatum, recuperavit, ut in pristina religione suadet
 quod ceremonias ab omni vetustate acceptas a T. Pro-
 gitaro, polui non sinit. Mavultque ^{progitaro} quoniam suum mu-
 nus, tuo quam illud famum antiquitate religionis
 credere. Sed ut ad hoc aruspicium rursus redeam. Ex quibus
 est primum de ludis, quis est, qui id non solum

Male legit

in istius ludos p̄detm et responsum esse fateatur? Sequi
de locis sacris religiosis / o impudentia miram de mea
dicē gaudes. Comitte uel senatui uel consulibz uel
collegio pontificum tuā. Ut mea q̄d his tribz omibz
iudicijs ut dixi antea libeā est. Ut in his edibz quas
tu T. M. q̄ntio. Syro equite. F. Viro optimo. p te ap
tissime interfecto tenes sacellū. Dico fuisse aras
tabulas. q̄ censores memoria firmabo. ac docebo
Vigatur modo hec res / que ex eo senatus. Et q̄d
nuper est fām referri ad vos nūc est. Habeo que
de locis religiosz velim dicē cum de domo tua dix
ero. in qua tamen ita est. in edificatū sacellū. Et
alius fecit tibi tūmodo sic demoliendū. Tamen vide
bo nūc mihi necesse sit de alijs etiam aliquid dicē
putant em nonnulli ad me p̄tine ac sedem maxime
religionis p̄uato dicunt vestibulo contineri. Multa
me mouent q̄ edes tellur̄ est aracois q̄ mee. q̄
ijs qui aliud armentarū sustulit mea domū pon
tifia iudicio liberatam. s̄m fām suū iudicatū esse
debeat. Mouet etiam me in hac caritate amoue
fortitudine agrorū inopia frugum religio tellur̄
et eo magis q̄ eodem ostento tellur̄ postulatio

debere dicitur. Vetera fortasse loquimur, quod si min
 ali iure profectum est. Lege tamen non tam iure gentium
 sanctum est. Ut nihil mortales, ad ipsos immortales
 nisi carpe possint. Verum antiqui negligimus. Ut
 Et iam ne ea negligemus, quod fuit maxime, que vidimus
 . I. pisonem, quis nescit his temporibus ipsis maximam et scissimam
 diuane sacellum in reliculo sustulisse. Assunt vicini
 eius loca. Multi sunt etiam in hoc ordine, qui sac
 ficia gentilium ipso illo in sacello, statuto loco con
 uersi facit. Et quid primum dii immortales que
 loca desiderant, quid significent, de quo loquantur
 . A sexto serano scissima sacella suffossa in edificia
 ta oppressa summa denique turpitudine esse fedata nes
 cimus. Tu meam domum religiosam, facere potuisti.
 . Et qua mente, quam amiseras? Quia manu?
 Quia distuleras? Quia voce? Quia innocendi iusseras?
 Quia lege? Quia re in illa quidem impietate tu
 scripseras. Quo puluinarum, quid struparas? quo
 simulacris? Quod exoptum ex metricis sepulchris. Im
 patorum monumento, collocaras? Quid habet me domum
 religiosam, nisi quod impuri et sacrilegi pariete tan
 gitur. Itaque ne quod eorum impudens intropice possit

tuum domum ac te facra illa tua facientem videre /
tollam, altius tectum non ut ego te aspiciam, si tu ne
aspicias urbem illam, quam delere voluisti, sed iam
auspicium reliqua responsa videam. Oratores contem-
tus, fasque interfectos, quid est hoc de alexandris
esse video sermone, quem ego non refuto, sic enim
sentio tus, legatorum in hominum perfidio multum, tum
etiam diuino iure esse velatum. Sed quod ab illo,
qui omnes iudices tribunos et ceteros in foro effudit
tuum arbitrio sunt omnes nunc atque omnia venena tritu-
tantur, qui cum hermachothio singulas fecit.
Et quis sciat unum acerrimum aduersarium hermachothi
theodosium legatum ad senatum a ciuitate libera mis-
sum sua percussum. Quod non mihi, quod de alexandris
indignum deus immortalibus esse visus esse scio. Nec
confesso nunc in te unum omnia. Spes maior esse sa-
lutis, si propter te nemo esset impius. plures sunt hi
et tu magis confidis, magis et nos pro iure diffi-
dimus. Quis platonem ex ore ride, que per mace-
donie libera est, homines in illis locis etiam ac no-
bilem legatum thesalonicarum adueni, ut semper applau-
dit. Imperatorem venisse nescit. Quare ille pro.

pecunias quam ab eo extorq̃re nō poterat in vincla
 coniecit. et medicū intromisit suū qui legato socio/
 amico. libero. fedissime et crudelissime venas
 incidit. Senus suas truentari scilicet noluit. Nō
 quidem ppli ^{et} tanto scelē cotaminavit. Ut id ulla
 re possit nisi ipius supplicio expiari. Quales nūc
 carnifices putam? Habet qui et medicus suus / ^{ad} nō
 ad salutē. s. ad necem utantur. Sed rectem? quid se-
 quatur fidem mris iusq; iurandū neglectū. hoc quid
 sit pse ipm. non facile interptor. Sed ex eo quod
 sequitur suspitor. de tuorū iudiciū manifesto plurius
 dici quibz olim excepti essent minimi. nisi a sena.
 tu p̃fidū postulassent. Quare aut dici suspitor.
 hac causa est. q. sic statuto. et illud in hac tuit.
 esse maxie illustre atq; insigne p̃furū. et te ipm
 tamen i p̃furū impune ab his. quibz tu cosurasci
 non vocari. Et uideo in aruspiciū responsis hac
 esse subfuta. sacrificia vetusta. oculatq; min⁹ dili-
 genter facta. polutataq; aruspices hac loquuntur. In
 patris. penatesq; di. Multi enī sunt credo i quos
 hui⁹ malefici suspitio cadat. Quis p̃ter hunc vnu
 obscure dicitur. que sacra polluta sint. Quid plari⁹

¶ al. rectus

¶ al. rectus

Quid quid, quid religiosius dici potest? uerba, oculi.
taque. Nego ulla uerba lentulum quem oratore ac
disertum, sepius cum te audiret usurpasse, quam hoc, que
ex thesauris libris confusa, atque interpretata sunt. Et enim
quod sacrificium, tam verum est, quam hoc quod a regibus
equale huius uerbis accepimus? Quod autem tam occultum
est? Cum id quod non solum curiosos oculos excludit
sed etiam errantes. Cuius nomen improbitas, sed ne in
prudencia, quidem possit intrare. Quod quidem facti
cum nemo, nisi per Clodium, omni memoria violat
Nemo unquam adit, nemo neglexit, nemo uir aspice
non horruit, quod sit pugnaces vestales, sit pro
pater sit mea domo, que est in impio, sit in credi
cerimonia. fit ei deus, cuius ne nomen, quidem uis
scire fas est, quam ipse sacro bona dicit, quod in tanto
sibi scelere ignouit, Non ignouit michi crede non,
nichil forte tibi ignotum putes, quod te iudices dimiserunt
excussum, et exhaustum suo iudicio absolutum, omni
condempnatum, aut quod oculos non perdidisti, cuius est enim
ante te, qui sacra illa uir sciens uidet, ut quisque
penam, que sequetur, id scelus scire possit. Vnde
tribulus obest cecitas plusquam libidinis, ne id quidem scias

sentis cotuendis illis oculos abani tui magis opta-
 dos fuisse / q̃ os flagit foror. Tibi res si diligenter
 attendens intelliges homi penas deesse adhuc / no
 deor / hoēs te in re fedissima defenderut hoēs / turpis-
 simū nocentissimū. laudant homies / ppe iudicio li-
 berant / homibz infuria tui stupri illata in ipos do-
 lozi non fuit. Homies tibi arma vili in me. Vili
 p̃ illū inuictū tuū dederut homi beneficia / p̃ se
 concedo tibi. Ut maiora nō esse q̃renda a dijs quide
 immortalibz. Quare pot̃ hōi que maior esse pena fuisse
 atq̃ dementia / nisi forte in tragedijs / quos volue-
 ac dolō corpis cruciatu / et cosummi uide q̃uiorez
 deor immortalū iras subire / q̃ illos / qui furetes
 induantur. putes. Non sūt ululatus / et gemitus phi-
 lotete / tam miseri / q̃ sūt acerbi / q̃ illa exulta-
 athamāt / et q̃ sonū attritū. Tu cū furores in
 contionibz / uoces mittis / Cum domū Cuiū eueris
 cum lapidibz optios viros foro pellis / cū ardentes
 faces in uicinorū tecta / iactas / iactas / cū edes
 sacris inflamas / cum suos contitas / cū sacra / ludosq̃
 conturbas. Cum vixre fororemq̃ nō disternis. Cū
 q̃ in eas cubile non sent / cum bacharis / cū fuis

tum das eas penas, que sole sunt homin sceleris a diis
 immortalibus, quitate optate. Nam corporis quidem
 nostri infirmitas multas subit. Casus pro se, demum ipse
 corporis tenuissima spe de causa conficitur, deorum tela
 impiorum mentibus figuntur. Quare miserior es, cum
 in omen fraudem rapis oculis, quam si oculo
 non habes. Sed quoniam de his omnibus, que aruspices
 omnia esse dicunt, satis est dictum. Videamus, quid id
 aruspices a diis immortalibus, dicant moueri. Mouet
 ne per optimatum discordias, disensionemque patris, patris
 patrisque, cedas, periculaque creentur. Moxque dimmuli
 deficiant. Quare ad unum impium peruenire redeant, exatque
 pulsus dimmuli accedat. Aruspici una sunt h
 omnia, nichil addo de meo. Quis igitur hanc optimatum
 discordiam molitur? Idem iste, ut nulla vi ingemini,
 aut consilii sui, sed quodam errore meo, quicquid
 ille, quod obscurum non est facile perspexit, hoc enim
 et turpius afflictor, res publica, quod ne ab eo quidem
 veretur, ut tamquam forte in pugna, vir acceptis a,
 forti aduersario, vulnibus aduersis homines rede videat.
 Tiberius gratias, conuellit statum civitatis, qua quoniam
 tate vir, qua eloquentia, mihi ut a patris, autque affertur

// ad qua

prestabili in signisq; uirtute / pterq; qd a senatu disiuat
 deflexisset. Secutus est C. Brattus, quo ingenio, qnta
 vi / qnta gntate dicendi, ut dolerent boni, no illa
 tanta ornamenta, ad meliore mente, uoluntateq;
 esse cōsa. Ipe saturninus, ita fuit effrenatus, et pene
 demens. Ut autor esset eggius, et ad aios imperatores
 excitandos, inflammandosq; pfectus. Nam quid ego
 de T. P. Sulpitio loquar. cuius tanta in dicendo gnti-
 tas, tanta iocunditas, tanta uocunditas, tanta breui-
 tas fuit ut possi uelut prudentes, errarent. Vel
 ut boni min⁹ bene sentirent, pfecte dicendo. Cum
 his conflictari, et pro salute patrie, quotidie dimi-
 rare. Erat omo illi, qui tu rem publicam gub⁹
 nabant honestus, sed habebat ea molestia quada;
 tamen dignitate. Hic uo de quo, egope tam
 multa nūc dico, proq; di, immortales, quid est?
 quid valet, quid affert, ut tanta ciuitas, no cadet,
 qd di omne obruat. Viro tamen cōfecta uideatur.
 Qui post pris mortem pma illam etatula; suam,
 ad futuraz luxurietū libidines detulit. Horum mte.
 perantia, expleta in domesticis, est germanitatis
 sap⁹, uolutatus dem iam robustusq; prouicie se, ac

rei militari dedit / atq; ibi piratas rotundas ppep
etiam ciliu libidies barbaros faciauit qd exatui
luculi soluto p nefand scelus fugit illuc. Tuncq;
recenti aduentu suo cum ppinquis dedit dedit
ne res faceret / a catilina parua accepit / ut tur.
pissime post raturatur. Inde cum arena se in gal.
liam rotulit / in qua prouincia mortuorum testamta
conspexit / pupillos necauit. Neferias tu mult
steles pactones / societates q; conflauit. Ut ut
rediret rediret redire / questura illam maxie se.
dum / vberemq; campestem totu ita ad se redgit
Ut homo popularis fraudaret improbissime plm
idemq; vir clemens diuicos omni tribui domi ipe
sue crudelissima morte mactaret. Exorta est
illa reipub. sacris religionib; aut vte iudicis
publis funesta questura. In qua idz ipe deos
homines q; pudor / pudicitiam senatq; aucto tem
uis / fas / leges / iudicia violauit. Utq; h' ei qd
O. misera tpa / stultasq; meas discordias p. clo.
dio grande ad rempuam hic p'm est aditus ad
poploz iactatoz / atq; assensus. Nam tiberio grauo
munui oclis tui feriendo questos. C. tamantini

al. grandis

consulis cum esset, interfuerat, et in eo sede imp-
 bando, senatus senitas, dolori, et timori fuit. Itaqz
 res illum fortem et clarz uirz aguitate prum.
 disistere coegit. C. autē gratū mors fraternā
 pietas, dolo, magnitudine animi ad expetendas
 domesticas sagibz penas exatavit. Saturniū quidē
 in amone caritate questorem, a sua frumetaria
 paracoe senatus amouit. Cuius q. stauz pferit,
 Soma doloē sim popularem esse Sulpitiū ab op-
 tima causa profectū. Cuiusq. tutio Consulatu cōn-
 leges perenti resistantem, longius q. noluit pplaris
 aura prouex. fuit in his omibz causa, etsi non
 iusta, nlla eni potest cuiq. male de republica
 metū iusta esse causa quibz, tū et tū aliq. animi,
 et uis dolore quita. P. cladius a corona ami-
 tra a mulieibz solis purpureis q. fasciis astro-
 phio a psaltio flagio, a supro, et est factus repete
 pplaris, nisi eum mulieres exornati, ita dephendat
 sent. Nisi ex eo loco, quo eū adire fas non fuerat
 amillaro beneficio emissus esset pplari hoc. P. F.
 res puā, cuiē tali caret, hac ob amantiaz in dis-
 cordijs neis de quibz ipis his, prodigijs recentibus

a dijs immortalibus admonem. Arreptus est vnus
ex patricijs. cui tribuno plebis fieri non liceret
que anno. an. fr. Metellus. et concors. etiam tunc
senatq. pncipi. En. pompeio sententiam dicti.
excluserat. acimeq. vna voce. ac mente resiste-
rat. id p. dissidiu optiatu. de quo ipso nunc mo-
nem. ita perturbatu. itaq. pmutatu est. ut quod
frater consul ne fiet obstiteat. q. affinis. et socer.
lis. clarissim. vir. qm illum rem non laudat. ex-
cluseat. id is consul efficit in discordijs pncipi.
qui illi vnus inimicissimus esse debuait. eo fe-
cisse autoe fedit. Cuius autis. neminem posset
penite. Iniecta est fax feda. ac luctuosa rei p. pe-
tita est autas. vna q.uitas amplissimorum ordinum
consensio bonorum om. totq. deniq. ciuitat. status.
Hec eni certe petebantur. Cum in me cogni-
torem. haro om. rer. illa flama illor. tporu
toriebat. Excepi. et pro pria solus exarsi.
sic tamen. vt vos. in idem ignib. et amferti. me
pnu. ita pro uobis. et fumante dederit. non
sedebantur discordie. s. etiam crescebat in vos.
odiu. aq. uib. defendi. putabam. Ecce in idem. autis.

pompeio pñcipe / qui cupientem italiaꝝ pplm. &
 desiderantem flagitantꝝ vos non solu auctꝝ sua /
 ꝑ etiam ꝑciꝝ ad meam salutem excitavit restituti
 sumꝝ. Sed discordiaꝝ finis alim ab interius disse.
 sionibꝝ conqꝛestandꝝ non sũt eadeꝝ ista labores / ea
 facit cõdones / ea misceat / ea turbat. ut mō uendat
 illis / n̄ tamen ut se quisqꝝ / si ab isto laudatus sit
 laude esse pudet / ꝑ ut eos quos nō amant ab eodꝝ
 gaudeat vitupari. Atqꝝ ego hũc non miror ꝑmū
 quod / qm̄ clarꝝ hominem / atqꝝ optiꝝ de republica.
 m̄tū impuriꝝmꝝ voce hominis violari facile patiuꝝ.
 Deinde si existiment / ꝑditi hominis profligatiqꝝ
 maledictis posse id quod minime conducit ipis autqꝝ
 glam dignitatẽꝝ violari. Postremo quod non
 sentiunt id / quod tamen michi suspiciqꝝ videntur
 illius furentes ac volaticos / impetus in seipsos
 posse conuerti. Atqꝝ hũc ex nimia alienatione. ex qui
 busdā herentia / tela in rep. que qm̄dū herabant
 in vno me q̄uiter equidem / ꝑ aliquñto lenius fere
 bam. Vñ iste nisi ꝑ. se dediss. hũc quorꝝ animos
 a vñ auctꝝ seinctos esse arbitramꝝ / nisi eos in celu
 suis laudibꝝ preclarus autor extollet / nisi deatunꝝ

Cesare in quo fallēbat / & eū nemo redarguebat nisi
cum inq̃ exercitū signis infestis in ardas se missus
imitaret. nisi Sn. Pompeio audire. H. Crassus
autore q̃ faciebat face / clamaet / nisi consules cau-
sam conuixisse / seam in quo uno nō mentiebat?
confirmaret / tam crudelis mei / tam sceleratq̃ & p̃e
verator esse nō potuiss / Idem posteaq̃ respirare vos
a metu cedis / emerge autē vram / a fluctibz illius
fuitut / renouisse memoria / ac desideriu mei uidit
Vobis se cepit subito fallacissime vendicare Tum
leges ulias cō aruspicia latus / et hic et in ceteribz
dixit / quibz legibz iurāt / Curia illa lex / que totū
eius tribunatū continebat / quam totus amentia
non videbat / producebat fortissimū vir. q̃. libulu
quēbat Ex eo C. cesare leges ferente / de celo semp
ne fuassit / semp se ille p̃suasse dicebat liquet
interrogabat / que ita lata essent Illi vicio lata ee
dicebant / ferebant in oculis homiez q̃d boni viri
et de me optie meiti / Sed illi / ut ego arbitror fuas
ignari longius processit / in ipm Sn. Pompeiu auctoz
ut p̃dicare est solatū consilioz fuoz michi cepit / mi-
bat gram a nonnullis Tu vō est scatus se posse / qm

rogatum domesticū belli extinctorū nefario stela
 fedass, illū etiam illū extororū bellorū hostiūque
 torem afflige. Tum est illa in templo castoris
 scelerata, et pene deletrix. huius impij sacra dephesa
 tum ille cui ulla hostiū diuicijs vrbis, vniūq; fuit
 clausa, qui omīs angustias, omīs altitudines omī
 obta tela semp ui, ac vltute p̄fregit obsessus
 ipe est domi, meq; nonnulla impitorū uitupatione
 timiditate mee consilio, et facto suo, liberauit. Nam
 si Gn. pompeio viro vni omī fortissimo, quicūq;
 nati sūt fortissimū misimū magis fuit q̄ turpe
 q̄ diu ille tr. plebis fuit luce non aspice, nec
 puto minas eius p̄fere. Cum in contionibus dicet
 velle se inaurum edificare altq; porticu, que pa.
 latio respondet certe exire domo mea ad puatu
 dolorem fuit luctuosum, ad ratorū reip̄e gloriū
 videlicet igr hominū p̄ se ipm iam pridem afflictu
 iam iacentem p̄nitiosis optimatū discordijs exri.
 tarj. Cuius infia furorū dissensionib; corp, qui tu
 a vobis seiuncti videbantur, sustentata sunt reliq;
 iam p̄cipitant tribunatq; etiam p̄ tribunatum

abstractatores q̄ corp. atq; adusarij defenderut, ne a re
publica, reip. pestis remouetur. Resisterut ne eorū
meas causam dret, etiam ne puatq; esset, etiaz ne
in senatu, atq; in delicijs, quidem optimi viri iuxta
illam venerata, atq; pestiferam habere potuerunt.
Quo tandem decepti munere volo inquit esse, qui de
contione detrahat de pompeio detrahat ille vitu-
pando, uelliz, si hic vir sumus, atq; de mea salute
optie mitq; accipiat, ut a me dicatur. Dicam certe
quid sentio mihi mediūssidius, tum de illius am-
plissima dignitate detrahe, cum illum maxis lau-
dibz, efferre videbatur. Verūtamen gn. Marius
splendidior, cum quis glaria laudabat, an cum eū
iratz p̄ca, uitupat. An ille demeris etiaz prae
ad penam exituq; p̄ceps, fedior, aut inquinatior
in Gn. Pompeio accusando, q̄ in vniūso senatu ui-
tupando fuit? Quod quidem miror, cum alterum
gtum sit irat, aliu esse tam bonis ciuibz no acbu
Sed ne id viros optios diutius delectet, legant
hanc eius contionez, de qua loquor, in qua pompe-
iu ornat, an potius deformat? Certe laudat
et vnu esse in hac Cūte dignū huius imperij dicit

et significat, se illi amicitissimi esse, et reconciliato;
 esse grē facta. Quod ego. Quis quis sit nescio, in
 h' fatus, Huc si amicus esset pompeio laudaret illum
 non fuisse. Quid enim si illi inimicissimus esset, amplius
 ad eius inuicendam facere potuisset? Videant hi, qui illum
 pompeio inimico esse gaudebant, ob eamque causa
 in tot tantisque sceleribus, cotuebantur, et nomines ei
 indomitos, atque effrenatos furores plausu etiam suo
 prosequabantur. Quod se cito mutent. Nunc enim iam lau-
 dat illum, in eos. Indebetur quibus se antea vendica-
 bat, quid existimat, cum si redditis ei grē patuerit
 esse factum, qui tam libenter in opinione gratie
 irrepat, Quas ego alias optimatum discordias, a diis
 immortalibus, diffiniri putem? Nam h' quidem v.
 neque p. Clodius, neque quisque de grebalibus eius -
 aut de consiliariis designatur. Habebunt etrusci
 libri certa nomina, que in id genus cum rade possit
 delictos repulso, quod iam audit hos appellat
 Quorum et metes, et res sunt perditae, et longe a
 tot salute disuente. Quare cum dii immortales mo-
 nent, de optimatum discordiis, de clarissimorum et

optie meritorum, cuius diffensioe p̄dicat. Cum p̄nci-
pibz p̄culum cedensq; protendit in tuto collocant
Clodiu, qui tantu abest ap̄ncipibz, q̄m a pueris
q̄m a religiosis. Vobis o carissimi, atq; optimi aues
et me saluti consulend, et prospiciend uident, cedet
p̄ncipum ostendi, adiungitur etia, ne in vni impiu
res recadat admonen. Ad quem metu si deoz
monit non ducem, tamen ipi nro sensu coerta q;
rapem. Hec eni ullus alius discordiaz solet esse
exitus inter claros, potentesq; viros, nisi aut vni
uersus interit, aut victoris dñatus, aut regnu
dissensit, cu maior clarissimo Cice, Consul nobiliss.
sim, et fortissim. L. Silla, horu utq; ita cecidit utq;
ut uictor idem regnauit. Cum Octauio collega disse-
dit, Cuius uterq; horu secunda fortuna regnu est la-
gita, aduersam mortem idem itoz silla superauit. Tu
sine dubio, habuit regalem potate, q̄q; rempuat
recupauit. Inest h̄ tpe, aut obscur, atq; id insitu
penit, et inlustum eis hoim amplissioz discedet
p̄ncipes. Capta occasio. Qui tamen no opibus
ualet. Hec scio qua fortuna, tamen ac tpe exp̄tat
qui sine contuersa plus possunt, et fortasse nouitq;

consilia / ac sententias inimicorum suorum extimescunt
 Tollatur ciuitis discordia / iam omnes isti / qui portendunt
 metus exigebantur / Jam ista spes / que tu hic deli-
 tasit / tu se emergit / et fertur illuc compressa / atque
 illuc mouet? Mouet enim eadem / ne occultis consilijs
 resp. ledatur / que sunt occultiora / quod eius qui furis
 dico in contione / ausus est dicere iusticiam edia oportet
 te iurisdicorum intermittere claudieram iudicia tolli
 . Nisi forte existimat / collumum / illi tantorum eiusque
 ciuitate / in mentem subito / in rostris / ut cogitati
 euemere potuisse . Est quidem ille plenus uim stupor /
 somni / plenusque inconsideratissime / et dementissime
 temeritate . Veritate vigilis nocturnis etiam coac-
 tione hominum iustitiam illud conuictum / atque meditati-
 est Mementote . p . c . vbo . illo nefario temeritas
 aures vestras / et praecorsam viam / audiendi consue-
 tudine esse mutam / Sequar illud ^{ut quer} ^{legit} detestoribus
 repulsus honor augeatur / Repulsos uideamus /
 Nam detiores / qui sunt per dices . h tamen / in eu-
 rade / hoc vni max / qui sit omni mortali sine ulla
 dubitatione / interimus concedend est / Qui sunt igitur?

repulsi: Non ut opinor hi, qui alui honore vicio
Civitate non suo, non sui asseruti. Nam id quidem
multis sepe optis civibus, atque honestissis viris accidit.
Repulsi sunt hi, quos ad omnia progredientes, quos
munera contra leges gladiatoria parantes, quos ap-
tissime largientes, Non solum alieni, sed etiam sui
vicini tribules, urbani rustici repulerunt. Hi ne ho-
nore augeantur. Monemus, Et esse gentem, quod praedicat,
sed tamen huic malo, proinde, ipse nullo acuspium
admonitu sua sponte prosperet, detiores caute
quorumquidem est magna natio. Sed tamen eorum
hic dux est, atque princeps. Et enim si unum hominem
detinuit poeta praestanti ingenio aliquis, fictis quoque
sitisque vicijs deformatum vellet inducere nullum praefecto
dedecus repere possit, quod in hoc multaque in eo peni-
tus defixa, atque herentia praestet, parentibus, et diis
immortalibus, et patri. Nos primum nam conciliat, eodem
enim tempe, et suscipimus in lucem, et hunc celesti spiritu
augemus, et certam in sedem, civitate ac libertate
ascribimus. Iste primum nomen sacra memoriam
gentem, fonte sano nomine obruit, deorum ignes so-
lia mentes abditos ac penetrales foros oscula,
et manibus non iniusta solum, sed etiam maledicta sacra

in expiabili scelere putit, idemque eorum templum infla-
 mant deorum quorum ope etiam alijs incendijs subuei-
 tur. Quid de patria loquar, qui prius cum civibus in pro-
 pitijs urbe omnibus patrie perfidijs depulit, que nos
 patrie confuatores esse sepiissime iudicaret, deinde
 euso senatu, ut ego semper dixi, Comitte ducem, ut
 ille dicebat, senatu ipsum principem salutis mentisque
 publice, vi cedere, incendijsque putit, sed sustulit,
 duas leges. Elham et fusciam, maxime rei publice salu-
 tares censura extinxit, intercessione remouit. Au-
 spicia deleuit, consules scelere sui, socios ezazio
 prius grati, armavit. Res qui erant vendidit,
 qui non erant appllaunt. Sen. Pom. ferro domum
 copulit. Impatorum monumenta euit, inimicorum domum
 distabant, vris monumentis nomen sui inscripsit.
 Infinita sunt scelera, qui ab illo in patriam sunt edita
 quos in singulos ciues, quos necauit, socios, quos
 diripuit. Impatores, quos prodidit, exat, quos tetat.
 Que vero ea quanta sunt, que in ipsum scelera que in suos
 edidit, cuius minus unquam, peperit hostium castris. Quod ille
 omnibus corporis sui partibus. Que navis unquam in flumine
 publico, tam vulgata omnibus, quam istius etas fuit.

Quis unquam nepos tam liber est cum forte, quam hic
cum sororibus volutat? Quam denique tam in manu
arbitrii poete fingendo, exprime potuerit? que
tantos exhaustos gurgites possit, quantas iste bizan-
ticorum borgitatorum perdas exorbuit, aut tam emine-
tibz caubz, sillam tamquam ieiunio, quam quibz ista uidetur
gellio, clodio, titio, vestra ipsa mandante, (et
id quod eximium est, in aruspiciu mensis prouidete,
ne reipublice status commutetur. Et enim vix, si vudicq
fulciam, iam labefacta, vix inquam in mixta omni-
um humerum coherbuit, fuit quondam ita firma
hec ciuitas, et vales, ut negligentiaz senatus, vel
etiam iniurias cuius ferre possit, iam non potest
Cratid nullum est, dectigalibz non fruuntur, qui re-
demerunt, autas, principu cecidit, consensus ordinum
est, diuulsus, iudicia pierunt suffragia descripta te-
nentur a paucis, Honorum animus, ad nutu nostri
ordis expeditus iam non est, Cuius, que qui se pro
prie salutem oppugnet inuidie, frustra post hac
requirere, quare huc statu, qui nunc est qualiscumque
est nulla alia re, nisi concordia retine possim?
Nam ut meliore sim loco, ut optandus quidem est

in illo impuito. detiore autē usitatu. Ut finis vñ
 est inferior gradus. aut intēitq aut fuit. quo ne
 trūdant. dii immortales nos admonent. Cū iā
 prudē huāna ceciderūt. Vltq ego hanc orōz p. c.
 tam tristē. tam grem nō suscepissē. nō mē
 nisi hanc psonā. et has ptes honorē populi
 Romani. vñ plūmīs ornāmēt mīchi tributis.
 debz. et possem sustinē. sed tamē facile talētibz
 ceterz retinuissem. Sed hoc orōnis fuit. nō autē
 mee. sed publicē religionis. fuerūt ā fortasse plūa.
 sine. quidē omīs auspiciū. ad quos. aut referri
 nūciata. onta nō cōuenit. aut eoz rursus. cōmouēi
 necesse est. Et si cetā. magis pūulgata. nos sepe.
 et leuioza mouent. Vox ipa deoz immortalium
 non mentes omī pmoūebit. Holie em id putāe.
 accidē posse. quod in fabulis. uidēt fieri. Ut deus
 aliquis lapsus e celo. cetq hoīm adat hōsetur in
 terrz. cum hoīmz collocatur Cogitate gñz. sonitq
 eius. quē latinienses. nūciarūt. Recordamī illud
 qd non dū est relatum. quod eoz fere tempe
 factum in ag. piceno potentie nūciatur. terre.
 motus horribilis. cum quibusdā mltis. metuend.

¶ alio colloquatur

rebus, h' eadem profo, q' p'piciam' impedimento p'ti.
mesetis. Et eni h' d'eo in Mortaliu' uox her pene
oratio iudicanda est. Cum ipe mudus atq' ager
cum temotu quodaz nouo contremiscit, et inusitato
aliquid sono incredibilisq' p'dat, in quo constituende
nobis sut quidez p'oruationes, et obsecratio quemad-
modum mouemur. Sed faales sunt p'ces apud de-
os qui ultro uobis mea salute ostendit. Nost'e
nobis sint inter nos u'e discordieq' placande.

Mon. Qu'er i ...

AD T. CATERONIS. 3H. CATILINAM. PRIMA. 7H. VETRO. 3H. 3PST. 7H. 3CTER.

Quod si tandem abute Catilina
 patientia nostra. Quidam etiam
 furor iste tuus nos eludit. Quae
 ad fine sese effrenata audacia
 iactabit. Nichil ne te nocturni
 psidium palatii. Nichil urbis.
 Vigilie. Nichil timor populi.
 Nichil concursus bonorum omni.
 Nichil hic munitissimum habendi
 senatus locus. Nichil horum horum. volutusque mouert.
 patere tua consilia. non sentis. Quid proxima quid
 superiore nocte egeris. ubi fueris. quos conuocaueris
 quid consilii cepis. quem virum ignorare arbitraris.
 O tempora. O mores. senatus intelligit. consul
 videt. tamen hic uiuit. uiuit. Immo ubi in senatu
 venit. sit publici consilii princeps. Horat. et designt
 oculis ad eadem omni queq. mem. Hos autem fortes
 viri. satisfacti reipute uident. si istius furorem
 ac tela vitent. Ad mortem. te Catilina duci iussu
 consulis iam p. dem. oportebat in te confecti peste
 istam. quam tu in nos omnes iam diu machinaret.
 In ubi vir amplissimus. P. scipio pontifex M. a.

gradum mediocriter labefectante sanū rei pūce pūatq
interfecit: Catilina rēo urbem terre redē atq inen-
dis vastare cupientem nos consules pferem. Nam
illa nimis antiqua ptes q et sūtilis Ma. sp. me-
lū nouis rebz sudente manu sua occidit. Fuit, fuit
quondam ista in hac re utus. Ut viri boni fortes
adhibz supplicis. Cūc pūcosum q̄ acerbissimum
hostem corherrent. Habem senatus consultum
Catilinae vehemens, et q̄ue non deest reip̄e cōsiliū
neq̄ auctas hūi ordis. Hos nos duo apte cōsules
desum. Clareuit quondam senatq, ut l. optimis
consul uidet. Ma quid res pūa detinenti caperet.
Hoc illa intercessit, interfectus est ppter quasda
seditionū suspensiones S. Gracius clarissimo pre aucto
a maioribz occisus est. Cum libere. q̄. fulm cōsulaes
Simili nātq cōsulato S. mario, et l. ual cōsuli.
est pmissa res pūa. Huius vni diem postea. l. sa-
turnini Tri pl. re. Sūtilis pūorem mors ac re-
pentina pena remorata est. At nos vicesimum
vni diem patim. Hebesce aciem horz auctas Habem
huiusmodi. S. C. Verumtū inclusum in tabulis, atq̄
in vagina reconditū. Cui ex S. C. confestim te.

interfectu esse Catilina conuenit. Viuis viuis non
 ad deponendas, sed ad confirmandam audaciam. Cupio
 p. e. me esse clementem. Cupio in tant rep. pi-
 cas non dissoluta videri. Sed iam me ipe meritis ne-
 quitieq. contempno. Castra sunt in Italia s. a. p. f.
 in etruzie faucibus collocata. Crescit in dies singulos
 hostium numerus. Eorum autem castrorum Imperator, Duceq. hosti-
 um intra membra, atq. adeo in senatu videtur intesti-
 nam aliquam, quotidie p. n. reip. moliente
 Sed te iam Catilina comprehendit. Si interfici fuisse
 Credo erit verendum michi, ne non potius omne
 boni finis a me q. q. credulus fin esse dicat. Vix
 ego, quod iam p. dem fin esse oportuit, cetera de causa
 non adducor. Ut faciam. Tum deniq. inter-
 ficiam. cum iam nemo tam improbus, tam p. ditus,
 tam sui similis inueniri potit, qui non iure fin
 esse fateatur. Q. d. in quisq. erit, qui te defende
 audeat. Vives et vives, et ita ut nunc viuis multis
 meis, et firmis p. dijs obsessus. Hec comouere te
 a rempuam possis. Multos te etiam oculi, et au-
 res no sentientem, sicut adhuc fecerunt speculabunt?
 atq. custodient. Et quis est Catilina, quod iam.

III. al. con

II. al. adesse

iam amplius exptes. Si neq; nor tenebris obscurae
retus nefarios / n' puata domo paierib; totine vires
conspirationis tue pot; si illustrantur / si eruput omnia
muta iam michi istam mentem. michi crede obli-
uiscere redis / atq; incendior; tenere vndiq; luce sunt
claiora. Nobis tua consilia omnia / Que iam me tu
hiet recognoscas. Memisi me ante diem. xii. El'
nouembre / die in senatu fore in armis / certo die
qui dies futur; ess; ante diem. vi. El' nouembre
C manhu audacie satellitem / atq; admistr; tue Nam
me sefellit catilia / no mo res tanta / tam atrox / tamq;
incredibiles / ver; id quod mltomag; est / admirandu.
.dies. Dixi ego idem in senatu cede te optimatu
contulisse in an diem. v. El' nouembre. Tum tum
mhi pncipes Ciuitat; Rome Non tam sui cosuadi
q; tuor; consilioz / repmendor; causa profugetur.
Hum inficari potes / te nullo ipo die meis p'sidijs
mea diligentia circumclusu / comoueri a temp.
non potuisse / tu tu discessu ceteror; ma tantum
qui remansissim; / cede te contemptu esse dicebas
Quid cum tu p'nesce. El' ipis nouembre occupatur;
nocturno impetu esse / confides Sensisti illam Co.

|| als; pfugent

loiam / meo iussu / meis p̄sidijs / custodijs / vigilijs esse
 munitam. Nichil agis / Nichil moliris / Nichil cogitas
 quod ego non nescio / non audiam. Sed etiam videā
 planeq; sentiam. Recognosce tandem meā noctem
 illam sup̄noctem. Jam intelliges me / nilo vigilare
 acutius ad salutem q̄ te / ad p̄niciem recipere. Dico te
 p̄ore nocte venisse inter falcatarios / non agam obstu-
 re in th. lecedonni uenisse / eod; complex; eiusdem
 amentie. Scelerisq; socios Num negare audes. Cui
 taces. Com causa negas. Video hic esse in senatu.
 quosdam / qui tecum una fuerunt. O d̄i immortales
 ubi nā gentiu sum; in qua urbe uiuim; quā rep.
 habem;. Hic / hic fut in meo nūc sp. c. in hic orbiter.
 te sanctissimo / quissimooq; consilio / qui de nro om̄i
 interitu / qui de hui; urbis / atq; eod; orbis terraru
 exilio cogitent. Hos ego uideo / et de rep. sententia;
 rogo. Et quos ferro trucidari oportebat / eos non
 dum voce uolues. Fuisti igitur apud lecani. illa
 nocte Catilina disitibui p̄tes Italie / quo quomq;
 fatuisti / proficisci placet. Delegisti quos Rome re-
 linques / quos tecu educes. Depisti urbis p̄tes ad
 incendia confirmasti / et ipm iam esse exiturum

ad que

ad istam disigeli

Dixisti paululum tibi esse et nunc more q̄ ego viue-
repti sunt duo equites Romanū, qui te ista cura libe-
raet et se illa ipsa nocte paulo ante lucem me in mea
lectulo interfectos esse pollicetur. Hec ego omnia uix-
dum in tecti nro dimisso compi domū meā, maiorib;
p̄sidijs munui atq; firmavi. Exclusi eos quos tu
ad me mansalutatum mane miferas. Cum illip̄si ue-
nissent. Quos ego iam mlt̄ atq; sumis vice ad me
id tempus venturos esse p̄dixi. Que cum ita sint
Catilina p̄ge, quo cepisti egredī, aliquid ex urbe Spa-
tent porte. proficiscere. Minuū diu te impatorem illa
tua maliana astra desideant. Educ tēta etiā om̄s
tuos, si mino, cōpluēmos. Purga urbem, magno
metu, me liberabis. Dūmodo inter me atq; te mu-
rus intersit. Nobiscum sp̄ari iam diu non potes
Non fecam non patiar, non sinam. Magna diis
immortalib; habenda est, atq; huc ip̄i sōui statoi
antiquissimo custodi. Huius urbis gra. Quid hanc tū
tetram, tam horribilem, tam infestam reip̄e peste,
(totiens iam effugim?) Non est sepius in vno hoīe
salus summa p̄clitandi reip̄. En diu michi ē s̄ de-
signato, Catilina insidiatus es, non p̄t̄ me p̄sidio.

Ep̄u

11 al q

et privata negligentia defendi. Cum proxis comitibus,
 consularibus me consulam in campo, et competitores
 tuos interficere voluisti. Compressi conatus tuos, ne
 facias amicos perfidius, et copias, nullo tumultu, pure
 concitato. Denique quotienscumque me petisti, pro me tibi
 obstiti, quod uidebam perniciem meam cum magna
 calamitate reipublice esse coniunctam. Nunc iam apte
 rempente omniuram petis, templa deorum immortaliu
 tecta urbis, uitam omniuium Italianam denique totam
 ad exitum et uasitatem uocas. Quare qui id quod
 est primum et quod huiusmodi discipline maiore propius
 facere nondum audeo, facere id quod est ad seuerita-
 tem, leuius, et ad communem salutem utilitatem utilius.
 Nam si te interfici iussero, residet in reipublica reliquum
 quiritatorum manus. Sine tua quod te iam dudum hortor,
 exire, exhaurietur ex urbe tuorum coitum magna,
 et perniciosa sententia, reipublice. Quid est Catilina? Nunc
 dubitas id me impante facere, quod tua iam sponte
 faciebas, exire ex urbe, uides consilium hostem? Interro-
 gas me. Num in exilium non iubeo, sed si me con-
 sulis suadeo. Quid est Catilina, quod te iam in hac
 urbe delectari possit, in qua nemo est ex ista

¶ alio prima

¶ alio dicit ut huius
et huiusmodi quod

consolationem p[ro]ditore homin[um] qui te non metuat nec
qui te non odit / Que nota domesticæ turpitudinis
non immista uite tue est. Que libido ab oculis q[uo]d
facin[or]is amantib[us] vni[us] tuis quod flagitium a toto corpore
absuit. Cui tu adolescentulo que corruptela illerebris
irretisses. Non aut ad audaciaz ferru[m] aut ad libidines
facie pulisti. Quid r[ati]o nup[er] cum morte supior[um] vixit
Novis Nuptijs locu[m] uacue fecisses. Nomen etiam alio
incredibili scel[er]e hoc scelus amulasti quod ego p[re]mit-
to. et facile patior filari. Ne in hac Civitate tati
facinor[um] immunitas aut extitisse. Aut non senties
Ad illa venio qui no[n] ad p[ro]vatos ignominiaz vi-
tior[um] tuor[um] Non ad domesticam tuam difficultate
ac turpitudin[em] s[ed] ad sumas reimp[er]as atq[ue] ad om[n]i uirum
uitam salutemq[ue] p[ro]nunt. Potest ne tibi hec lux
Catilina aut hui[us] tali sp[irit]us esse iocund[us]. Cum scias
hor[um] esse nemine[m] qui non sciat te p[er] l[et]t[er]am
in lepid[us] et Tullo cum suis stetit in co[n]t[ra]ctis. tu telo
manu consulum et p[ri]ncipu[m] Civitatis interficiendor[um]
causa paruisse scel[er]i ac furori tuo non metem
aliquam aut timorem tui s[ed] fortunam in p[ro]p[ter] ob-
stetisse. Utq[ue] iam illa omitto. Hec sunt aut obscu-
ra aut no[n] multa comissa. Postea quatiens tu me

designtum, quotiens consulem interficere conatus es.
 Et ego tuas peticoes, ita directas ut vitari posse
 non videtur, tua quadam declinatione, et ut avertit
 cor, effugi. Nichil agis. Nichil assequere, nichil mo-
 liris, quod me late possit et tpe, neque tantum
 conari, ac velle desistas. Quotiens tibi ius est,
 extorta est ista vita de manibus, quotiens exadit
 casu aliquo, et elapsa est, tamen ea tunc diutius
 non potes. Cuius quidem, quibus abs te iniuncta fa-
 tris, ac deuota sit nescio, quod eam nunc putas
 in consulis corpore figere. Hunc vero que tua, est ista
 vita? Sic iam tecum loquar, non ut odio pro-
 tus, esse videar, quod debeo, sed ut inia, que nulla
 tibi deberetur. Venisti paulo ante in senatu. Quis
 te ex hac tanta frequentia, tot ex tuis amicis ac
 amicis salutatu? Si hoc post hominum memoriam co-
 tigit nemi. Vocis expertas contumelias, Cum sis quis-
 simo iudicio taciturnitate oppressus, Cuius quod aduentu
 tuo ista subsellia vacua facta sunt? Et omnes con-
 sulares, qui tibi pro sepe ad eadem constituti fuerunt
 simul atque assedisti, protem istam subselliorum nudam
 atque inanem reliquerunt, quo tandem animo. E.

tibi ferendum putas. Serui mei me herule si me
isto pacto. metuerent. Ut te metuat om̄s Cives.
tui domū meam. relinquendam putas. Tu tibi uz.
lem relinquendam non arbitrar. Etsi me meis Ci.
uitatibz inuicia suspēti. tam q̄uiter atqz offensum
uidem. carē me appetū. Cuium. q̄ infestis om̄
oculis conspici mallet. Tu cum conscientia scelz
tuoz agnoscas odiū om̄ iustu. et diu tibi debitu
Dubitas quoz metes. sensus qz vlnas. eoz appēqz
p̄ntiam qz uitae. Sate te p̄ntes timerent atqz disf.
sent tui. n̄ eos tacere ulla. care posses. ut opinor
ab eoz oculis. aliq̄ concedes. Nunc te patria
que totis est parens om̄ nr̄m odit. et metuit.
Etiam diu de te nichil indicat. nisi de parricidio
suo cogitare. Huius tu neqz autz vereberis. Nec iu.
ditū seque. n̄ vim p̄tinesces. que teū ē. si agit
et quodamō tacite loquitur.

ORATIO INTRODUCE DRIBIS IN CATILINAM.

Nullum iam aliquod amnis facin^r
 extitit nisi p^r te. Nullum fla-
 gitium sine te tibi omni mltor^u
 civiu^u nece^s, tibi uexatio, direp-
 tioq^{ue} forior^u impunita fuit, ac
 libera. Tu non solum adutendas
 leges, et questiones, uerū ad
 diutendas, p^rfringendasq^{ue} ua-
 luisse. Suspicea illa q^{uod}q^{ue} fere-

da non fuerut. Tamen ut potui tuli. Illuc vero
 me totam esse in metu. p^{ro} umi te, quicquid me-
 puit Catilinam timeri. Nullum videri esse me
 consiliū iniri posse. quod a tuo scle^{re} abhorreat
 non est ferendū. Quāobrem discede. Utq^{ue} hūc michi
 timorem eripe. sic uerus ne opmar, sin falsus
 ut tandem alim timere desinam. Nec si tēu
 ita ut dixi patria loquatur. Nominē impetrare
 debeat, etiam si vim adhibe^{re} non possit. Quodq^{ue}
 tu te ipe in custodiam dedisti, q^{ui} uitande suspiciois
 causa, apud M. Lepidam te habitare uelle,
 dixisti a quo, non receptus etiam, ad me venire
 ausus es. Utq^{ue} ut domi mee te asseruarem

¶ alio di est

// ad p

rogasti. Cum ad me ipse id responsum tulisses. ex
nullo modo posse istam parietibus tuto esse teum, cui
in periculo magno essem. qui istam huiusmodi meam
continuum. ad te. metellum p. ff. Venisti. a quo
repudiasti. ad sodalem tuum virum optimi metellum de.
migrasti. Quem tu videbis. et ad custodiendum te diligen.
tissimum. et ad supplicandum fortissimum fore putasti.
Sed ipse longe videtur. a carcere. atque a vinculis abesse
debe. cui se ipse iam dignum custodia iudicat. Que
cum ita sint Catilina dubitas. sic mori. equo animo
Non potes abire in aliquas terras. et vitam istam multo
supplicis. tristis. debilisque erepta fuge. solitudinisque
mandata. Refer inquis. ad senatum. Id enim postulas
Et si hic vides sibi placere deum. te ire in exilium ob.
tempaturus te esse dicit. Non referam id. quod ab.
horret a meorum. et tamen faciam. ut intelligas
quid in de te sentiant. Egredere ex urbe Catilina.
Libera te compulsum metu. in exilium. si hac vocem
exptas. proficiscere. Quid est Catilina. Quid attendis
et quid amaduvert. horum silentium. parvum. tacent.
quid exptas auctoritatem loquentium. quorum volumus
tacitorum pspicis. ac si hoc quidem. huius adolescenti.
Optimo p. festio. si fortissimo viro. q. marcello

dixissem iam michi consuli h' ipso in templo sena-
 tus. utre optio vi et manu intuliss. Ille. te autem
 Catilina conquiescat. Probat, non patitur de-
 cum tacent clamant. Neq; hi solum quorū tibi autas
 est, vixt rara vita vilissima, s' illi equites Romi
 honestissimi atq; opti viri, etiq; fortissimi cives, qui
 circumstant senatu, quorū tamē et frequentiaz vide
 et studia pspice, et voces paulocante exaudie poti.
 ipsi. Quorū ego abste iam diu manu et tela roboreo.
 eodem facile deduci, ut te hic, que vastare iam
 p'dem studes, relinquentem usq; ad portas psequa.
 Neq; quid loquar, te, ut ulla res frangat Tu vnq;
 te corrigas. Tu ut ullum exilium cogites. Utinam
 tibi istam mentem dii immortales donarent, tam
 etsi vides, si mea voce p'tritus, ire in exilium am
 induxeris, quāta tempestas inuidie nobis, si min' in
 p'ns t'pus recenti memoria steler tuorū, ac im-
 postitatem, impendeat, s' est tanti dūmodo ista
 tua sit p'uata calamitas, et a rep. piculis seunga.
 Sed tu ut vicijs tuis remoueare, ut legum penas
 ptimescas, ut t'pib; et p'cedas nō est postulandū
 neq; tū es Catilina, q' te aut pudor a turpitudine

¶ al. ceteri

¶ al. ijs

aut metus a periculo aut ratio a furore reuocant. Quam
obrem ut sepe iam dixi proficiscere ac si michi inimico
ut perditas tuas constare vis invidias recta uia perge in exilium
Vix fecerim sermones hominum si id feceris uix molem istius
invidie si in exilium fuisse consulis meris sustinebo.
Sed ante huius mee laudi et glorie manus egredere cum
importuna sceleratorum manu conferte ad malum tota
perditos ciues. Secum te ab omni infer prius bellum exul-
ta in pio latrocinio ut a me non eiectus ad alienos.
si inuitatus ad tuos esse videar. Quippe ego te inuitum quid
a quo iam sciam esse permissos qui tibi ad forum
aurelium prestolarentur armati. Cum scientia iam per-
tam et constituta cum manibus diem a quo etiam
aquilam illam argenteam quam tibi ac tuis omnibus
confido permissam ac funestam futuram. Cui domi tue
sacrum scelus tuorum constitutum fuit scientia esse possas
tu ut illa ante diutius possis quam venerari ad redem.
proficiscens solebas. Vt cuius altaris sepe istas impia
dextram ad necem omnium intulisti. Ibis tandem aliquam
quo te iam perdem. ista tua cupiditas effrenata ac
furiosa rapiebat. Hec enim tibi hec res affert dolore
sed quondam incredibilem voluptatem. Ad hanc te ame-
tiam non peperit. Voluntas exiit fortuna succavit. Nunc
tu non modo occidit sed ne bellum quidem nisi nefarium

||. alio te

concupisti. Hactenus ex pedit atque ab omni non fortuna
 rerum etiam spe derelicta conflatam improborum ma-
 ni. Hic tu qua tu leticia pferre / tribus gaudijs exul-
 tabis, quia in voluntate, cum in tanto mto tuorum
 neque audeas vix bonum quemque neque videbis. Vid quid
 vite studium meditati illi sunt, qui feruntur labores tui
 iace huius, non solum ad obsidendum stuprum. Verum
 id facinus obediens vigilare non solum insidiantem
 sopno maritorum verum etiam bonis otiosorum. Habes
 nisi ostendas illam tua perclaram patientiam famis
 frigoris inopie verum omnem quibus, te brevi tpe confectum
 esse senties. Tantum profectum tu cum te a consulatu rep-
 puli. Ut exul potius temptare, quam exul verare rep-
 posses. Vult ut id, quod esset a te scelere susceptum
 latrocinium potius quam bellum nominaretur. Hunc ut amem
 P. C. quandam prope iustam, patrie quoniam de-
 tester. ac deprecet. propite queso diligenter, que dicta
 ut ea penitus animis vris, mentibusque mandate. Et
 enim si meam patria, que michi vita mea carior nullo
 est, si cuncta Italia, si omnis I. P. P. loquatur. M. Tuli,
 qui agis, tu ne, cum que esse comperisti, que ducem
 belli futurum vides. Quem ex patris Imperator in castra
 hostium sentis autem scelere, principem, conspiratoris, et

plura audies

al qd

plura audies

uocatore suorum et Cuius p[ro]ditorum exire patiere / ut abs
te no[n] emissus exurbe / si inmissus in urbem esse
videatur. Nomen huc in vincula duci / non ad morte[m]
rapi / non summo supplicio martiri impabis / quid tade[m]
te impedit. mors ire maior[is] ac p[ro] sepe etiam p[ro]uati.
in hac sc[ilicet] p[ro]p[ri]os ciues morte multat. An le-
ges que de Cuius Romanorum supplicio rogate sunt
Vt nuq[ue] in hac urbe / si qui a sc[ilicet] p[ro] defecerint / cuius
iura temeretur / an inuidiam posteritatis times. Specta-
tam res p[ro]p[ri]a refert gratiam / qui te h[ab]et p[ro] te cogit
nulla comendatione maior[is] tam martem / ad su-
mmu[m] Impiu[m] p[ro] om[n]is honore gradus exultat. Si p[ro]p[ri]a
inuidiam / aut alio p[ro]p[ri]a metu / salute cuius tuorum
negligis. S[ed] si quis est inuidie metu / nu[m] est vehe-
mentius seueritate / ac fortitudinis inuidia q[uam] inertie
ac neq[ue] p[ro]p[ri]a p[ro]p[ri]a. An cum bello vastabitur
Italia / vastabuntur urbes / tecta ardeant / tu te no[n]
existimas inuidie incendio conflaturu[m]. His ego
sanctissimis vocibus. h[ic] p[ro]p[ri]a et eorum homin[um] / qui hoc id
sentiant mentib[us] pauca respondebo. Ego si hoc opti-
m[um] factu[m] dicerem p[ro] C[icil]ianam morte m[er]eri / vni[us] resu-
re h[ic] gladiator i[st]i ad uiuend[um] no[n] dedissem. Et eni

|| alio p[ro]p[ri]a

si summi et clarissimi viri Cives saturnini, et gregoz
 et flacti, et superioru complurium sagbime non modo
 no cotaminauerunt, s; honestauerunt certe verend michi
 non erat, ne quid h' pericula ciuium interfecto indoi.
 die in posteritate, redundaret Et si ea michi max.
 impenderet, tamen h' aio fui, ut inuidiam vtute
 pcon, gloriam, non inuidiam putare (Cm q no
 nulli sunt qui in hoc ordine, qui aut ea que im-
 minent, non vident, aut ea que vident, aut ea
 que vident dissimulant Qui spem Catiline mol-
 lib; sententijs aluerunt, copuratoz q nascente non re-
 dendo corroborauerunt. Quoz auctoritatem secuti mlti
 non solum improbi, ueru etiam piti, si in huc am-
 adutissim crudeliter, non egregie fecim esse dicent
 Nunc intelligo si iste quo intendit in Manliana.
 Castra puenit, nemie tam scultu fore, qn videat
 giuratione, factam esse Hernie, tam improbum
 qn fateatur. Hoc autem vno interfecto Intelligo
 rempaz pestem pauliss repmisse posse. Et si se eie-
 cerit secus suos duxit, et eoz cetos undiq collectos
 naufragos aggrat, extinguentur atq delebitur, no
 modo tam adulta, rei pite pesti verueriam saeps.

Nota

ac semen malorum hominum. Et enim iam diu P. C. in his periculis
conjuratoris insidibus quod usati. Sed nescio quo pacto
omni scelere ac veteris furoris et audacie maturitate in
nunc consulatus tempore erupit. Quod si ex tanto latro-
cinio iste virum tollatur videbimus fortasse ad hunc quidem
tempore curam et metu esse releuati. Spiculum autem
residebit et eum inclusum penitus in venis atque uisceribus
P. C. ut sepe homines egri morbo qui cum est fe-
brisque iactantur. Si aquam gelidam bibeant per rele-
uati uidentur. Deinde introgressi vehementiusque
affliguntur. Sic hic morbus qui est in P. C. rele-
uatus istius pena vehementiusque affligetur. veheme-
tius reliquis viuis ingruens. Quare secedant im-
probi. secedant se a bonis virum in locum congregentur
chus. quod sepe iam dixi secedantur a bonis de-
sintant insidari. Domini sue consule circumstantem
tribunal. probris urbem obside cum gladiis curia
maleoloe et facies ad inflammandam urbem copare
Sic denique in septem in fronte uniuscuiusque. Quid P. C.
sentiant polliceor hoc nobis P. C. tantam in nobis
consulibus. fore diligentiam. tantam in nobis autem
tantam in cunctis P. C. virtute. tanta in omnibus bonis

consensione, ut Catiline profectone, omnia patefata
 illustrata oppressa indicata esse videat. Hicce oib;
 Catilina tu sumis summa T. p. salute, cum tua peste
 ac punitie, cuq; eoz exitio, qui se teū omī scelere
 patriadiq; vixerut. Proficisce ad impiū bellū
 ac nefariū. Tu Jupiter, qui isdem, quib; hec urbs
 a menib; auspicijs, a Romulo es constituta, quem
 statorem huius urbis atq; imperij vere nominamus
 hunc, et huius socios, a tuis aris, ceterisq; templis
 a tectis urbis, a menib; a vita, Fortunisq; Cuium
 omī acerbis, et homines bonoz inimicos, hostes prie,
 latrones Italie, scelera sede, inter se, ac nefaria so-
 cietate conuictos, etnis supplicijs viuos, mortuos q;
 mactabis.

Andem Aliqui. Et. l. Catili.
nam furentem audacia-
sceleris hancantem peste
prie nefarie molientem
uobis atq. hinc urbi fer-
ru flammamq. minitatem
ex urbe uel eiecim⁹ uel
emissim⁹ uel egredientem
ubis prosecti sum⁹ abijt
excepit. euasit. eripit.

Nulla iam punities. a monstro illa. atq. prodigio
memb. ipis inter mra ipa compatur. Atq. hinc
quidez vnu hui⁹ belli domesticum. ducem. sine cotro.
usia vicin⁹. Non em. iam inter lata mra sua illa
uersabitur. non in campo. non in foro. no in curia
non deniq. int domesticos. pietes ptimescimus.
Ioco ille motus est. Cum ex urbe depulsus. palam
iam cu hoste. nullo impediante. bellum iustum
gerem⁹. Sine dubio perdidim⁹. hoiem. magnificeq.
vicin⁹. Cum illum ex oculis insidijs impatu lat⁹.
cinnu coniecim⁹. Quod res non cruentu mutrone
ut voluit extulit q. uiuis nobis egressus est. q. ei

ferri ex manibz extorsim⁹ qui incolumēs cives
 hanc stantem urbem reliquit, quāto tandē illum me-
 rore esse afflictū et profligatū putat. Jacet nūc
 ille prostratus, q̄ et se periculosū abiectū esse sentit
 et retorquet oculos, profecto ad hanc urbem, q̄
 e suis faucibus ereptam esse lūget, quae quidem in
 letari videtur, q̄ tanta pestem euomuerit, forez q̄
 proiecit. At si vos quis est talis, quales om̄s opor-
 tebat, qui in hoc ipso, in quo exultat, triumphat oro
 mea, me vehementer atque, q̄ tam capitalem
 hostem non comprehendere, potiusq̄ amittere.
 Non est ista mea culpa quiritēs sed tempore interfec-
 tum esse, l. Catilinam, et gravissimo supplicio affec-
 iam prudē oportebat, idq̄ a me, et mos maiorū
 et hui⁹ impet⁹ senectas et res p̄a postulabat. Sed
 q̄ multos fuisse illos putat, qui p̄ que ego differem
 non credent q̄ multos, qui etiam defendunt, q̄ multos
 qui p̄pter sceleratam, non putarent q̄ multos, qui p̄pter
 implicitatem fauent, ac si illo sublato depelli a vobis
 omne periculum iudicaret, iam prudē ego, l. Catili-
 nam non modo, inuidie mee, Veruetiam vite periculo
 sustulissē. Sed cum vidē re, ne nobis quid, oibz

ut Carthagini

etiam tum probata, si illum, qui eat mitis, morte multas-
sem, fore, ut eius socios, invidia oppressus p se, qui no
possem rem huc reduci. Ut tu palam pugnare posses
cum hostem apte videret, quicquidem ego quiritas hostem,
q̄ vehementer fore esse timendū, p̄te licet hinc intel-
ligat, qui etiam illud moleste ferro, q̄ ex urbe p̄ce
comitatus exierit. Utinē ille secum om̄s suas copias
eduxiss, longius michi eduxit quem amore in p̄textu
calupnia cepat. Publiū et Cinnatū, quorū es denu
contractu in popina n̄llum. h. p. motum afferre po-
terat. Reliquit quos p̄os, q̄nto ere alieno, q̄ ualentes
q̄ nobiles. Itaq̄ ego illum exercitū ex gallicanis
legib, et h̄ delectu, quē in agro piceno, et Gallia
C. metellus. habuit, et ex his copijs, que a uobis,
cotidie compant, magnope, contento collectim, e semib,
despat, ex agresti luxuria, et rusticis decotib, ex his
qui radinonia, deferē, q̄ illum exercitū maluerunt.
Quib, ego non mō, si aciem exercitus nr̄i Verucia
si edetm̄ p̄torē ostendē, conident, hos quos video
uolitare in foro, quos scire ad curiam, quos et in
senatū venire qui nitent unguentis, qui fulgent pur-
pura, mallem secū suos milites ut eduxiss, q̄ si hic

pmanent mementote / nō tā excitū illum esse uobis
 q̄ quos qui exatū deseruerūt ptimefcendos / atq̄
 hos etiam sunt timendi / magis q̄ quid cogitent / me
 scire sentiunt / nō tamen pmouentur Vides cui sit apu.
 lia attributa / Quis habeat etruziam / Quis agrum
 picenum Quis galliā / Qui sibi has urbanas insi.
 dias cedis / atq̄ incendioꝝ depoposceit / Omnia supi.
 oris noctis / consilia ad me plata sentiunt / Patet
 in senatu hesternā die Catilina ipse p̄timuit / pro
 fugit / Hi quid exptant / ne illi vehementer ex
 rant / si illam meam p̄simam leuitate p̄petua spant
 futuram / Quod exptant iam sum assecut / ut vos
 om̄s sciam esse apte quiratione / & it̄ p̄ uidetis
 nisi / res / siquis est / qui Catiline similis cum Catil.
 ina sentire non putet Non est iam leuitati loq̄
 sententiam res ipa flagitat / Om̄i etiam nūc cōcedas
 / exeant / proficiantur / ne patiantur desiderio sui
 Catilina thabescere / Demonstrabo iter Aurelea via
 profectus est / Si accelerare uolent / ad uespam cō
 sequentur / O / fortuna tam rei p̄ siquidem hac sen
 tinam / rebus eiecit / Ono me hercule Catilina ex
 hausto / reuata michi / recreata it̄ p̄ uidetur / Quid

¶ it̄ os

¶ p̄ al̄ q̄

at vicia. Catilina

||. alio non

en mali aut scelere fingi aut cogitari potest. Quod
non ille concepit. Quis tota Italia veneficus. Quis
gladiator. Quis latro. Quis sicari. Quis parricida.
Quis testamentorum subtor. Quis criminis scriptor. Quis
genuo. Quis nepos. Quis adulter. Quae mulier infami.
Quis corruptor iuventutis. Quis corruptus. Quis
peditum indomiri potest. Qui se in Catilia familiarissime
vixisse fateatur. Quae cedes per hosce annos sine
illo facta est. Quis nefarium stuprum nisi per illum sex
ves que tanta. unquam in illo. homine iuventutis ille.
cebra fuit. Quia in illo qui alios ipse amabat tur.
pissime aliorum mori. flagitiosissime vivebat. Aliis
fructum libidinis. Aliis mortem parentum non modo
non impellendo. Verum adsumendo pollicebatur.
Hunc vero. qui subito non solum ex urbe vero etiam
ex agris ingentem numerum peditum hominum collegerat.
Nemo non modo Rome. Sed ne ulla in angulo. totius
Italiae oppressus ere alieno fuit. quem non ad hoc
incredibile scelere fedus adsumit. Atque ut eius studia
diuisa. in dissimili ratione perspicere possit. Nemo est
in ludo gladiatorio. paulo ad facinus audacior. qui
se non intimum Catilinae esse fateatur. Nemo in senatu

leuior et leu. nequior, qui se non eiusd. prope sodale
 atq. fuisse comemoret. Atq. idem tamē saproz
 et scelero excitatoe assuefactus, frigore, et fame
 et siti, et vigilijs pferund. Fortis ab ipis p. dicabr
 cum industrie subsidia atq. inftrumenta vtut. in li.
 bidineq. audaciaq. consumit. Huc vō si secuti erūt
 sui comites. Si ex urbe exierūt. Despatoz homi
 flagitiosi gges. O. uos bnos. O. r. p. fortunata
 O. p. claram laudem mei consulatq. Non enī iaz
 sunt mediocres homi libidines, non quāne et
 tollerande audacie Nichil cogitant nisi redem, n
 incendia, nisi rapinas. Primonia sua profuderūt
 p. fortuas suas obligauerūt. Res eos iam pridem.
 ffides mup. decipe fecit cepit. Eadem tamē illa
 que eāt in habundantia libido p. manet. Et si i
 vino et alea comessatores solum, et scorta qre.
 tent. essent quib. illi despandi, s. tamē essent
 ferendi. Hoc vō si quis ferre possit merces hoies
 fortiss. vire insidiari stultissimos prudentiss.
 ebrios, sobrijs dormientes vigilantibz, q. acu.
 bantes in edonijs, complexi mulieres, impudicas
 vino i languidi, confecti cibo, fertis redimitti, vnguet

Intemperatō

obliu. debilitati stupor. eructant finibus suis cedem bonor
 atq. nobis incendia quib. ego confid. impende. factu aliqd
 et penam iam diu. implicati neq. sceler. libidine debi-
 tam. Aut insule iam. Jam plane aut ete appropinquare
 Quos si consulatq. meus. qm. sanare non potest. sustulit
 non breue nescio quod temp. s. multa secula propagant
 P. P. Nulla est natio quam ptimescam. Nullus rex
 qui bellum. p. r. face. possit. Omnia fut. extina vnius
 P. P. r. tute tra. marisq. pacata. Domesticu. bellum
 manet. intus insidie fut. Intus inclusum pialum
 est. intus host. est. Cum luxuria nobis. cu. auaritia.
 cu. stult. certand. est. Hinc ego me bello. Duce. profiteor
 quiritis. suspicio hom. p. ditor. insiniciat. que sa-
 nari poterut. q. cumq. ratione sanabo. que reseranda
 erut. non patiar. ad p. nition. ciuitat. manere. p. m. aut
 exeat. aut quiescant. Aut si et in urbe. et in eadem
 mente p. manet. ea q. merentur exptent. at. etiam
 sunt. qui dicant. a me eiectu. in exiliu. esse Catilina
 Sed ego si ubi assequi possem istos ipos eicerem.
 qui h. loquuntur. Homo eni. videlicet timidus. aut etiaq.
 p. modestus. vnam consilia p. ferre non potuit. Si.
 mul. atq. in exiliu. iussus est paruit. Quid hesternu. die

p. ad suscipio

quo tu domi mee pene interfectus essem, Senatu in
 edem Iouis statoris convocavi, rem omnes ad P. C. detuli.
 Quo cum Catilina venisset, quis eum senator appellat.
 Quis salutavit, Quis denique ita asperxit, Ut peritum
 Civem, ac non potius, ut importunissimum hostem, quā
 etiam principes huius ordinis partem illarum subselliorum ad que
 ille accesserat nudam, atque inane reliquerunt. Hic ego
 vehemens ille consul, qui ubi cives in exilium eunt
 Quesiui a Catilina, ac nocturno conventu. Apud M.
 Leiam fuisse necne, Cum ille homo audacissimus tum *habeat conscientiam*
 scientia convictus per retinuisse retinuisse. Patefecit tamen
 Quid ea nocte egisset. Ubi fuisse. Quid in proxima consti-
 tuisse, quemadmodum est ei, ratio totius belli descripta
 edocui. Cum hesitaret, Cum teneretur, Quasi, quid dubi-
 taret. Proficisci eo quo iam pridem parat, tu arma, *al parat*
 cum securibus, cum falces, tu tubas, cum signa milita-
 toria, tu aquilam illam argenteam. Cui etiam ille
 sacrarum scelex domi sue fecerat, scire esse promissa
 in exilium ex euntem, quem iam esse ingressum in
 bellum videbam. Et enim credo manlius iste centurio
 qui in agro sepulano castra posuit, bellum per se suo
 non indicet, Et illa castra non Catilina ducem expectant
 Et ille iectus in exilium, se massilia, ut aiunt, non in hec

castra conferret. O condicoz miseram. no mo admis-
trande. veru etiam qsuande. R. P. Nunc si. l. Catilina
consilijs laboribz. piulibz meis amictus. ac debilitat
subito ptimeit. sententiam pro muneit. Desuit suos
Consiliu belli facienda abiecit. Et ex hoc cursu se-
lere. ac belli iter ad fugam. atqz exilium couertit. Non
ille a me spoliatus armis. audacie. non obstupefactus
ac ptiqz mea diligentia. no de spe conatusqz depulso
s. indemptqz innocens in exilium eiectus a consule
vi et minis esse dicitur. Et erut. qui illu. si hoc fecit
non improbu. s. timidum. me no diligentissimum
s. crudelissimu tyrannu existimari velint. Est michi
tanti. Et. huius invidie false. atqz inique tempestate
subire. dum a vobis huius horribilis belli nefarii
periculum depellatur. Dicatur sane eiectus esse a me
dumodo eat in exilium. Sed michi credite no est iter.
Nunc ego ab dijs immortalibz optabo. Et. invidie
mee releuande causa. Ut. l. Catilina ducem exatqz
hostiu. atqz in armis voluere audiat. s. iduo tantu
audiet. Multoqz magis illud timeo. ne michi sit in di-
ciosum. alim. q. illum miserum. potius q. q. eiecerim
S. tum sint homines. qui illum. cum profectus sit
eiectum esse dicant. Idem si interfecit. ess. quid dicent

Et ista qui Catilinam Massiliam ire dictitant no-
 tam hoc quuntur q̄ verentur Nemo est istorū tā mi-
 sericors qui illum non ad manū q̄ ad massilienses
 ire mallet Ille autem si me hūc hoc quidem agit
 mēp̄ antea cogitass̄ cū latitantem se interfici mallet
 q̄ exulem vivē Hūc vō tam nichil ei ad hūc p̄ter
 ipius voluntatem cogitatorq̄ accidit n̄ q̄ vivis nob̄
 forma profectus est Optem̄ potius ut eat in exiliū
 q̄ q̄ram. S; quid tam diu de uno hoste loq̄mur Et
 de eo hoste qui iam fatetur se esse hostem Et quia
 quod semp̄ volui mūr̄ interest nō timeo De his
 qui dissit nō tam ulāsa fūdeo q̄ fūdere sibi ipos
 placere R p̄ neq̄ id q̄re fieri non possit si a me audire
 uolent intelligo Exponam ei vobis Et ex quibus
 generib; homi. iste copie comparat. Dem̄ singulis medi-
 cina consili; atq̄ ratiois mee si quam potero affe-
 ram. Unū gen̄ est eorū qui magno in ere alieno
 maiores etiam possessiones hnt. Quorū amore ad-
 ducti dissolui nullo mō possūt horū homi spes est hoēs.
 tissima. Sunt enī laupletes. Voluntas et causa impu-
 dentissima Tu agris Tu edificijs tu argento Tu fami-
 lia Tu reb; omib; ornatq̄ et copiosus sis et dubites

De possessione detractis, acquirere ad fidem. Quid enim exptas
bellum. Quid ego in inuasionem omni tuas possessiones
sas futuras putes. Vnde tabulas novas. Errant
qui ista a Carthina exstant modo inscio tabule noue
proferunt verum auctionarie. Neque enim isti qui possessiones
habent alia ratione ulla salui esse possunt, quod si ma-
tuzius facere voluissent. Neque id quod salutissimum est
etere, cum usure fructibus p'diorum et locupletioribus et
melioribus ciuibus utentur. Sed hosce homines minime puto
primisendos, quod aut deduci de sententia possunt
aut si permanebunt, magis michi videtur vota fatiri
con rempuam quam arma latere. Alteri genus eorum, qui
quodammodo p'mittuntur esse alieno, diuinationem tamen exptant
res potiri volut, honores quos quieta sepe diffant
p'uelata se consequi posse arbitrantur. Quibus hoc
p'apiend videtur, vnu sed idem, quod reliquis omnibus
ut diffant, id quod conantur, se consequi posse, p'm
omni me ipm posse iugulare. Videsse prouide. Et p.
Deinde magnos aios esse in bonis viris magnam
concordiam, maxima multitudinem, magnas p'tea multitudine
topias, deos denique summoles hinc inuicto populo
clarissimo impio, pulcherrime urbi, contra tanta vim

scelere pntes aut^m esse latos. Et si iam sint id quod
 sumo furore capiunt adepti. Num illi in tunc verbis
 et in sagittarum cunctis, que metum conscelerata ac
 nefarium concupiuerunt consules se, aut dictatores, a
 etiam reges. sperant futuros. Non videt, id se cupere, quod
 si adepti sint fugitio aliam, aut gladiatori, sit cedere
 necesse. Tercium quod est etate iam affectu, sed tamen
 exaltatione robustum, quo ex genere iste est manlius
 cui nunc Catilina succedit. Hi sunt homines ex hijs colo-
 nijs, quas sesulas filia constituit. quas ego vniu-
 sas Cuius optiorum, et fortissimorum virorum sentio. Sed
 tamen hi sunt coloni, qui se in spem, a repentinis
 petiis, superbiis, insolentibusque iactant. Hi dum
 edificant, tamque beati, dum peditibus, lectis famulis
 magis conuiuijs apparatus delectantur. In tantum es alie-
 ni inciderunt, ut si salui esse uelint, Silla sit his ab-
 inferis excitandus. Cui etiam nonnullos agrestes,
 homines tenues, atque egentes, in eandem illam spem
 rapinarum venturos impulerunt. Quos ego utroque in
 eodum genere, peditum, direptorumque pono. sed eos hic me-
 neo. Desinat furere, ac prosequiones, et dictaturas cogi-
 tare, tanta enim illorum temporum dolor iniustus est Civitati

Ut iam ista non modo homines, sed ne pecudes quid michi
passim esse videantur. Et tunc genus sane varium, et
mixtum, et turbulentum, qui iam pridem permittuntur, qui
inter emergunt, qui partim inertia, partim male gerendo
negotio, partim etiam superbiis in veteri ere alieno va-
cillant, qui vadimonij iudicij, profectione bonorum
designati permulti, et ex urbe et ex agris, se in illa castra
conferre dicunt. Hosce ego non tam milites acris quam
insidiatores, lentos esse arbitror. Et omnes permulti, si
stare non possunt corruant. Sed ita non modo Civitas
sed ne vicini quid prae sentiant. Nam illud non intel-
lige, quoniam si vivet, honeste non potest prae turpi-
ter velint, aut cur minores dolores putent se, cum
multis, quam si soli prae arbitrentur. Quintum genus
parricidarum, sicariorum, denique facinorosorum, quos ego
a Catilina non reuoco. Nam neque ab eo diuelli possunt
Et praeant sane in latruncio, quoniam sunt ita multi, ut eos
ceteri capere non possint. Postimum autem genus est
non solum numero, verum etiam genere ipso, atque vita
quod proprium Catilinae est de eius delictis, imo vero
de complexu eius, ac simi, quos pecto, capillo miti-
dos, aut imberbis, aut bene barbato videt, mani-

|| illis roma

catiis et talibz tunicis / velis amictos / no togis / quoz
 omis industria vita et uigilandi labor mantelucumis
 tenuis expmitur / in his gregibz aleatores / omis adulteri
 omis impuri / impudici vsantur. Hi pueri tam lepidi
 ac solum delegati / non solum amare et amari /
 saltare et cantare / s etiam sitas vibrare / et spge
 venena didicerunt / Qd nisi exeat / n pcut / Etia si
 Catilina paret scitote / h' in rep^a seminariū Catili-
 nariū futurū / Veritate quod sibi / isti miseri volut
 Hum suas seu mulierulas su in castra ducturi /
 Quemadmodū autem illis / care poterut / his pfectum
 iam noctibz / Quis autē pacto illi appemini / atq illas
 bruinas / ac mices pferent / nisi iccirco se facilius /
 hñemem tolleaturos putant / quod Nudi in conuiuiis
 saltare didicerunt / O bellum magnope ptimefod
 Cum hanc sit habitus Catilina statorū cohortem
 ptoziam / Instruite nūc quiritēs / cōn has tam pelās
 Catiline copias / vā pfidia / vrosq exite / et pnum
 gladiatori illi confecto / et sautis consules / impatoresq
 vros opposite / Demū cōn illam naufragioz eiecta
 / ac debilitata manu / Glossem totius Italie ac robur
 educite / Jam nō urbes coloniarū ac mōicipiorum

ll' alio dicit

ali' eget

|| ali' compare

respondere Catilinae Tumulis siluestribus, neque ego ce-
tas copias ornamenta praesidia vestra, cum illius latius
inopio, atque egestate conferre debeo. Sed si omissis
his rebus omnibus, quibus nos suppeditamus. Eget ille senatu
etque urbe exarato vectigalibus, cuncta Italia praecursis
omnibus exteris nationibus, si his rebus omissis causas ipsas
que inter se confligunt contempnere reliquas ex eo ipso quod valde
illi iaceat intelligere possumus. Ex hac enim parte pudor
pugnat, illius petulantia, hinc pudicitia, illius stupor
hinc fides, illius fraudatio, hic pietas illius scelus, hic
constantia illius furor, hic honestas, illius turpitudine
Illi hinc continentia illius libido, hinc denique equitas
temperantia, fortitudo, prudentia, virtutes omnes etiam
cum iniquitate, luxuria, ignavia, temeritate cum vitiis
omnibus. Proferamus Copie, cum egestate bona ratio, ad
perdita, mens sana cum amentia, bona denique spes
cum omnium rerum desperatio confligit, in eiusmodi cer-
tamine ac plene. Nonne si hominum studia deficiat, dii
spiritus immortales, cogant, ab his preciarissimis virtutibus
tot et tanta vitia superari. Que cum ita sint, Quod vos
quemadmodum iam ante vestra tecta, vigilis custoditisque
defendite, michi et vobis sine pro metu, ac sine ullo

tumultu satis presidii consultum atque prouisum est. Coloni
 omnes municipalesque vestri certiores a me facti de hac
 nocturna excursionione Catilinae facile urbes suas, finesque
 defendet. Gladiatores, quam sibi illa manu, certissi-
 simam fore putat, quodque animo meliori sint, quam per pat-
 riorum pietate tamen nostra continebunt. O. metellus quem
 ego hic prospiciens, in agrum gallicum, picenumque,
 primum aut opprimet hominem, aut eius omnis motus
 conatusque prohibebit. Reliquis autem de rebus constituendis
 maturandis, augendis, iam ad senatum referendis, quem
 vocari videndum tibi. Huc illos qui in urbe remanserunt
 atque adeo, qui totius urbis salute, omnes vestri in urbe
 a Catilina, relictis sunt quodque sunt hostes, tamen quia
 nati sunt Cives. Monitos eos, etiam, atque etiam volo
 Mea lenitas adhuc cui solutior visa est, hanc exspectat
 ut id quod latebat, erumpet. Quod reliquum est, iam
 non possum obliuisci, meam hanc esse patriam
 me horum esse consulem, michi autem in his, viuendum
 aut pro his esse moriendum. Nullus est portae custos.
 Nullus insidiator vie. Si qui exire voluit, Consule
 sibi prout. Et non in urbe se commouit. Cuius ego nomen
 factum, sed inceptum ullum conatum ne totam patriam deprehendero.

¶ ad portam

sentiat in hac urbe esse consules vigilantes, esse egiros
magistratus, esse fortem senatum, esse arma, esse caecos,
que uiderem nefarios ac manifestos sceleros maio-
res mihi esse uoluerat. Atque haec omnia sicut agent?
ut maxime res infusis motu pericula summa, nullo
timore, bellum intestinum ac domesticum post hominum
memoriam crudelissimum, et maximum me uno togato
duce et impatore sedet. Quod ego sic administrabo
quis quod? Ut si ullomodo fieri poterit, me improbus quisque
in hac urbe penam sui sceleris sufferat. Sed si vis
manifeste audacie, si impendens praeter periculum me
necessario de hac animi leuitate deduxit, illud profecto
perficiam, quod in tanto et tam insidioso bello, uix opor-
tandum videtur, ut neque bonus quisque inteat, pau-
corumque pena vos salui omnes esse possit. Quaequid
ego neque mea prudentia, neque humanis consiliis
fretus polliceor vobis quo, si multum et non dubium
deorum immolabilium, significationibus, quibus ego duabus
in hac spei, sententiamque sum ingressus, qui iam
non paulum, ut quodam solebant ab hesterno hoste
atque longinquo, si hic praeter suo munere atque auxilio sua
templa, atque urbis tecta defendit, quos vos

pari venerari implorare debet ut quam urbem
pulcherrimam, florentissimam, potentissimamque esse
uoluerit, hanc omnibus hostibus, um copiis, terrarum marique
superatis, a perditissimorum civium nefario scelere defendat;

IN T. GTEROHS. TERZA. INVECTIO IN KATL DILHAM.

Quo uitamque omni rem
bona fortunas, coniuges liberos
vros atque hoc domicilium claris-
simi Imperii fortunatissimas pul-
cherrimamque urbem. Hodier-
na die deorum immortalium su-
mo erga vos amore, labori-
bus, periculis, consiliis meis
et flamma, atque ferro, ac

Et sit

pene et fauoribus, fatis erepta et vobis consuata, ac resti-
tutam uidet et sic non minus iscundi, atque illustres hi sunt
dies quibus consueui. quod illi quibus nascitur quod salutis
ita leticia est nascendi in terra condito, quod sine sensu nas-
citur in voluptate suam, profecto quoniam illi qui hanc
urbem condidit ad deos immortales beneuolentia famaque
sustulimus esse apud vos posterisque nos in honore.
Debet qui eandem hanc urbem conditam complensque
suauitatem totis urbibus templis, delubris, theatris, ac moribus
substantiam prope iam ignis cumdatosque resaximus. Denique gla-
rios in seipso. Destrictos retundimus mucroneque eorum a iugu-
lis nostris deiciamus. Que quoniam in seipso illustrata completa
patet facta sunt, pro me vobis iam exponam breuiter, ut quod
quanta etiam manifesta, et qua ratione inuestigata, et co-
prehensa sunt, vos qui ignorat scire possit prius, ut cati-
lina paucis ante diebus erupit ex urbe, cum sociis sui
socios huiusce nefarii belli armatos duces Rome reli-
quisset, semper uigilanti, et prouidi quod quicquidmodum in tanta
ac tam absconditis insidiis saluum esse possemus, Hanc tu
cum ex urbe Catilinam exiebam. Non enim iam re-
reor, quod urbi inuidia cum illa magis sit timenda, quam ui-
uus exierit, sed tu cum illum exterminari uolebam, et
reliqua confuratorum manu simul exterminari, aut eos qui

¶ al quod
¶ al idem ¶ al quod

¶ al exterminari

remansissent infirmos sine illo ac debiles fore puta-
 bam. Atque ego vidi quos max^o furore ac scel^e esse
 inflamatos sciebam eos nobiscum esse, et Romae re-
 mansisse in eo omnes dies noctesque consippi. Ut quod
 agent quid moliantur sentire ac viderem, ut quoniam
 a vobis vix propter incredibilem magnitudine scelere
 morem fidem faceret oratio mea. rem ita comprehendam
 ut cum demum aut saluti vestre provideris. Itaque ut copii
 legatos Allobrogi belli transalpinum et tumultus galliae
 excitandi causa a P. Lentulo esse sollicitatos. Eosque
 in galliam ad suos cives eos itine, cum literis manda-
 tisque ad Catilinam esse missos. Comitibusque his esse
 adiutum esse, iuluriam. Atque hinc esse ad Catilinam
 datas literas facultatem michi oblatam putavi. Ut
 quod erat difficilimum quodque ego sperare a diis
 immortalibus. Ut tota res non solum a me, sed etiam
 a senatu et a vobis manifesto deprehenderetur. Itaque
 hesterno die L. flaccus et G. poppinus, patres for-
 tissimos atque amantissimos. Et ipsi viros ad me vobis
 rem exposui, quid fieri placeret ostendi. Illi autem qui
 omnia de re publica pericula atque egestas sentirent sine re-
 cusatione ac sine ulla mora negotium susceperunt

Et cum aduerspascet occulte ad ponte nuluui puenerut
 atq; ibi in proxis villis ita biptiti fuerut, ut tiberis
 inter eos et pontem interesset. Eodem aute et ipsi sine
 cuiusq; suspitione multos fortes viros eduxerunt. Et ego
 ex pfectua reatina complēs delictos adolescentes q̄
 opa utor in se p assidue p̄sidio ai gladijs emiserā
 Interim tertia fere vigilia exacta cū iam pontem
 nuluuius magis comitatu, legati allobrogu ingredi
 incipent vnaq; voluntas sit in eos impetus edu-
 centur et ab illis gladijs et a nrīs. Res eat p̄tōib;
 nota solis, iurabatur a vetis. Tum intēitu poptimi
 atq; flacii, pugna que eat comissa sedatur, bre
 q̄uq; eant in eo comitatu, integris signis p̄tōib;
 traduntur, ipsi compsepsi ad me, cū iam delucescet
 deducuntur. Atq; horū om̄i scelere, impbissimum
 machinator, Cimbru Sabiniu, statim ad me nichil
 tum suspicantem vocavi, deinde int̄ accessit est
 . Statilius et post eū cethegus dardissime aut
 lentulus venit. Credo q̄ in his dard p̄ter cosue-
 tudine p̄xima nocte uigilat, cū sumis et clarissis
 huius ciuitatis viris, qui audita re frequentes ad me
 conueniant, litteras ad me p̄us aperui, q̄ ad senatu

|| ad intēitu ul int̄actu

|| ad item

|| alibi tradidisse

deferre placet. He si nichil esset inventum tene a me
 tantq̃ tumultu infectus Civitati videtur negavi me
 esse facturū. Ut de piculo pub^l non ad consilium pub^l
 rem integram deferrem. Et em q̃ si ea q̃ erant
 ad me delata: repta nō essent / tantū ego arbitrabar.
 in tantis v. p. piculis esse michi nimiaz diligentiaz
 p̃miserandaz. Senatu frequentem relexiter / ut vidist
 roegi atq; interea statim admonitu allobrogum
 C. Sulpitū p̃torē fortem virū misi / qui ex diebus
 cethegi si p̃ quid telloz esset aff^{er}et. ex quibz ille maxi^m
 sicarū mūm / et gladiatorū extulit. Introduxi volucrum
 sine gallis / fidem ei pub^lam iussu senatū dedit hortū
 sum. Ut ea que sciet / sine timore indicaret. Tum
 ille dixit. Cum vix se ex mag^o timore recass^{et} a p.
 Lentulo se h̃re ad Catilina mandata / et lras / ut suoz
 p̃sidio utetur. Ut ad urbem p̃p̃m ad exercitū accedet.
 Ad autem eo consilio / ut cum urbem ex omnibus pti.
 bz queadmodū descriptū. distributumq; erat incidisset
 / cedemq; infinitam Civiu fecissent. fecissentq; illaz
 p̃esto est ille / qui et fugientes exipet / et se cum
 his urbanis duabz iunget. Introducti autem galli
 Iussurandz sibi / et lras a p. Lentulo cethego statilio.

ff. de edibz

ad suam gentem datas esse dixerunt. Atque ita sibi ab
his et a L. Cassio esse perceptum, ut equitum in Italiam.
quod prius mittent pedestres si copias non defuturas
Lentulum autem sibi confirmasse, ex fastis Sibyllis
aruspiciusque responsi, se esse tertium Cornelium illud ad quod
regnum huius urbis, atque impium pervenire essent nati.
Eundem, atque Sillam ante se fuisse. Eundemque dix-
isse fatalem hunc annum esse ad interitum huius urbis atque
impii, qui esset annus decimus post regnum absolutorum
post Capitolii autem incendii vicequingentesimus. Hanc autem
Cethego, cum ceteris controuersiam fuisse dixerunt,
quod Lentulo, et alijs saturnalibus, eodem fieri, atque urbes
incendi placet. Cethego nimium id longum uideri. Ne
ne longum sit, quo tabellas proferri iussim, que
a quocumque uidebantur, date prius ostendimus. Cethego
signum cognovit. Hos litteras incedimus legimus. Erat
scriptum ipsius manu allabrogum senatum, et populo,
seque que eorum legatus confirmasse, facturum esse. Orare
ut item illi facerent, que sibi eorum legati precepisset.
Tunc Cethegus qui paulo ante aliquid tamen de gloria
dixisset, ac faceret, que apud ipsum erant deprecatoria respon-
disset, dixissetque se semper bonorum feramictorum

studiosum fuisse veritatis lris, debilitatq, atq, abtus
 conscientia coniectus repente conticuit. Introdactus
 statilius cognovit, et signum et manum suam veritate
 sunt tabellae. In eandem fere sententiam confessus
 est tum ostendi tabellas, lentulo, et q. iiii. cognosceret
 ne signum amittit. Est vō iq. notu signum. Imago aui-
 tui clarissimi viri, qui amavit vniuersam patriam, et ci-
 ues suos. Quae quidem a tanto scelere, etiam multa
 reuocare debuit leguntur ead. ratione, ad senatum
 allobrogum, pplmque lre. Si quid de his, rebus dice-
 vellet. Seci potestatem. Atq, ille pmo, quidem,
 negavit. Post autē aliquāto toto iam iudicio expo-
 atq, edito surrexit. Quesnina gallis, quid sibi esset
 cum his, Quamobrem domum suam venisset. Itaq,
 a uulnatio, q, cum illi breuiter constanter q, res-
 pondissent, p, que ad eum, quotiens q, venissent
 quesissentq, ab eo nichil ne secū esset de fastis si-
 billimis, locutus, tū ille subito scelere demens, quāta
 conscientie vis, esse ostendit. Nam tū id posset infi-
 ciazī repente. pter opinionē oīm confessus est. f. al. f
 Ita enī non modo ingenium illud et dicendi excitatō,
 qua semp ualuit. Sed etiam ppter vim sceleris,

manifesti atq; dephensi in prudentia qua superabat
ois improbitas q; deficit. Vultus vero subito has
proferri atq; apiri iubet: quas sibi a Lentulo ad
Catilinam datas esse dicebat atq; vehementissime
perturbatq; Lentulo tamen et signum et manum suam
cogit. Erant autem scripte sine nomine. Si ita. Cuius
sim scies exeo quem ad te misi, cura ut uir sis.
Et cogita que in locum sis progressus. Et nunc quid
iam tibi sit nate, Cura ut omni tibi auxilia adiungas
etiam infirmo. Gabinius deum introductq; cum p
impudenter responde' cepisset ad eximium nichil.
ex his que Galli insinabant negauit. Ut michi
quidem quo cum illa dissimula uisa sit argumeta
atq; indicia sceletis tabelle. Signa manum deniq;
unius cuiusq; confessio, tu multo cetera illa, color oculi,
volus, taciturnitas sic enim obstupuerat, sic terram intue-
bantur, sic furtim nonnunquam inter se aspiciebant,
ut non iam ab alijs indicari sed indicia seip
videntur iudicijs exposita atq; edita, q; senatus consu-
lui de summa reipublice salute. Quid fieri placet. Dicit
sunt a principibus acrimie ac fortissime sententie q;
senatus sine illa varietate est secutus. Et quoniam nodum

¶ ad p[ro] singulor[um] uel p[ro] p[ro]p[ri]os
u[bi] uel p[ro] singulor[um]

hominum p[ro]ditissimorum pena et p[ro]p[ri]a consuata. reliquos sanai
mentes posse arbitraratur. Atque etiam supplicatio ad ius
Immortalibus, pro singulis eorum merito meo nominis de
creta est, quod michi p[ri]mu[m] post hanc urbem condi
tam rogato contigit. Et his decreta ubi est, quod ur
bem incendit, Cede Cives, italiam bello liberasse.
Que supplicatio, si cum ceteris supplicatioib[us] confecta
hoc interest, quod cetera benegesta, hec una consuata
et p[ro]p[ri]a constituta. Atque illud quod faciend[um] p[ri]mu[m] fuit
factum, atque t[ra]nsactum est. Nam p[ri]mo lentulus p[ro]p[ri]a
patefactis iudiciis, et confessionib[us] suis iudicio senatus
non modo p[ro]p[ri]a ius Veru[m]tatem Cuius amiserat, tu
migratu[m] se abdicauit. Ut religio S. mario clarissio
viro non fuisset, quoniam glauciam, de quo nichil
nominatim erat dictum erat, p[ro]p[ri]am occidet, et
nos religione in p[ri]uato p[ro]p[ri]a lentulo puniendi libe
rarentur. Nunc quoniam quo sceleratissimi p[ro]p[ri]osissimiq[ue]
belli, nefarios duces captor[um] iam comprehensor tenet
Exsternare debet omnes. Catilinae copias ois spes,
atque opes depulsi u[bi] p[ro]p[ri]a contidisse. Quod
ego cum ex urbe pellebam. h[ic] pudebam, aio, quod remo
to. Catilina non michi p[ro]p[ri]a lentuli somni, uel e cassi
u[bi] S. Catilini, furiosam temeritatem p[ro]p[ri]a tendaz

¶ ad S.

Ille erat unus timendus existis omnibus. Sed tam diu
 dum urbis meibus, continebatur. Oia norat, omni
 aditu tenebat appellare, temptare, sollicitare poterat,
 audebat. Erat et consilium ad facinus aptum. Consilio
 autem neque manus, neque lingua deerat. Jam ad ce-
 teras res conficiendas, certos homines selectos ac de-
 scriptos habebat. Neque res cum aliquid confectum
 putabatur. Nichil erat, quod non ipse obiret, curaret,
 vigilaret laboraret. Frigus, sitim, sitim ferre poterat.
 Huc ego hominem, tam acrum, tam audace, tam pa-
 tum, tam callidum, tam in seculo diligentem, nisi ex
 domesticis insidiis in castris latrocinium copulisset,
 semper Dixeram id, quod sentio, quo non facile hac tanta
 molem mali artibus depulisset. Non ille nobis
 saturnalia constituisse, ut signum, ut lites sue testes
 manifesti sceleris deprehenderentur, que nunc illo absente
 sic gesta sunt ut nullum in privato domo furtum unquam
 sit tam palam inventum, quam hec in tota republica co-
 iuratio manifesto invento, atque deprehensa est. Quasi
 Catilina in urbe ad hanc diem remansisset, quam quoque
 adfuit omnibus, eius consiliis curari atque absenti. Tamen
 ut leuissime dixeram. Imminendum nobis cum illo fuisse

Nec nos unquam tum ille in urbe hoste esset tantis periculis
et p. tanta pace, tanto ois, tanto silentio liberasset
quod hec omnia, quo ita sunt a me adiudicata, admis-
trata. Ut deorum immortalibus nutu, atque consilio, et
digesta, et promissa esse uideantur. Idque cum directum
consequi possumus, quod vix videtur humanis consiliis
tantarum rerum gubernatoresse potuisse, tum vero ita
pntes, his temporibus ope, et auxilium nobis tulerunt. Ut
eos pene oculis videre possumus. Nam, ut illa omittam,
tam nixas nocturno tempore ab oriente facies, ac
doremque celi, ut fulminum iactum, ut tremorem relin-
quam. Ut omittam cetera, que tam multa nobis
consilio, facta sunt. Ut hec que nunc sunt, tamen dii
immortales cauentur. Hoc certe quod sum dicturus
neque pretermittendum, neque relinquendum est. Nam pro
fecto memoria tenetis, totto, et toquato consiliis
complexus de capitolio turres de celo esse passas
Cum et simulacra eorum depulsa sunt. Et statue
ueterum hominum deiecte. Et legum regum era liqua
facta sunt. et tactus etiam ille, qui hanc urbem
condidit Romulus, quem in auratu in capitolio
puerum, ac lactantem ubi lupinis in habitum fuisse

memisse. Cuius quidem tempore, cum aruspices ex tota
 etruiria conuenissent, Sedes atque incendia et legum inter-
 tum et bellum civile, ac domesticum, et totius orbis
 atque impiorum occasum, appropinquare dixerunt, nisi
 dii immortales omni ratione placati suo numine prope
 fata ipsa, flexissent. Itaque illorum responsi, tu et ludi
 per decem dies facti sunt. Neque res ulla que ad pla-
 candos deos pertinet, pretermissa est. Idemque iusserunt
 simulachrum iouis facere maius, et in excoelo collocare
 et contra atque ante suam ad orientem conuertere ac se-
 ppare dixerunt. Si illud signum quod uidetur, solis ortu
 et fori, curiamque conspiceret, fore ut ea consilia, que
 clam essent in ita contra salutem urbis, atque imperii
 illustrarentur, sed tanta fuit operis tarditas, ut neque su-
 perioribus consulibus, neque nobis ante hodiernum diem collo-
 caretur. Hic quod potest esse tam ausus, a uero, tam prope,
 tam mente captus, qui negat heri omnia, que uidetur
 propiusque hanc urbem deorum immortalium, nutu ac po-
 testate, administrari. Quoniam cum esset ita rursus sedes
 incendia, interitum, et periculum comparari, et ea per Cures
 que tunc per magnitudine scelus nonnullis incredibilia
 videbantur, ea non modo cogitata, a nefariis civibus

Non per consuetudinem audi-
 ad orientem.

Verum etiam a nef suscepta esse sensistis Illud vō nō ita
pns est, ut nutu Iouis optimi maxⁱ sciri esse videat?
Vt cū hodierno die mane p^r fœp meo iussu, et curati
et eorū iudices in idem concordie dicentur, et ipso
tempe signū statuatur, quo collocato, atq; id vos
senatusq; cōsilio omnia, et senatus, et vos, que erant
cōn senatu, et salutem omī cogitata, illustrata,
patefca iudicis. Quo etiam maiore fuit in isto odio
supplicioq; digni, Cui non solum vris domicilijs
atq; tectis sed etiam deorū templis, atq; delubris,
sūt funestos, ac nefarios ignes inferre conati.
Quibz ego si me restitisse dicam, nimium michi urbe
Ille nos omēs saluos esse voluit. Dijs ergo immor-
talibz, hanc mentem, voluntatemq; suscepi, atq;
ad hec tanta iudicia pueri. Jam vō illa allobrigu
solicita, iam a p^r lentulo, ceterisq; domesticis hostibz
tamdementer tante res credite, et ignote, et bar-
bare commissæ sūt. Nūq; essent profecto nisi ad hīs
immortalibz, huius tante audacie consiliū esset ereptū.
Et vō, ut homines galli exatē male pacati que
res una gestat, que bellum p^r. R. face^{ret} posse, et
non nolle, videatur, spem impij, ac reor maxime

ultro sibi a patris hominibus oblatam negligent, utrumque
 salutem suis opibus anteponebat, id non diuinitus esse
 factum putat, primum cum vos non pugnando, sed
 tacendo superare potuerunt. Quamobrem, quod quoniam
 ad omnia puluina supplicatio decreta est celebra.
 tote illos dies, cum confugibus, ac liberis viris. Nam mil-
 ti sepe honores, diis immortalibus iusti, habiti sunt,
 ac debiti sed profecto Iustiores nunquam erepti est, ex au-
 delissimo, ac inferris intentu, erepti sine cede sine
 sagittine, sine exatu, sine dimicatione togati, me uno
 togato duce, et Imperatore vixit. Et enim recordamini
 quo, ciues omnes dissensiones non solum eas quas vos
 audistis, sed eas quas vosmetipsi memistis atque vidistis
 L. Sulla pro. Sulpitium oppressit. Eiecit ex urbe G. mari-
 um custodem huius urbis, multosque fortes viros, primum
 eiecit ex civitate primum interemit Gn. Octavius armis
 expulit, ex urbe collegam. His hic locus acuis corporum
 et civium sagittine redundavit. Superavit postea,
 Cna cum Mario. Tum vero vires clarissimas interfecit
 cum civitate extincta sunt. Vltus est hinc victoriae,
 Crudelitatem postea Sulla ne opus dici est, quanta di-
 minutione civium, et quanta calamitate reipublice dissensit

M. Lepidus, a clarissimo viro & Catulo, attulit, non tam
ipius interitus F. p. p. tinerent. Non ille ullam re
F. p. s. in ea que esset se esse princeps. Hec hanc urbem
conflagrare, s. se in hac urbe florere voluerit. Atque
ille tantum diffensiones diffensiones, q. nlla exitu
F. p. quesunt. Cuiusmodi fuerit non reconciliatione
concordie, s. interruptione Civium iudicate sunt. In
autem uno, post hominum memoriam max. crudelis.
simusq. bello, quale bellum nlla umq. barbaries,
cum sua gente gessit: quo in bello lex hoc fuit a
Catulo Catilina, Cathego, Cassio constituta. Ut omnes
qui salva urbe, salvi esse possent, in hostium nuda du-
centur. Ita me gressi quo, ut hostes rei tantum Civium
supfuturi imputassent, q. infante cedi, restitissent.
Tantum autem urbis, q. flamma obire non potuiss.
et urbem, et Cives integros, incolumesq. suari. Quibus
pro tanta rebus, quo nllum ego a vobis, p. m. v. tute
nllum insigne honoris nllum monumentum laudis
postulabo, p. t. q. diei memoriam sempiternam.
In his ego vobis omnes triumphos meos, omnia orna-
menta honoris, nominisq. glie, laudis insignia cedi
et tolla cedi volo. Hic me nuntio p. delectare.
Nihil tantum nihil deniq. cuiusmodi, quod et minimis

digni assequi possint Memoria mea q^{ue} me res alien^{as}
 finibus crescent hanc monument^{um} in veterastent
 et corroborabuntur. Eandemq^{ue} diem intelligo qua
 spero eternam fore propagatam esse et ad salutem
 urbis et ad memoriam consularis mei vnoq^{ue} tpe
 in hac r. p. duos Cives extitisse quosq^{ue} alter fines
 restituit Imperij non terre sed celi regionib^{us} terminaret
 Alter huius Imperij domicilium sedesq^{ue} servaret. Sed
 qm^{ia} eorum res quas ego gessi noⁿ eadem est fortuna
 utq^{ue} conditio que eorum qui etna bella gesserunt
 quod michi tum his iuvend^{um} est quo vici ac subegi
 illi hostes aut interfectos aut oppressos reliquerunt
 vñ est quo si vetis facta sua recte profunt michi
 mea neq^{ue} obsunt provide. Mentis autem homin^{um}
 audacissimorum scelerate ac nefarie ne vobis nocere posset
 ego provideo ne m^{ihi} quidem ipsi noceant vñ est provide
 Et q^{uia} quo compati est Magna in re p^{ro} dignitas
 michi quidem ipi nihil iam ab istis nocere potest
 Magnu^m em^o est vobis p^{ro}sidium quod michi in p^{ro}petu^m
 compati est Magna in re p^{ro} dignitas que me
 semp^{er} tacita defendit Magna vis conscientie qua
 qui negligunt ad me violare volent se ipi indicabunt

notat pompeium

ad eum

Est enim in nobis res animus, quod. Et non modo nullius
audacie cedam, sed etiam omnes impetibus ultro semper laesum
sum. Et si omnes impetibus domesticorum hostium depulsi
a vobis se in me omni contulerit, vobis erit puerus
quo, qua condicione post hac eos esse velitis, qui se
pro salute vestra obtulerunt invidie periculis omnibus.
michi quidem ipsi, quid est, quod iam ad uitam feram
possit acquiri. Cum profectum, neque in honore vestro
neque in gloria virtute quicquam videam aliquid, quo michi
libeat ascendere. Istud proficiam profecto, quod ut ea
que gessi in consulatu, privatim tuear, atque ornem.
Et si qua est invidia inconvencunda, in republica
suscepta, cedat invidiosus, michi valeat ad gloriam.
Denique me in seipsum tractabo, ut memineat se
que gesserim, curemque, ut ea virtute non casu gesta,
esse videantur. Vos quod quid iam est nox, veneramini
Iovem illum custodem, huius urbis ac vestrum
et in vestra tecta distedite, et ea quod iam est periculum,
depulsi tamen eque ac prope nocte, fecit
custodibus, vigiliisque defendite. Id ne vobis diutius
faciendus sit, providebo. Cuiusmodi

Monueri

IN T. CETEROQUE. QUINTA. IN VET. 30. IN KAL. 3. HAM.

Ideo p. c. in me omni vrm ora atq. oculos
 esse confusus. Vides vos non solum de vro
 ac v. p. videntur si id depulsum sit de meo
 piculo esse sollicitos. Est michi iocunda d
 malis et gra in dolore. Vnde erga me vo-
 luntas p. eos p. deos immortales. queso de-
 posite atq. oblii salute mee de vobis ac
 de libere vris cogitate. Michi si hec odio
 consulatq. data est ut omne acerbitates oes
 dolores ratiatusq. pferrem. Seroam no solu
 fortiter. Verumetiam libenter. Dumodo meis labo-
 ribz. vobis p. d. q. dignitas. salusq. pariat. Ego
 sum ille consul p. c. Cui non for. in quo dis eqtas
 continetur non campus consulatibz. aruspicijs cose-
 cratus. non curia summi auxilium omni genti no domo
 de profugiu. no lectus ad quietem datq. non deniq.
 hec sedes. honois. sella curulis vnq. vacua morte
 piculo. atq. insidijs fuit. Ego multa tacui. multa p. tulq.
 Multa concessi. Multa in eo quodam dolore in
 vro timore sanavi. Nunc si que exitu consulatq.
 mei dii immortales esse voluerut. ut vos p. p. p. p.
 ex rede misia coniuges. liberorq. vros hgiesq. vestales

11. ala. meo

ex acerbissima uexatione templa, atq; delubra, hant
pulcherrimam periam omni ueni ex sedissima flama
totam Italiam ex bello, et uastitate eripem, quinque
michi uni pponetur, fortuna subeat. Et omni si p.
lentulus, nomen inductu a uatibz, fatalem pncipz
F. p. fore putauit. Cur ego non letet meū consu-
latum ad salutem. p. F. ppe fatalem extitisse. Et
p. c. consulite uobis, prospicite prie consuante uos
conjuges, liberos, fortunasq; uas. p. F. nomen, salu-
temq; defendite. Michi ppe ac de me cogitare desinite
Nam pmi debes sperare omnia deos, qui hinc urbi ppi-
dent, p eo michi ac meor, relationes esse gratiam
den si quid obtingit, equo aio patoq; moriar. Naz
neq; turpis mors, forti uis ppe acide, neq; matua
consulari, ut misera accipienti. Hec tamen sum ille
ferreus, qui suis carissimi et amantissimi putis
merore non mouear. Horumq; omni lacrimis, a qbz
me cumfessu uidet, neq; meam metem, no do-
mū sepe exaata uxor, et abiecta metu, filia, et
puulus filius, quem michi uidetur amplecti R.
p. tanq; obsidem consulatq; mei, neq; ille qui exp-
tans, huiq; exitu, huiq; diei stat in conspectu meo gener

ac. p. fient

Moueris his rebus omnibus. Sed meam partem ut salui sit
 nobiscum omnis etiam, si me vis aliquid opproberit, po-
 tuissimè et illa, nos una re, p. peste peccam. Quare p.
 C. inuoluit ad salutem, re p. cumspicite omnes pre-
 las, que impendent, non peccidet. Non ti. gratia
 Et iterum tribum plebis fieri voluit. Non B. Gracia
 q. agrarios contitaret conatq. no. l. Saturni q. B.
 memini occidit, in discrimen aliquod, atq. in ure
 sentat. Iudiciu adducitur Tenent. hi, qui ad urbis
 incendiu ad vram omni redem. ad Catilinam accipi-
 endi Rome restiterunt. Tenentur litte, signa man-
 deniq. vniuscuiusq. confessio Sollicitantur Allobro-
 ges. Synicia exstantur. Catilina accersitur Rome
 idem instat consiliu, ut interficis omnes. Memo ne
 ad deplorand. qd. p. p. nomen, atq. lamentanda
 tantam impij calamitate reliquat. Nec omnia, ut
 iudices detulerunt rei confessi sunt, vos multis iam iu-
 dicijs iudicaste, p. qd. mihi gratia egist. singula
 ubi, et mea utute, atq. diligentia p. ditor. homin. co-
 furatione patefactam esse detrenist. Dnm q. p. len-
 tulum, se abdicat. p. rea regist. Tum q. cum et ce-
 teros de quib. iudicaste in custodiam dandos, censist.

maximè meo nomine supplicatorem detreuisse, qui honores
rogato habitus, ante me est nemi. Postremo hesternò
die p̄mia legat̄ allobrorum atq; ultionis deditis
amplissima. Cuius sunt omnia ^{ut cum} quinsmodi, ut si q̄
in custodia notati, dati sunt, sine ulla dubitatione a
vobis dampnati, esse videantur. Sed ego institui re-
ferre ad vos p̄. C. tamq̄ integrum et de facto, quod
iudicet, et de pena quid censeat. Illa p̄dicta
que sunt consulis Ego magnum in it̄. p̄. v̄sari furorē
et nova quidem miseri, et concitari mala, iam
p̄dem videbam. Sed hanc tantum, tam exitiosam
haberi conjurationem, a civibus nūq̄ putavi. Nunc quicquid
est, quoties v̄re morte inclinatur atq; sententia p̄ca-
tuendū vobis ante noctem est. Cūntum facin̄ ad
vos delatum sit videt. Hinc si paucos putet affi-
nes esse vehementer errat. Latius opinione dis-
seminatum est hoc malum, manu nō per Italiam
Dezurnetiam t̄scendit alpes, et obsare, serpens
multas iam prouincias occupavit. Id optimi sustentado
ac placando nullo pacto potest, quatenus ratione pla-
cet, relictis vobis vindicandū est. Video adhuc duas
esse sententias. Unam d. Sillam, qui Censet eos

qui hoc ^{forte} conati sunt dele^{re} morte multandos. Alios
 S. Cesar^{is} qui morbem pena remouet. Ceteros sup^{er}
 plicior^{um} omⁿib^{us} acerbitates amplectitur. Oterq^{ue} et p^{ro}
 sua dignitate, et pro re^{rum} magnitudine in summa se-
 uitate ^{si p^{oss}et} usatur. Alter eos qui nos omⁿes Cui T. P.
 uita. puare conati sunt, qui dele^{re} impium Cui T. P.
 extigeb^{at} p^{ro}p^{ri}u^m t^{em}p^{or}is f^{uisse} uita. et hoc t^{em}p^{or}i sp^{iritu} non
 putat oport^{ere}. Atq^{ue} h^{oc} gen^{us} p^{ro}p^{ri}e sepe m^{ul}tor^{um}.
 Cuius in hac re p^{ro}p^{ri}e esse, usurpatu^m recordatur. Al^{ter}
 intelligit mortem, a dijs immortalib^{us} noⁿ esse su-
 pl^{us} causa defuturi constitutam. s^{ed} aut n^{at}ur^{ae}
 nat^{ur}e, aut labor^{is} ac miseria^{rum} quietem. Itaq^{ue} ea
 sapientes, nonu^mq^{ue} fortes, sepe etiam sepe appeti-
 uerunt. Vincula re^{rum}, et ea sempiterna, de ad fin^{em},
 gularem penam, nefarii scelere inuenta sunt.
 Municipijs dispartiri iubet. hab^{ere} videtur ista res inq^{ui}
 tatem, si imperare velis, difficultate, si rogare, de^{re}.
 natur tamen si plag^{is}. Ego eni^m suscipiam, et ut speo
 rep^{er}iam, quid id qd^{am} salut^{is} omⁿi causa statueis non
 putet esse sue dignitat^{is} recusare. Adungere quoniam
 pena^m municipijs. Si quis eor^{um} vincula vuperit horri-
 biles custodias acundat, et digna scel^{is} homⁱⁿu^m p^{ro}ditore

morb

sanat. Ne q̄s corp̄ periam. quos condempnat. aut
p̄ senatu aut p̄ pplm̄ leuare possit. Cripit etiam spē
que sola homines in miserijs consolari solet. Bona
p̄tea publicari iubet uitam solam reliquit. nefarijs
hominibz. q̄ si erupiss. animi. atq; corp̄s multos. uno
dolore om̄s et scel̄s penas ademiss. Itaq; ut aliq̄
in uita. formido impijs esset posita apud inferos
eiusmodi quedam illi antiqui sup̄plia. impijs costi-
tuta esse. uoluerut. Quod r̄st̄ intelligebant. his re-
mot̄ non esse mortem ip̄am p̄timefendam. Nunc
p̄. C. ego. mea uideo. quid intersit. si erit̄ senti-
entiam. B. cesare. qm̄ hac his in rep̄a. uiam
que popular̄ habetur. secut̄ est fortasse m̄q̄erut
hor̄ auct̄. et cognitor̄. Guite sentent̄ie michi. p̄pla-
res impet̄ p̄timefendiss. Sin illam alioq; nescio.
an amplius negotij michi cōstat. Sz tamen m̄or̄
piculor̄ r̄acones. utilitates. r. p. iudicat. Habuiq; en-
a Cesare. sicut ip̄ius dignitas. et maior̄ eius om̄-
plūdo. postulabat. sentent̄iaz tamq̄ obsidē p̄pe-
tue in r. p. voluntat̄. Intellō est. quid int̄esset.
inter lenitatem conuictor̄. et aīam popularē
saluti populi consulentem. Video de istis. qui se

Prufung

populares haberi voluit abesse no neiez Neq; de ca:
 pite / n; Cuius Romanor; sententia; ferat Nis et
 iudicis certius in custodiam Cuius Ronos dedit et
 supplicato; michi dedit et indices hesternis
 die maxis pmijs affectat Jam hoc nemi dubidest
 qui reo custodiam qstori gtuato; iudici pmiu dedit
 En de tota re et causa iudicet Vm reo G. Cesar
 intelligit legem sempromiam esse de Cuius Ronis
 constitutam qui aut R. p. si hostis eum Cuiem esse
 nullo modo posse deniq; ipm latore sempromie legis iussu
 populi penas R. p. dependisse Id ipm Lentulum lar.
 gitorem et prodigu no putat ad de pmitie populi
 Poi exitio qui; vrbis tam acerbe tam crudeliter cogi.
 tarit etiam appellari posse popularem Itaq; homo
 mitissim; atq; lenissim; non dubitat P. Lentulum
 eternis tenebris vniuersis mandare et facit impos.
 terum neq; hoc supplicat leuando se iactare et in
 pmitie P. R. post hoc popularis esse possit Adungit
 etiam publicas bonos ut omnis animi cruciatq;
 et corporis esse egestas ac mediatas consequat;
 Quomobrem siue hoc statuerit dedit michi commi.
 tem ad contonem populo eaz ad atq; iocund; siue pilla;

¶ hoc enid

sententiam sequi maluerit, facile me, atq; nos a
crudele uitupatioe. p. T. exoluist. atq; optinebo eas
nilo leuiorem fuisse. Robrem p. Eque pot esse in
tanti scelere inmanitate punienda crudelitas, ego
en de meo sensu iudico. Nam ita michi saluati p.
uobisum p. f. ui liceat, ut ego qui in hac causa re.
hementior sum non atrocitate moueat animi. Et
en est me mitior, s. singulari quada humanitate, et
misericordia. Vnde en michi uide hanc urbem lucez
obscure, atq; ante om gentiu subito uno incendio
concidente, terro aio sepulta in pra miseras atq;
insepultos adnos. Cuium. Versatur michi ante oculos
aspici. Cathegi, et furor in via cede haerant. Cum
ro michi p. f. ui regnante lentulum, sicut ipse se
ex fastis spasse confessus est, purpuratu esse huc ga.
bini, cum exercitu uenisse Catilina. Tum lamentatores
nrum familias, tum fugam uirginu, atq; pueroru,
ac uexatio uirginu uestalium phorresco. Et quia michi
huc uident, rehementer misera, atq; miseranda itiz.
to in eos, qui ea p. f. ui uoluerut me seuerz uelone,
temq; p. bebo. Et en quero, si quis p. familias li.
berz suis, a suo interfecit uxore occisa, intensa do.
mo, suppliciu de suis, q. aduissimu supserit. Vnde ijs

His clemens an misericors / an iniquissim⁹ ac
 crudelissim⁹ esse uideatur. Michi vō importunus
 ac ferus / qui non dolore / ac cruciatu nocente suū
 dolorem / ac cruciatumq; leniet. Sic nos in his oib⁹
 hominib⁹ qui nos / qui coniuges / qui / liberos nros tu-
 cidare voluerūt / cui singulas vniuscuiusq; nrūm
 dom⁹ et hoc vniūsum T. p. domiciliū conati sūt
 dele⁹ qui id egerūt / ut gentem allobrogū in uesti-
 gijs hui⁹ urbis / atq; in tōne deflagati impij colloca-
 rūt. Si vehementissime fuim⁹ miseres habebimur
 Sin remissiores esse voluim⁹ summa nobis crudelitate
 in p̄cie cuiusq; p̄ntie. Sama subeunda est. Nisi
 rex (uipiam .i. cesar vīfortiss⁹) T. p. crudelior nū-
 diustercius uisus est / cum sorore sue femine dilectis-
 sime vix p̄ntem / et audientem uita p̄uand⁹ esse
 dixit. Cum aui suū iussu consulis interfectū / filiūq;
 eius in pubere / legatū a p̄ce missū / in tace neatu
 esse dixit. Quorū quodsm̄le factū / qd̄ initū delende
 r. p. consiliū largitoris voluntas. Cum in reputa
 usata est / et p̄mū quedam contentio. Atq; illo tpe
 hui⁹ aui / flentuli vir clarissim⁹ armat⁹ Brachū
 est p̄seut⁹. Ille etiam ḡuetum uberi⁹ accepit

ne quid de summa dignitate P. P. dimmuletur. Hic animad-
uertenda fundamenta. P. P. gallos atterit, fuitia
conicit. Catilinam vocat, attribuit nos trucidandos
Cethego et ceteros cives interficiendos. Gabinio urbem in-
flammandam, totam Italiam vastandam, diripiendamque
Catilinae Verreami Censeo nec in hoc scelus tam in ma-
gis nefando nimis, aliquid severius statuisse videamur.
Multo magis est verendum, ne remissione penae, tru-
des in pravam rem ne severitate animadversionis nostrae
vehementes et arduissimos, hostes esse videamur. Sed ea
que ex audio P. C. dissimulare non possumus, faciunt enim
voces, quae perveniunt ad aures meas eorum qui vereri
videntur. Ut non habeam satis praesidii ad ea quae vos
statueritis, hodie die transigenda. Omnia et praevisa
et praecepta P. C. et constituta, cum mea summa cura
ac diligentia tum multo, et maiore populi Romani
ad summum Imperium retinendum, et ad omnes fortunas conser-
vandas, voluntate deus adfuit. Omni ordinem homines
omni denique aetate, plenus est fortis, plenus, omnes
aditus huius templi, ac loci. Causa enim est post urbem
conditam, haec inventa sola, in qua omnes sentiunt
vnum atque idem propter eos, qui cum sibi videntur
esse periculi, cum omnibus potius, quam soli perire vult.

erunt. Hosce ego hoīes exipio. et sereno libenter.
 neq; improbor. Cūm; s; acerbissimor hostiū nūo.
 habendos puto. Ceteri vō dī Immortales. qua fre-
 quētia. quo studio. q̄ utute ad eorū salutem. digni-
 tatēq; consentiūt. Quid ego hic quiritēs. F. rōme-
 morem. qui ita vobis sumam ordis. rōsilijq; credat
 ut vobiscum de amore. F. P. certent. Quos ex militor
 amor diffensione huius ordinis ad societatem. con-
 cordiam reuocatos. Hodiernd dies vobiscum atq;
 hec causa subiungit. quam cōiunctionem in Consulatu.
 confirmatū meo. ppetuā in rep^a. pcor esse venturę
 paci studio defendite. F. P. conuenisse. Vides tribuos
 erarios. fortissimos viros. scribas it quosq; cō-
 hic dies ad eorum frequentass. video ob amore de-
 bite pecunie. ab expectatōe sorte. ad salute conueniē esse
 cōsors. Omnis ingemio. ead multitudo. etiaz tenuis-
 sis tenuissimor. Cuius est eni cui nō hec templa.
 aspectus urbis possessio libertate. lux deniq; hec ipa
 et cōiūe patrie solum. non sit eorū. tum vō dulce
 atq; iocundū. Ope pūū est P. C. libertior homin stu-
 dia cognoste. qui sua utute fortunam huius ciuitate
 consecuti. vō hanc suam priam iudicant. s; urbe hostiū
 iudicauerunt. Sed quid ego hosce homines cōmemoro.

quos puate fortue / quos rois. h. p. quos deniqz libertas
ea que dulcissima est ad salutem prie defendendam
exortauit. Seruus est nemo / qui nunc mo tollerabili con-
doce / sit fuitur / qui non audaciam tantu p hocrefcat
qui non hie pade cupiat / qui non tantu / qd audeat
et qntum pot. conferat / ad salutem commez volut.
Et si quem. ven forte comouet / qd qd auditu est.
lenone quedam. lentuli conarsae / cum tabernoz
pao spare / solitare posse. aies egentiu atqz impi-
toz est quidem id ceptu / atqz tentatu / si nlli sunt
m danti. tam aut fortua. miseri / aut voluntate.
pditi / qui non illu ipm selle / atqz opis cet questq
quotidiani locum / qui non cubile aut lectulum suu
qui deniqz non cursu / huc ociosum / vite sue salum
esse velint. Multo vo max. pars eoz / qui in ta-
bernis fut / nisi vero / id eni potius dicend genus
hoc vniu sum amantissimu est. O tu. et crim. ae.
instrumentu ois opa / atqz questus frequentia sus-
tentatur. Aliter ocio / quoz si questus ocul. oculuq
tabernis minimi pht. Quid tandem incensum / fu-
tur fiet. Que cum ita sint. p. c. vobis p. d. p. si.
dia non defunt. Vos ne sp. d. decem. videamini
providete. Habetes consulem ex pluibz / p. uis / et insidiis

als que

atq; ex media morte / non ad uitam suam / s; ad salute
 vram resuatu / om̃s ordies ad consuand. F. p. mete
 voluntate voce consentiunt. Obsessa fatibus facibus
 et telis impie coꝛuatois / vobis sup̃ manu tendit
 pria coꝛis. Vobis se / vobis uitam om̃i Ciui vobis
 arcem / et capitoliu vobis aras penatu / vobis illu
 ueste sempitnu / vobis om̃i deoz templa / atq; de
 lubra / vobis muros / atq; uebis tecta comendat. p̃terea
 de ṽra uita / de coꝛugum ṽroz / atq; liberoꝝ anima
 de fortis om̃i / de sedib; / de foris ṽris / hodierna de
 die vobis iudicand est. Habet ducem memorem ṽri
 obliu sui. Non semp facultas datur. Habet om̃s
 ordies / om̃s homines vniūsum. p̃. p̃. id / quod in
 Ciui casu / hodierno die p̃mū videm vnu / atq; idē
 sentientem. Cogitate / q̃tis laborib; / fundatu impiu
 q̃nta ṽtute stabilitatē libertatem / q̃nta deoz benigni
 tate / auctas / exauctasq; fortuas vna nos q̃ pene
 delect. Id ne ṽm̃q; post hac non mo / non confici
 s; ne cogitari quidem possit a Ciuib; / hodierno die
 p̃uidend est. Atq; hoc non ut vos / qui mihi studio
 pene / p̃curit exortem locutq; su. S; ut mea vox
 que deb; esse in d̃ep̃a / p̃nceps / officio facta / coꝛulaz

videtur. Nunc autem ad sententiam redeam. De me
paucula dicam. Ego quanta manus est cooperator, quam
videte esse per magis, tantam me infirmior multitudinem
suscepisse video. Sed eam esse iudico turpe et infama
et contemptam et abdam. Et si aliqui alicuius furore et
sceleris concitata manus ista plus valuit, quam vera ac re-
sponsa dignitas, me tamen meorum factorum atque afflictorum
numquam per C. penitebit, et eum moris, quam illi in-
mimantur, omnibus esse parata est, vite tanta laude
quanta vos me vris deceret honestate nemo est asse-
cutus. Ceterum enim huiusmodi michi vni consuetudine et re-
sponsa gratulatio decrevisse. Sit sapiens clarus ille, cuius
consilio atque virtute Hannibal in afflicta rediit. 6

ad dederit
6 atque Italia deinde coacta
est, laudetur alter ex
Iunia laude affluens
qui duas urbes hunc

Impio, infestissimas. Cartaginem numquam
delevit. Habeatur vix egregius paulus ille cum
cunctis rex potentissimus quondam et nobilissimus
perfectus honestavit. Sic eterna gloria marci, qui
his Italiam obsidione, et metu fuitat liberauit
Anteponatur omnis pompeii. Cuius res geste atque
virtutes, hisdem quibus solis, tresus regionibus ac
terminis continentur. Erit profecto inter horum
laudes, aliquid loci nec glorie, nisi forte maius est

ala cunctis

pateface nobis provincias, quo exire possim? q̄ curae!
 Ut etiam illi, qui absunt, habeant quo victores reuerant.
 Et q̄ est uno loco conditio, melior extine victorie
 q̄ domesice, qm̄ hostes alienigine, aut oppressi fui-
 unt, aut recepti beneficio se obligatos putant, cui
 autē ex nro ciuiū dementia aliq̄ defuati hostes
 prius, semel esse ceperunt. Eos autē a p̄miciē tē p.
 repulsi ut vi coarctē, ut beneficio placē possis.
 Quare mihi cum p̄dite ciuibz, hesternū eternum
 bellum susceptū, esse uideo. Id ego nro bonoz ep̄,
 om̄ aux̄, memoriamq̄ tantoz p̄culoz, que non
 modo, in hoc p̄plo, qui suatq̄ est, s̄ om̄ gentium
 sm̄onibz, ac mentibz, semp̄ herabit. Ut me, atq̄
 a meis facile propulsi posse confido. Neq̄ ulla
 profecto, tanta vis repletur, que aditōz vram, eq̄
 tantūq̄ tē p̄ tē, et tantam suspiciōz bonoz om̄
 confuge, et labefectare possit. Que cum ita sint
 pro impio, pro exitu, pro prouicia, quam neglexi
 pro templo, ceterisq̄ laudis insignibz, que sint a me
 p̄pter urbis v̄re q̄ salutē custodiam repudiata, pro
 clienteliis, hospitibusq̄ prouincialibz, que tamen ur-
 banis opibz non minore labore tueor, q̄ comparo

Itala Cum

pro his igitur omnibus rebus pro meis in vos singularibus
studijs propter hanc quam conspiciat ad consuandam.
v. p. diligentia, nichil a vobis, nisi huius temporis
totiusque mei consulatus memoriam poscilo. Quod dum
erit in vestris suis mentibus, tutissimo memuro sepius
esse arbitrabor. Et si meam spem vis, improborum
fefellerit, atque superavit, comende vobis Impium meum
filium, cui profecto satis est presidij non solum ad
salute Verum etiam ad dignitate, si eius, qui hec omnia
suis suis solis, periculo consuavit. Illum filium esse
meminerit. Quia propter de summa salute vestra propterque
Romani, de vestris conjugibus ac liberis, de aris, ac focis
de sacrisque, atque templis, de totius urbis tectis ac sedi-
bus, de impio ac libertate, de salute Italie, de uniuersa
republica. Deinde diligenter, ut instituisse, ac fortiter
habere eum consulem, qui et parere vestris decretis
non dubitet, ut ea que statuit, quoadhuc defendite
et per se ipsum prestare possit.

ala defendit

Monuerit

SALVSTI. JHVETIVA. JH. M. T. CECROHEM. JHCPT.

Fauter et in quo aio maledicta
 tua paterer M. Tuli si te sciez
 iudicio magistis morbo animi
 petulantia ista uti. Sz tum
 in te in modis neqz modestiam
 ullam amadutam respondes.
 Ut si quam maledicent. uolup.
 tatem cepisti ea maledicere.
 amittas. Vbi querat. quos
 implorem. p. c. apud p. r. m.
 qui ita largitionibz corruptus
 est ut se ipse ac fortunas suas
 venales habebat. An apud vos p. c. quors aut tas
 turpissime auzqz ludibris est. Vbi ubi M. Tuli leges
 audacia poli. rto defendit atqz in ordine ita ita mode
 ratur quasi vno reliquo familia viri clarissimi scipi.
 omis affricani et no reptitiq. acitq. ac paulo ante in stiq
 Huic ubi Cuius. An non ita a puericia mixta. Ut
 n. flagitiosum corpi tuo. putares quod alicui colli.
 buisset. An semel istam immoderata eloquentiaz
 apud M. pisonem non pudicie iactura pdidisti
 Itaqz mme mirand. qz eam flagitiose venditas
 qua turpissime pasti. Veru ut opinor splendor do.

mestius tibi aros tollit. Vxor saclega, ac pueris
delibata, filia mris pellex tibi iocundior atq; obsequie-
tior, q̄ puti par est. Domu ipam tuam, vi et ra-
pimis funestam tibi, ac tuus compasti. Vt ut nos
comode facias. q̄ quisa res sit, cum in ea domo
hidae homo flagitiosissime, q̄ p. Crassi viri cla-
rissimi fuit. Vtq; cum hec ita sint, tamen Cicero
dicit se, in concilio deo, Immoetalu fuisse immisso
huius urbi, tuiusq; Custodem, absq; cœnifici nome-
Cui Cuitate incomod in gloria suam posuit post
q̄ vō non illius coruptionis causa fuit consulatq;
tuus, et iacito respua disiecta eo tempe, quo te
custodem habebat. Sed ut opinor illa te magis
extollit que post consulatu, cum terentia uxore
de repa consubisti. Cum legis plantie iudicia domo
faciebat. Ex coruato alios petua condempnabas
Cum tibi alius tusculanu Alius pompeianu nulla
edificabat, Alius domu emebat. Cui vō nichil potat
h̄s autem calupnie pxim, h̄s autem domu oppug-
tum veneat, aut insidias senatui feceat. Deniq;
de eo tibi coptum erat. Que tibi falsa obitio red-
de ratione: q̄tu patrimonij accipis? Quid tibi
libz accreuit? qua ex petua domu parauerit?

Tusculanum et Pompeianum infinito superu edificauit:
 aut si retices cui dubium pot esse, quoniam opulentiam
 quam ex sagittis et miseris. Cuium parasti. Verum
 ut opinor homo nouus arpinas ex M. crassi familia
 illius stutem inuenitur. Contempnit similitudinem
 hominum nobilium. Nec per raram habet. Neque errore, neque
 gratia commouetur. Aut vero amicitia tantum, ac utique
 est animi. Immo vero homo leuissimus suplex inimicis
 amicis contumeliosus, modo harum, modo illarum partium
 fidus nemi. Leuissimus senator, Ageronari, patrum
 cuius nulla pars corporis turpitudine vacat, lingua vana.
 manus rapacissime. Gula immensa pedes fugaces.
 que honeste nouari non possunt, in honestissima vita
 his cum eiusmodi sit, tamen audet dicere. O. fortunata nata
 me consule Roma. Te fortunata consule, Cicero. Immo
 vero, infelicem et miseram, que crudelissima persequor
 eam, premissa est. Cum tu perturbata te puta, persequor
 omnes bonos, parum crudelitati, rogebas, cum omnia
 iudicia, omnes leges in tua libidine erant. Cum tu
 sublata lege portia erepta libertate omni nostre
 vite necisque potatem, ad te vni reuocauas, atque
 parum quod impune fecisti. Verum etiam commemorando.

exprobas, necq[ue] h[ab]et obliuisci, uis fuitur tue. Eger[is]
oro te c[on]silio, proficere quodq[ue] satis est p[ro]p[ri]us esse
etiam ne cures m[er]ito odio tuo onerabis, et etia[m] in
molestissimis uerbis insectaberis. Cedant arma toge.
Concedat laurea lig[il]le. Quasi u[er]o togat[us] et non
armat[us] ea, q[ue] gl[ori]as conferere. Atq[ue] inter T. Silla[m]
dictat[ur], p[ro]pter nome[n] impij quicq[ue] interfuit, S[ed] quid
ego plura, de tua insolentia commemore, que minua
om[n]es artes edocuit, Iupiter opti[m]i max[imi] in concilio
deor[um] admisit. Italia exulem humere suis rep[er]e
tauit. Oro te Penule arpiuas, qui egregia tua
uirtute, om[n]es Paulos, fabios, Scipiones superasti, q[ui]
tandem locum in hac ciuitate obtines, que tibi p[ar]tes
reip[ublice] placet, et quem amicum, et que in finem
habes. Cui in ciuitate insidias fecisti ancillar[is].
quo iure, cum de exilio tuo dizat[us] redisti, cum
sequis, quos tiranos appellabas eor[um] potentie fa-
uores, qui tibi optimates uideban[ur] eosq[ue] demerentes, et
furores vocas. Vatini causa agis. De sextio ma-
ximiliano extimas. Bibulum perulentissimis uerbis ledis,
laudas Cesarem, quem max[ime] odisti, ei max[ime] obsequere.
Aliud stans aliud sedens sentit, de re publica, his male.

dicis / Illos odisti / leuissime transfuga / neq; in hac /
neq; in illa pte fidem habens

IN TERTIORUM INVENTIVA IN SALUTIVM INTRAT

Non demum magna uoluptas
est & salustij equales / ac
parem ubi p uitam age
neq; quicq; tam obscenim
dice / Cui no ab infans puericie
omni genle facinore etas
tua respondeat / ut dis ra
tio morib; consonet Neq;
enim qui ita uiuit / ut tu alid
ac tu loqui loqui pot Neq;
enim qui ita uiuit qui tam
illoto smone utitur honestior est / Teuo me putam
p. c. unde in scilicet summa / Maius enim michi dicendi

¶ ad fastidium

onus imponitur q̄ notior est utq̄ nrm. Et aut si
de mea uita / atq̄ actibz meis / huc iudicatori responder
invidia gl'ia consequatur. Aut si huc facta mores
omniz etate iudicet / in idem vicinū nūdam peccitatē
q̄ huc obitio. Id nos si forte offendim / iustius huc
q̄ mihi succensere debet / qui in sanū introduct. Ego
dabo opam / ut p̄ me nūmo cū fastio respondeat / et
in huc mentitq̄ esse nūmū uideat. Scio me p̄. C. nō
habē magnā expectatō / q̄ nullum uos sciat nouū eme
in salustiu audiat / s̄ omnia vetera recognituros
quibz et mee et rē iam et ipius aures calent. Vix
eo magis odisse debet hominē / qui ne incipiens quidē
p̄tate nūmis rebz / potuit rudimentū. Et ita ingressus
est ut neq̄ ab alio uinci possit / neq̄ ipse se uicio reliq̄
etate p̄tate itaq̄ nichil aliud scidet / nisi ut luculentus
cum quo uis voluptari. Longe uō fallitur opinione
Non enī procaritate hylle. vix sordes eluunt. Et
est quidem calypnia. quā unusq̄sq̄ nrm testante
aio suo / fert de eo / q̄ falsū dūmen bonis / obiectat. Et
si uita istius memoriaz riceit aliaz / p̄. C. nō ex ore
s̄ ex moribz suis sp̄de. debet. Jam dabo opam qm̄
maxie potius breue ut faciam. Nam hec alteratio
ura uobis inutilis est. p̄. C. plerūq̄ enī res pub̄ca

¶ ad neq̄

suatis crescit infirmitas, Vbi nemo cuius qualis sit
 vix potest late, primum igitur qui omni maioris. Et salus-
 tins ad vni exemplum, et regulam querit, velim
 respondeat. Num quid hi quos protulit, Scipiones
 et metellos antefuerunt, aut opinionis, aut glorie
 quod eos res geste sue et uita innocentissime acta
 comendauit. Et si quod fuit illis infam nominis, et dignitate
 Cur non eque nobis existimetur, Cui et res geste
 et illustres, et uita integre acta. Quasi vero
 tu sis, ab illis salusti, ortus, Et si esses, iam non
 ullos tue turpitudinis piget. Ego meis maioribus
 uirtute mea, proluxi, ut prius notum fuerit a me
 incipiat initium memorie sue, Tu tuus uite quod turpitudo
 egisti magnas offudisti tenebras, Et et si fuerunt
 Egregii viri tui, p te venerit in obliuionem.
 Quare michi noli antiquos viros, obicere. Datus
 est enim me meis rebus, gestis, flore, quod maioris opise
 mihi, et ita uiue, ut sim posteris meis nobilitate
 infam et uirtutis exemplum. Neque me ad his referri
 deget, P. C. qui iam decesserunt. Omnes odio tarent
 et inuidia, Sed cum eis, qui meum uia in rebus
 usati sunt, Si si fuerim, aut in honoribus petendis

Nota

Nota

minis ambitiosus. non hanc placeat ambitionem.
Cui me principem confiteor. Sed illam principem
cui leges. Cui primos ordines. salustius duxit. aut
in gerendis magistratibus. aut in iudicandis malis. tam
severus aut in republica tam vigilans. quam tu pro-
fector vocas. Credo quod non omnes tui similes incoluer
in rebus vixissent. Ut quoniam meliore loco. res publica sta-
ret si tu par. ac similis scelestorum civium una. cum
illis administratus esses. An ego tu falso scissus. Cedant
arma toge. qui togatus armatus. et pace bellum
oppressus. An illud mentitus est sum. fortunata nata
me. me consule Romanum. qui tantum intestinum bellum
ac domesticum urbis incendium extinxi. Neque tui pigri
homo levissime. cum ea culpas. que historiis. in
glorie ducis. An turpius est scilicet mentiri. quam
illud palam hoc ordine dicentem. Nam quod in etate
interposuisti. tantum me abesse puto ab infamia.
Impudicia quam tu a pudicitia. Sed quid ego de te
plura querar. Quid enim mentiri turpe ducis. qui
mihi ausus sis eloquentia. Ut vicum obire. Cum
semper notens. equis patrociniis. an illum existi-
mas. posse fieri Ciceronem egregium. qui non his artibus

et discipulis sit eruditus? An ulla alia putas esse
 rudimenta in cunabulis stultitiam animi ad cupiditate
 glorie aluntur. Sed minime mirum est. P. C. si homo,
 qui desidia aut luxurie plenus sit, hec ut noua atque
 inusitata miratur. Nam quod in ista usitate rabie pe-
 tulantur in uxore et in filiam meam, que facilius
 se a viris mulieres abstinerent, quam tu vir a viris
 satis docte ac pite fecisti. Non enim me spasti mutua
 tibi gratiam relaturus, ut viassintuos compellere.
 Unus enim satis materie habens. Neque quicquam domui
 tue turpius est quam tu. Multum te opinio fallit, quod
 michi parare putauisti inuidiam ex mea re famili-
 ari, qui michi multo minor est quam habere dignus sum.
 Atque vides ne tanta quid esset quanta est, ut potius amici
 mei uiuent, quam testamentum meum completum esset.
 Ego fugam. B. saluta. furori tribunus plebis, cassi,
 Valerius duxi. Quis fortunam unum exiri quam unum
 P. C. ciuilibus esset, defensionis causa. Et postea
 quod ille suum cum in re publica perlocutus est, omnia
 queque comouat pace et odio resederunt. Hoc ordine
 reuocante atque ipse, r. p. manu retrahente me re-
 uertit. Qui michi distes. Dies, si cum omni reliqua uita
 conferatur auro meo superet. Cum unumque vos plusquam.

Notata
frequens aduentu meo gūlatq; est Tanta me fugare
mercenarii patruū hī existimauerūt Neq; hercule
mirū est / si ego semp iustas om̄i amicitias extimaui
Non enī vni p̄uatim amallatq; sum / Neq; me addixi
S; q̄p̄ q̄p̄ T. p. studiūt / tantū michi fuit / aut amiq;
aut aduſarius. Ego nichil plus volui vale' q̄ patē
Multi p̄uatores audaciar / mutuerūt Ego nichil timui
nisi leges / Multi arma sua / timere voluerūt Ego
inq; volui / quicq; posse / nisi ex uobis / Multū uo-
bis / potentia freti / uobis uos suis uibus abusi sūt
Itaq; non est mirū si nllius amicitia usus sum / aut
sexti insolentia repressi / Aut bibuli patientiam
culpauī / aut dantiū. Cesare faui. He enī laudes / eggi
Cuius / et uice fuit / Que si tu michi / ut uicia obit
temeritas tua reprehendatur / non mea uicia culpa-
buntur / Plura dico / si apud alios michi esset dispe-
rend. P. C. non apud uos / quos habui om̄i auctoritatis
actionū / meos monitores / S; ubi res testimonia
ad sūt / quid opus est uerbis / Nūc ad te reuertor /
salustianūq; p̄ter / qui si inq; p̄stitit in uita sua /
tamen maior T. p. facē / non potuit / q̄ q̄ talem
filium genuit Neq; tu si qua in pueritia / p̄stasti exēp̄r /
ne patrem tuū videar / accusare / si eo tempe tui potes.

tatem habuit / s̄ qualem adolescentias egeret hac
 demonstrata facile intelligi? q̄ petulanti pueritia
 q̄ impudicq̄ et proterax odolueret / postea q̄ impese
 impudicissimi corporis questus suffice' nō potuit
 ut etas tua iam ad ea patientia / que alteri facē
 collibuisse / exoluerat / Cupiditatibz infinite effere-
 bare. Ut que ip̄i corpori tuo tuo turpia dixisses
 in alijs expiere. Ita non est facile exp̄tare p. c.
 Vtū in honestioribz corporis p̄tibz / rem q̄sierit / an
 amiserit domū paternā vno p̄re / turpissime ha-
 buit. Vendidit ut auq̄ dē p̄ esse / q̄n mortuo
 egit eum / quo tū hūc non dum mortuo / pro hēde
 gessit omnia? Neq̄ pudet eam a me querē / quis
 in p. Crassi domo habitet / cum ip̄e respondere
 nequeat / quis in ip̄ius habitet p̄rma domo. Ut h̄
 cule lapsus etat / tirocinio postea se correxit. Non
 ita est / s̄ abijt in sodalitiū / saclegi ingidiam bis
 iudicē ad subsellia / attractq̄ exima fortuna stetit / et
 ita discessit / ut nō hūc innocens esse / s̄ iudices
 peiorasse existimarentur. p̄mū honoz in questuā
 adeptus / secutq̄ est hūc locū / et hūc ordine desp̄tq̄
 Cuiq̄ aditq̄ sibi / s̄ quisq̄ sordidissimo homi patuiss̄t

Itaque timens, ne fatimora eius, clam vos essent, cum
omnibus matrifamiliaribus nostris opprobrio, esset confessus e
vobis audientibus adulterum, neque erubuit ora vestra
eris, ut libet saluti. Egreis que voluit satis sit vni
tuorum scelere esse confutum. Noli nobis langore et so
porem nimium exprobare. Sumus diligentes in tuenda
pudicitia, uxore in corpore. Sed ita expecti non sumus
ut a te tunc possimus. Audacia tua vincat studia nostra.
Et quod habet monere possit. P. C. factu auditu turpe,
quem non pudeat palam vobis adulterum confitei.
Et si tibi nichil pro me respondeat voluissim, sed illud
Censorum eloquium. P. Claudii, et L. Pisonis, integerrimi
more virorum quo usus est quisque eorum pro lege, palam
vniuersis recitare. Nomen tibi videret eternas, mure
maculas, quas reliqua, reliqua vita, eluere non pos
ses, neque pro illi delectu senatus te iudicemus, nisi forte
in ea casta coieris, quos omnis sententia. P. C. con
fluxerat, ac idem salustius, qui in pace, senator quid
manferat, posteaque res publica oppressa est. Et idem
ab hoc, qui exules reduxit, in senatu in questuram
est reductus. Quem honoris ita gessit, ut non res
neque in eo venale fuit. Cuius aliquis, emptor fuerit

Ita egit / ut nichil non vero / ac equi dixerit / q' ipse /
 facere collibuisse Neq' al' vexavit ac debuit / si quis
 pred' loco migratum / accepisset / pacta questura / p'eaq'
 magna pignora / eis dederat / Cum quibz similitudine
 uite se confunderet / Unus iam ex illo grege / uidebat'
 Cuius em' ptis erat / exemplar salustius / q' tantum
 in unam voraginem ceteris om' viciis / excesserat
 cuiusq' impudicis / nebulonis / parricidis / farrile
 goro deditore / fuit municipis / colonis / italia tota
 sicut in fretis subsederat / nois p'diti / ac notissimi
 nulla in pte castra apti / nisi licentia viciis / et cupi
 ditate vero novis / ut postea q' p'tor est factus /
 modeste se gessit / et abstinenter non / Ita provincia
 vastavit / ut n' neq' passi sint / neq' exptauerunt
 q'uis socij nostri in bello / q' expti sunt in pace /
 Hoc affricam in timore obtinente / Unde tantu
 hic exhaust q' potuit / Aut a fide nom' tranxi /
 aut in naues / contrudi / Tantum inq' exhaust p.c.
 q'm' voluit ne causam diceret sextetio / Duodenas
 tum refare / pacifatur / Quod si quippias eoz fass'
 est / his palam refelle / Unde qui no modo p'inas
 quide' domu retine' potuit / repente tamq' sopnio

beatus artos priosippus nullam tributi / S. cesare
reliquas possessiones parauit. Neque piguit quere
Cur ego p. Crassi domum emissem. Cum tu vetus
dux ville, tu pauloante fuit Cesar pauloante
inque primonio non coeso / sed deuorato, quibus raris
repente factus es, tam affluens, et tam beatus
nam quis te facit hedem, quem ne amicum quidem
satis honestum, cuius vniuersi sibi dux, nisi filius, aut
par tui. Ut hercule egregia facta, maioris tuorum
te tollit. Quorum siue tu similis es, siue illi tibi
nichil ad omni scelus, ac nequitiam addi potest. Vix
ut opinor honores tui te faciunt insolente. Tu C
salusti totidem, putas esse bis senator, bis questor,
fieri, quod bis consularem, bis triumphalem. Care deget
omni vicio. Qui in altero dice paratus est. Dempsi
vix male dicit, qui non potest vix ab altero audire
Sed tu omni mensura affecta, omni tubiculo, in etate
pellex, et idem postea adulter. Omnis ordinis turpi
tudo, es cuius belli victoria, memoria. Quid omni
giu pati potui, quod te intolante in hoc ordine vi
dem. Desine bonos petulantissime insectari, desine
morbo procaritatis isto uti, desine moribus, tuis exti

Nota

mare / his moribz tu efficere amicum tibi non potes.
 videri velle infirmum habere. Finem dicendi faciam
 p. c. sepe enim audi quicq. offende, aios auditor, eos
 qui aliena flagitia apte dixerunt, q. eos, qui comise-
 runt. Michi quidem ratio habendi est. Non que
 salustius merito, debeat audire sz ut ea dicam
 que ego effari honeste possim.

DEMOJCEHVS. PRO. ATHEHVS. AD. REGEM. ALEXANDRUM

Nihil habet rex alexander, ul
 fortuna tua maius, q. ut pos-
 sis, uel natura tua melius
 q. ut velis suare qmplumos.
 Nulla enim de virtutibz, tuis, ul
 generosior misericordia, uel
 admirabilior clementia, n.
 palium propius, deo credere

potes, q̄ ut salutem conferas hominibz, uel dando
si egueint, uel predo si delinquent, uel indulgen^o
si supplicauerint, Cum em̄ vincam^r a dijs in om̄i
munē, sola clementia est, que nobis deos reddat
equales. Proinde gaude tam excellenti bono, tibi
nigento. Frue^r tu fortue tue glia, tam excellenti
clementia, quam onde debes ad om̄s, et maxime
ad eos, apud quos educatq̄ fuisti, Et fac lumen
accepisti. Et tuis celsitudis tue principū, et for-
tunam sup̄sisti. Neq̄ siquidem erit tam iniustq̄
reus extimator, qui dubitet, que nam fuit athe-
nienſiū in recipiend^o thebanis, adus te delin-
quendi, uoluntas. Cum statim cognito ſenitate
tue, nullo supplices ad te uenir⁹, is em̄ quem
p̄cati penitit, profecto, declarat se maluisse nō
p̄care, q̄ penite^r, Verū si aliq̄ tenent^r culpa, exptes
tamen facinoris sum⁹, Tebanos tam miseros, q̄
miserabiles, nra uerba receperim⁹, nō ut hostes tuos,
s̄ ut tante tue ſtorie, reliq̄as, et q̄ de naue con-
fracta, lapsos suau⁹. Dix apte portas aperuim⁹
s̄ tamen cōn te arma non sup̄sim⁹. Quamitate
potius indicabis, deliquisse, q̄ ſele non odio.

Nota

tuo, si favore, errore, non punitate aliq, si fatua
 forsam pietate. Adde qd animi tui, istas angust
 terminis, quos natura mortalibz dedit, ad uiuend
 inq potuit esse contentq. Semp immortalitatis
 gloria, flaguit. Nec tua uita dicenda est, uelut ea,
 que solum corpe continetur, et spū. Sz ut diuina
 domisti grecia, didisti lacedonia. Fregisti cedas
 thebas, persas postmodū debellatū, et indos. Hec
 tamen hois su, qm natura, et condico, ut fieri
 possint et hnt. Verū animū uince, iracundiam
 tolle, si impare uictoriam tempore, uictis indul
 ge, supplicanti. Cui hec fecerit, non est sumis vis
 equandq, si deo simillimū iudicand. Ne ergo credas
 iracundie, que est infirma consilio. Ne credas vic
 torie, que de natura sui est insolens, et superba
 Sz prince teipm, qui ceteros uincis gloria, ac uirtute
 Cuius eni uel uirtute uel nobilitate, uel probitate, uel
 optimarū rerū studio uel clementia, uel quouis
 alio laudis titulo, te prestantior. Cuius clarissimorū
 regum, magnitudine bellorū, pliorū nū, uarietate
 uictoriarū, celebritate conficiendi, mentis amplitudine
 ptnacia in rebelles, clementia in subditos, libera.

Nota

litate in omni potest tibi conferri. Gloria quidem
tua tanta est, licet futura sit maior, quam tropheis
ac monumentis allatura, finem non sit etas, nec
ullius flumen ingenij non dicam ornare, sed enarrare
res tuas gestas possit. Hec tamen omnia conficiet,
et oppusabit vetustas, Nisi literis tradantur, et me-
morie. Verum inter tot milia hominum, qui vel fide-
lius laudes tuas, enarrabunt, vel melius descriptent
atheniensibus. Apud quos domestica, et populi
totum orbem diodis sententijs irrigantes, Cele-
brabuntur igitur res tue, et laudes tam re, quam voce
mirabiles, et iocunde. Non solum nostris, sed per nos
omni pene gentium literis, et linguis, nec ulla unquam
etas de tua gloria conticescet. Hec oblivionis cali-
gniem, tua vita formidabit, sed omni seculorum aetate
tua semper tuebitur eternitas. Obstupefcent posteri
inmirabiles laudes tuas, et triumphos tuos audientes,
et intelligentes. Tu igitur ut ista sint ignosce, roga
urbi tue, immo tue, et ne totius orbis lumen,
extinguias, quod sicut sol inter cetera pradiat sidera
ita inter ceteras orbis urbes eloquentia praeeminet,
et sapientia. Immo omni generis philosophiae precellens

velut fons, a se viuos. ad omnes indi ptes digere
 dat omigenam scientiaz emittit Cuius igitur impu-
 nitas, tue clementie laus est, et gloria. Pace tua
 loquar rex Alexander, nullam de laudibz, tuis am-
 pliore fore, q̄ ea, que hodierno die, cum her se-
 cere consecutus es.

Mon. auct
 id est meum cor

Script p nicolaum Vrenoldi de Cui.
 dentz Clerici Culmen dyocesis

prodr. Gregorij Sabre vadi

11

12

13

14

15

16

17

18

19

20

21

22

23

24

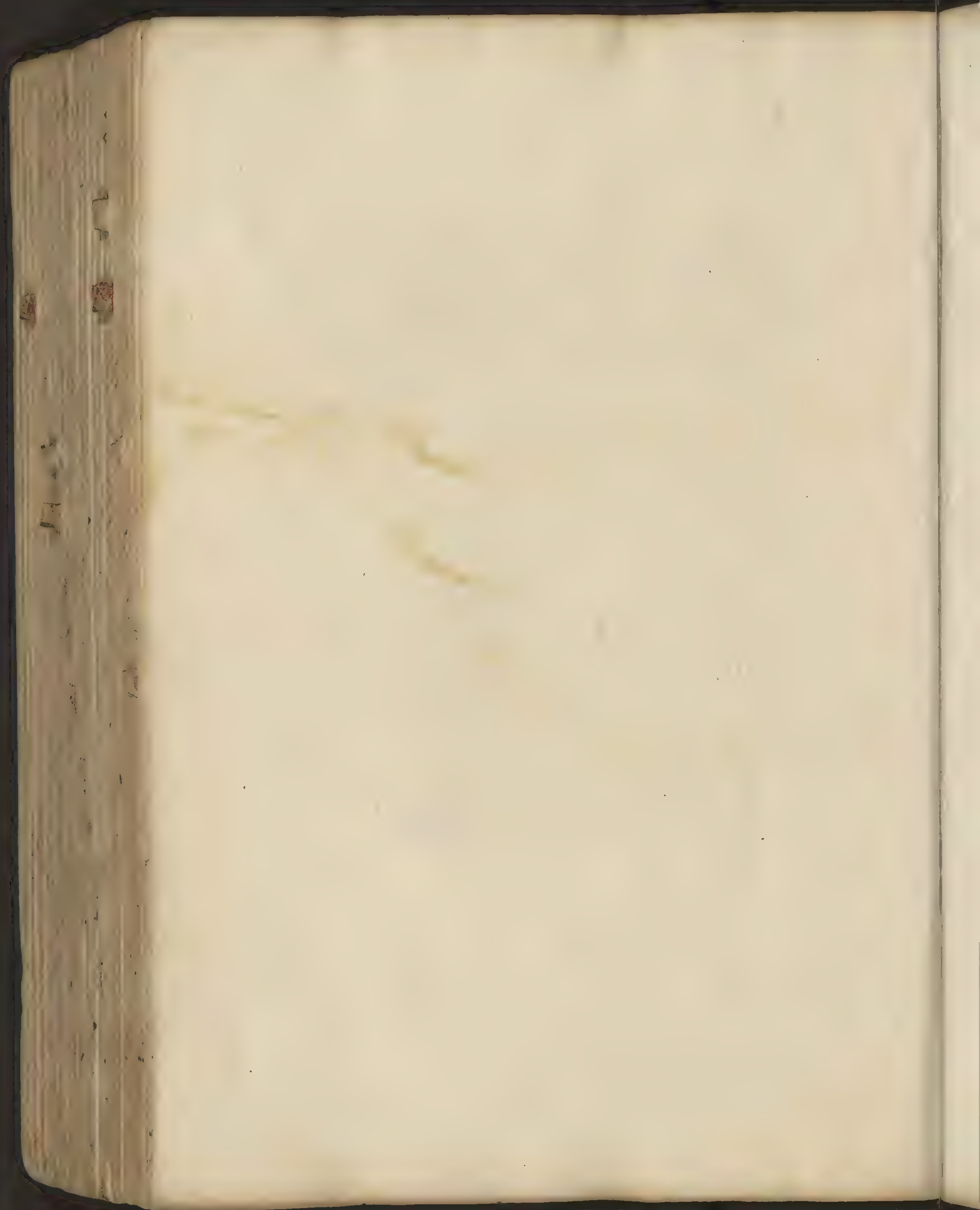
... of the ...
... of the ...
... of the ...
... of the ...
... of the ...

1270

...

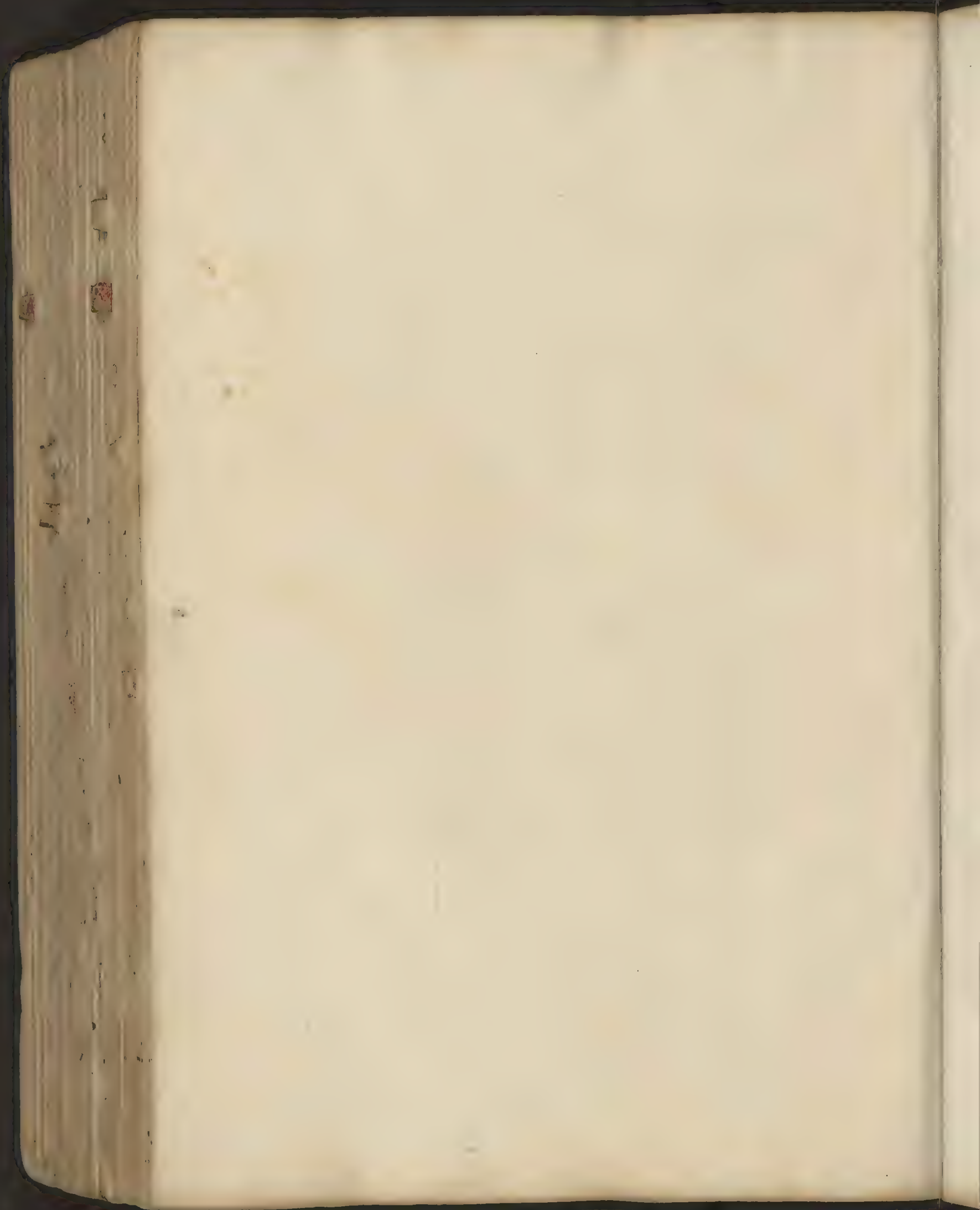

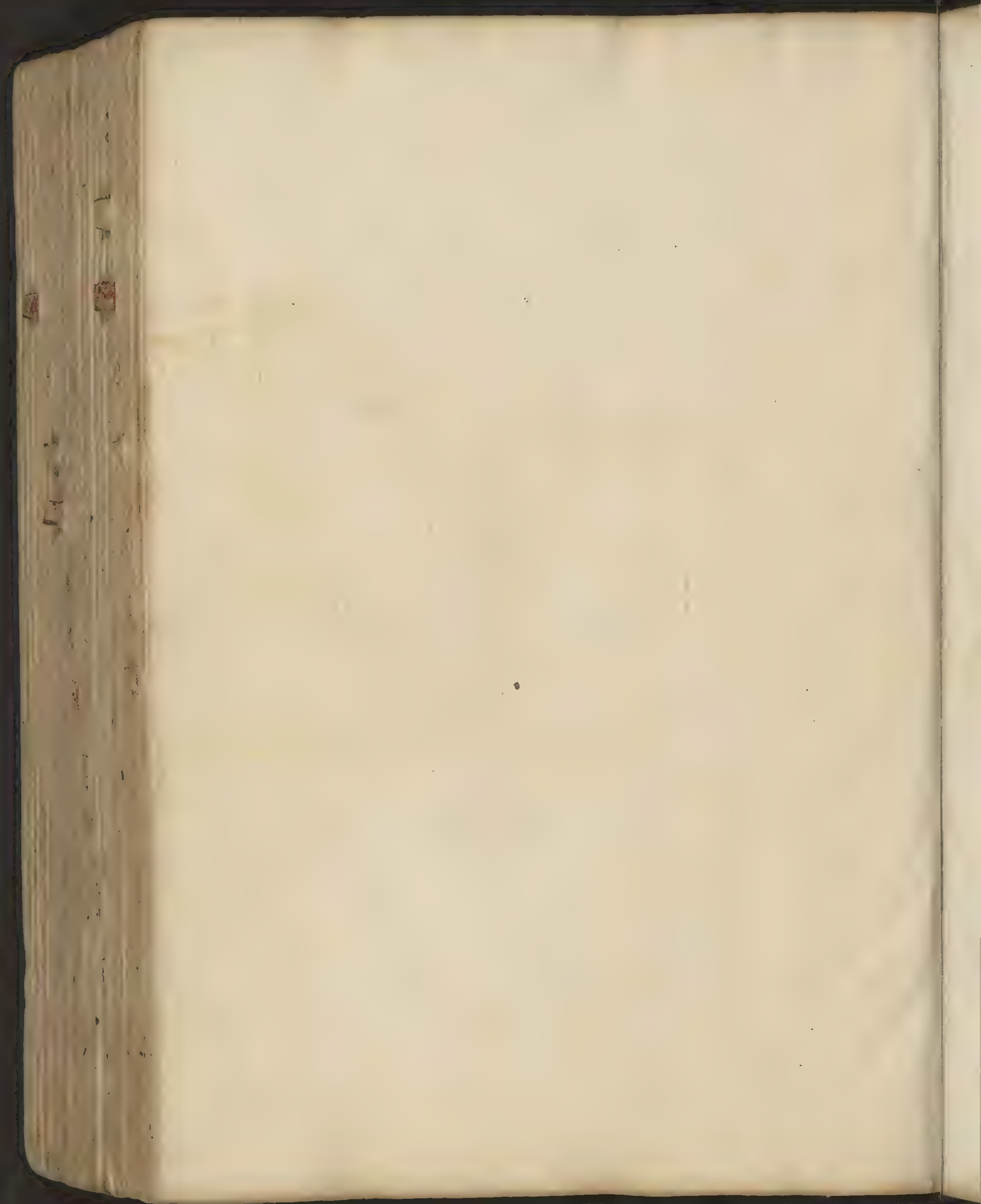

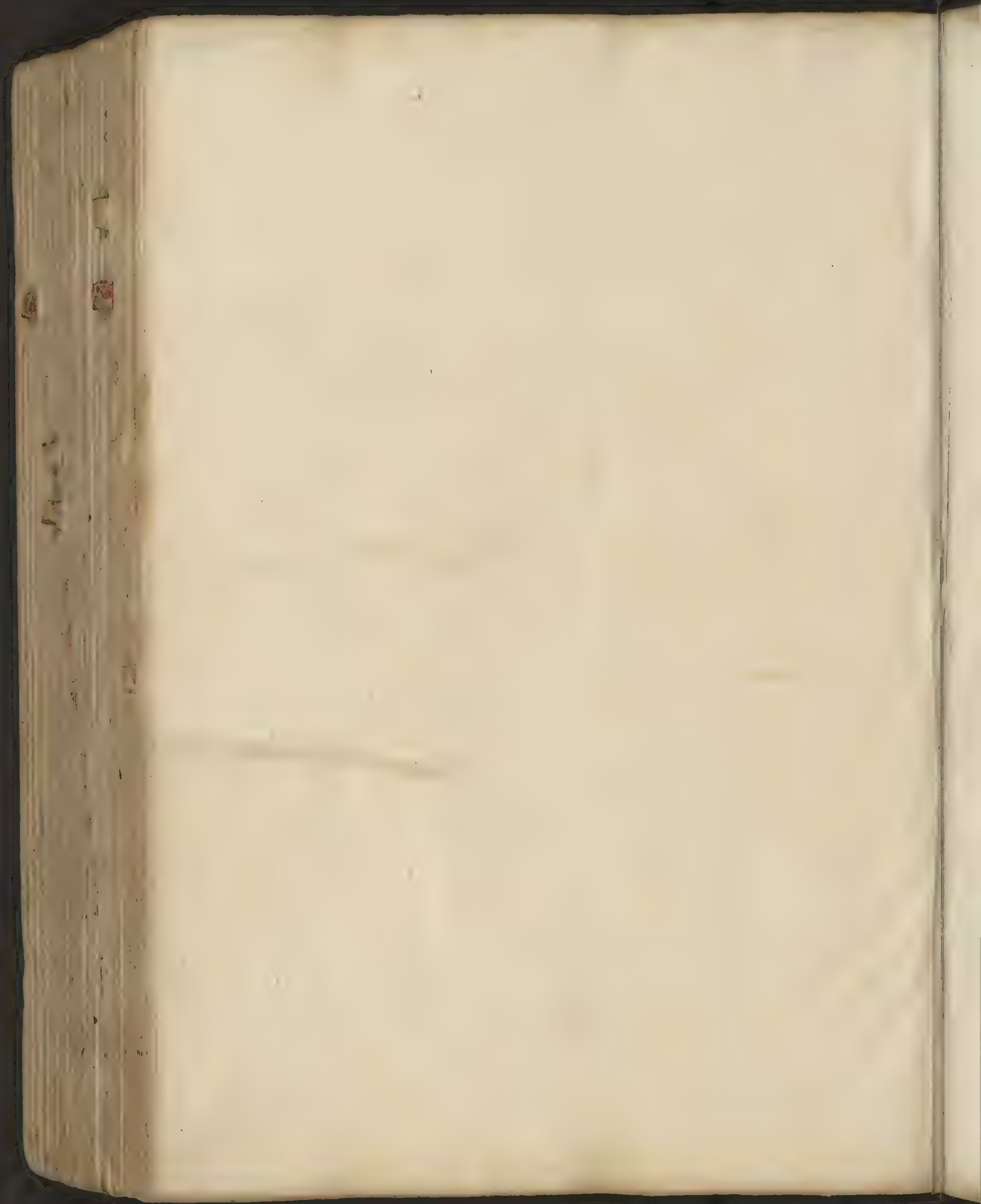

11

12

13

14

15

16

17

18

19

20

21

22

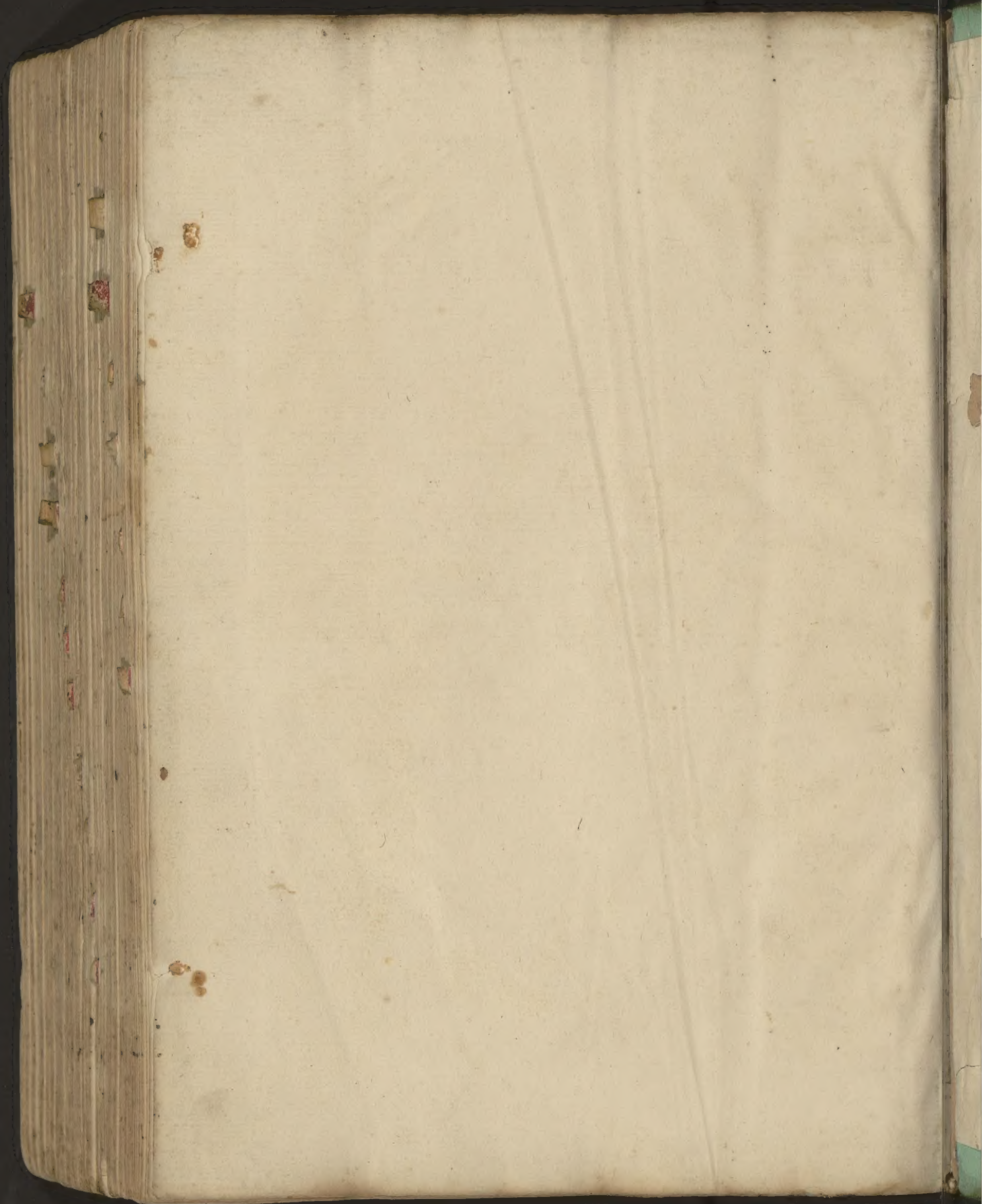
23

24

fol. 261. —
sent. à. 12 fol.

